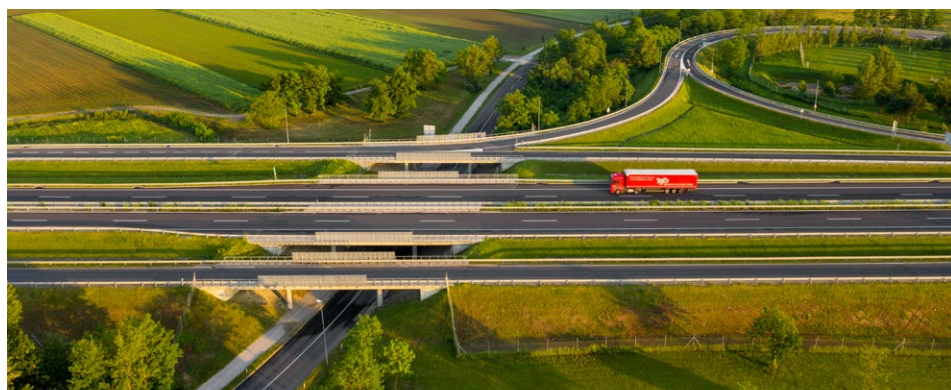

LETNO POROČILO 2021

DARS

Ljubljana, april 2022

I Poslovno poročilo

II Računovodsko poročilo

Vsebina

I	Poslovno poročilo	5
	Izjava o odgovornosti uprave	6
I.1	Podatki o družbi in ključni poslovni podatki	7
I.2	Pismo uprave	13
I.3	Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve, politika integriranega sistema vodenja	15
I.4	Izjava o upravljanju družbe DARS	18
I.5	Nefinančno poročanje v družbi DARS	27
I.6	Analiza poslovanja	28
I.7	Pomembni poslovni dogodki v poslovnem letu 2021	30
I.8	Upravljanje tveganj	32
I.8.1	Poslovna tveganja	32
I.8.2	Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji	41
I.9	Predstavitev poslovnih aktivnosti družbe	45
I.9.1	Uspešnost poslovanja in doseganja načrtov	45
I.9.2	Cestninjenje	46
I.9.3	Vzdrževanje avtocest in hitrih cest	47
I.9.4	Upravljanje in zagotavljanje prometne varnosti	49
I.9.5	Investicije	51
I.9.6	Odplačilo dolga	61
I.10	Avtoceste in hitre ceste v RS ter prometne obremenitve	62
I.11	Vlaganja v razvoj in obnavljanje avtocest	68
I.11.1	Investicije v imenu RS in za njen račun	68
I.11.2	Investicije v imenu družbe DARS in za njen račun	68
I.12	Mednarodno sodelovanje in pridobivanje evropskih nepovratnih sredstev	69
I.13	Samoocena po modelu odličnosti EFQM	70
I.14	Integrirani sistem vodenja	71
I.15	Notranja revizija	72
I.16	Trajnostni razvoj	73
I.16.1	Strateško upravljanje trajnostnega razvoja v družbi DARS	73
I.16.2	Aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja	75
I.16.3	Korporativna integriteta	76
I.16.4	Odgovoren odnos do kupcev in zadovoljstvo uporabnikov	77
I.16.5	Promet in skrb za varnost	79
I.16.6	Varnost v predorih	80
I.16.7	Projekti na področju vodenja prometa in skrb za varnost uporabnikov	82
I.16.8	Upravljanje človeških virov	86
I.16.9	Odgovornost do naravnega okolja	90
I.16.10	Vključenost v širšo družbo	92
I.16.11	Odgovornost do dobaviteljev/izvajalcev	93
I.16.12	Komuniciranje	94
I.17	Poročilo nadzornega sveta za leto 2021	96
II	Računovodsko poročilo	100

Kratice in okrajšave

ABC	Avtomatsko brezgotovinsko cestninjenje
AC	Avtocesta
ARSO	Agencija RS za okolje
ASECAP	L'Association Européenne des Concessionnaires d'Autoroutes et d'Ouvrages à Péage (Evropsko združenje avtocestnih koncesionarjev in upravljavcev cestninskih cest)
DARS	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji, d. d.
DGD	Projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja
DMR	Digitalne radijske zveze
DPN	Državni prostorski načrt
DRSI	Direkcija RS za infrastrukturo
EBITDA	Poslovni izid pred obrestmi, davki in amortizacijo (Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization)
ECS	Elektronski cestninski sistem
GD	Gradbeno dovoljenje
HC	Hitra cesta
HHŠ	Hidrološko-hidravlična študija
IBTTA	International Bridge, Tunnel and Turnpike Association (Globalno združenje lastnikov, koncesionarjev, upravljavcev in povezanih poslovnih partnerjev vseh cestninskih objektov)
IDP	Idejni projekt
IDZ	Idejna zasnova
ITS	Inteligentni transportni sistemi
KIOP	Komisija za pregled in oceno investicijske dokumentacije na področju državnih cest, javne železniške infrastrukture, letalstva in pomorstva
MMP	Mednarodni mejni prehod
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MZI	Ministrstvo za infrastrukturo
NPIA	Nacionalni program izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji
NUP	Nosilci urejanja prostora
OP	Okoljsko poročilo
OVS	Okoljevarstveno soglasje
PGD	Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja
PIARC	World Road Association (Svetovno cestno združenje)
PIC	Prometnoinformacijski center za državne ceste
PLDP	Povprečni letni dnevni promet
PVO	Poročilo o vplivih na okolje
PZI	Projekt za izvedbo
R2	Motorna vozila z dvema osema, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kg
R3	Motorna vozila z dvema ali tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, in skupine vozil z dvema ali tremi osmi, pri katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3500 kilogramov
R4	Motorna vozila z več kot tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, in skupine vozil z več kot tremi osmi, pri katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3500 kilogramov
RS	Republika Slovenija
SDH	Slovenski državni holding, d. d.
SNVP	Sistem za nadzor in vodenje prometa
SRS	Slovenski računovodski standardi
ŠV/PIZ	Študija variant/predinvesticijska zasnova
VVO	Vodovarstveno območje
ZDARS	Zakon o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-UPB1) (Uradni list RS, št. 20/2004)
ZDARS-1	Zakon o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 97/2010 – ZDARS-1)
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17)
ZUJF	Zakon o uravnoveženju javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012)

I Poslovno poročilo

Izjava o odgovornosti uprave

Člani Uprave DARS, odgovorni za sestavo Letnega poročila družbe DARS za leto 2021, zagotavljamo, da je pričujoče letno poročilo z vsemi sestavnimi deli, vključno z izjavo o upravljanju družbe, po našem najboljšem vedenju sestavljeno in objavljeno skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov in Slovenskimi računovodskimi standardi.

Letno poročilo družbe DARS za leto 2021 z računovodskimi izkazi in pojasnili daje resnično in pošteno sliko sredstev in obveznosti, finančnega položaja ter poslovnega izida družbe DARS.

Uprava prav tako izjavlja, da so računovodski izkazi družbe pripravljeni ob predpostavki nadaljevanja poslovanja družbe v prihodnosti, da se izbrane računovodske usmeritve dosledno uporabljajo in da so razkrite njihove morebitne spremembe.

Uprava je odgovorna za ustrezno vodenje računovodstva, za sprejetje ustreznih ukrepov za zavarovanje in ohranjanje vrednosti premoženja družbe DARS in za preprečevanje in odkrivanje prevar ter drugih nepravilnosti oziroma nezakonitosti.

Mag. Valentin Hajdinjak
predsednik uprave

Mag. Romana Fišer
članica uprave

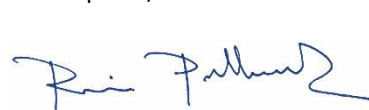
Boštjan Rigler
član uprave

Dr. Peter Gašperšič
član uprave

Rožle Podboršek
član uprave/delavski direktor

Celje, 5. april 2022

I.1 Podatki o družbi in ključni poslovni podatki

NAZIV	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d. DARS d.d.
SEDEŽ	Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje Telefon: (03) 426 40 71 Telefaks: (03) 544 20 01
IZPOSTAVA	Dunajska 7, 1000 Ljubljana Telefon: (01) 300 99 00 Telefaks: (01) 300 99 01
SPLETNI STRANI	www.dars.si www.promet.si
LETO USTANOVITVE	1993
REGISTRSKI VLOŽEK	1/06158/00, Okrožno sodišče v Celju
USTANOVITELJ	Republika Slovenija
DELNIČAR	Republika Slovenija
MATIČNA ŠTEVILKA	5814251000
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI92473717
OSNOVNI KAPITAL	2.086.559.144,07 EUR
ŠTEVILO IZDANIH DELNIC	55.650.231 imenskih kosovnih delnic

Družba DARS je bila ustanovljena na podlagi ZDARS leta 1993, poslovati pa je začela 1. 1. 1994. Do 31. 12. 2003 je imela status javnega podjetja v obliki delniške družbe, od 1. 1. 2004 pa ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe. Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa Slovenski državni holding, d. d. (v nadaljevanju SDH). DARS pri svojem poslovanju upošteva sprejeti Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, Kodeks upravljanja javnih delniških družb ter Priporočila in pričakovanja SDH kot upravljavca kapitalskih naložb RS, katerih cilj je vzpostaviti boljši sistem korporativnega upravljanja kapitalskih naložb države, urejenost družb in posledično boljše poslovanje družb.

Konec leta 2010 je začel veljati ZDARS-1, v skladu s katerim družba DARS:

- v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest;
- izvaja gradnjo avtocest v svojem imenu in za svoj račun;
- upravlja in vzdržuje avtocestne odseke, za katere pridobi koncesijo za gradnjo.

Država prek razvojnih dokumentov ohranja strateški nadzor nad razvojem avtocest z določanjem novih odsekov in rokov, v katerih morajo biti ti novozgrajeni odseki predani v promet.

ZDARS-1 določa status, naloge in obveznosti družbe DARS ter ureja stvarnopravna razmerja v zvezi z avtocestami. Družba DARS se je s tem zakonom preoblikovala v koncesionarja, ki mu je bila za obdobje trajanja koncesijskega razmerja podeljena stavbna pravica na zemljiščih, na katerih bo gradil, in prevzema vse finančne obveznosti, povezane z gradnjo avtocestnih odsekov. ZDARS-1 prav tako določa, da družba DARS v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor, ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Zakon nadalje določa, da družba DARS nadaljuje gradnjo avtocest in hitrih cest, ki so se začele graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1, ter da še naprej upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS.

Skladno z ZUJF, ki je začel veljati leta 2012, je stavbna pravica, ustanovljena v korist družbe DARS, odplačna.

Tabela 1: Ključni poslovni podatki po letih

Ključni poslovni podatki po letih	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	Leto 2021	Indeks 2021/2020
Prihodki	458.871.408	495.428.367	523.120.872	416.754.677	489.290.314	117
Odhodki	285.046.526	308.286.955	350.751.597	344.149.420	350.817.714	102
Čisti prihodki od prodaje	442.244.312	465.605.859	480.750.876	398.581.556	469.535.406	118
Poslovni prihodki	453.654.877	489.380.078	522.055.233	416.199.166	487.309.052	117
Poslovni stroški	242.973.453	266.985.138	311.065.228	307.244.219	318.141.965	104
Poslovni izid iz poslovanja	210.681.424	222.394.940	210.990.006	108.954.947	169.167.087	155
EBITDA	371.822.312	397.476.660	422.009.626	321.804.934	390.145.355	121
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	141.145.144	154.421.963	139.611.455	59.526.614	112.703.369	189
Osnovni kapital	2.322.284.140	2.322.284.140	2.086.559.144	2.086.559.144	2.086.559.144	100
Kapital na dan 31. 12.	2.811.184.886	2.963.264.000	2.863.136.410	2.922.963.531	3.041.652.197	104
Skupna vrednost aktive na dan 31. 12.	5.751.989.678	5.656.311.816	5.307.039.906	5.175.871.112	5.092.759.905	98
Stanje dolga na dan 31. 12.	2.464.024.512	2.269.468.973	2.056.619.825	1.895.258.439	1.711.633.087	90
Odplačilo dolga – glavnica	203.008.406	219.555.539	212.849.148	238.361.387	183.625.351	77
Plačilo obresti*	40.414.027	40.624.860	37.889.189	35.786.115	32.283.754	90
Št. zaposlenih	1.240	1.232	1.257	1.269	1.234	97
Marža iz poslovanja	47,6 %	47,8 %	44,1 %	27,3 %	36,0 %	132
EBITDA marža	84,1 %	85,4 %	87,8 %	80,7 %	83,1 %	103
Neto marža	31,9 %	33,2 %	29,2 %	14,9 %	24,0 %	161
Donosnost na kapital (ROE)	5,2 %	5,3 %	4,8 %	2,1 %	3,8 %	184

* Podatek se nanaša na dejanske odlive za obresti od prejetih kreditov in obveznic v posameznem letu.

Izračun kazalnikov:

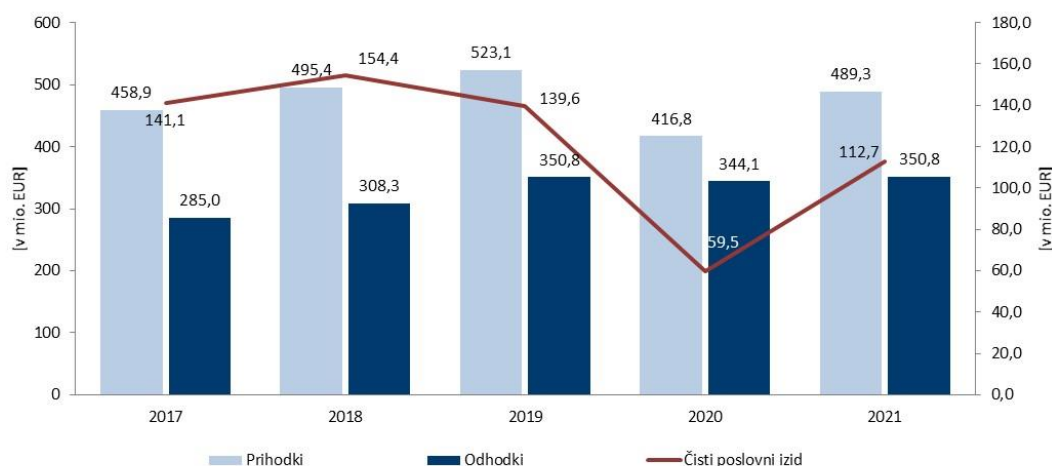
Marža iz poslovanja = Poslovni izid iz poslovanja / Čisti prihodki od prodaje

EBITDA marža = EBITDA / Čisti prihodki od prodaje

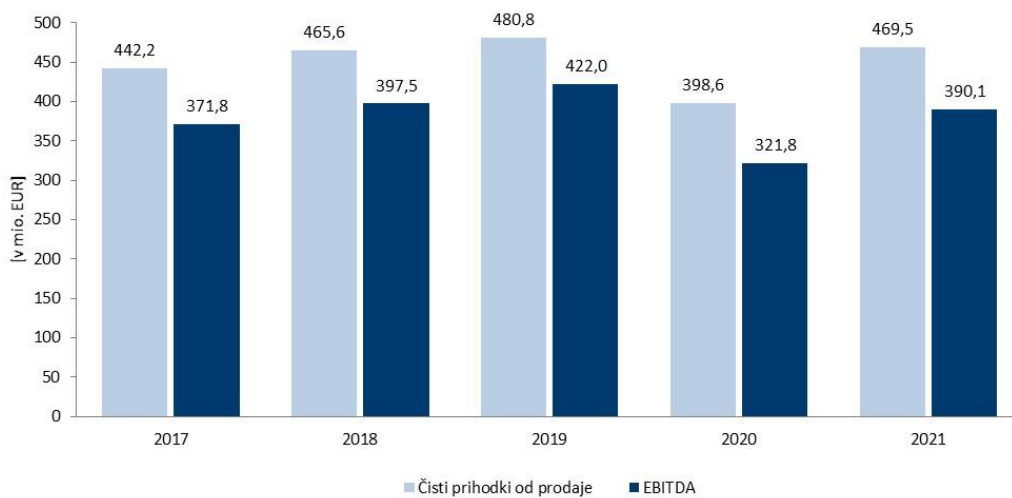
Neto marža = Čisti poslovni izid obračunskega obdobja / Čisti prihodki od prodaje

Donosnost na kapital (ROE) = Čisti poslovni izid obračunskega obdobja / Povprečni lastniški kapital obdobja

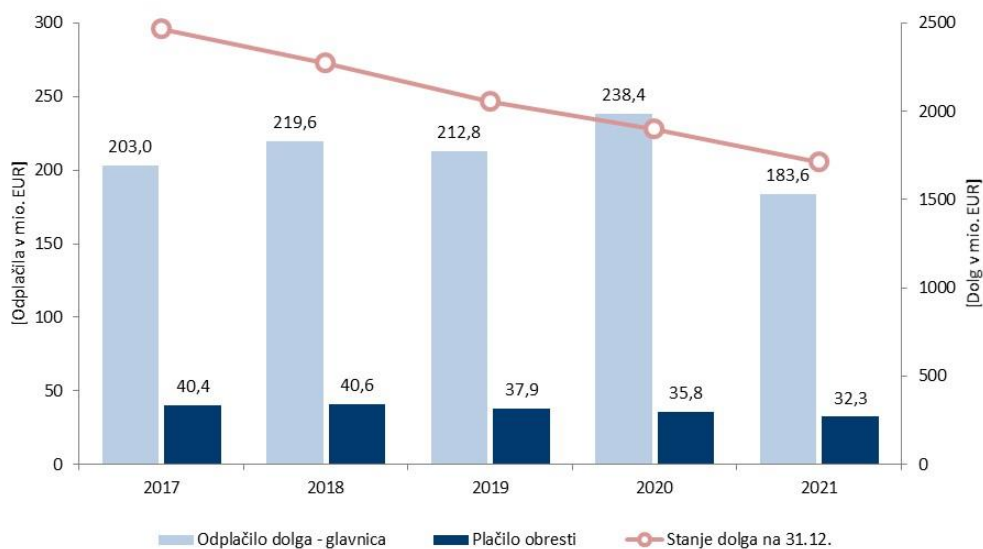
Slika 1: Gibanje skupnih prihodkov, odhodkov in čistega poslovnega izida družbe DARS v obdobju 2017–2021

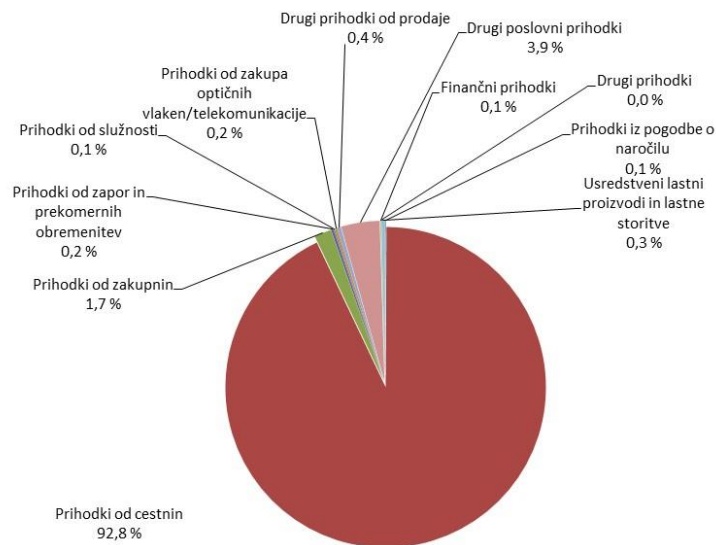
Slika 2: Gibanje čistega prihodka od prodaje in denarnega toka iz poslovanja (EBITDA) v obdobju 2017–2021

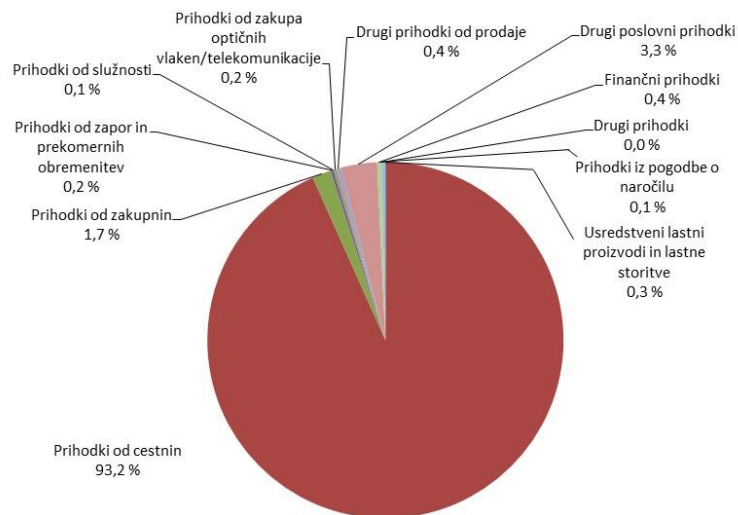
Slika 3: Stanje dolga na dan 31. decembra, odplačilo glavnice in plačilo obresti v obdobju 2017–2021

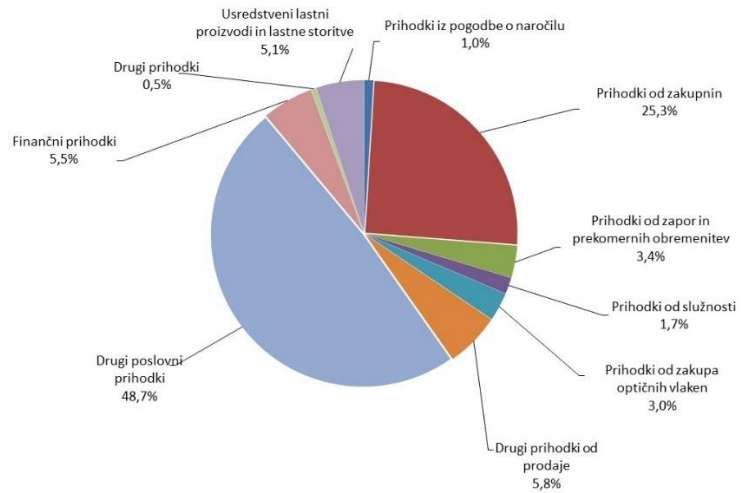
Slika 4: Struktura prihodkov družbe DARS v letu 2020

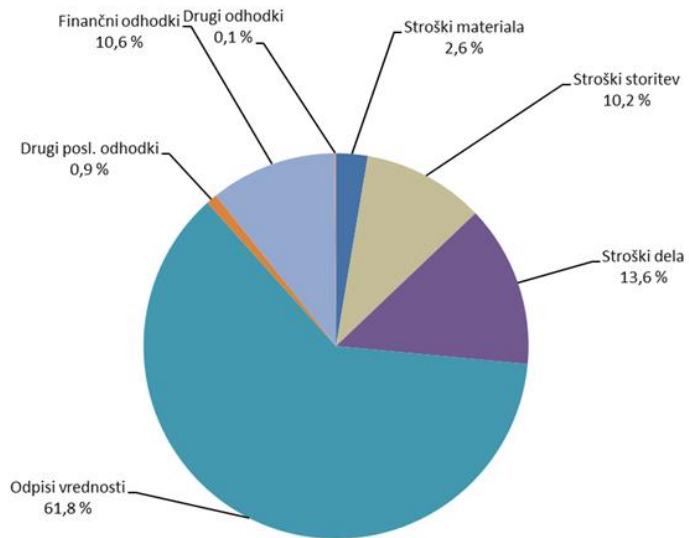
Slika 5: Struktura prihodkov družbe DARS v letu 2021

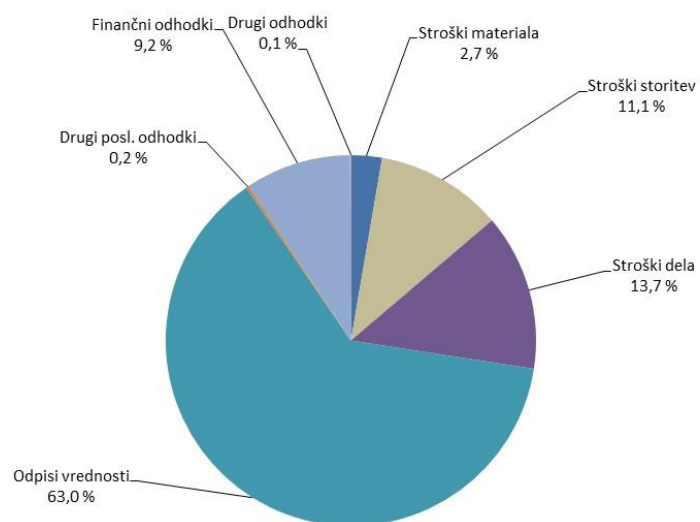
Slika 6: Struktura prihodkov družbe DARS brez cestnine v letu 2021

Slika 7: Struktura odhodkov družbe DARS v letu 2020

Slika 8: Struktura odhodkov družbe DARS v letu 2021

I.2 Pismo uprave

Spoštovani,

vpliv epidemije covid-19 na poslovanje družbe DARS je bil v letu 2021 manjši kot v letu 2020, ko so se razmere, ki so nepričakovano zajele svet, negativno odrazile tudi na področju prometa in logistike. Spremenjenim okoliščinam smo se hitro in učinkovito prilagodili.

Z uspešno realizacijo poslovnega načrta smo v letu 2021 izboljšali vse ključne poslovne kazalnike. Prihodki družbe DARS so v poslovnem letu 2021 znašali 489,3 milijona evrov in so za 17 odstotkov presegli predlanske. Družba je v letu 2021 ustvarila 469,5 milijona evrov čistih prihodkov od prodaje, 390,1 milijona evrov EBITDA ter 112,7 milijona evrov čistega dobička.

Pri uresničevanju ciljev sta nam pomagali dobra finančna kondicija ter zavzetost zaposlenih, ki so se v teh drugačnih časih izkazali.

Za družbo DARS je bilo lansko leto pomembna prelomnica na področju cestninjenja, saj smo 1. decembra 2021 uvedli sistem elektronske vinjete za vozila do 3,5 tone največje dovoljene mase. Gre za prijaznejši način plačevanja cestnine tudi za lahka vozila, ki je po 13 letih nadomestil vinjete v obliki nalepk. Za nami je tako še en uspešno izpeljan obsežnejši projekt digitalizacije, saj smo pred tem uvedli sodoben cestninski sistem v prostem prometnem toku za težka vozila DarsGo. Gre za projekta digitalizacije ne zgolj našega podjetja, ampak širše družbe.

DARS vzdržuje 625 kilometrov avtocest in hitrih cest, 143 kilometrov priključkov, 22 kilometrov razcepov, 41 kilometrov drugih cest, preko 1200 premostitvenih objektov in 23 predorov. Zaradi vse večjih prometnih obremenitev, staranja zgrajenih avtocest in dograjevanja avtocestnega omrežja se povečuje tudi obseg potrebnih vzdrževalnih in obnovitvenih del. V zadnjem obdobju letno obnovimo med 50 in 60 kilometri smernih vozišč. Leta 2021 smo tako za gradbena dela pri obnavljanju avtocest namenili skoraj 68 milijonov evrov ter izvedli obnovo in preplastitev smernih vozišč v skupni dolžini kar 70 km. Med izvajanjem obsežnejših obnovitvenih del smo tudi na prometno bolj obremenjenih delih našega avtocestnega omrežja (obnova vzhodne cevi avtocestnega predora Golovec v Ljubljani in preplastitev odseka primorske avtoceste Kozina–Črni Kal–Sermin) vseskozi zagotavljali zadostno pretočnost prometa.

V polnem teku sta bila tudi naša največja investicijska projekta. Prvi je nadaljevanje izkopa druge, vzhodne cevi predora Karavanke, kjer so dela zelo dobro potekala in sledila splošnemu časovnemu načrtu.

Drugi pa je tretja razvojna os. Potem ko nam je v letu 2020 uspelo zagnati gradnjo hitre ceste na Koroško na odseku med Velenjem in Slovenj Gradcem, so v letu 2021 dela potekala že na dveh gradbenih sklopih, Gaberke in Jenina. V teku so bili javni razpisi za izbor izvajalcev del za štiri dodatne sklope, hkrati smo pridobivali tudi gradbena

dovoljenja. Začeti pa želimo tudi z gradnjo tretje razvojne osi na jugu, od Novega mesta do Bele krajine. Jeseni 2021 smo uspeli pridobiti gradbeno dovoljenje za prvi odsek med Novim mestom in Osredkom. Vendar pa so civilne iniciative vložile tožbe na gradbeno dovoljenje, ki tako ni postalo pravnomočno. Zato so se nam žal odmaknili roki, da bi lahko na tem odseku s prvimi deli začeli že spomladi 2022. Ob tem smo aktivno delali tudi na projektu vzpostavitve tretjega prometnega pasu na vpadnicah v Ljubljano, tako s primorske kot štajerske smeri, tekli pa so tudi postopki pridobitve gradbenega dovoljenja za cestno povezavo med Gorišnico in Markovci.

Na področju rednega vzdrževanja avtocest in hitrih cest smo v letu 2021 intenzivneje pristopili k izvajanju nočne košnje zaradi zagotavljanja večje pretočnosti v prometu. Vsa vzdrževalna dela, ki bi lahko povzročila daljše zastoje, skrbno načrtujemo v sodelovanju med področji in službami DARS, redna vzdrževalna dela pa prilagajamo prometnim tokovom in prometnim konicam tako, da so posledice naših del na pretočnost avtocestnega prometa minimalne, ob nepričakovanih zgostitvah prometa nad pričakovanimi merami pa tovrstna dela po potrebi tudi začasno prekinemo.

V družbi DARS veliko vlagamo tudi v izboljšave infrastrukture, v cestno opremo in naprave ter s tem tudi v izboljšanje prometne varnosti. Sredstva namenjamo tudi za preventivne akcije, ki osveščajo voznike o pravilni vožnji po avtocestah in hitrih cestah. V letu 2021 smo med drugim med ukrepi za preprečevanje voženj v napačni smeri na posameznih priključkih narisali 3D-talne označbe. Voznik bo na vozišču izvoza zagledal iluzijo dvignjene ploščadi, ki ga bo opozorila, da vozi v napačno smer. Poleg tega smo v sklopu prometne varnosti med drugim zamenjali obstoječe varnostne ograje z novimi z višjo ravnijo zadrževanja.

Eden od naših pomembnejših ciljev je tudi vzpostavitev reda na slovenskem avtocestnem omrežju. V letu 2021 smo tako prepovedali prehitvanje težkih vozil na celotnem avtocestnem omrežju. Prepoved prispeva k večji varnosti in pretočnosti avtocestnega prometa. Poleg tega smo avtocestna počivališča opremili z znaki, ki zapovedujejo parkiranje težkih vozil na največ 25 ur. S tem želimo voznikom avtobusov in tovornjakov omogočiti počitek, ki ga potrebujejo za varno in zdravo opravljanje poklica. Število parkirnih mest na avtocestnih počivališčih je namreč omejeno, zato želimo z omejitvijo preprečiti, da bi jih uporabniki zasedali po nepotrebnem. Še posebej pa nas veseli, da je z delovanjem sredi lanskega leta pričela avtocestna policija. Večja prisotnost policije na avtocestnem omrežju bo poleg večje prometne varnosti vplivala na večjo pretočnost in zmanjšanje zastojev, zlasti ob prometnih nesrečah. V družbi DARS smo ta projekt tudi finančno podprli z nemajhnimi sredstvi.

V srednjeročnem strateškem načrtu smo si med drugim postavili cilja optimizirati pretočnost prometa ter hkrati zagotavljati čim višjo raven varnosti na slovenskem avtocestnem omrežju. Tema ciljema bomo še naprej sledili skozi prizmo čim sodobnejših pristopov in odgovorno do okolja.

Skupaj s sodelavkami in sodelavci s področij vzdrževanja avtocest, njihovega upravljanja, cestninjenja, investicij in podpornih strokovnih služb bomo poskrbeli, da bodo poti uporabnikov našega avtocestnega omrežja še naprej varne, zanesljive in udobne.

Hvala za zaupanje.

Mag. Valentin Hajdinjak
predsednik uprave

Mag. Romana Fišer
članica uprave

Boštjan Rigler
član uprave

Dr. Peter Gašperšič
član uprave

Rožle Podboršek
član uprave/delavski direktor

I.3 Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve, politika integriranega sistema vodenja

Poslanstvo

S sodobnimi pristopi ter odgovorno do okolja in deležnikov izboljšujemo pretočnost prometa, zagotavljamo prometno varnost ter nudimo zanesljive in pravočasne storitve na slovenskem avtocestnem omrežju.

Vizija

Povezani v prihodnost

Vodilo našega trajnostnega in digitalnega delovanja je **povezanost** vseh strateških smernic.

Naša vizija je usmerjena na:

- **uporabnike**, varno mobilnost ter zanesljive in pravočasne storitve, podprte s pametnimi rešitvami;
- **okolje**, v katerem delujemo trajnostno, ter izpolnjevanje potreb in pričakovanj vseh ključnih deležnikov;
- **zaposlene**, katerim zagotavljamo varno, ustvarjalno in razvojno naravnano delovno okolje.

Temeljne vrednote

Varnost

Skrbimo za varno okolje, v katerem delujemo: varno delovno okolje zaposlenih, varno počutje poslovnih partnerjev in uporabnikov slovenskega avtocestnega omrežja (smo njihov zanesljiv partner na cesti) ter ohranitev varnega naravnega okolja.

Odgovornost

Odgovorno do sebe in širše družbe skrbimo za prevzete delovne obveznosti in kakovostno uresničevanje zadanih nalog z mislijo na uporabnike, okolje (harmonizacijo naših aktivnosti z zmožnostmi in potrebami naravnega okolja) in druge deležnike, s katerimi poslujemo (dobavitelji, izvajalci, drugi poslovni partnerji, lastnik, lokalna skupnost – smo zanesljiv poslovni partner).

Trajnostna naravnost

Pri svojem delovanju upoštevamo vse tri vidike trajnostnega poslovanja (gospodarski, okoljski in družbeni). Pri tem poleg dolgoročno uspešnega in učinkovitega poslovanja še posebej izpostavljamo zmanjševanje negativnih okoljskih vplivov ter vzajemno sodelovanje z deležniki in njihovo vključevanje v trajnostno delovanje družbe.

Zanesljivost

Zavedamo se, da smo za uspešno in nemoteno življenje, delo in uresničevanje ciljev posameznikov, podjetij, ustanov in družbe kot celote vsak trenutek soodgovorni, zato se pri vsakodnevnem delu in procesih družbe držimo dogovorov. Z deležniki sodelujemo na način, ki spodbuja medsebojno spoštovanje in zaupanje.

Sodelovanje

Pri našem delovanju smo ves čas naklonjeni odprtosti, povezovanju, ekipnemu duhu in iskanju najboljših rešitev za skupno dobro, tako med sodelavci družbe kot tudi z aktivnim vključevanjem zunanjih deležnikov, s čimer uspešno izpolnjujemo naše poslanstvo.

Vodenje z zgledom

Zavezani smo k integriteti in se pogumno soočamo z izzivi. Pričakovanja, ki jih imamo do naših sodelavcev ter drugih deležnikov, uresničujemo tudi sami, saj se zavedamo pomena vodenja in delovanja z lastnim zgledom. S poslovanjem, ki je skladno in pregledno, namreč družba DARS gradi svojo integriteto, ki je ključnega pomena za ohranjanje dobrega imena družbe kot tudi za doseganje trajnega poslovnega uspeha.

Strateške usmeritve družbe DARS

Slika 9: Strateška mapa družbe DARS

Zagotavljanje varnosti, pretočnosti ter zanesljivih in pravočasnih storitev za uporabnike avtocestnega omrežja

- Zagotavljanje prometne varnosti
- Zagotavljanje pretočnosti prometa
- Nadaljevanje gradnje novih ter modernizacija obstoječih odsekov AC in HC
- Zagotavljanje zanesljivih in pravočasnih uporabniških storitev

Dolgoročna poslovna stabilnost in trajnostna naravnost

- Zagotovitev dolgoročno stabilnega poslovanja
- Razvoj trajnostne infrastrukture in krožnega gospodarstva
- Digitalna preobrazba družbe

Zavzeti in kompetentni zaposleni

- Neprestana krepitev zavzetosti in kompetentnosti zaposlenih
- Razvoj voditeljstva
- Zagotavljanje varnosti delavcev pri delu in krepitev njihovega zdravja

Politika integriranega sistema vodenja

Vodstvo in vsi zaposleni v družbi bomo s strokovnim in odgovornim opravljanjem svojega dela naredili vse, da bomo izpolnili zahteve in pričakovanja naših deležnikov: uporabnikov, lastnika, zaposlenih, okolja in druge zainteresirane javnosti. Naš poslovni uspeh je skrbno načrtovan, voden in nadzorovan. Zavezuje se k nenehnemu izboljševanju vseh poslovnih procesov, s poudarkom na preventivnem delovanju in upravljanju tveganj.

Naš cilj je kakovostno, energetske učinkovito in družbeno odgovorno delovanje ter zaposlenim, zunanjim izvajalcem in uporabnikom varna, neprekinjena in celovita storitev.

Politiko sistema vodenja uresničujemo na naslednji način:

- z odgovornim odločanjem na podlagi konkretnih informacij in dejstev,
- z vzpostavljanjem dobrih pogojev in odnosov vseh deležnikov znotraj in zunaj družbe,
- s spodbujanjem proaktivnega delovanja s poudarkom na inovativnosti zaposlenih,
- z upravljanjem prepoznanih tveganj in udejanjanjem zaznanih priložnosti,
- z zagotavljanjem želene ravni zaupnosti, celovitosti in razpoložljivosti informacij in informacijskih sredstev,
- z zagotavljanjem ustrezne razpoložljivosti ključnih informacijskih sistemov,
- s povečevanjem učinkovitosti rabe vseh vrst materialov in energije v celotnem življenjskem ciklu storitve,
- z doslednim spoštovanjem zakonodaje, drugih obvezujočih zahtev in razvojnih usmeritev,
- z vzajemno koristnim sodelovanjem s partnerji in drugimi zunanjimi izvajalci,
- s podpiranjem razvoja stroke ter pridobivanjem novih znanj in veščin,
- z aktivnim komuniciranjem znotraj družbe in z zunanjimi javnostmi,
- z zavezanostjo preprečevanja poslabšanja zdravja zaposlenih in poškodb,
- z vzpostavljanjem in doseganjem merljivih ciljev izboljšav na vseh področjih poslovanja,
- pri nabavi izdelkov in storitev ter pri načrtovanju novih rešitev načrtno upoštevamo vse vidike poslovanja (okolje, energija, kakovost, varovanje informacij, neprekinjenost poslovanja, varnost, ekonomika).

Uprava se zavezuje, da bo po svojih najboljših močeh in s svojim osebnim zgledom vztrajala doseči navedene cilje.

I.4 Izjava o upravljanju družbe DARS

V skladu s petim odstavkom 70. člena Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 42/2006 in nadaljnje), Statutom DARS, sprejetim junija 2021, ter določili Kodeksa upravljanja javnih delniških družb in Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države kot del Letnega poročila družba DARS podaja naslednjo

IZJAVO O UPRAVLJANJU

Izjava o upravljanju je sestavni del Letnega poročila za leto 2021 in je za obdobje od 1. 1. 2021 do dneva objave v letu 2022 dostopna v elektronski obliki na spletnih straneh Ljubljanske borze (SEOnet), in na uradnih spletnih straneh družbe DARS (www.dars.si).

1. Sklicevanje na kodeksa upravljanja in priporočila

Družba DARS pri svojem delu in poslovanju v največji mogoči meri spoštuje naslednje kodekse ter priporočila poslovne prakse vodenja in upravljanja:

- Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb, 27. 10. 2016 (z redakcijskimi popravki januar 2018), dostopen na spletni strani Ljubljanske borze <http://www.ljse.si>;
- Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, marec 2021, dostopen na spletni strani Slovenskega državnega holdinga <http://www.sdh.si>; ter

- Priporočila in pričakovanja Slovenskega državnega holdinga, avgust 2020, dostopna na spletni strani Slovenskega državnega holdinga <http://www.sdh.si>.

Po uveljavitvi Zakona o Slovenskem državnem holdingu Republika Slovenija kot edini delničar izvršuje svoje pravice prek SDH, ki pravice izvršuje z uresničevanjem glasovalnih pravic na skupščini, nastopanjem pred sodišči in drugimi organi ter sklicevanjem skupščine.

Pri izvajanju navedenih kodeksov in priporočil v letu 2021 v družbi večjih odstopanj ni bilo, v nadaljevanju pa družba pojasnjuje odstopanja od posameznih priporočil. Družba DARS pri svojem poslovanju spoštuje interne akte in Etični kodeks družbe ter si pri poslovanju prizadeva za izboljšanje prakse korporativnega upravljanja.

2. Družba DARS pri upravljanju odstopa od naslednjih določb:

Posamezna odstopanja od zgoraj navedenih kodeksov in priporočil so skupaj z navedbo razlogov razkrita v nadaljevanju te izjave.

a) Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb

Okvir upravljanja družb

Tč. 1: Družba deluje v skladu z osnovnim ciljem, to je maksimiranjem vrednosti družbe in drugimi cilji kot upravljavec avtocestnega omrežja, ki zagotavlja trajnostni razvoj družbe, njeno dolgoročno, stabilno in družbeno odgovorno poslovanje. Cilji v statutu niso opredeljeni, ker temeljni pravni akt države družbe opredeljuje le značilnosti, ki jih zahteva korporacijska zakonodaja za širši opis družbe kot pravne osebe. Vse cilje družba razkriva v objavljenih dokumentih na svoji spletni strani ali v javnih objavah. Upravljanje družbe DARS temelji na zakonskih določilih, internih aktih in pravilnikih. Vse operative poslovne odločitve za doseganje ciljev se izvajajo v okviru letnega poslovnega načrta ter strateških usmeritev družbe.

Izjava o upravljanju in izjava o skladnosti s kodeksom

Tč. 5. 6: Višina prejemkov uprave in nadzornega sveta je razkrita v računovodskem delu Letnega poročila. Družba razkrije bruto prejemke vsakega posameznega člana uprave in nadzornega sveta v skladu z zakonskimi zahtevami, ne pa tudi neto prejemkov.

Tč. 5. 7: Izjavo o upravljanju, kot del Letnega poročila, vsako leto pregleda zunanji neodvisni revizor. Družba pri presoji ustreznosti izjave o upravljanju ne uporablja ostalih zunanjih

neodvisnih institucij, saj izjavo pregleda več služb znotraj družbe. Prav tako ima družba vzpostavljeno notranjo revizijo, ki izvaja neodvisen nadzor nad urejenostjo in gospodarnostjo poslovanja družbe DARS skladno s predpisi in notranjimi akti.

Sestava in imenovanje nadzornega sveta

Tč. 9, 9. 1 in 9. 2: V družbah, v katerih SDH izvršuje najmanj ¼ vseh glasovalnih pravic, nadzorni sveti ne oblikujejo posebnih komisij, pristojnih za izvedbo postopkov iskanja in ocenjevanja kandidatov za člane nadzornega sveta družbe, razen če ni s posebno zakonodajo drugače določeno. V teh družbah je naborna pot, ki jo uporabi nadzorni svet družbe, predlog kandidatov, ki ga nadzornemu svetu posreduje SDH. NS v letu 2018 sprejel Politiko raznolikosti, v kateri je zapisano, da si za izpolnjevanje prizadevajo delničarji, nadzorni svet in svet delavcev.

Postopek izbire kandidatov za člane nadzornega sveta

Tč. 10: V družbah, v katerih SDH izvršuje najmanj ¼ vseh glasovalnih pravic, nadzorni sveti ne oblikujejo posebnih komisij, pristojnih za izvedbo postopkov iskanja in ocenjevanja kandidatov za člane nadzornega sveta družbe. V teh družbah je naborna pot, ki jo uporabi nadzorni svet družbe, predlog kandidatov, ki ga nadzornemu svetu posreduje SDH.

Usposabljanje članov nadzornega sveta

Tč. 13. 1: Letni načrt usposabljanja članov nadzornega sveta in komisij ni opredeljen enkrat letno, temveč člani nadzornega sveta sproti presodijo katero izobraževanje potrebujejo. Člani nadzornega sveta se usposabljujejo ter zagotavljajo, da znanje, izkušnje in veščine članov ustrezajo potrebam družbe. Okvirni stroški izobraževanja so zagotovljeni v letnem poslovnem načrtu družbe.

Vrednotenje nadzornega sveta

Tč. 14. 4: Zunanja presoja do sedaj še ni bila opravljena zaradi omejitev trajanja mandatov.

Strategija komuniciranja družbe

Tč. 27. 2: Družba ima izdelano in veljavno splošno Strategijo komuniciranja družbe DARS, izdelan in veljaven Pravilnik o varovanju poslovnih skrivnosti, poleg tega tudi Pravilnik o načinu dajanja informacij za medije ter Navodilo odgovarjanja uporabnikom avtocest. Priporočilo se upošteva delno, saj visokokakovostni standardi pripravljanja računovodskih, finančnih in nefinančnih informacij niso posebej opredeljeni.

Javna objava pomembnih informacij

Tč. 29 in 29. 1: Družba sproti poroča o finančnem in pravnem položaju družbe z javnimi objavami, vendar ne poroča o ocenah poslovanja iz razloga, ker v primeru skladnosti poslovanja z veljavno strategijo in letnim načrtom dela to ni smiselno. V primeru odstopanj bi družba nemudoma z javnimi objavami sporočila javnosti o drugih poslovnih dogodkih in vplivih ter odstopanjih.

Tč. 29. 7: Družba razkrije bruto prejemke vsakega posameznega člana uprave in nadzornega sveta v skladu z zakonskimi zahtevami, ne pa tudi neto prejemkov.

Tč. 29. 8: Računovodski izkazi družbe s pojasnili in razkritji najpomembnejših kategorij so pripravljene v skladu z računovodskimi ter poročevalskimi zahtevami SRS, upošteva določila ZGD-1 in ZDARS-1.

Tč. 29. 9: Družba na svoji spletni strani javno ne objavlja vsakokratnih veljavnih besedil poslovnikov svojih organov. Gre za dokumenta, ki se redno posodabljata in sta namenjena izključno delu teh organov. Vsako zunanje ocenjevanje primernosti teh dokumentov s strani tretjih oseb bi bilo zaradi nepoznavanja potreb teh organov neprimerno.

b) Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države

Nadzorni svet

Tč. 6: Eden od ključnih lastniških vzvodov upravljanja je pravica in dolžnost lastnikov, da v nadzorne organe družb imenujejo neodvisne in strokovne posameznike, ki odgovorno in strokovno nadzirajo delo uprav družb ter sodelujejo z upravami pri njihovem upravljanju. Nadzorni svet ima kadrovske komisije, ki deluje kot nominacijski odbor. Kadrovske komisije sestavljajo: dva člana nadzornega sveta, ki predstavljata kapital, in član nadzornega sveta, ki predstavlja delavce. Zunanji strokovnjaki se vključijo po potrebi.

Tč. 6. 5. 1, 6. 8 in 6. 8. 1 in 6. 9: V družbah, v katerih SDH izvršuje najmanj ¼ vseh glasovalnih pravic, nadzorni sveti ne oblikujejo posebnih komisij, pristojnih za izvedbo postopkov iskanja in ocenjevanja kandidatov za člane nadzornega sveta družbe, razen če ni s posebno zakonodajo drugače določeno. V teh družbah je naborna pot, ki jo uporabi nadzorni svet družbe, predlog kandidatov, ki ga nadzornemu svetu posreduje SDH.

Preglednost poslovanja in poročanje

Tč. 8. 4: V Letnem poročilu niso razkriti stroški delovanja nadzornega sveta, kot je navedeno.

Razkritje obsega prejemke članov NS, vključno s potnimi stroški in obračunanimi bonitetami.

Revizija in sistem notranjih kontrol

Tč. 9. 2. 7: Upošteva se delno, saj se roki za priporočila notranjih revizorjev izjemoma podaljšajo iz objektivnih razlogov.

Sprejem etičnega kodeksa

Tč. 10. 1. 1: Etični kodeks se bo noveliral v letu 2022.

c) Priporočila in pričakovanja Slovenskega državnega holdinga

Nabava blag in storitev, sponzorstvo in donatorstvo

Tč. 3. 6: Upošteva delno. Pogodbe v postopkih javnih naročil objavimo v roku 30 dni po sklenitvi, evidenčne pogodbe pa enkrat letno, skladno z ZJN-3.

Tč. 3. 7: Upošteva delno. Podatki se iz portala javnih naročil sproti objavljajo na spletni strani <https://ejn.gov.si/statist>, ki omogoča izpis vrednosti tudi strukturirano po vrsti posla. Za evidenčna naročila se vrednost o skupni vrednosti storitev objavi enkrat letno na portalu javnih naročil, seznam pogodb z navedbo predmeta naročila se objavi skladno s 106. členom ZJN-3 enkrat letno na spletni strani družbe DARS, podatka o vrednosti strukturirano po vrsti poslov ni.

Tč. 3. 8: Upošteva delno. Družba ima sprejeto področno Navodilo o izvajanju postopkov pri obravnavanju sponzorstev in donacij v DARS, ki pa kot interni akt družbe ni objavljeno na javni spletni strani družbe.

Tč. 3. 11: Upošteva delno. Sponzorska sredstva smo namenili štirim strokovnim dogodkom: Srečanje prevoznih družin in prevoznih podjetij Slovenije v organizaciji Sekcije za promet pri OZS in Sekcije za prevoz blaga pri GZS, 18. kolokviju o asfaltih, bitumnih in voziščih v organizaciji Združenja asfalterjev Slovenije, Strateškemu forumu »Inženirji za zeleno, digitalno in varno gradnjo v organizaciji Inženirske zbornice Slovenije ter 13. mednarodni konferenci o predorih in podzemnih objektih v organizaciji Slovenskega društva za podzemne gradnje.

Skupščine družb

Tč. 6. 1: Edini delničar družbe DARS je Republika Slovenija, ki jo na podlagi določila 18. člena Zakona o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/2014) zastopa Slovenski državni holding, d. d. Ker je skupščina univerzalna, ni treba spoštovati

določil ZGD-1 glede sklicnega roka in objave dnevnega reda skupščine.

Tč. 6. 3: Upošteevamo delno. Objavi se dnevni red, gradivo s prilogami pa se posreduje edinemu delničarju.

Spoštovanje človekovih pravic pri poslovanju

Tč. 8: Čeprav skrbni pregled s področja človekovih pravic v družbi ni bil narejen, človekove pravice spoštujemo prek veljavne zakonodaje ter prek internih kodeksov in dogovorov, ki zadevajo predvsem nediskriminacijo na delovnem mestu, varovanje dostojanstva delavcev ter človekove temeljne ekonomske in socialne pravice.

Družba DARS bo priporočilom Slovenskega kodeksa upravljanja javnih delniških družb, Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ter Priporočilom in pričakovanjem Slovenskega državnega holdinga sledila tudi v prihodnje ter skladno s tem izpolnjevala svoj sistem korporativnega upravljanja.

3. Sistem skladnosti poslovanja in integritete

Služba za skladnost poslovanja in integriteto ima sledeče odgovornosti in pristojnosti:

- preverjanje poslovanja družbe z vidika skladnosti z zakonodajo, drugimi pravili, priporočili in internimi akti družbe,
- svetovanje upravi in področjem pri uskladitvi poslovanja družbe z obveznostmi, ki jih določajo zakonodaja ter druga za družbo veljavna pravila oziroma priporočila,
- vodenje postopkov obravnave prijav domnevnih nepravilnosti s področja skladnosti poslovanja in integritete,
- korespondenca s Komisijo za preprečevanje korupcije,
- izvajanje nalog nosilca priprave načrta integritete in skrbništvo nad uresničevanjem v načrtu predvidenih ukrepov,
- skrb za področje varovanja osebnih podatkov ter korespondenca z Informacijskim pooblaščenecem kot nadzornim organom za varstvo osebnih podatkov,
- skrb za sistem izvajanja nalog in postopkov vezanih na preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma v družbi,
- skrb za sistem notranjih kontrol za omejevanje tveganj prepovedanega trgovanja z notranjimi informacijami,

- skrb za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih glede vsebin iz področja dela službe.

Družba ima sprejete naslednje interne akte na področju skladnosti poslovanja in integritete:

- Pravilnik o vodenju postopka obravnave domnevnih nepravilnosti s področja korporativne integritete.
- Pravilnik o izvajanju notranjih nadzorov in notranjih preiskav.
- Pravilnik o varovanju poslovnih skrivnosti.
- Pravilnik za izvajanje nalog in postopkov s področja Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v DARS.
- Pravilnik o varstvu osebnih podatkov.

4. Glavne značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Uprava družbe je odgovorna za vzpostavljanje in zagotavljanje delovanja notranjega kontroliranja in notranjih računovodskih kontrol, izbiranje in uporabljanje računovodskih usmeritev ter varovanje premoženja družbe.

Sistem notranje kontrole je skupek različnih usmeritev in politik, ki jih vzpostavi in sprejme uprava z namenom, da bi kar najbolje upravljala tveganje, povezano z računovodskim poročanjem. Namen sistema notranje kontrole je zagotoviti učinkovitost in uspešnost delovanja, zanesljivost računovodskega poročanja in skladnost z veljavnimi zakoni ter drugimi zunanjimi in notranjimi predpisi.

Družba ima vzpostavljen sistem obvladovanja tveganja, povezan z računovodskim poročanjem.

Pravilnost, popolnost in resničnost računovodskega poročanja zagotavljamo z izvajanjem naslednjih vrst notranje kontrole:

- kontrola pravilnosti računovodskih podatkov, ki jih zagotavljamo na različne načine, na primer z usklajevanjem postavk s kupci in dobavitelji;
- kontrole popolnosti zajemanja podatkov (npr. zaporedje dokumentacije, številčenje dokumentov);
- kontrola razmejitev dolžnosti in odgovornosti (npr. ločeno izvajanje evidentiranja in plačevanja);
- kontrola omejitve dostopa (pravice dostopa do računovodskih evidenc so selektivno dodeljene);
- kontrola nadziranja.

Proces računovodenja je informacijsko podprt, zato so vse zgoraj našete vrste notranje kontrole povezane tudi s sistemi kontrole, vgrajenimi v okvir informacijske tehnologije, ki obsegajo tako kontrolo omejitev dostopa do omrežja, podatkov, aplikacij kot tudi kontrolo točnosti in popolnosti zajemanja in obdelovanja podatkov.

V poglavju Upravljanje tveganj poslovnega poročila so podrobneje predstavljeni upravljanje tveganj in kontrolni mehanizmi v povezavi z oceno posamezne vrste tveganja. Menimo, da je sedanji sistem kontrol v družbi DARS v letu 2021 zagotavljal učinkovito in uspešno doseganje poslovnih ciljev, delovanje v skladu z zakonskimi določili ter pošteno, transparentno poročanje v vseh pomembnih pogledih.

5. Delovanje skupščine in njene ključne pristojnosti, opis pravic delničarjev in način uveljavljanja njihovih pravic

Družba ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe po ZGD-1.

Delovanje skupščine, njene ključne pristojnosti in pravice delničarjev ter način njihovega uveljavljanja podrobneje opredeljuje Statut DARS.

Edini ustanovitelj in delničar družbe DARS je Republika Slovenija (v nadaljevanju RS), ki jo po uveljavitvi Zakona o Slovenskem državnem holdingu zastopa Slovenski državni holding. Svoje pravice delničarja, ki jih opredeljujeta ZGD-1 in Statut DARS, RS uresničuje na skupščini delničarjev.

Skupščino sklicuje uprava DARS na lastno pobudo, na zahtevo nadzornega sveta ali na zahtevo delničarja družbe.

Skupščino je treba sklicati v zakonsko določenih primerih, vendar najmanj enkrat letno.

6. Sestava in delovanje organov vodenja in nadzora ter njihovih komisij

Uprava družbe

Sestavo in delovanje uprave družbe podrobneje določa Statut DARS. Po Statutu DARS lahko ima uprava družbe največ pet članov. Za predsednika oz. člana uprave je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje iz 255. člena ZGD-1 in točke 7.2.2 Statuta DARS. Predsednika in vse člane uprave imenuje nadzorni svet za največ pet (5) let ter so v delovnem razmerju z družbo.

Upravo DARS sestavljajo: predsednik mag. Valentin Hajdinjak, članica mag. Romana Fišer, član dr. Peter Gašperšič, član Boštjan Rigler in član uprave/delavski direktor Rožle Podboršek.

Pri predlogu za njihovo imenovanje je bila upoštevana tudi Politika raznolikosti, ki sta jo sprejela Uprava in Nadzorni svet. Njeni cilji so zagotoviti komplementarnost in raznolikost v upravi z upoštevanjem različnih kvalifikacij, izkušenj in znanja, ter zastopanost obeh spolov in različnih starostnih skupin.

Uprava vodi družbo v korist družbe, neodvisno in na lastno odgovornost; pri vodenju mora ravnati s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika ter varovati poslovne skrivnosti družbe. Pri uresničevanju nalog vodenja uprava sprejema ukrepe in izvaja postopke, ki jih določata zakon in statut družbe.

Če ima uprava več kot dva člana, družbo zastopa predsednik uprave skupaj s članom uprave.

Uprava sprejema odločitve, ki so v njeni pristojnosti, z večino glasov vseh članov uprave. Vsak član uprave ima en glas. V primeru enakega števila glasov je odločilen glas predsednika uprave. Delavski direktor sodeluje pri odločanju, kadar uprava odloča o kadrovskih in socialnih vprašanjih.

Uprava sprejme poslovnik o svojem delu, h kateremu daje soglasje nadzorni svet.

Nadzorni svet družbe

V skladu s točko 7.3.1 Statuta DARS nadzorni svet sestavlja devet članov, od katerih so trije člani nadzornega sveta predstavniki zaposlenih.

V skladu s Statutom DARS nadzorni svet sprejme poslovnik o svojem delu. Nadzorni svet voli predsednika in namestnika predsednika.

Nadzorni svet mora biti sklican vsaj enkrat v četrtletju. Nadzorni svet je sklepčen, če sta pri sklepanju navzoči dve tretjini članov, med katerimi mora biti tudi predsednik nadzornega sveta ali njegov namestnik.

V skladu s Statutom DARS nadzorni svet nadzira vodenje poslov, odloča o imenovanju in odpoklicu uprave ter njihovih prejemkih, lahko sklicuje skupščino, pregleduje in preverja knjige ter dokumentacijo družbe, njeno blagajno, shranjene vrednostne papirje in zaloge blaga ter druge stvari, daje upravi predhodno soglasje k poslom iz točke 7. 2. 12 statuta družbe, seznaneni se z odločitvijo uprave glede ustanavljanja in ukinitve hčerinskih družb, skupščini predlaga imenovanje revizorja, imenuje revizijsko komisijo nadzornega sveta in druge komisije v skladu z ZGD-1, seznaneni se z odločitvijo uprave glede nakupa in odprodaje deležev ali delnic drugih družb, daje soglasje na letni poslovni načrt družbe ter na triletni poslovni in finančni načrt družbe ter ostale planske

dokumente, usklajuje besedilo statuta z veljavnimi sklepi skupščine, obvešča organe družbe in delničarja o svojih stališčih in predlogih, obravnava in odloča o vseh drugih zadevah, za katere je pristojen po zakonu, drugih predpisih, po pooblastilu skupščine in statuta družbe.

Nadzorni svet mora preveriti letno poročilo skupaj z revizorjevim poročilom in predlog uprave za

uporabo bilančnega dobička. O rezultatih preveritve mora sestaviti pisno poročilo za skupščino.

Določbe, ki se nanašajo na skupščino, upravo, nadzorni svet in vrednostne papirje družbe, so povzete po statutu, ki je bil sprejet na skupščini 8. 6. 2021.

Sestava nadzornega sveta v poslovnem letu 2021

Ime in priimek	Funkcija	Začetek funkcije (prvi nastop na funkcijo)	Zaključek funkcije / mandata	Udeležba na sejah Nadzornega sveta / skupno število sej Nadzornega sveta	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Neodvisnost po 23. čl. Kodeksa upravljanja javnih delniških družb	Obstoj nasprotja interesa v poslovnem letu 2021	Članstvo v organih nadzora drugih družb	Članstvo komisija NS	Funkcija v komisijah Nadzornega sveta	Udeležba na sejah komisij Nadzornega sveta / skupno število sej komisij Nadzornega sveta
Jože Oberstar	Član Predsednik Član	12. 9. 2019 25. 9. 2019 od 6. 7. 2020	25. 9. 2019 6. 7. 2020 12. 9. 2023	13/14	Moški	Slovensko	1973	Univerzitetni diplomirani pravnik	DA	NE	/	Revizijska komisija	Član in predsednik	8/8
Jožef Zimšek	Član	12. 9. 2019	12. 9. 2023	14/14	Moški	Slovensko	1944	Univerzitetni diplomirani inženir gradbeništva	DA	NE	AMZS, d. d.	Revizijska komisija, investicijska komisija	Član, predsednik	8/8 11/11
Martin Stožir	Član	9. 5. 2019 5. 6. 2020 nov mandat	5. 6. 2024	14/14	Moški	Slovensko	1983	Magister inženir logistike	DA	NE	/	Kadrovska komisija	Član	2/2
Nataša Ivančević	Članica	4. 7. 2020	4. 7. 2024	14/14	Ženski	Slovensko	1974	Višja ekonomistka	DA	NE	/	/	/	/
Branko Švigelj	Član	4. 7. 2020	4. 7. 2024	11/14	Moški	Slovensko	1964	Poklicni voznik	DA	NE	/	/	/	/
Pavle Hevka	Član Predsednik	24. 6. 2020 6. 7. 2020	6. 7. 2020 24. 6. 2024	14/14	Moški	Slovensko	1968	Inž. grad., mag. ekon. in posl. ved	DA	NE	Holding Kobilarna Lipica, d. o. o	/	/	/
Dr. Robert Rožič	Član, namestnik predsednika	24. 6. 2020 6. 7. 2020	6. 7. 2020 24. 6. 2024	13/14	Moški	Slovensko	1968	Doktor znanosti	DA	NE	2TDK, d. o. o.	Kadrovska komisija	Član	2/2
Dr. Štefan Šumah	Član	24. 6. 2020	24. 6. 2024	13/14	Moški	Slovensko	1965	Doktor znanosti	DA	NE	JP Komunala Ravne na Koroškem (odstopna izjava 5. 2.)	Kadrovska komisija	Predsednik	2/2
Anton Guzej	Član	24. 6. 2020	24. 6. 2024	13/14	Moški	Slovensko	1952	Univerzitetni diplomirani ekonomist	DA	NE	Občina Šmarje pri Jelšah, Terme Olimia d. d.(od 11. 9. dalje	Revizijska komisija, investicijska komisija	Član	8/8 11/11

Sestava uprave v poslovnem letu 2021

Ime in priimek	Funkcija	Področje dela v Upravi (na dan 31. 12. 2021)	Začetek funkcije (prvi nastop na funkcijo)	Zaključek funkcije / mandata	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Strokovni profil	Članstvo v organih nadzora z družbo nepovezanih družb
Rožle Podboršek	Član / delavski direktor	Kadrovske in socialne zadeve, varnost in zdravje pri delu, izvedba srečanj zaposlenih	9. 5. 2019	8. 5. 2024	Moški	Slovensko	1974	Univerzitetni diplomirani pravnik	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	/
Mag. Valentin Hajdinjak	Predsednik	Vodi in usmerja delo Uprave in delovanje služb uprave, poslovnega področja, svetovalcev uprave, direktorje področij	10. 7. 2020	9. 7. 2025	Moški	Slovensko	1973	Magister znanosti	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	ELES, d. o. o., THERMANA Laško (od 25. 8. 2021)
Dr. Peter Gašperšič	Član	Področje Upravljanja, področje Vzdrževanja, področje Cestninjenja	10. 7. 2020	9. 7. 2025	Moški	Slovensko	1965	Doktor znanosti	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	DRI upravljanje investicij, d. o. o.
Boštjan Rigler	Član	Področje za organizacijo gradenj in obnov, odkup nepremičnin za investicije	10. 7. 2020	9. 7. 2025	Moški	Slovensko	1973	Univerzitetni diplomirani inženir gradbeništva	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	JP KPV, d. o. o., Farme Ihan, d. d. (od 14. 7. 2021)
Mag. Romana Fišer	Članica	Področje financ in računovodstva, Kontroling	10. 7. 2020	9. 7. 2025	Ženski	Slovensko	1957	Magistra znanosti	Organizacija in vodenje družbe, razvojna vprašanja družbe	SDG, d. o. o.

Ljubljana, 5. april 2022

Nadzorni svet DARS

Pavle Hevka
predsednik
nadzornega sveta

Uprava DARS

Mag. Valentin Hajdinjak
predsednik uprave

Mag. Romana Fišer
članica uprave

Boštjan Rigler
član uprave

Dr. Peter Gašperšič
član uprave

Rožle Podboršek
član uprave/
delavski direktor

I.5 Nefinančno poročanje v družbi DARS

Samostojno Trajnostno poročilo družbe DARS za leto 2021 bo vsebovalo "Izjavo o nefinančnem poslovanju", ki smo jo kot javna družba dolžni objaviti na podlagi Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 42/2006 z dopolnitvami in spremembami). V trajnostnih poročilih sledimo mednarodnim standardom trajnostnega poročanja GRI GS (Global Reporting Initiative Global Standards) za osnovno raven.

V poslovno poročilo, ki je sestavni del letnega poročila družbe so vključene tudi ključne nefinančne informacije o poslovnih, okoljskih, kadrovskih in družbenih zadevah, ki so potrebne za razumevanje položaja, uspešnosti in razvoja družbe DARS.

Zavedamo se velike odgovornosti do ljudi, okolja in družbe ter trajnostno uresničujemo družbeno odgovornost pri vseh projektih ter dolgoročnih načrtih in na vseh ravneh svojega delovanja. Ambiciozni in jasno določeni cilji zagotavljajo, da bo javnost še naprej prepoznavala družbo DARS kot odgovorno in v prihodnost usmerjeno podjetje.

Trajnostno poročilo družbe za leto 2021 bo v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah objavljeno do 30. 6. 2022 na spletni strani družbe DARS.

I.6 Analiza poslovanja

Prihodki družbe DARS

Tabela 2: Pregled prihodkov družbe DARS

Vrsta prihodkov	2020 (v EUR)	2021 (v EUR)	Indeks 2021/2020	Strukturni deleži za leto 2021
Prihodki iz pogodbe o naročilu	333.607	321.312	96	0,1 %
Prihodki od cestnin	386.955.494	456.235.915	118	93,2 %
– vinjete	144.430.710	179.466.634	124	36,7 %
– tovorni promet	231.450.564	262.765.664	114	53,7 %
– predor Karavanke	11.074.220	14.003.616	126	2,9 %
Prihodki od zakupnin	7.136.120	8.347.355	117	1,7 %
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	984.520	1.130.221	115	0,2 %
Prihodki od služnosti	593.084	572.513	97	0,1 %
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	984.782	1.003.149	102	0,2 %
Drugi prihodki od prodaje	1.593.950	1.924.942	121	0,4 %
Drugi poslovni prihodki	16.161.707	16.091.935	100	3,3 %
Finančni prihodki	453.667	1.803.311	397	0,4 %
Drugi prihodki	101.844	177.951	175	0,0 %
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	1.455.903	1.681.712	116	0,3 %
SKUPAJ PRIHODKI	416.754.677	489.290.314	117	100,0 %

Prihodki družbe DARS so v poslovnem letu 2021 znašali 489,3 milijona evrov, kar je sedemnajst odstotkov več kot v letu 2020.

Prihodki od cestninjenja so v letu 2021 predstavljali 93,2 odstotka vseh prihodkov družbe in so znašali 456,2 mio evrov, kar je za 18 odstotkov več kot v letu 2020. Po upadu cestninskih prihodkov v letu 2020 zaradi epidemije covid-19, so v letu 2021 le še za 2 odstotka zaostajali za realizacijo iz leta 2019. Prihodki iz naslova cestninjenja vozil nad 3,5 t največje dovoljene mase (težkih vozil) so znašali 262,8 mio EUR, prihodki od prodaje vinjet 179,5 mio EUR, prihodki od cestninjenja predora Karavanke pa 14,0 mio EUR. V letu 2021 je bila prodaja vinjet količinsko višja za 24 odstotkov – prodanih je bilo 6.736.810 vinjet. Posebej visoka, kar 70 odstotna je bila rast prihodkov od prodaje kratkoročnih vinjet.

Finančni prihodki so višji iz naslova prevrednotenja izpeljanih finančnih instrumentov.

Ostali prihodki predstavljajo majhne deleže v strukturi celotnih prihodkov.

Odhodki družbe DARS

Tabela 3: Pregled odhodkov družbe DARS

Vrsta odhodkov	2020 (v EUR)	2021 (v EUR)	Indeks 2021/2020	Strukturni deleži za leto 2021
Stroški materiala	9.116.897	9.472.198	104	2,7 %
Stroški storitev	35.252.803	38.878.394	110	11,1 %
Stroški dela	46.832.708	47.936.062	102	13,7 %
Odpisi vrednosti	212.849.987	220.978.268	104	63,0 %
Drugi poslovni odhodki	3.191.823	877.044	27	0,2 %
Finančni odhodki	36.417.566	32.442.664	89	9,2 %
Drugi odhodki	487.636	233.086	48	0,1 %
SKUPAJ ODHODKI	344.149.420	350.817.714	102	100,0 %

Odhodki družbe DARS so v letu 2021 znašali 350,8 mio evrov in so bili glede na leto 2020 višji za dva odstotka.

V letu 2021 so se zvišali stroški materiala, storitev, dela ter odpisi vrednosti. Odpisi vrednosti predstavljajo tudi največji delež v odhodkih in sicer 63-odstotni.

Stroški storitev so višji glede na predhodno leto predvsem zaradi višje količine prodanih vinjet, kar vpliva na višje stroške komisionarskih provizij za prodane vinjete.

Stroški dela so bili za dve odstotne točke višji v primerjavi z 2020 in so bili nižji od načrtovanih.

Odpisi vrednosti so v letu 2021 višji glede na leto 2020 iz naslova obračunane amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev – avtocest, ki so bila aktivirana v zadnjem tromesečju leta 2020 ter prevrednotovalnih poslovnih odhodkov.

Poslovni izid

Čisti poslovni izid družbe DARS za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2021 znaša 112,7 milijona evrov in je bil v primerjavi s čistim poslovnim izidom za leto 2020 višji za 89 odstotkov.

Tabela 4: Kazalniki poslovanja

		31. 12. 2019	31. 12. 2020	31. 12. 2021
Kazalniki stanja financiranja				
Stopnja lastniškosti financiranja v odstotkih	$\frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$	53,95	56,47	59,73
Stopnja dolgoročnosti financiranja v odstotkih	$\frac{\text{kapital} + \text{rezervacije} + \text{dolgoročni dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$	94,39	93,16	94,42
Stopnja kratkoročnosti financiranja v odstotkih	$\frac{\text{kratkoročni dolgovi (skupaj s kratkoročnimi PČR)}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$	6,84	6,06	5,58
Kazalniki stanja investiranja				
Stopnja osnovnosti investiranja v odstotkih	$\frac{\text{osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti)}}{\text{sredstva}}$	91,03	91,50	91,08
Stopnja dolgoročnosti investiranja v odstotkih	$\frac{\text{osnovna sredstva} + \text{naložbene nepremičnine} + \text{dolg. finančne naložbe} + \text{dolg. poslovne terjatve}}{\text{sredstva}}$	92,71	93,62	94,37
Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja				
Pospešena pokritost s kratkoročnimi obveznostmi v odstotkih (upoštevane pasivne časovne razmejitev)	$\frac{\text{likvidnostna sredstva} + \text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$	29,63	34,89	37,59
Kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti v odstotkih	$\frac{\text{kratkoročna sredstva} + \text{kratkoročne aktivne časovne razmejitve}}{\text{kratkoročne obveznosti} + \text{kratkoročne pasivne časovne razmejitve}}$	105,19	103,26	98,59
Kazalniki gospodarnosti				
Gospodarnost poslovanja v odstotkih	$\frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$	167,83	135,46	153,17
Stopnja dobičkonosnosti poslovnih prihodkov v odstotkih	$\frac{\text{poslovni dobiček}}{\text{poslovni prihodki}}$	40,42	26,18	34,71
Stopnja čiste dobičkonosnosti prihodkov v odstotkih	$\frac{\text{čisti dobiček}}{\text{prihodki}}$	26,69	14,28	23,03
Kazalnik dobičkonosnosti				
Čista dobičkonosnost kapitala	$\frac{\text{čisti dobiček v poslovnem obdobju}}{\text{povprečna vrednost kapitala (brez čistega dobička poslovnega obdobja)}}$	0,05	0,02	0,04

I.7 Pomembni poslovni dogodki v poslovnem letu 2021

Januar

Začela je veljati prepoved prehitevanja težkih tovornih vozil na avtocesti A1 med Šentiljem in Koprom.

Februar

Ministrstvo za infrastrukturo, Občina Vodice in družba DARS so sklenili sporazum o sofinanciranju gradnje obvoznice Vodice. Družba DARS bo v okviru gradnje sofinancirala preureditev vzhodnega dela avtocestnega priključka iz smeri Ljubljane proti Kranju.

Marec

Stekla je prenova vzhodne cevi avtocestnega predora Golovec v Ljubljani.

April

Nadzorni svet je obravnaval in potrdil revidirano Letno poročilo za leto 2020.

Družba DARS je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., in veljavne zakonodaje objavila revidirano Letno poročilo družbe DARS za leto 2020.

V Postojni je začela delovati uprava avtocestne policije.

Maj

Gradbena dela v vzhodni cevi predora Golovec na ljubljanskem avtocestnem obroču so bila zaključena uspešno in v predvidenem dvomesečnem roku.

S sklenitvijo pogodbe med družbo DARS in slovaškim SkyTollom so pričeli teči pogodbeni roki za uvedbo sistema elektronske vinjete.

Junij

Na podlagi Sklepa o spremembah Sklepa o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih cestninskih cest (Uradni list RS, št. 70/2021) se je spremenila višina pribitka k cestnini, ki je od 1. junija 2021 za vse cestninske razrede nekoliko nižji.

Z operativnim delom je začela prva od petih predvidenih specializiranih enot avtocestne policije (SEAP), in sicer SEAP Ljubljana.

Potekala je skupščina družbe DARS, na kateri se je lastnik seznanil z revidiranim Letnim poročilom družbe DARS za leto 2020 in revizorjevim poročilom ter Poročilom nadzornega sveta o preveritvi Letnega poročila družbe DARS za leto 2020 z revizorjevim poročilom.

Družba DARS je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., in veljavne zakonodaje objavila Trajnostno poročilo za leto 2020.

Julij

Družba DARS je s konzorcijem domačih gradbenih podjetij sklenila pogodbo za gradnjo odseka Jenina pri Slovenj Gradcu. To je bil nov korak k nadaljevanju gradnje hitre ceste na Koroško.

Avgust

Stekla je gradnja odseka Jenina na tretji razvojni osi med Velenjem in Slovenj Gradcem.

Družba DARS je na podlagi 112. in 113. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov objavila nerevidirano poročilo o poslovanju družbe DARS v prvem polletju 2021.

September

Družba DARS je po koncu turistične sezone začela še zadnjo obsežnejšo obnovo na avtocestnem omrežju, načrtovano za leto 2021, in sicer preplastitev cestišča primorske avtoceste na odsekih Kozina–Črni Kal–Sermin.

S položitvijo temeljnega kamna je bil zaznamovan začetek gradnje nove poslovne stavbe družbe DARS ob zahodni avtocestni obvoznici Ljubljane (Koseze–Kozarje).

Oktober

Družbi DARS je bilo izdano gradbeno dovoljenje za prvi odsek hitre ceste na južnem delu tretje razvojne osi med priključkoma Novo mesto vzhod in Osredek.

November

1. novembra 2021 je pričela veljati omejitev prehitevanja težkih tovornih vozil med 6. in 18. uro na celotnem omrežju slovenskih avtocest in hitrih cest. Prehitevanje tovornjakov je ostalo dovoljeno na odsekih s tremi prometnimi pasovi ter ponoči.

Družba DARS je avtocestna počivališča začela opremljati z znaki, ki zapovedujejo parkiranje težkih vozil na največ 25 ur.

December

Delovati je začel sistem elektronske vinjete. Uporabnikom slovenskih avtocest in hitrih cest sta bila s 1. decembrom omogočena nakup in uporaba letne e-vinjete, ki je po 13 letih nadomestila vinjeto v obliki nalepke.

I.8 Upravljanje tveganj

I.8.1 Poslovna tveganja

V družbi DARS se zavedamo resnosti posledic, ki bi nastale z uresničitvijo različnih vrst tveganj. V vse bolj negotovem poslovnem okolju je obvladovanje tveganj pomemben dejavnik poslovnega uspeha družbe, zato veliko pozornosti namenjamo pravočasnemu zaznavanju tveganj in uspešnosti njihovega upravljanja.

Proces upravljanja tveganj je postal del našega strateškega poslovanja, zato smo ponosni na uspešno obvladovanje tveganj v letu 2021. Upravljanje tveganj v družbi DARS izvajamo v treh obrambnih linijah. Na prvi obrambni liniji je poslovodstvo, ki je odgovorno za vzpostavitev in uspešno delovanje notranjih kontrol ter izvajanje postopkov obvladovanja na dnevni ravni. Naloga poslovodstva je prepoznavanje in ocenjevanje tveganj kot tudi opredelitev ustreznega odziva na tveganja – skladno s cilji organizacije. Druga obrambna linija vključuje tiste funkcije, ki izvajajo nadzor nad poslovnimi procesi in tveganji (kakovost, računovodske kontrole, fizično varovanje in podobne kontrole itd.). Zaposleni na omenjenih funkcijah so odgovorni za pravilno vpeljavo sistema obvladovanja tveganj. Spodbujajo se opredeljevanje izpostavljenosti posameznim tveganjem in spremljanje uvajanja postopkov za obvladovanje tveganj ter razvijanje sistema poročanja o tveganjih. Tretjo obrambno linijo predstavlja notranje revidiranje. Skladno s sprejeto Strategijo družbe DARS se spreminjajo oz. dopolnjujejo operativni cilji, ki podpirajo strateške cilje in na njihovi osnovi so prepoznana tudi strateška tveganja. Sistem

tekoče preverjamo in dopolnjujemo, da bi bila tveganja, ki jim je družba DARS izpostavljena, pravočasno prepoznana, ovrednotena in obvladovana.

V sprejetem dokumentu »Upravljanje s tveganji« je določena politika upravljanja tveganj, pristojnosti in odgovornosti v procesu ugotavljanja, merjenja in obvladovanja tveganj, metodologija ocenjevanja tveganj in ukrepi za zmanjševanje tveganj na sprejemljivo raven, notranje kontrole in drugo. Tveganja za vsako organizacijsko enoto so razvrščena po naslednjih vidikih tveganj: strateška, finančna, koruptivna, tveganja neuskklajenosti z zakonodajnimi zahtevami, operativna, organizacijska, okoljska in energetska ter informacijska. Politika upravljanja tveganj je izjava o celovitih namerah in usmeritvi družbe v zvezi z obvladovanjem tveganj. Zaposleni se zavedamo, da učinkovitost upravljanja tveganj nevtralizira grožnje za doseganje ciljev, ki izhajajo iz zunanjega in notranjega poslovnega okolja. S sistemom upravljanja tveganj zagotavljamo, da so ključna tveganja pravočasno prepoznana, ocenjena in obvladovana. Tveganja ogrožajo zastavljene strateške, operativne in izvedbene cilje. V poslovnih procesih nastajajo različne vrste tveganj, ki jih morajo odgovorne osebe procesov pravočasno prepoznati in ustrezno obvladovati.

Merljivi cilji na področju upravljanja tveganj v letu 2021 so bili:

- Štirikrat letno s strani lastnikov tveganj pregled ter po potrebi dopolnitev registra tveganj in ukrepov z namenom obvladovanja tveganj na oziroma pod sprejemljivo raven,
- Štirikrat letno s strani lastnikov tveganj pregled uspešnosti uvedenih ukrepov,
- Štirikrat letno zasedanje Sveta za upravljanje tveganj in posredovanje predloga registra tveganj v potrditev upravi družbe.

Metodologija, ki jo uporabljamo v družbi DARS za vrednotenje tveganj je obrazložena v nadaljevanju in je razvidna tudi s slike v nadaljevanju. Verjetnosti nastanka ocenjujemo s petstopenjsko lestvico: zelo neverjetno (10–20 let), precej neverjetno (5–10 let), srednje verjetno (1–5 let), precej verjetno (1 mesec do 1 leto), zelo verjetno (1 dan do 1 mesec), posledice tveganja so izražene bodisi vrednostno s petstopenjsko lestvico vrednosti (manj od 10.000 EUR, 10.000 EUR do 100.000 EUR, 100.000 EUR do 1 milijon, 1 milijon do 10 milijonov, več kot 10 milijonov) bodisi polkakovostno z ocenami 1–5 (nizke, zmerne, srednje visoke, visoke in zelo visoke).

Slika 10: Metodologija za vrednotenje tveganj

P O S L E D I C E T V E G A N J A			Verjetnost nastanka/pojava				
			ZELO NEVERJETNO (10 - 20 let)	PRECEJ NEVERJETNO (5 - 10 let)	SREDNJE VERJETNO (1 - 5 let)	PRECEJ VERJETNO (1m - 1 leta)	ZELO VERJETNO (1 dan - 1 mesec)
Vrednostno izražene posledice (v EUR)	Polkakovostno izražene posledice - vpliv na ključnega deležnika (uporabnika)	OCENA	1	2	3	4	5
ZELO VISOKE (50 - 100 mio)	zelo visoke/zelo močan vpliv	5	5	10	15	20	25
VISOKE (10 - 50 mio)	visoke/močan vpliv	4	4	8	12	16	20
SREDNJE VISOKE (1 - 10 mio)	srednje visoke/ srednje močan vpliv	3	3	6	9	12	15
ZMERNE (0,1 do 1 mio)	zmerne/delni vpliv	2	2	4	6	8	10
NIZKE (<0,1 mio)	nizke/ brez posledic, ni vpliva	1	1	2	3	4	5

LEGENDA

	ekstremno visoka stopnja tveganja (nesprejemljiva) = 17-25
	visoka stopnja tveganja (nesprejemljiva) = 9-16
	srednja stopnja tveganja (dopustna, sprejemljiva) = 5-8
	nizka stopnja tveganja (sprejemljiva) = 1-4

Tveganja smo prepoznavali s pomočjo strateških in operativnih ciljev, ki so na najvišji ravni začrtani v Strategiji družbe DARS 2021–2025, na nižjih ravneh pa glede na izvedbene cilje, ki so začrtani v okviru posameznega procesa. Ključno vodilo članov Sveta za upravljanje je bilo, da se poudari zavedanje pomembnosti registra tveganj in predvsem medsebojnega sodelovanja, priprave ukrepov za zmanjševanje tveganj ter spremljanja uspešnosti uvedenih ukrepov. Svet za upravljanje tveganj je ustrezen poudarek namenil tudi temu, da so bila koruptivna tveganja in tveganja, ki se nanašajo na neuskklajenosti z zakonodajnimi zahtevami, prepoznana in ocenjena s strani lastnikov tveganj v vseh organizacijskih enotah.

Na novo smo pripravili vizualni prikaz tako najvišje ocenjenih tveganj kot števila uvedenih in realiziranih ukrepov po posameznih organizacijskih enotah. Prav tako smo vizualno predstavili skupno stopnjo realizacije ukrepov in največje prepoznano tveganje v družbi.

Poudariti želimo, da so lastniki tveganj prepoznali in pripravili ukrepe z namero njihovega zmanjševanja na oziroma pod sprejemljivo raven. Uspešnost uvedenih ukrepov bodo lastniki tveganj ocenjevali po realizaciji ukrepov. V registru tveganj lastniki tveganj prepoznajo in upravljajo tveganja, ki se nanašajo tudi na druga področja, kot so: skladnost poslovanja oziroma usklajenost in izpolnitev relevantnih zakonodajnih zahtev, prevare, goljufije in korupcija.

Upravljanje tveganj je vpeto v vse ravni našega delovanja, redno preverjamo, ali so se pojavile nove grožnje in posledično tveganja, kot npr. pandemija, na osnovi katere smo uvedli nove ukrepe in pristope.

Prepoznana tveganja, ki smo jim namenili posebno pozornost, so:

- pandemija,
- omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj,
- naraščanje števila nesreč oz. padec stopnje varnosti,
- odvisnost od zunanjih izvajalcev,
- izpad prihodka pri delovanju novega sistema DarsGo in delovanje sistema DarsGo,
- izpad ključnih informacijskih sistemov,
- ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj,
- tveganje prihodkov,
- izguba kompetentnega oz. ključnega kadra (nezaželena fluktuacija) in porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih,
- skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu ter
- varovanje okolja.

Pandemija

V družbi DARS permanentno pozorno spremljamo širjenje covid-19 že vse od njegovega pojava v EU ter sproti sprejemamo potrebne in ustrezne ukrepe na ravni organizacije dela s ciljem zagotovitve neprekinjenega ter optimalnega poslovanja. Osrednji fokus uprave in novoustanovljene koordinacijske skupine za covid-19 je skrb za varnost in zdravje zaposlenih ter uporabnikov avtocest in hitrih cest.

Uprava DARS in pristojne strokovne službe so pred razglasitvijo epidemije covid-19 v RS začele obveščati in opozarjati na obnašanje in ravnanje zaposlenih ter na preventivne ukrepe v družbi glede pojava covid-19. Družba DARS je pripravila Akcijski načrt, ki opredeljuje preventivne ukrepe in postopke za izvajanje delovnih procesov, izvajanje poslovnih aktivnosti v delovnem okolju in zunaj njega ter ukrepe strokovnih služb družbe DARS za zagotovitev izvajanja Akcijskega načrta. Izvajanje le-tega se prilagaja potrebam in razmeram v delovnih okoljih oz. aktualnim poslovnim procesom.

Družba DARS se je ob razglasitvi epidemije covid-19 v Sloveniji aktivno vključila v sistem delovanja Kriznega štaba RS in Štaba Civilne zaščite RS. Na področju vzdrževanja se je zaradi pandemije veliko naporov vlagalo v reševanje mogočega problema zagotavljanja zadostnega števila kadrov za izvajanje zimske službe v primeru pojava okužbe z virusom znotraj organizacijskih enot področja vzdrževanja, ko bi lahko bilo v primeru obilnejših snežnih padavin, ki bi sovpadale z večjim številom izpada zaposlenih, izvajanje zimske službe oteženo.

Prav tako je uprava družbe pristopila k oceni ekonomskih posledic zaradi pandemije in za nadzorni svet pripravila Poročilo o predvidenem vplivu trenutnega stanja, povezanega s covidom-19, na poslovanje družbe DARS. Na podlagi javno dostopnih informacij je uprava družbe obravnavala številne resne, vendar verjetne scenarije v zvezi s potencialnim razvojem izbruha in pričakovanim vplivom na družbo in gospodarsko okolje, v katerem družba deluje, vključno z ukrepi, ki jih je slovenska vlada že sprejela. Vsa potrebna redna dela se opravljajo prilagojeno razmeram. V družbi DARS obvladujemo finančni položaj, zato zaradi covid-19 izpolnjevanje finančnih obveznosti zagotovo ne bo ogroženo. Dobra likvidnostna situacija nam omogoča redno servisiranje dolgov. Prav tako zaradi zadostne finančne sposobnosti ne bo ogroženo izpolnjevanje finančnih zavez.

Družba vse aktivnosti tekoče analizira in je že vzpostavila sistem za dokumentiranje vseh ukrepov, ki jih je izvedla. Cilj teh aktivnosti je določanje najboljših praks, ki bodo podlaga za vse aktivnosti v izjemnih razmerah v prihodnje.

Ugotovljamo, da sprejeti ukrepi zaradi covid-19 vplivajo na doseganje poslovnih rezultatov družbe, vendar po oceni vodstva le-ta ne bo ogrozil finančne vzdržnosti poslovanja družbe in tudi ne predstavlja bistvene materialnosti. Na podlagi navedenega in zaradi obravnavanih vseh mogočih scenarijev menimo, da likvidnostno

tveganje v naslednjih 12 mesecih ne bo veliko, kar pomeni, da bo družba nemoteno nadaljevala poslovanje in načelo neomejenosti delovanja velja. Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visoko raven likvidnosti družbe DARS, ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti.

Menimo, da smo kot poslovodstvo sprejeli vse razumne ukrepe za pripravo vseh scenarijev, načine nenehnega ocenjevanja stanja in spremljanje učinkov sprejetih ukrepov. Zaradi učinkovitega obvladovanja različnih tveganj, povezanih s pojavom covid-19, in tako pripravljenih načrtov ukrepanja bo poslovanje družbe v obdobju naslednjih 12 mesecev od datuma poročanja potekalo nemoteno.

Omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj

Za zagotavljanje in ustrezno razporeditev sredstev za obnove avtocestne infrastrukture je oddelek za cestno infrastrukturo v sodelovanju z oddelkom za obnove ponovno pripravil Plan ukrepov za triletno obdobje (2022–2024), ki temelji na ugotovitvah spremljanja stanja infrastrukture, analizah ekspertnega sistema, analizah strokovnih skupin in na strokovnih ocenah vrednosti predlaganih ukrepov ter predstavlja izhodišča za ustrezno načrtovanje investicijskih obnovitvenih del. V dokumentu so dodane okvirne vrednosti del predvsem z namenom, da so ustrezne službe prehodno seznanjene s predvidenimi potrebami po zagotavljanju finančnih sredstev za vlaganja v obstoječo infrastrukturo. Pristojne službe morajo načrtovanje potrebnih sredstev za investicijska vlaganja na obstoječi infrastrukturi prilagoditi potrebam, izraženim v navedenem dokumentu.

Vsako leto smo priča nepredvidenim dogodkom (pandemija, potres, žled, burja v kombinaciji z nanosom snega, poplave itd.), ki lahko oslabijo naše delovanje ter ogrozijo prometno varnost zaposlenih in uporabnikov. Zato moramo z uvajanjem sodobnih sistemov zagotavljati najvišjo stopnjo spremljanja stanja infrastrukture in prometne varnosti uporabnikov, saj le tako sledimo strategiji družbe.

Poseben poudarek je potreben na razvoju digitalizacije cest. Digitalizacija avtocest pelje po poti zahtevnega preoblikovanja, ki vključuje mobilnostne, tehnološke in infrastrukturne spremembe. Avtocesta s tem postaja del digitalne preobrazbe družbe. Za doseg tega cilja je treba izvesti digitalizacijo tako na infrastrukturni, sistemski in upravljavski ravni, za katero moramo zagotavljati sklenitev celotnega kroga podatkov, ki jih generirajo senzorska omrežja. V tem smislu je treba vpeljevati nove sisteme detektiranja prometa in infrastrukture, zagotavljanja zadostnih kapacitet za prenos in izmenjavo informacij, obvladovati ogromne količine podatkov in pripraviti ustrezna programska okolja za takšno izvedbo.

Vlaganja v razvoj so potrebna tudi na področju vzdrževanja, kjer se soočamo z vedno večjimi zahtevami z vidika pretočnosti avtocest, torej pri izvajanju del rednega vzdrževanja z minimalnimi motnjami v prometu. Zato so potrebna vlaganja v razvoj novih tehnologij tako letnega kot zimskega vzdrževanja AC/HC, kjer so ključna vlaganja v potrebno mehanizacijo in opremo avtocestnih baz z izpostavami.

Tudi v času pandemije je osnovno poslanstvo družbe DARS, da so avtoceste prevozne brez omejitev, kar pa se posledično lahko zagotavlja le na način, da redno dobavljamo, vzdržujemo in nadgrajujemo mehanizacijo in opremo.

Naraščanje števila nesreč oz. padec stopnje varnosti

Da preprečimo naraščanje števila prometnih nesreč oziroma izboljšamo prometno varnost, moramo kot upravljavec in vzdrževalec avtocestnega omrežja ravnati strokovno ter izvajati ustrezna in učinkovita dejanja, ki na to posredno ali neposredno vplivajo. Na področju prometne varnosti moramo spoštovati zahteve domače zakonodaje in tudi obveznosti evropskih predpisov. Na podlagi dobrih praks in izvedenih študij izvajamo raznovrstne projekte s področja prometne varnosti, uporabe naprednih IT-tehnologij in uvajanja pametne infrastrukture. Pri projektih smo posebej pozorni na:

- projektne rešitve, s katerimi izboljšujemo prepustnost cest in zmanjšujemo število konfliktnih točk;
- dobro kondicijo cestne infrastrukture, ki je pogoj za varno vožnjo (optimalno vozišče, vidnost talnih označb in prometnih znakov);
- uporabo opreme cest, ki v primeru napake voznika zagotavlja milejše posledice in s tem zmanjšuje število mrtvih ali poškodovanih;
- pripravo predlogov sprememb in dopolnitev zakonskih in podzakonskih predpisov, ki omogočajo uvajanje sodobnejših prometno-tehničnih rešitev in uporabo učinkovitejše opreme cest.

Vse navedeno ob spremljanju novosti v tujini in učinkoviti izrabi domačega znanja zagotavlja pogoje za izboljšanje prometne varnosti. V celotnem konceptu načrtovanja in gradnje novih odsekov, obnov, vzdrževanja, novih tehnologij ITS in upravljanja prometa se varnost v povezavi z naraščanjem prometa izboljšuje. Pozitivne učinke imajo tudi koordinacije (ki jih izvajamo iz nadzornih centrov predvsem v primeru delovanja operativnih skupin na terenu in ob izrednih dogodkih), zagotavljanje ukrepov, ki se prilagajajo glede na prometne in vremenske razmere, ter nudenje informacij uporabnikom. Pri tem pa skrbimo tudi za kontinuirano izvajanje varnostnih kampanj in s ciljem promocije varnosti v prometu aktivno sodelujemo z deležniki na področju varnosti. Pri tem je zelo pomembno krizno komuniciranje ob izrednih dogodkih.

Prometna varnost se je v letu 2021 poslabšala in se je vrnila na stanje pred pandemijo. Izstopale so predvsem prometne nesreče naletov v ustavljeno vozilo v zastoju. Tudi prometne obremenitve se počasi približujejo vrednostim iz leta 2019, kar posledično povečuje verjetnost nastanka prometnih nesreč.

Odvisnost od zunanjih izvajalcev

Tveganje odvisnosti od zunanjih izvajalcev obvladujemo tako, da tekoče spremljamo vse informacije o poslovanju poslovnih partnerjev, pripravljamo ukrepe za preprečitev vpliva neugodnih dogodkov na poslovanje družbe (spremembe določil v pogodbi, sporazumne prekinitve pogodb) in vzdržujemo zdrave poslovne odnose. Že pri izbiri izvajalca v postopku javnega naročanja temeljito proučimo predvidene roke za izvedbo, plačilne pogoje in garancije, natančno določimo terminske načrte dokončanja posamezne faze in skrbimo za kakovost pogajanj ter od izbranih izvajalcev zahtevamo ustrezne reference. Za nadzor nad izvajanjem pogodb imamo določene skrbnike pogodb, ki bdijo nad izvajanjem pogodbe ves življenjski cikel, od priprave razpisne dokumentacije do sklenitve pogodbe, med samo izvedbo posla in nato vse do izteka garancijske dobe, če je ta predvidena. Prav tako skrbniki spremljajo tudi veljavnost posameznih dokumentov, npr. garancije, in so dolžni opozoriti, da se le-ti tekoče obnavljajo. Redno nadziramo stroške investicij, tako rednih kot tistih, ki so nastali zaradi naknadnih sprememb projekta. Vse projekte v vseh fazah izvajamo na način vključevanja inženirja, ki skrbi za celovito vodenje posameznega projekta. Pri nabavi strateških materialov (sol, nafta itd.) se teži k temu, da imamo vedno na voljo rezervnega dobavitelja. Za dobavo posipnih materialov je za vsak tip soli sklenjena svoja pogodba, za nabavo dizelskega goriva v interne črpalke pa je predviden podpis okvirnega sporazuma z več dobavitelji.

Izpad prihodka pri delovanju novega sistema DarsGo in delovanje sistema DarsGo

Po uspešni uvedbi sistema v letu 2018, smo v poročevalskem obdobju izvajali aktivnosti za odpravo pomanjkljivosti, uvajali spremembe/nadgradnje sistema za izboljšanje uporabniške izkušnje in spremembe za izboljšave na sistemski ravni.

Izvedli smo pregled doseganja ravni storitve sistema za zadnji kvartal tretjega leta delovanja sistema, prvi in del drugega kvartala četrtega leta delovanja sistema. Z zbiranjem podatkov o delovanju sistema in v okviru izvajanja lastnega metodološkega modela ocenjevanja ravni storitev, razvitega v sodelovanju z nadzornikom kakovosti, izračunavamo in nadzorujemo ravni storitev, ki jih je dosegel sistem. Dosežena raven storitev vpliva na plačilo pogodbene vrednosti izvajalcu iz naslova tehničnega delovanja in učinkovitosti sistema; plačilo pogodbene vrednosti je odvisno od elementov, vezanih na doseganje ravni kakovosti, ki jo mora izvajalec dosegati v obdobju operativnega delovanja. Z ugotavljanjem ravni storitev vplivamo na dvig kakovosti delovanja sistema in posredno omejujemo/zmanjšujemo tveganja iz naslova prihodkov pobrane cestnine za vozila nad 3,5 t največje dovoljene mase, ki je največji in najpomembnejši vir prihodka družbe. Prevezeli smo podatkovno skladišče, v katerega se bodo prenašali podatki iz izvornih informacijskih sistemov, ki so potrebni za cestninjenje, s pomočjo katerega bo naročnik izvajal analize, namenjene celovitem spremljanju in nadzoru nad delovanjem DarsGo sistema.

Z izvajalcem izvajamo redne sestanke za pregled in spremljanje delovanja sistema, z upravljanjem incidentov evidentiramo odmike v delovanju sistema, ki jih izvajalec praviloma v pričakovanih rokih in s predvidenimi postopki odpravlja oziroma izboljšuje. S kontrolnimi metodami, neodvisnimi od izvajalca, se redno spremlja učinkovitost delovanja sistema, analizirajo se odmiki in izvajajo ustrezni ukrepi. Vzpostavljena sta sistem upravljanja varovanja informacij (SUVI) in sistem upravljanja neprekinjenega poslovanja (SUNP) za zagotovitev delovanja sistema 24/7. V sklopu tega so se izvajale aktivnosti za namen varovanja informacij in neprekinjenega poslovanja (periodični varnostni pregledi, izboljšave za zagotavljanje varnosti). Redno spremljamo in uvajamo vse zakonodajne spremembe. V poročevalskem obdobju je bila izvedena zunanja presoja sistema ISO na področju DarsGo, vodstveni pregled sistema SUVI in SUNP, izvedeni nekateri ukrepi vodstvenega pregleda in vaja neprekinjenega poslovanja. V poročevalskem obdobju je sistem deloval stabilno in zagotavljal predvideno dosegljivost programskih rešitev v uporabi. Z ohranjanjem visoke razpoložljivosti tehnologije, načeli projektnega

vodenja in varnostno politiko so se tveganja ohranjala v mejah obvladljivosti. S stalnim spremljanjem in nadzorovanjem predvidenih aktivnosti izvajalca, potrebnih za delovanje sistema DarsGo in ustreznim upravljanjem procesov izboljšujemo delovanje sistema ter skrbimo za uspešno in učinkovito reševanje operativnih težav/problemov uporabnikov, s čimer zagotavljamo stalni razvoj in izboljšave na področju celotnega sistema DarsGo. Obvladujemo mrežo uporabniških storitev na način, da zagotavljamo cestninske uporabniške točke dostopne uporabnikom storitev DarsGo; vzpostavili smo novo prodajno mesto v Ilirski Bistrici ter opremili in vzpostavili delovanje lastnega mobilnega prodajnega mesta. Povečali smo tudi obseg ustrezno usposobljenih mobilnih enot cestninskega nadzora, za še večji obseg ugotavljanja cestninskih prekrškov in pobiranja dolgovane cestnine. Z enakim namenom smo s sklenitvijo aneksa 14 k pogodbi za DarsGo pričeli z aktivnostmi za postavitev dveh dodatnih nadzornih portalov na dveh vpadnicah v državo. V zadnjem kvartalu leta smo usklajevali rešitve za postavitev novih DarsGo portalov (Srminska vpadnica, tretja razvojna os sever in jug, Markovci - Gorišnica) in rekonstrukcijo obstoječih (Zadobrova – Lj (Šmartinska)). Na bencinskem servisu Petrol na Dolgi vasi je bilo dodano prodajno mesto, s čimer bo zagotovljena hitrejša izvedba DarsGo storitev za uporabnike, ki vstopajo v državo. Za zagotovitev pravočasne in ustrezne količine DarsGo naprav smo zaradi globalne krize na trgu polprevodnikov pričeli z naročilom DarsGo naprav za leto 2023.

V poročevalnem obdobju smo z izvajalcem dogovorili potrebne aktivnosti za implementacije sistema DarsGo s sistemom e-vinjeta za namen zagotovitve pravočasne prodaje in uporabe e-vinjet.

Izpad ključnih informacijskih sistemov

Izpad ključnih informacijskih sistemov obvladujemo z rednim spremljanjem stanja informacijskih sistemov in takojšnjim odzivanjem na izredne dogodke. Vzpostavljen imamo sistem neprekinjenega delovanja dela informacijskega sistema (podvajanje najvitalnejših delov informacijske opreme) ter uvedene varnostne ukrepe za zaščito in varovanje informacijskih sistemov pred nepooblaščenimi posegi in izgubo podatkov.

Poleg notranjih in zunanjih presoj sistema kakovosti po pridobljenih certifikatih kakovosti ISO27001 in ISO9001, uporabljamo tudi neodvisne varnostne preglede informacijske tehnologije kot eno izmed metod prepoznavanja tveganj. Prepoznane grožnje in tveganja, ki bi lahko vplivale na zaupnost, celovitost ali razpoložljivost informacijskih sistemov in informacijske infrastrukture, obvladujemo z vzdrževanjem ocene tveganj s področja informacijske varnosti in izvajanjem ustreznih ukrepov za zmanjševanje tveganj. Vpeljane imamo ustrezne kontrole skladno z zahtevami standarda ISO 27001 ter redno izvajamo vzdrževanje vseh informacijskih sistemov tako programske kot strojne opreme. Sem sodi zagotavljanje varnostnega kopiranja, vzdrževanje protipožarnih pregrad in protivirusnih programov ter posodabljanje varnostnih politik. Velik poudarek je tudi na ozaveščanju uporabnikov o informacijski varnosti. Ključno je tudi izvajanje jasne vizije razvoja informacijskega sistema družbe.

Na ključnih sistemih je vzpostavljen sistem vzdrževanja 24/7/365 s strani pogodbenih izvajalcev ter uveden monitoring in ažurno obveščanje in beleženje vseh incidentov in izpadov.

Ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj

Tveganje ekonomske upravičenosti investicijskih vlaganj v družbi DARS obvladujemo z različnimi kontrolnimi mehanizmi. Za preverjanje ekonomske upravičenosti ukrepov na cestni infrastrukturi že več let uporabljamo ekspertni sistem PMS DARS, za manjše investicije pa izvajamo še strokovne ekonomske presoje s pomočjo zunanjih strokovnjakov. V prvi fazi preverjamo predvsem funkcionalnost posameznih elementov infrastrukture in varnost za uporabnike avtocest, v nadaljevanju pa še trajnost in stopnjo poškodovanosti. V letu 2021 smo pri planiranju ukrepov na premostitvenih objektih prvič uporabili ekspertni sistem gospodarjenja s premostitvenimi objekti – BMS DARS.

Za projekte, vezane na energetske učinkovitost podjetja, se pripravljajo analize stroškov in koristi, ki predstavljajo podlago za odločanje o implementaciji posameznega ukrepa. Za ITS-sisteme se v prvi vrsti preverja upravičenost z vidika varnosti za uporabnike avtocest, pri obnovah in vlaganjih v elektrostrojno opremo predorov pa se upošteva več različnih vidikov, ki so vključeni v program dolgoročnega načrtovanja obnov elektrostrojne opreme v predorih.

Za potrebe obvladovanja tveganj upravičenosti investicijskih vlaganj v mehanizacijo je bila v letu 2017 opravljena celovita analiza vse mehanizacije in opreme ter pripravljen srednjeročni načrt vlaganj v obnovo le-te za obdobje 2018–2022. Investicije v nove odseke HC in AC pa so v vseh fazah projekta načrtovane na način izdelave PZI ali IZ, med izdelavo projektne dokumentacije DGD in PZI pa tudi z izdelanim Investicijskim programom, ki ga

obravnava komisija v okviru družbe DARS, potrdi uprava družbe, v nadaljevanju pa je posredovan tudi na Komisijo za obravnavo in potrjevanje investicijske dokumentacije, ki deluje v okviru Ministrstva za infrastrukturo.

Tveganje prihodkov

Tveganje prihodkov obvladujemo s spremljanjem podatkov in pripravo čim realnejših napovedi prihodkov, ugotavljanjem odstopanj od poslovnega načrta ter z načrtovanjem ukrepov, ki bodo morebitno vrzel premostili. Izvaja se izračun stroškov cestninskih cest in najvišje dopustne višine cestnine, skladno z veljavno metodologijo.

Zaradi pandemije covida-19 smo v letu 2020 beležili 17 odstotni padec prihodkov iz naslova cestninjena, na prihodke pa je pandemija vplivala tudi v letu 2021, vendar smo se predvsem na podlagi povečanega prometa težkih vozil približali ravni cestninskih prihodkov v letu 2019.

Prihodki iz naslova cestninjenja vozil z največjo dovoljeno maso nad 3,5 t se praviloma zmanjšujejo, če ostaja cestnina na prevoženi kilometer nespremenjena, zaradi posodabljanja voznega parka, saj vozila z višjim emisijskim razredom EURO plačujejo nižjo cestnino. Pobude za indeksacijo cestnine na omrežju cestninskih cest in cen vinjet, podane MZI s strani družbe DARS v letu 2020 in 2021, niso bile sprejete.

Spremembe podzakonskih predpisov s področja cestninjenja in cenika cestnine mora potrditi Ministrstvo za infrastrukturo. Družba DARS poskuša predhodno te spremembe uskladiti s prevoznikiškimi sekcijami GZS in OZS, zato je pomembno vseskozi ostajati v dobrih partnerskih odnosih z njimi. Prvega decembra 2021 smo začeli s prodajo elektronskih vinjet v sistemu e-vinjeta. Na začetku je bila v elektronski obliki na voljo le letna vinjeta, z januarjem 2022 pa so bile na voljo tudi kratkoročne vinjete. Konec januarja 2022 je bila dokončno ukinjena prodaja vseh vrst vinjet v obliki nalepk. Letna vinjeta velja 365 dni od dneva nakupa, kar pomeni izpad dela prihodkov v primerjavi z dosedanjim sistemom veljavnosti letnih vinjet (do 31. 1.).

Družba DARS je tudi v letu 2021 aktivno sodelovala pri oblikovanju in presoji predloga novele direktive o evrovinjeti (1999/62/ES) tekom sprejemanja predloga na delovnih telesih in pristojnih odborih EU. Svoje predloge smo posredovali pristojnemu ministrstvu ter združenju avtocestnih upravljalcev ASECAP. Nova tveganja, ki jih direktiva prinaša, so obvezna cenovna razmerja pri letnih in kratkoročnih vinjetah, obvezna uvedba dnevne vinjete, razlikovanje višine cestnine glede na izpuste CO₂, obvezna uvedba pristojbine za zunanje stroške onesnaževanja zraka in hrupa, možnost, da se cestninske prihodke investira v prometnem sektorju, vendar izven avtocestnega omrežja ter možnost oprostitev in znižanj cestnine za dele omrežja in nove kategorije vozil. Potem, ko bo po 8-letnem prehodnem obdobju obvezno upoštevanje predpisanih razmerij med ceno letne in kratkoročnih vinjet, bo v izogib občutnemu zmanjšanju prihodkov (po oceni za 30 do 50 mio EUR na letni ravni) treba podražiti letno vinjeto (za 20 do 40 EUR). Poleg tega bo sprejem novele direktive vplival na porast stroškov razvoja sistema DarsGo in porast stroškov cestninskega nadzora.

Izguba kompetentnega oz. ključnega kadra (nezaželena fluktuacija) in porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih

Tveganje izgube kompetentnega oz. ključnega kadra v družbi DARS in porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih obvladujemo z oblikovanjem ustvarjalnega, varnega in zanimivega delovnega okolja, kar predstavlja naš strateški cilj. S tem namenom je bila pripravljena Strategija upravljanja s kadri 2020, ki opredeljuje konkretne aktivnosti, s katerimi kot organizacija delujemo na področju razvoja kadrov in s tem zmanjšujemo prepoznana kadrovska tveganja.

Vsako leto se izvaja merjenje organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih. Rezultati za leto 2021 ne kažejo pomembnih negativnih odstopanj v stanju organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih, kažejo pa večjo stopnjo zavzetosti zaposlenih, kot v predhodnih letih.

Prepoznana imamo ključna delovna mesta in ključne kadre, za katere je pripravljen temelj za izvajanje politike nasledstev. Slednje poleg pravočasnega zagotavljanja strokovnih in kompetentnih naslednikov na ključnih delovnih mestih predstavlja tudi pomemben element mogočega kariernega razvoja zaposlenih ter izgradnje zavzetosti zaposlenih, kar zmanjšuje tveganje neželene fluktuacije. Za ključne kadre se pripravljajo individualni razvojni načrti in sistematičen razvoj potrebnih znanj in kompetenc.

Izvajali so se razvojni letni pogovori z zaposlenimi. Zaposlenim je bila omogočena udeležba na različnih internih in eksternih usposabljanjih, ki so zaradi epidemije covida-19 potekala pretežno v digitalni obliki. Zaradi epidemije

covida-19 se je poslovanje v večji meri odvijalo v digitalnem svetu s pomočjo sodobnih informacijskih orodij. S ciljem, da so zaposleni dobro usposobljeni za delo z digitalnimi orodji je bilo izvedeno merjenje digitalnih kompetenc zaposlenih, ki bo osnova za nadaljnje ciljno usposabljanje zaposlenih.

Zaposlenim se omogoča tudi izobraževanje ob delu s pomočjo sofinanciranja stroškov šolnine in dodelitvijo odsotnosti z dela z nadomestilom plače zaradi opravljanja študijskih obveznosti. Z zaposlenimi, katerih narava dela omogoča opravljanje dela na domu, so bile sklenjene nove pogodbe o zaposlitvi, na osnovi katerih lahko zaposleni opravljajo delo na domu tudi v času normalnega poslovanja. Na razpolago so tudi različni ukrepi, s katerimi zaposleni lažje usklajujejo delo in družinske obveznosti in se izkazuje spoštljivo pozornost do njihovega osebnega življenja in se jim pomaga, če se znajdejo v stiski.

Na neželjeno fluktuacijo in stanje zavzetosti zaposlenih ima vodenje pomemben vpliv, zato so bili vodje vključeni v različne delavnice, usposabljanja in coachinge za izboljšanje vodstvenih kompetenc.

Tudi v letu 2021 so bile aktivnosti na področju kadrovskega ukrepov v veliki meri zaznamovane z obsežnimi urgentnimi ukrepi na področju organizacije dela za omejevanje širjenja epidemije covida-19, ki so zagotavljali potrebno zaščito zaposlenih pred možnostjo okužbe, obenem pa učinkovito izvedbo delovnih procesov.

Skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu

V leto 2021 smo vstopili z nadaljevanjem pandemije covida-19, ki je pojenjala samo v poletnih mesecih. Zato smo največ aktivnosti na področju zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu namenili izvajanju ukrepov za preprečitev širjenja virusa med našimi sodelavci. Delavci, ki so lahko opravljali delo od doma, so prihajali na delo v službo le v primeru nujno potrebnih del, katerih od doma niso mogli opraviti. Vzdrževalci in delavci v področju cestninjenja so opravljali delo v stalnih ekipah (mehurčkih). Večina sestankov in usposabljanj se je med epidemijo odvijala daljinsko po elektronskih medijih. Pred sestanki v fizični obliki pa smo zagotovili preventivno testiranje s hitrimi antigenski testi. Služba za varnost in zdravje pri delu je ob vsaki okužbi delavca v sodelovanju z vodjem organizacijske enote opravila epidemiološko raziskavo in napotila delavce, ki so bili v visoko rizičnem tesnem stiku z okuženim, v karanteno.

Delavce smo obveščali o razmerah v Sloveniji, spremembah v predpisih in številu okuženih v naši družbi ter jih opozarjali na upoštevanje preventivnih ukrepov (skupaj 19 obvestil). V januarju smo pripravili tudi krajšo video predstavitev o covidu-19, potrebnih preventivnih ukrepih, ukrepanju ob sumu okužbe in jih opozorili na pomen cepljenja za zaustavitev pandemije. Ker smo pričakovali, da bo vlada družbo DARS uvrstila med upravljavce kritične infrastrukture, ki je bila v Nacionalni strategiji za cepljenje proti covid-19 uvrščena med prednostne skupine, smo delavce povabili, da se prijavijo na cepljenje v naši organizaciji. Prejeli smo 440 prijav, na žalost pa naša družba v kritično infrastrukturo ni bila uvrščena. Zato smo se povezali z lokalnimi cepilnimi centri, kjer pa so lahko opravili cepljenje šele v začetku maja. Do tedaj se je cepilo že kar veliko naših sodelavcev v prednostnih skupinah, nekaj pa jih je covid-19 tudi prebolelo. Tako se je v organizaciji službe za varnost in zdravje pri delu v osmih cepilnih centrih v začetku maja cepilo 260 zaposlenih. Do konca leta se je ob finančni vzpodbudi cepilo 72 % vseh zaposlenih.

V poletnih mesecih se je število odsotnih zaradi covida-19 zmanjšalo, skoraj polovica delavcev je bolezen do tedaj že prebolela ali so bili cepljeni. Tako so bili izpolnjeni minimalni pogoji za delo v večjih skupinah in izvedbi aktivnosti katerih v času epidemije ni bilo moč izvajati. Delavci službe za varnost in zdravje pri delu so v maju in juniju ter septembru in oktobru v večjih prostorih (garažah za tovorna vozila) ob upoštevanju varnostne razdalje, nošenju mask in stalnem prezračevanju izvajali usposabljanja in predpisane obdobje preizkuse vzdrževalcev za varno delo, sledil je tudi nadzor izvajanja ukrepov na terenu.

S pričetkom četrtega vala pandemije in povečanjem števila okuženih v jeseni smo ponovno uvedli dodatne ukrepe za preprečitev širjenja covida-19 po kriterijih iz Akcijskega načrta in poostriili nadzor nad izvajanjem teh ukrepov. Ob uvedbi obveznega izpolnjevanja pogoja PCT za vse zaposlene, smo delavce informirali o njihovih obveznostih in organizirali redno 3x tedensko preverjanje pogoja. Ob uvedbi pogoja se je moralo samotestirati 623 delavcev, že v prvem tednu oktobra je to število padlo na 367, do koncu leta pa na 285.

V Službi za varnost in zdravje pri delu so poleg že opisanega zagotavljali neprekinjeno (24 ur dnevno, 365 dni v letu) svetovanje vodjem pri sprejemanju potrebnih ukrepov ob sumih okužb delavcev, dnevno obveščali upravo in člane delovne skupine za preprečevanje širjenja okužb o odsotnih delavcih, zagotavljali potrebno osebno

varovalno opremo (10.940 zaščitnih mask FFP2, 42.300 kirurških mask, 7.800 parov rokavic za enkratno uporabo), dezinfekcijska sredstva (738 litrov razkužil za roke, 398 litrov za dezinfekcijo vozil, 100 kg za razkuževanje delovnih prostorov), 1600 hitrih antigenskih testov za testiranje s strani medicinskega osebja in 19.000 testov za samotestiranje.

Varovanje okolja

Družba DARS je kot upravljavec in vzdrževalec avtocest in hitrih cest v okviru celotnega poslovanja družbe že v preteklih letih vzpostavila sistem ravnanja z okoljem in v letu 2017 sistem upravljanja energije, s katerima dosledno uresničuje politiko varovanja okolja in upravljanja energije na vseh področjih svojega delovanja.

Strategija družbe DARS 2022–2025 vključuje operativne cilje, ki se nanašajo na okoljsko-energetske vidike in posledično ukrepe za zmanjševanje okoljskih tveganj. V letu 2021 smo sistema vodenja nenehno izboljševali tako z realizacijo ukrepov z namenom zmanjševanja okoljskih vplivov in posledično okoljskih vidikov kot dopolnitvijo novih in optimizacijo obstoječih okoljsko-energetskih ciljev in programov ter njihovo realizacijo spremljali v okviru vodstvenega pregleda družbe. Rdeča nit sistema ravnanja z okoljem sta ocena in analiza okoljskih vplivov in vidikov ob upoštevanju faz življenjskega cikla storitve, ki so posledično opredeljeni v registru okoljskih vidikov. Da bi zmanjšali vpliv na okolje, smo določili okvirne in izvedbene okoljske in energetske cilje ter programe, s katerimi bomo te cilje tudi dosegli.

Tveganja, ki se nanašajo na pravočasno spremljanje in udejanjanje zakonodajnih zahtev v praksi, zmanjšujemo z ukrepi s strani imenovanih odgovornih oseb, ki pokrivajo področje dela, na katero se zakonodajna sprememba nanaša. Okoljska tveganja, med katera uvrščamo tveganje ravnanja z odpadki s posebnim poudarkom na nevarnih odpadkih, tveganje onesnaževanja okolja in tveganje varovanja vplivnega območja, postajajo čedalje pomembnejša. Nadaljevale so se že v preteklosti začete aktivnosti z namenom varovanja okolja. Sistematično obvladovanje okoljskega tveganja izraža ekološko ozaveščenost zaposlenih. Nesreče na avtocesti lahko negativno vplivajo tudi na okolje, zato se trudimo zmanjševati tveganja za njihov nastanek, če pa vseeno pride do nesreče, je treba ukrepati ustrezno hitro in učinkovito, da bi bile negativne posledice za okolje čim manjše. V ta namen informiramo in usposabljam vse zaposlene na tovrstnih delovnih mestih, da bodo v dani situaciji v smislu varstva okolja hitri in učinkoviti.

Verjetnost nastanka izrednih dogodkov zmanjšujemo tudi s preventivnimi ukrepi. Z usposabljanjem za hitro, pravilno in učinkovito ukrepanje zagotavljamo, da so vplivi morebitnih izrednih dogodkov na okolje minimalni. Z ustreznimi aktivnostmi v okviru vzdrževanja avtocest, kot so čiščenje in redno vzdrževanje zadrževalnih bazenov z namenom nemotenega obratovanja ter izvajanje letnega programa obratovalnega monitoringa odpadne padavinske vode s cest (LPOM) itd., pa tudi z zbiranjem, sortiranjem in nadzorovanim oddajanjem zbranih odpadkov, izvajanjem ukrepov za zmanjševanje svetlobnega onesnaževanja ter s stalnim nadzorovanjem prisotnosti ogljikovega monoksida in vidljivosti v predorih, smo veliko prispevali k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje in uspešno obvladali tveganje za nastanek ekoloških nesreč. Ob pojavu pandemije covid-19 lahko pričakujemo povečanje količin nastalih odpadnih zaščitnih sredstev, predvsem rokavic in mask, ki se odlagajo med mešane komunalne odpadke, ter povečanje količin nastale odpadne embalaže alkoholnih razkužil, ki se odlaga med odpadno embalažo. V letu 2021 lahko na ravni celotne družbe pričakujemo manjšo količino zbranih frakcij komunalnih odpadkov, in sicer zaradi dolgotrajne odsotnosti zaposlenih z dela ter predvsem zaradi upada prometa in nadzorovanega ustavljanja tovornih vozil, s čimer je povezano zaprtje malih počivališč. Predvidevamo, da obstoječa komunalna infrastruktura zagotavlja zadostne kapacitete za zbiranje komunalnih odpadkov, zato trenutno ni izkazanih potreb po dodatnih zabojnikih za ločeno zbiranje odpadkov.

Družba DARS načrtuje izvedbo ukrepov zaščite pred hrupom na podlagi rezultatov izvedenih obratovalnih monitoringov hrupa. Ukrepi so načrtovani tako, da zajamejo območja z večjim številom preobremenjenih stavb oz. prebivalcev ter območja posameznih že obstoječih preobremenjenih objektov ob trasi avtocest in hitrih cest.

Uresnili smo tudi ukrepe, ki nam jih določata vladni Operativni program varstva pred hrupom za obdobje 2012–2017 in vladni Operativni program varstva pred hrupom za 2018. Ukrepi na petih avtocestnih odsekih so bili izvedeni v letih 2013–2015, leta 2019 pa se je izvedla še zaščita posameznih najbolj obremenjenih stavb z varovanimi prostori na 11 lokacijah ob avtocestnem omrežju.

Družba DARS je v letih 2018/2019 izvedla obratovalni monitoring hrupa za omrežje cest v upravljanju družbe DARS sočasno z njegovo izvedbo pa je potekala priprava Strokovnih podlag za operativni program varstva pred

hrupom (v nadaljevanju SP OP Hrup) na preobremenjenih območjih. V dokumentu so za potrebe načrtovanja ukrepov zaščite pred hrupom določena prioriteta območja, ki so bila vključena v Plan ukrepov na avtocestni infrastrukturi in opremi v upravljanju družbe DARS za obdobje 2022–2024. Na podlagi navedenega dokumenta je družba DARS že začela z naročilom študij hrupa s predlogom protihrupnih ukrepov za posamezna območja ob avtocestnem omrežju.

Za potrebe priprave nabora ukrepov, ki so vključeni v osnutek revidiranega Operativnega programa varstva pred hrupom, je družba DARS poleg SP OP Hrup pripravila Strokovne podlage za obnovo protihrupnih ograj (PHO). V dokumentu so obravnavani obstoječi protihrupni ukrepi, ki glede na trenutne obremenitve s hrupom niso zadostni, zato dokument predlaga tri vrste ukrepov (obnova, nadgradnja, obnova in nadgradnja). Z izvedbo predlaganih ukrepov se pričakuje, da bo obstoječa protihrupna zaščita zagotavljala zadostno zaščito pred hrupom na preobremenjenih območjih. Ministrstvo za okolje in prostor je v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in Ministrstvom za infrastrukturo ter ostalimi deležniki, med katerimi je tudi družba DARS, pristopilo k reviziji Operativnega programa varstva pred hrupom. Osnutek revizije dokumenta vsebinsko temelji SP OP Hrup, zato vključuje celoten obseg s SP predvidenih prioriteten območij. Osnutek dokumenta je že bil v medresorskem usklajevanju, javni obravnavi in v ponovnem medresorskem usklajevanju. Pričakuje se, da bo Vlada RS sprejela revizijo OP hrup v začetku leta 2022.

1.8.2 Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji

V družbi DARS aktivno spremljamo negotovost in spremenljivost finančnega okolja, saj le-ta predstavlja različne vrste finančnih tveganj. Finančna tveganja lahko negativno vplivajo na sposobnost ustvarjanja prihodkov, obvladovanja odhodkov, ohranjanja vrednosti sredstev ter izpolnjevanja obveznosti. V družbi DARS zato prav tem kategorijam tveganj posvečamo posebno pozornost.

Glavni cilji upravljanja finančnih tveganj so doseganje stabilnosti poslovanja, povečanje finančnih prihodkov, zmanjšanje finančnih odhodkov, povečanje vrednosti kapitala družbe ter zmanjšanje učinka nepredvidenih škodnih dogodkov. Za varovanje pred temi tveganji izvajamo aktivnosti na poslovnem, naložbenem in finančnem področju.

Za družbo DARS so ključne vrste finančnih tveganj obrestno, kreditno in likvidnostno tveganje. Z upravljanjem teh tveganj skušamo doseči optimalno stabilnost poslovanja in zmanjšati izpostavljenost posameznim vrstam tveganja, da bodo le-ta sprejemljiva. Naš cilj je doseči stabilen denarni tok, ki omogoča pravočasno poravnavanje obveznosti iz naslova zadolževanja za gradnjo avtocest.

Zap. št.	Opis tveganja	Ocena tveganja		Stopnja tveganja	Upravljanje tveganja (nadzor)
		Verjetnost nastanka tveganja	Posledice nastanka tveganja		
1	2	3	4	5 = 3 x 4	6
1	Valutno tveganje	1	1	1	Uporaba naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
2	Obrestno tveganje	2	3	6	Spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanje s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
3	Kreditno tveganje	2	2	4	Spremljanje izpostavljenosti do posameznega partnerja ter njegove poslovne in finančne bonitete
4	Likvidnostno tveganje	2	2	4	Nadzor nad denarnimi tokovi, načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih, vnaprej dogovorjeni okvirni krediti in limiti, spremljanje in redno analiziranje vzdržnosti kreditnega portfelja družbe, spremljanje finančnih zavez

Verjetnost nastanka tveganja: majhna (1), srednja (2), velika (3)
 Posledice: nizke (1), srednje (2), visoke (3)

Valutno tveganje

Valutno tveganje praktično ne obstaja, saj so nabava in prodaja, terjatve in obveznosti ter prihodki in odhodki pretežno v evrih. Tako izpostavljenost valutnim tveganjem ocenjujemo kot nizko, zato ni potrebe po uporabi tovrstnih instrumentov zavarovanja. Na matičnih DarsGo servisih je možno plačevanje tudi s tujimi valutami, ki se takoj konvertirajo v valuto evro, vendar je z uvedbo elektronskega cestninskega sistema teh plačil malo. Kljub temu v družbi redno spremljamo dogajanje na deviznih trgih.

Obrestno tveganje

V zadnjih nekaj letih smo veliko pozornost namenili obrestnim tveganjem, ki ima za posledico zmanjšanje gospodarskih koristi družbe zaradi spremembe višine obrestnih mer na trgu. V družbi DARS tekoče spremljamo izpostavljenost obrestnemu tveganju. Cilj upravljanja z obrestnimi tveganji je stabilen denarni tok z namenom izpolnjevanja obveznosti družbe.

Ključna obrestna mera EMU je že dalj časa pri nič odstotkih, nespremenjeni pa sta tudi obrestna mera za deponiranje presežne likvidnosti bank pri -0,5 odstotka in obrestna mera za mejno posojanje pri 0,25 odstotka. Šestmesečni EURIBOR se je v letu 2021 gibal med -0,505 in -0,554 odstotka. Skupna obrestna mera, po kateri se zadolžuje družba DARS (povprečna ponderirana obrestna mera), je na dan 31. 12. 2021 znašala 1,71 %.

Obrestno tveganje je nepredvidljivo in ima glede na obseg dolga lahko velik vpliv na poslovni izid družbe. Del spremenljivih obrestnih mer dolgoročnih kreditov je zaščiten z uporabo ustreznih izvedenih finančnih instrumentov, s pomočjo katerih je bila variabilna obrestna mera spremenjena v fiksno. Pri odločitvi o dodatnem zavarovanju upoštevamo napovedi gibanj obrestnih mer in se glede na razmere na finančnem trgu odločimo, kdaj bomo izvedli dodatno zavarovanje. Glede na to, da so obrestne mere v EMU na zgodovinsko nizkih ravneh in se dvig obrestnih mer ves čas odmika, v letu 2021 ni bilo potrebe po sklenitvi novih poslov zavarovanja obrestnih tveganj.

Družba izpostavljenost obrestnemu tveganju v obdobju nizkih obrestnih mer zmanjšuje tudi preko novega zadolževanja po nespremenljivi obrestni meri in naravnim zapadanjem glavnice dolga s spremenljivo obrestno mero. V preteklih petih letih smo v družbi DARS okrepili delež kreditov, ki imajo fiksno obrestno mero oziroma so zavarovani z izvedenimi finančnimi instrumenti. Njihov delež je na 31. 12. 2021 zajemal 81,1 % kreditnega portfelja družbe DARS, delež kreditov v višini 18,2 % je izpostavljen spremenljivi obrestni meri, medtem ko 0,7 % kreditnega portfelja predstavlja brezobrestni dolg. Z upoštevanjem brezobrestnega dolga ima družba pred obrestnimi tveganji zaščitenega skupaj 81,8 % kreditnega portfelja.

Simulacija tveganja spremembe obrestne mere na spremembo finančnih odhodkov glede na stanje dolga družbe DARS in strukturo obrestnih mer na dan 31. 12. 2021 kaže, da bi zvišanje EURIBOR-a za eno odstotno točko na letni ravni pomenila povečanje finančnih odhodkov za okoli 3,1 milijona evrov. Spremembe EURIBOR-a imajo tako pomemben vpliv na poslovni izid družbe.

Kreditno tveganje

Posebno pozornost je družba namenila kreditnim tveganjem, ki zajemajo vsa tveganja, pri katerih se zaradi neporavnanih pogodbenih obveznosti poslovnih partnerjev zmanjšajo gospodarske koristi družbe. Tako družba ves čas nadzira odprte terjatve do posameznih poslovnih partnerjev in po potrebi ustrezno ukrepa. Glavno tveganje je identificirano pri plačevanju cestnine v sistemu DarsGo za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, za katera se plačilo izvede za pretekli mesec na podlagi izstavljenega zbirnega računa pogodbenim poplačnikom ali izdajateljem plačilnih kartic. Identificirano je tudi tveganje pri prodaji vinjet po prodajnih zastopnikih. Za določen segment poslovnih partnerjev so zahtevani instrumenti zavarovanja. Vzpostavljeni so natančno določeni postopki spremljanja bonitetnih ocen poslovnih partnerjev (ob vsakokratnem podaljšanju pogodbe; redna spremljava objavljenih stečajev, likvidacij, insolvenčnih postopkov). V primeru nesprejemljivih kreditnih tveganj se uporabijo pogodbeno dogovorjeni mehanizmi (npr. ustavitev zagotavljanja storitve (cestnina) in dobave blaga (vinjete), prekinitev pogodbe), v primeru zamud pri plačilu pa se aktivirajo postopki izterjave dolga.

Z uvedbo sistema DarsGo in ukinitvijo možnosti plačevanja cestnine na cestninskih postajah se je pojavilo tveganje za neplačevanje cestnine v smislu, da vozniki tovornih vozil uporabljajo avtoceste brez naprave DarsGo ali nimajo ustreznega finančnega kritja na računu vozila. Zagotovilo za to, da se to ne bo dogajalo oz. da bo obseg tega čim manjši, je ustrezno organiziran cestninski nadzor. Dodaten ukrep za obvladovanje tveganja neplačil je,

da se spodbuja poplačniško plačevanje cestnine z bencinskimi karticami, kjer večino tveganja prevzema izdajatelj bencinske kartice. Tveganja neplačila pri poplačniškem plačevanju cestnine pri poslovnih partnerjih, ki poplačniške pogodbe sklepajo neposredno z družbo DARS, se obvladuje tako, da se spremlja njihove bonitetne ocene in se, v kolikor so te podpovprečne, zahteva ustrezna bančna garancija. V primeru, da pride do zamude pri plačilu, se aktivira postopek unovčitve, naprave DarsGo za vsa vozila take stranke pa se uvrstijo v predplačniški način plačevanja cestnine. Vsi novi pogodbeni poplačniki pa morajo prvi dve leti sodelovanja predložiti bančno garancijo ne glede na bonitetno oceno.

Dodatno tveganje pri plačevanju cestnine za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, je tudi morebitno nedelovanje obcestne opreme (cestninski in nadzorni portali). V primeru izpada večjega števila portalov, cestnine ne bi bilo mogoče pobrati ne glede na to, da bi bila vsa vozila opremljena z DarsGo napravami in bi imela zagotovljeno finančno kritje. V primeru izpada enega ali dveh zaporednih cestninskih portalov, pa je zaračunavanje cestnine zagotovljeno s t. i. premoščanjem vrzeli. Sicer pa so vzpostavljeni mehanizmi s katerimi dnevno spremljamo delovanje obcestne opreme, preverjamo kakovost izvajanja storitev (merjenje SLA) v okviru za to vzpostavljene službe, ravno tako pa imamo sklenjeno pogodbo z neodvisnim nadzornikom kakovosti. Izvajalec sistema DarsGo ima, v skladu s pogodbenimi zahtevami, vzpostavljeno 24-urno spremljanje delovanja sistema in mehanizme za odpravljanje morebitnih incidentov.

Tveganja, da bi uporabniki vozil do 3,5 t NDM uporabljali cestninske ceste brez plačila cestnine, kar bi pomenilo neposreden izpad prihodka, obvladujemo z izvajanjem cestninskega nadzora. Z uvedbo elektronskih vinjet se na novo vzpostavlja tudi izvajanje cestninskega nadzora, kjer bo ključna razlika v tem, da bodo nezanesljivo osebno zaznavo in prepoznavo kršiteljev nadomestile kamere in sicer stacionarne (na portalih in drogovi), prenosne, mobilne (nameščene na vozilih cestninskega nadzora) in ročne naprave (za nadzor na počivališčih). Sistem je še v uvajanju, zato ni možno podati ocene o učinkovitosti, prvi podatki pa kažejo, da so kamere visoko zmogljive in pričakujemo, da bo sistem deloval stabilno. Drugi del izvajanja cestninskega nadzora (sama izvedba prekrškovnega postopka), pa bo še vedno potekala predvsem na terenu predvsem zaradi učinkovitega sankcioniranja tujih kršiteljev, ki predstavljajo več kot 95 % vseh kršiteljev. Domače kršitelje pa bomo lahko obravnavali tudi na daljavo.

Likvidnostno tveganje

Tveganja plačilne sposobnosti zajemajo tveganja, povezana s primanjkljajem razpoložljivih finančnih virov in posledično z nesposobnostjo družbe, da pravočasno poravnava svoje obveznosti. Zaradi uspešnega poslovanja, učinkovitega gospodarjenja s sredstvi in trajne sposobnosti ustvarjanja denarnih tokov iz poslovanja se to tveganje ocenjuje kot zmerno. Izpostavljenost likvidnostnemu tveganju uravnavamo z višino naložb v obliki depozitov in s skrbnim načrtovanjem ter spremljanjem denarnih tokov. Za pokrivanje dodatnih potreb po likvidnosti imamo vnaprej sklenjene kreditne linije pri bankah. Osnovno načelo zadolževanja in upravljanja s kreditnim portfeljem je usklajevanje ciljev čim nižjega stroška zadolževanja z rokovno strukturo, ki zagotavlja čim manjšo izpostavljenost likvidnemu tveganju. V letu 2020 in 2021 so se čutile posledice sprejetih ukrepov zaradi epidemije covid-19, ki je prizadela praktično cel svet in je ni bilo mogoče vnaprej predvideti. Zaradi dobre likvidnostne pozicije je poslovanje družbe v teh stresnih okoliščinah potekalo nemoteno, posledično je družba svoje obveznosti poravnavala v roku.

Letne obveznosti iz naslova odplačila dolga porabljajo pomemben del denarnega toka iz poslovanja, zato se bo del dolga tudi refinanciralo. Za ta namen je bil v letu 2015 sprejet Krovni zakon za prestrukturiranje dolga (Zakon o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti družbe DARS iz naslova kreditov in dolžniških vrednostnih papirjev, najetih oziroma izdanih za refinanciranje obstoječega dolga družbe DARS (Uradni list RS, št. 30/15)). Sprejeti zakon omogoča družbi DARS aktivno upravljanje obstoječega dolga, prestrukturiranje kreditnega portfelja ter pravočasno zagotovitev vseh potrebnih virov sredstev za pokrivanje zapadlih obveznosti iz obstoječega dolga. Za namen refinanciranja obstoječega dolga se družba DARS zadolžuje s 100-odstotnim poroštvom države. Družba je v letu 2021 odplačala 183,6 milijona evrov glavnice obstoječega dolga. V letu 2021 se je načrtovalo refinanciranje glavnice kreditov, ki zapadejo v plačilo v letu 2021, pod pogojem, da bo v letu 2021 prišlo do dejanske potrebe po dodatnih likvidnostnih sredstvih. Ker te potrebe ni bilo, refinanciranje v 2021 ni bilo izvedeno.

Eden izmed pomembnih projektov je izgradnja 2. cevi predora Karavanke, saj gre za mednarodni projekt. Za financiranje gradnje se je pridobilo dolgoročno posojilo pri EIB v višini do 50 % ocenjene vrednosti investicije (pod okvirom zavarovanja z EFSI mehanizmom). Kreditna pogodba z EIB v višini 90 milijonov evrov je bila podpisana

februarja 2020, z možnostjo postopnega črpanja kredita v skladu z dinamiko del, z ročnostjo 22 let in 3-letnim obdobjem za črpanje. V letu 2022 nameravamo v skladu z dinamiko del izvesti prvo delno črpanje kredita.

Z namenom izvajanja bodočih investicijskih načrtov po ReNPRP30 je 18. decembra 2019 Državni zbor RS sprejel poroštveni zakon, ki ureja podelitev državnega poroštva družbi DARS za financiranje izgradnje dveh odsekov in sicer na 3. razvojni osi sever (Velenje–Slovenj Gradec) in izgradnje odseka na 3. razvojni osi jug (Novo mesto vzhod–Osrednek) v skupni vrednosti do 360 milijonov evrov, s čimer bo omogočeno pridobivanje virov financiranja za predvideno dinamiko izvedbe. Zaradi pravil Eurostat država ne sme zagotavljati poroštva za več kot 50 odstotkov vrednosti sredstev.

Pripravljen je bil predlog novega Zakona o poroštvu Republike Slovenije za investicijske projekte na 3. razvojni osi (jug, 3. in 4. etapa ter odsek Šentrupert-Velenje jug), odseke Markovci–Gorišnica in Gorišnica–Ormož in Koseze–Kozarje (širitev v 6–pasovnico), za katere je predvideno državno poroštvo. Skupna ocenjena vrednost investicij po tekočih cenah (brez DDV in stroškov financiranja) znaša 784,89 milijonov evrov. Ob upoštevanju omenjenih pravil bi bilo za izvedbo projekta potrebno poroštvo Republike Slovenije v višini 50 % vrednosti investicije oziroma 392,44 milijonov evrov (50 % od 784,89 milijonov evrov znaša 392,44 milijonov evrov).

Veliko pozornost posvečamo vodenju denarnega toka tudi na področju planiranja prilivov iz cestnin, ki predstavljajo temeljni vir za poravnavanje obveznosti iz naslova zadolženosti. Dnevno spremljamo gibanje vrednosti prehodov tovornih vozil in mesečno prodajo vinjet (na samo višino nimamo vpliva, ker je odvisna izključno od prometa), saj se na podlagi teh informacij lahko ustrezno prilagajajo napovedi prihodkov in posledično sprejemajo ukrepi za obvladovanje drugih tveganj družbe. Epidemija covid-19 je nov moment, ki je povzročil, da bodo morale biti vse družbe v prihodnje še bolj pripravljene na obvladovanje likvidnostnih tveganj. Družba DARS je bila s konservativnim pristopom upravljanja z denarnimi tokovi in posledično dobro likvidnostno pozicijo ustrezno pripravljena na takšen dogodek.

Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visok nivo likvidnosti družbe DARS, ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti. Za dolgoročno vzdržnost poslovanja družbe bo potrebno poleg refinanciranja vsakoletno prilagajati tudi cenik cestnine, ki bo omogočal vzdrževanje ustreznega obsega prihodkov za pokritje celotnih infrastrukturnih stroškov in servisiranje dolga.

I.9 Predstavitev poslovnih aktivnosti družbe

I.9.1 Uspešnost poslovanja in doseganja načrtov

Naše ključno vodilo danes in v prihodnje je učinkovitost našega poslovanja, in sicer v vseh mogočih oblikah in do vseh mogočih deležnikov. S to namero je nastala tudi Strategija družbe DARS 2021–2025, ki je ključni dokument za strateško načrtovanje dolgoročnega uspešnega razvoja družbe DARS.

V našem poslovnem okolju je poleg zagotavljanja mobilnosti ljudi in blaga vedno bolj prisotno usmerjanje v trajnostni razvoj, ki naše prihodnje aktivnosti osredotoča na:

- upoštevanje ekonomskega in družbenega vidika pri načrtovanju in izvajanju investicij in drugih aktivnosti;
- okoljsko sprejemljivost in znatno zmanjšanje škodljivih vplivov na okolje, ki jih povzročajo najrazličnejše oblike prometa;
- aktivno nadaljevanje aktivnosti na digitalizaciji prometa, nadzora infrastrukture in poslovanja družbe;
- daljšanje življenjske dobe infrastrukture z optimalnim vzdrževanjem in prenavljanjem ter nadgrajevanjem obstoječega sistema, v skladu z višanjem standardov;
- dolgoročno stabilno poslovanje, odgovorno do okolja in družbe.

Na podlagi sprejete politike sistema vodenja ter iz izhajajočih strateških ciljev in kazalnikov uspešnosti poslovanja (KPI), ki so opredeljeni v poslovnem načrtu družbe, določamo merljive operativne cilje. Sistem razvijamo tako, da sta nenehno izboljševanje in inovativnost stalnica vseh zaposlenih na vseh organizacijskih ravneh.

Glavni cilji družbe DARS v letu 2022 so:

- Uvedba elektronske vinjete.
- Uvedba vsaj dveh ponudnikov storitev EETS v sistem DarsGo.
- Izgradnja druge cevi predora Karavanke v skladu s časovnim načrtom.
- Nadaljevanje aktivnosti 3. razvojne osi sever in jug v okviru finančnih zmožnosti družbe, ki vključujejo tudi sprejem novega poroštvenega zakona za investicijske projekte.
- Pričetek izdelave državnih prostorskih načrtov za širitev ljubljanskega avtocestnega obroča in avtocestnih vpadnih krakov ter načrtovanje vzpostavitve tretjega pasu na primorski in štajerski avtocestni vpadnici v Ljubljano.
- Nadaljevanje izvajanja ukrepov za zagotavljanje varnosti in udobnosti ter optimizacija pretočnosti prometa.
- Vzpostavitev prvega sistema sekcijskega merjenja hitrosti in novih spremenljivih znakov na vseh vpadnicah v Ljubljano, vključno z ljubljanskim avtocestnim obročem.
- Dokončna vzpostavitev enot avtocestne policije na celotnem avtocestnem omrežju.
- Vlaganja v posodobitev obstoječega omrežja, v dvig kakovosti vozišč in objektov ter sistemov za upravljanje in vodenje prometa.
- Finančno vzdržna gradnja AC in HC, v okviru izpolnjenih pogojev iz ReNPRP30 (vlaganja družbe DARS so omejena izključno na vlaganja v cestninske ceste, sprejetje poroštvenih zakonov in ustrezen mehanizem prilagajanja višine cestnine, ki bo zagotavljal nemoteno servisiranje dolga).
- Nadaljevanje ukrepov optimizacije stroškov poslovanja in sistemsko učinkovito upravljanje premoženja.

S sodobnimi pristopi in odgovornostjo do okolja bomo, kot smo si tudi zadali v srednjeročnem strateškem načrtu, optimizirali pretočnost prometa ter zagotavljali varnost in udobnost na slovenskem avtocestnem omrežju.

1.9.2 Cestninjenje

Prihodki od cestninjenja so v letu 2021 predstavljali 93,2 odstotkov vseh prihodkov družbe in so znašali 456,24 milijonov evrov, kar je za 18 odstotkov več kot v letu 2020. Po upadu cestninskih prihodkov v letu 2020 zaradi epidemije covid-19, so v letu 2021 le še za 2 odstotka zaostajali za realizacijo iz leta 2019. Prihodki iz naslova cestninjenja vozil nad 3,5 t največje dovoljene mase (težkih vozil) so znašali 262,77 mio EUR, prihodki od prodaje vinjet 179,47 mio EUR, prihodki od cestninjenja predora Karavanke pa 14,0 mio EUR. V letu 2021 je bila prodaja vinjet vrednostno višja za 24 odstotkov – prodanih je bilo 6.736.810 vinjet. Posebej visoka, kar 70 odstotna je bila rast prihodkov od prodaje kratkoročnih vinjet.

Cene vinjet in infrastrukturne pristojbine za težka vozila so bile v letu 2021 enake kot v letu 2020, prav tako ni prišlo do spremembe cestnine za uporabo cestnega predora Karavanke. Uporabniki, ki plačujejo cestnino v povezavi z bencinskimi karticami, so ustvarili 66 odstotkov prihodkov, s 25 odstotki jim sledijo uporabniki, ki imajo z družbo DARS sklenjene pogodbe o odloženem plačevanju cestnine, drugi pa plačujejo cestnino v predplačniškem načinu.

Na cestninskih cestah (brez predora Karavanke) je bilo v letu 2021 opravljenih 1.069.558.496 cestninskih kilometrov, kar je v primerjavi z letom 2020 13,9 odstotka več, vrednost opravljenih prehodov cestninskih točk pa je znašala 262.913.764 mio EUR in je za 12,3 odstotka višja kot leta 2020. Rast vrednosti prehodov zaostaja za rastjo cestninskih kilometrov zaradi zmanjševanja števila cestninskih kilometrov vozil nižjih EURO razredov v strukturi ter zaradi uvedbe posebnega cestninskega razreda za dvoosna vozila R2 s 1. 9. 2020, za katerega je bila določena nižja cestnina. Povprečna infrastrukturna pristojbina se je znižala v vseh razredih. V letu 2021 je bila v primerjavi z letom 2020 v cestninskem razredu R4 nižja za 1,0 odstotek, v cestninskem razredu R3 za 1,5 odstotka, za dvoosna vozila pa se je povprečna letna infrastrukturna pristojbina znižala za 8,9 odstotka. Povprečna infrastrukturna pristojbina se tako še naprej počasi približuje najnižji cestnini, ki je določena za emisijski razred vozil EURO VI, saj je bila zadnja uskladitev višine infrastrukturne pristojbine za cestninska razreda R4 in R3 izvedena 1. 4. 2018.

V letu 2021 je bila glede na leto 2020 vrednostno prodaja vinjet višja za 24,0 odstotkov, količinsko pa za 53 odstotka – prodanih je bilo 6.736.810 vinjet. Prodaja vinjet je bila še vedno nižja kot v letu 2019, kar je izključno posledica epidemije covid-19. Iz istega razloga so tudi prihodki iz cestninjenja predora Karavanke v letu 2021 zaostajali za prihodki v letu 2019, medtem ko so glede na leto 2020 zrasli za 11 odstotkov in so znašali 14,0 mio EUR.

Sistem DarsGo je po uspešni uvedbi v letu 2018 v letu 2021 še naprej deloval stabilno in učinkovito. Sistem smo sproti optimizirali v smislu prijaznosti do uporabnikov glede na izkušnje, ki smo jih pridobili v prvih dveh letih delovanja. Med drugim je sistem pripomogel k zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov in trdnih delcev na avtocestah. Tudi pri merjenju zadovoljstva uporabnikov slovenskih avtocest v 2021 je zadovoljstvo s sistemom DarsGo doseglo najvišjo povprečno oceno med vsemi storitvami. Konec leta 2021 je bilo v sistemu DarsGo registriranih 110.530 strank iz 74 držav in 436.713 težkih vozil. Od začetka delovanja sistema smo izdali 513.679 naprav DarsGo. Največ registriranih vozil je iz Poljske, sledijo pa jim romunska, slovenska, nemška in madžarska vozila.

Prvega decembra 2021 smo začeli s prodajo elektronskih vinjet v sistemu e-vinjeta. Na začetku smo v elektronski obliki prodajali le letne vinjete, v januarju 2022 pa smo začeli tudi s prodajo tudi kratkoročnih vinjet. Konec januarja 2022 je bila dokončno ukinjena prodaja vseh vrst vinjet v obliki nalepk. Prodaja je bila v začetnem obdobju skromna, s potekom veljavnosti letnih vinjet v obliki nalepk 31.1.2022 pa je prodaja skokovito narasla. 31. 12. 2021 je bilo prodanih 74.741 e-vinjet. V nadaljevanju leta bo potekala odprava začetnih težav in optimizacija sistema e-vinjeta.

V letu 2020 so cestninski nadzorniki izdali 68.224 plačilnih nalogov (od tega 57.992 iz naslova neplačevanja cestnine za vinjetna vozila, 7.311 zaradi neplačila cestnine za tovorna vozila, 2.886 po Zakonu o pravilih cestnega prometa in 35 po Zakonu o cestah). Izdano je bilo za 28,9 odstotka več plačilnih nalogov kot v letu 2020. V letu 2021 je cestninski nadzor nadgradil metodologije ciljno usmerjenega nadzora v tovorna vozila, ugotovitve in dobre prakse pa uporabil pri načrtovanju in pripravi nadzora pri projektu eVinjeta.

I.9.3 Vzdrževanje avtocest in hitrih cest

Področje vzdrževanje vzdržuje 625 km avtocest in hitrih cest s pripadajočimi objekti (predori, premostitveni objekti, sanitarni objekti na malih počivališčih, objekti ACB ...), priključki, razcepi in servisnimi cestami. Temeljna zakonska podlaga za izvajanje dejavnosti vzdrževanje sta Zakon o cestah (ZCes-1) (Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US, 46/15 in 10/18) in Pravilnik o rednem vzdrževanju javnih cest (Ur. l. RS, št. 38/2016).

V področju vzdrževanja smo se tudi v letu 2021 intenzivno soočali z obvladovanjem tveganja »Izpad delovne ekipe zaradi covid-19« ter ostalo problematiko nastalo kot posledico t. i. korona krize (zagotavljanje materialov).

Vzdrževanje avtocest v področju Vzdrževanje izvajamo sezonsko po dveh letnih načrtih:

- Letni načrt vzdrževanja avtocest in hitrih cest, kateri je v uporabi med 15. 3. in 15. 11. tekočega leta in zajema opravila letnega vzdrževanja.
- Izvedbeni program zimske službe, ki je v uporabi med 15. 11. do 15. 3. v naslednjem letu. In natančno opredeljuje naloge zimskega vzdrževanja.

V področju vzdrževanja so vzdrževalna dela na AC/HC specificirana v obliki 89-tih vrst opravil rednega vzdrževanja, 43-tih vrst opravil vzdrževanje mehanizacije in opreme ter 62-tih vrst opravil elektrostrojnega vzdrževanja naprav.

Vzdržujemo preko 1.400 strojev in opreme za potrebe vzdrževanja AC/HC ter vzdržujemo preko 160 tovornih vozil in 40 specialnih delovnih vozil.

Področje vzdrževanja izvaja tudi elektrostrojno vzdrževanje, med katero sodijo vzdrževanje osvetlitve, sistemov za nadzor in vodenja prometa, vzdrževanje kamer in video naprav, telekomunikacijskih naprav ter prezračevalnih, alarmnih in požarnih sistemov.

Za zagotavljanje pretočnosti in prevoznosti AC in HC je bistveno, da 24 ur spremljamo stanje AC/HC, zato imamo organizirano stalno dežurno službo, katere naloga je takojšen odziv na dogodke. S stalnimi dežurnimi službami

zagotavljamo minimalne odzivne čase, čim hitrejši prihod na mesto dogodka pa je pomembno zaradi čim hitrejših intervencij, odprave posledic dogodka ter čim prejšnje vzpostavitev prevoznosti in pretočnosti AC/HC.

Letno vzdrževanje

Med letno vzdrževanje AC/HC sodijo med drugimi naslednja opravila:

- vzdrževanje prometnih površin (pometanje, pobiranje smeti),
- vzdrževanje asfaltnih in betonskih površin (krpanja in sanacije),
- vzdrževanje naprav za odvodnjavanje,
- vzdrževanje signalizacije (vertikalne in horizontalne),
- vzdrževanje jeklene varovalne ograje ter drugih varovalnih ograj,
- vzdrževanje vegetacije,
- vzdrževalna dela v predorih idr.

V Letu 2021 smo intenzivneje pristopili k izvajanju nočne košnje z namenom zagotavljanja pretočnosti v prometu. Vsa vzdrževalna dela, ki bi lahko povzročila daljše zastoje, skrbno načrtujemo v sodelovanju z ostalimi področji in službami družbe DARS, redna vzdrževalna dela pa prilagajamo prometnim tokovom in prometnim konicam tako, da so posledice naših del na pretočnost prometa na AC/HC minimalne, ob nepričakovanih zgostitvah prometa nad pričakovanimi merami pa tovrstna dela po potrebi tudi začasno prekinemo. Nekatera zahtevnejša opravila letnega vzdrževanja opravimo tudi s pomočjo kooperantov (asfalterška dela, specialna dela na dilatacijah in ležiščih premostitvenih objektov, obsekavanje rastja na težko dostopnih terenih, obnova vozil, večja popravila mehanizacije, vzdrževanje NKS, ADP ...).

Količinski obseg realizacije vzdrževalnih del v letu 2021 je bil, glede na vrsto del za voziščne konstrukcije in objekte, naslednji:

- investicijska vzdrževalna dela v obsegu 300.219 m² po dveh pogodbah v 198 delovnih dneh in v skupnem znesku 10.545.128,29 EUR,
- krpanje in sanacija vozišč ter sanacije vozišč po izrednih dogodkih v obsegu 8.640 m² po štirih pogodbah v 17 delovnih dneh v znesku 328.313,55 EUR,
- sanacija betonskih vozišč predorov v znesku 426.575,32 EUR,
- obnova žlebičenj voziščnih konstrukcij v obsegu 5.015 m in v skupnem znesku 40.122,20 EUR,
- redno vzdrževanje objektov in opreme za odvodnjavanje v skupnem znesku 508.769,15 EUR,
- redno vzdrževanje in sanacija betonskih površin premostitvenih objektov v znesku 148.267,62 EUR,
- redno in intervencijsko vzdrževanje dilatacij in ležišč premostitvenih objektov v znesku 147.402,54 EUR,
- zalivanje reg in razpok v obsegu 92.677 m in znesku 133.455,16 EUR,
- hrapavljenje vozišč v obsegu 17.460 m² v znesku 69.441,14 EUR.

Zimsko vzdrževanje

Med zimsko vzdrževanje sodijo predvsem naslednja opravila:

- Zimska služba: pripravljala dela in dela ob koncu zimske sezone;
- Zimska služba – posipavanje in odstranjevanje snega.

V letu 2021 smo v sklopu priprav na zimsko sezono 2021/2022 opravili več operativnih sestankov z deležniki pri izvajanju zimske akcije (Nadzorni centri, Cestninski nadzor, Policija), izvedli smo sestanke s predstavniki OZS in GZS, uvedli smo prisotnost predstavnika Službe za podporo vodenja ACB v GNC, kjer se izvaja pregled nad tekočim izvajanjem posamezne zimske akcije. V primeru obilnejših snežnih padavin je bilo z vsemi deležniki usklajeno, da izločanje tovornih vozil izvajamo preventivno, z namenom kontroliranega vodenja prometa. S ciljem izboljšanja odziva pri zimskih akcijah smo koordinirali tudi pomoč med avtocestnimi bazami.

Pred pričetkom zimske sezone smo zagotovili pogodbe z dobavitelji posipnih materialov. Zaradi enormnega dviga cen na trgu energentov, je bilo veliko napora vloženega v nemoteno dobavo strateških resursov, saj je bila v mesecu decembru celo ustavljena dobava posipnih materialov.

Nadaljevali smo projekt optimizacije preventivnega posipa cest s tekočim soljenjem, v letu 2021 smo s samodejno mešalno napravo za pripravo raztopine NaCl (solnice) vzpostavili še v ACB Slovenske Konjice. Na viaduktu Goli Vrh pa smo vzpostavili pilotni projekt avtomatskega soljenja ceste.

I.9.4 Upravljanje in zagotavljanje prometne varnosti

Področje Upravljanje, ki je bilo vzpostavljeno z novo organizacijo v letu 2013, združuje upravljanje vseh vrst premoženja družbe DARS (cestna infrastruktura, naprave, počivališča in druge nepremičnine v lasti družbe DARS), s ciljem učinkovitejšega upravljanja premoženja družbe ter vodenja prometa in prometne varnosti.

Cestna infrastruktura

S pomočjo ekspertnega sistema za gospodarjenje z vozišči PMS DARS (Pavement Management System) smo pripravili Plan ukrepov kot osnovo za določanje potrebnih obnov infrastrukture v naslednjem triletnem obdobju. V ekspertnem sistemu smo posodobili vhodne podatke, ga nadgradili iz verzije 8 v verzijo 9.5 in ga premaknili na izhodiščno leto 2021.

V letu 2021 smo na podlagi sklenjene pogodbe z DRI za strokovne storitve pri gospodarjenju s cestno infrastrukturo, z napravami in pri prometni varnosti nadaljevali redno koordinacijo za tekoče spremljanje realizacije strokovnih nalog. Na podlagi pogodbe je DRI pripravila strokovne podlage za novelacijo Plana ukrepov na AC-infrastrukturi in opremi za obdobje 2022–2024. Osnutek tega plana smo pozneje še aktivno usklajevali z Službo za obnove do usklajenega in od uprave potrjenega Plana ukrepov na cestni infrastrukturi in opremi v upravljanju družbe DARS za obdobje 2022–2024.

V sodelovanju z DRI se je v letu 2021 pri načrtovanju ukrepov na premostitvenih objektih prvič uporabil ekspertni sistem gospodarjenja s premostitvenimi objekti na AC in HC, ki je bil zaključen v letu 2020. V sodelovanju s strokovnjaki DRI smo pripravljali metodologiji za spremljanje stanja predorov in geotehničnih objektov ter nadaljevali s pregledovanjem zadrževalnikov.

Na podlagi pogodbe za osemletni geotehnični monitoring na celotnem avtocestnem omrežju (razen območja Rebrnic, kjer se monitoring že izvaja), ki je bila sklenjena v letu 2015, so se v letu 2021 izvajale vse potrebne meritve na geotehničnih objektih in spremljanja stanja zahtevnejših objektov. Posebej pozorni smo bili na spremljanje stanja avtocestnih objektov po zadnjih potresih na Hrvaškem.

S področjem Vzdrževanje je bil v skladu s prejeto metodologijo izveden celovit pregled cestne infrastrukture s poudarkom na opremi ceste. Potrebni ukrepi so bili uvrščeni v noveliran plan ukrepov..

Sklenjenih je več dogovorov z občinami za sodelovanje pri obnovah nekaterih premostitvenih objektov, saj so leti v slabem stanju. Na podlagi poročil je bilo opravljenih tudi nekaj izrednih pregledov premostitvenih objektov (dvoetažni most Maribor, viadukt Blagovica). Na viaduktu Blagovica smo izvajali permanentni monitoring poškodovanih zunanjih kablov in dodatne preiskave, ki jih je določila strokovna skupina za analizo poškodb.

V novelacijo Plana ukrepov je dodana prva prioriteta potrebnih obnov obstoječih PHO, ob upoštevanju pogojev, da ograja ostaja v sedanjih gabaritih brez podaljšanja in nadgradenj. V ta plan so vključeni tudi odseki cest, na katerih je skladno s strokovnimi podlagami potrebna gradnja manjkajoče protihrupne zaščite.

Ukrepi za zmanjševanje porabe električne energije

V letu 2021 se je pripravil izvedbeni načrt za menjavo razsvetljave V. faze, v sklopu katerega bo v letu 2021 zamenjanih predvidoma 2000 svetil, s tem pa bo praktično vsa cestna razsvetljava izvedena v LED tehnologiji. Izvedena je bila LED-razsvetljava v predoru Golovec. Pripravljena sta bila dokumentacija in sporazum za razdelitev/ureditev odjemnih mest na stari hitri cesti skozi Maribor med Mestno občino Maribor in družbo DARS. Pripravljena je bila ekonomska analiza ter tehnična dokumentacija za sončne elektrarne na strehah poslovnih objektov družbe DARS.

Počivališča

V letu 2021 je bil izveden razpis za izbiro izvajalca preureditve 12 malih počivališč. Izvajalec je bil izbran in potrjen s strani vodstva družbe DARS, čaka se na pravnomočnost.

Gospodarjenje z nepremičninami

V letu 2021 smo nadaljevali dela na področju postopkov obravnave prispelih vlog oziroma povpraševanj za odprodajo presežnih nepremičnin v upravljanju oziroma lasti družbe DARS na področju obveščanja

zainteresiranih strank, ugotavljanja presežnih zemljišč in drugih nepremičnin ter definiranja mogočih načinov razpolaganja z nepremičninami, ki ležijo zunaj trase AC.

Za prodajo je bilo potrjenih 37 programov prodaje presežnih nepremičnin v lasti družbe DARS. Objavljeni so bili trije razpisi javnega zbiranja ponudb za prodajo presežnih nepremičnin v lasti družbe DARS.

V letu 2021 je bilo sklenjenih skupno 23 kupoprodajnih pogodb za prodajo presežnih nepremičnin v lasti družbe DARS, katerih skupna vrednost znaša 723.167,00 EUR. Na podlagi postopkov prodaje, pričetih v letu 2021, je v fazi sklenitve še 7 prodajnih pogodb, v skupni vrednosti 226.421,00 EUR.

V letu 2021 smo v skladu s sklepom uprave in z upoštevanjem navodil za izvedbo postopkov za prodajo in oddajo nepremičnin v lasti družbe DARS v najem ali zakup, prodali stanovanjsko enoto v lasti družbe DARS na Hrušici na Gorenjskem. Prodajna vrednost oziroma prihodek od prodaje znaša 119.000,00 EUR. Aktivno smo sodelovali v pripravi oziroma obnovi prostorov družbe DARS za namen delovanja AC Policije, na lokaciji bivše CP Kompolje in pri zaključni fazi obnove in vzpostavitvi pogojev za procese dela na CP Hrušica.

Izvedli smo celovito obnovo počitniške enote v Čatežu in Izoli ter izbrali projektanta za izvedbo idejne zasnove in projekta za novo enoto na Rogli.

Služnosti

V letu 2021 smo prejeli 105 vlog za ustanovitev služnosti na nepremičninah v lasti oziroma upravljanju družbe DARS, to je za približno enako, kot v predhodnem letu. Sklenjenih je bilo 85 služnostnih pogodb v 76 zadevah. Tudi v letu 2021 je bilo, kljub zdravstveni krizi v državi, tako še vedno vidno visoko število investicij, zaradi katerih so se izkazale potrebe po ustanavljanju služnosti.

Odplačne služnosti so bile v letu 2021 kot običajno dodeljene večinoma za manjše posege – za ureditev cestnih, komunalnih, energetske in TK-priključkov. Služnostne pogodbe za večje posege, posledično z višjimi nadomestili, v letu 2021 niso bile sklenjene. Skupna vrednost nadomestil za dodeljene odplačne služnosti v letu 2021 je znašala 50.647 EUR.

Večje število ustanovljenih služnosti je bilo brezplačnih, skladno s 70. členom Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18) ali 474. členom Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOOE in 204/21 – ZOP). Ocenjen izpad služnostnega nadomestila za te posege znaša 272.026 EUR.

Na podlagi služnostnih pogodb, sklenjenih v preteklih letih, pri katerih nadomestila za služnosti zapadajo v plačilo periodično (tj. enkrat letno), je bilo obračunano še 16.052 EUR.

Za stroške postopkov ustanovitve služnosti s pripravo služnostnih pogodb, po veljavnem ceniku storitev družbe DARS in za povrnitev stroškov notarskih overitev podpisov na teh pogodbah je bilo obračunano 26.721 EUR.

Trženje telekomunikacij

V letu 2021 je bilo v sklopu trženja telekomunikacij podpisanih osem novih pogodb s podjetji Telemach, Peter's Teleurh, Softnet, Finmond, Celesta, OMV, SkyLabs ter Ministrstvom za infrastrukturo. Podpisan je bil tudi nov aneks, in sicer s podjetjem A1.

Oddanih je bilo 46 ponudb za telekomunikacijske storitve. Interesentom in strankam so bile ponujene storitve zakupa optičnih vlaken, dostopa do spleta, možnosti za kolokacijo opreme in Wi-Fi dostop na počivališčih.

Splet se trži poslovnim uporabnikom na 60 lokacijah vzdolž avtoceste. Širokopasovni W-Fi dostop je omogočen na 29 počivališčih z eno novo lokacijo v letu 2021. Wi-Fi kuponi so na voljo na Petrolovih in OMV bencinskih servisih ter v Mariboru na DarsGo servisu.

S pogodbami za zakup neosvetljenih optičnih vlaken za družbe Vahta, Telemach, Softnet, Peter's Teleurh in Ministrstvom za infrastrukturo je bilo oddanih skupaj za cca. 800 km novih relacij, večinoma para optičnih vlaken.

Prihodki iz naslova telekomunikacij so se v primerjavi z letom 2020 zvišali za 2 %. Prihodki iz naslova podeljevanja služnosti oziroma za postavitev infrastrukture za potrebe baznih postaj mobilnih telekomunikacij so v primerjavi z letom 2020 ostali na skoraj enaki ravni.

Prometna varnost

Osnova za spremljanje stanja na področju prometne varnosti so aktivnosti, ki smo jih v družbi DARS že pred leti prepoznali kot pokazatelje za učinkovito in ekonomsko ugodne izbire ukrepov za izboljšanje prometne varnosti. Med te aktivnosti sodijo program EuroRAP in tiste, ki jih določata Direktiva 2008/96 ES o varnosti cestne infrastrukture in nova Direktiva EU 2019/1936, ki uvaja novost glede »ciljno usmerjenih pregledov varnosti cest«.

Na področju prometne varnosti smo v letu 2021 zaključili dve večji investiciji:

- postavitev novih varnostnih ograj in zaključnic na območju ACB Hrušica,
- postavitev blažilnikov trka na območju ACB Sl. Konjice, Vransko in Hrušica.

Aktivnosti, povezane z izdelavo projektne dokumentacije, ki bo podlaga za izvedbo del v letu 2022, so v 2021 vključevale izdelavo dokumentacije za:

- zamenjavo kašipotne signalizacije na izvozih z avtocest,
- postavitev manjkajočih blažilnikov trkov in
- izvajanje simulacij prometne varnosti projektov družbe DARS.

Poleg dveh večjih investicij se je izvedlo tudi nekaj manjših ukrepov na področju prometne varnosti:

- pilotni projekt 3D horizontalne signalizacije na priključkih za preprečevanje vožnje v nasprotno smer,
- postavitev prometne signalizacije za prepoved prehitevanja tovornih vozil težjih od 7,5 t med 6:00 in 18:00 uro na celotnem avtocestnem omrežju,
- zamenjava dotrajane prometne signalizacije,
- uvedba prometne signalizacije na počivališčih z namenom nadzora nad časom in pravilnostjo parkiranja vozil.

Nadaljevale so se aktivnosti za postavitev sistemov sekcijskega merjenja hitrosti na 9 avtocestnih odsekih. Objava javnega naročila bo izvedena v začetku leta 2022.

V letu 2021 se je na avtocestah in hitrih cestah zgodilo 1.891 prometnih nesreč. Življenje je izgubilo 17 oseb, kar je največ od leta 2018 naprej. Težje se je poškodovalo 34 oseb, kar je več kot v letu 2020 (27) in manj kot v letu 2019 (52). Lažje se je poškodovalo 448 oseb, kar je za 25 % več kot v letu 2020 in 25 % manj kot v letu 2019.

Junija 2021 je pričela z delovanjem avtocestna policija in sicer Specializirana enota avtocestne policije Ljubljana. Več nadzora je že v prvih mesecih delovanja te enote nakazala trende izboljšanja prometne varnosti. Posebej nas veseli, da se je zmanjšalo število kršitev preobremenjenih tovornih vozil, ki nam kot upravljavcu povzročajo veliko škodo na infrastrukturi in posledično pogostejše investicije v obnovo le-te. V letu 2022 bodo ustanovljene še specializirane enote avtocestne policije Maribor, Novo mesto, Celje in Koper, kar bo stopnjo nadzora še povečalo.

Za doseganje boljše prometne varnosti ter pretočnosti so pomembni tudi dobro usposobljeni zaposleni, zato je družba DARS v letu 2021 pridobila simulator za Sisteme za nadzor in vodenje prometa (SNVP), s pomočjo katerega so bili usposobljeni nadzorniki prometa vseh nadzornih centrov. Vsako leto je predvideno konstantno usposabljanje na simulatorju SNVP ter predorskem simulatorju, s katerim želimo doseči boljše odzivne čase ob intervencijah ter pravilne reakcije zaposlenih v nadzornih centrih.

I.9.5 Investicije

Družba DARS je v letu 2021 skladno s poslovnim načrtom organizirala in vodila projekte gradnje in obnove avtocestnih odsekov.

Na področju prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest ter hitrih cest v prostor so se v letu 2021 izvajale aktivnosti prostorskega umeščanja pri devetih projektih. Med pomembnejše projekte v letu 2021 sodijo spodnji odseki:

HC Slovenj Gradec–Dravograd

- Nadaljevalo se je umeščanja odseka v prostor.
- Izdelovala se je novelacije idejnega projekta in vseh potrebnih strokovnih podlag.
- Izdelovale so se optimizacije trase na območju vodovarstvenega območja Bukovska vas.
- Izvajale so se geološke raziskave na terenu in izdeloval se je geološko geomehanski elaborat.
- Izdelovala se je hidrološko hidravlična študija.
- Izvajala se je recenzija Idejnega projekta in strokovnih podlag.
- Izdelana je bila presoje prometne varnosti – RSA.
- Potekalo je usklajevanje rešitev s projekti DRSV za zagotavljanje poplavne varnosti Mislinje in Homščice.
- Potekalo je usklajevanje rešitev z ureditvami DRSV na območju Pameč.
- Potekalo je usklajevanje z občino Slovenj Gradec glede priključevanja južne obvoznice Slovenj Gradca na priključek Slovenj Gradec jug.

HC Otiški vrh–Holmec

- Izdelane so bile se strokovne podlage za ŠV (gradbeno-tehnični elaborat, razvojno-urbanistični elaborat, prometna študija, ekonomski elaborat, hidrološko-hidravlična študija in okoljsko poročilo).
- Izdelana je bila ŠV/PIZ.
- Hidrološko-hidravlična študija je bila potrjena s strani DRSV.
- Izvedena je bila javna razgrnitev ŠV/PIZ in OP med 24. 2. 2021 in 26. 3. 2021.
- Pridobljena so bila pozitivna mnenja državnih NUP na ŠV/PIZ in varstvenih NUP na OP.
- Sprejeta so bila stališča do pripomb in predlogov z javne razgrnitve ŠV/PIZ in OP s strani MOP DzPGS in MZI DKP.
- Sprejet je bil Sklep Vlade RS z dne 7. 10. 2021, da se strinja s predlogom najustreznejše rešitve poteka trase.
- Pripravljale so se projektne naloge in razpisna dokumentacija za izvedbo javnih naročil za pridobitev izdelovalcev strokovnih podlag za DPN in OP.
- Objavljeno je bilo javno naročilo za pridobitev izdelovalca geodetskih podlag in za izdelavo DPN.

Odsek Ptuj–Markovci

- V sklopu izdelave ŠV/PIZ in OP se je dopolnjeval Elaborat možnih variantnih rešitev za obravnavo na medresorski delovni skupini.
- Pridobljene so bile dopolnjene smernice NUP.
- Izdelana je bila analiza smernic za 5 variant: J2 opt, J2 opt jug, S5, S5 in S4 opt.
- Potekalo je usklajevanje znotraj medresorske delovne skupine glede nabora variant za vrednotenje v ŠV/PIZ.
- Izdelovati so se pričele optimizacije/racionalizacije variante S5.

Povezovalna cesta Podgora–Letuš

- Sprejet je bil sklep Vlade RS o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja.
- Izvedeno in zaključeno je bilo javno naročilo za »Izdelavo okoljskega poročila in študije variant / preinvesticijske zasnove za državno cesto Podgora-Letuš / povezava na severni del tretje razvojne osi«.
- V okviru študije variant je bilo izdelano gradivo za pridobitev dopoljenih smernic NUP.
- Pridobljene so bile dopolnilne smernice NUP za varianto 3 (predlog občanov), ki ni bila obdelana v pobudi.

AC Postojna/Divača–Jelšane

- V okviru 2. kroga študije variant je bilo izdelano gradivo za pridobitev dopoljenih smernic NUP.
- Pridobljene so bile dopolnjene smernice NUP.
- Izdelovala se je analiza (dopoljenih) smernic NUP.
- Potekala so intenzivna usklajevanja z ZRSVN.
- Izdelovale so se optimizacije rešitev na podlagi prejetih smernic.
- Izdelovale so se strokovne podlage po prilogi 4 splošnih smernic DRSV (hidrološka izhodišča).
- Izdeloval se je elaborat ravnanja z viški materiala.

HC Koper–Dragonja

- MZI je potrdil PIZ.
- Potekala so usklajevanja z Mestno občino Koper v okviru priprave stališč do pripomb in predlogov z javne razgrnitve (nadkritje trase HC na območju naselja Šalara).

- Potekala so usklajevanja z Občino Piran v okviru priprave stališč do pripomb in predlogov z JR (nadkritje trase HC na območju naselja Dragonja).
- Potekalo je usklajevanje in potrjevanje stališč do pripomb in predlogov z javne razgrnitve osnutka DPN.
- Potekala so usklajevanja z MZI Direktorat za energijo v zvezi s kamnolomom Griža za potrebe odlaganja viškov materiala v tla.
- Izdelana je bila dopolnitev hidrološko-hidravlične študije in IDZ za zadrževalnik Pradisjol, po pripombah DRSV.
- Izvajale so se predhodne aktivnosti v zvezi z izvedbo javnih naročil za izdelavo dopolnjenih strokovnih podlag in DPN po javni razgrnitvi (usklajevanje projektnih nalog).

Ekodukt na AC-odseku Unec–Postojna

- Izdelana je bila pobuda/DIIP, ki je bila tudi javno razgrnjena.
- Pridobljene so bile smernice nosilcev urejanja prostora ter mnenja in predlogi zainteresirane javnosti in izvedena seznanitev javnosti s pobudo.
- Izdelovala se je analiza smernic NUP in predlogov javnosti.

Razširitve ljubljanskega avtocestnega obroča in vpadnih cest

- Potekala so usklajevanja med MZI, MOP in družbo DARS glede nadaljevanja projekta.

Plato Karavanke

- Izdelana je bila analiza smernic NUP in mnenj zainteresirane javnosti.
- Sprejet je bil sklep Vlade RS o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja.
- Izvedeno je bilo javno naročilo za »Izdelavo okoljskega poročila, študije variant / predinvesticijske zasnove in DPN za plato Karavanke«.

Šentrupert–Velenje

- Nadaljevalo se je pridobivanje OVS.
- Pridobljena so bila pozitivna mnenja NUP na PVO.
- Pripravljala se je izjasnitev na pripombe stranskih udeležencev.
- Dopolnjevala se je vloga na podlagi poziva MOP ARSO.
- Izdelovala se je analiza tal.
- Izdelovali so se sanacijski načrti prizadetih kmetijskih gospodarstev.
- Izvedena je bila seznanitev stranskih udeležencev z dopolnitvijo vloge.

Izvajale so se tudi številne druge naloge, vezane na prostorsko načrtovanje in umeščanje v prostor, kot so priprava smernic in mnenj v primerih, ko ima Ministrstvo za infrastrukturo položaj nosilca urejanja prostora in sodelovanje pri pripravi in sprejemanju predpisov s področja prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor ter z njimi povezanih predpisov. Od tega so potekala obsežnejša usklajevanja v zvezi z novim Zakonom o urejanju prostora (ZUreP-3), Gradbenim zakonom, Zakonom o varstvu okolja (ZVO-2) ter z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih. Prav tako so se izvajale tudi druge naloge, ki jih je naročilo Ministrstvo za infrastrukturo, kot npr. izdelana je bila Prometna študija z makroskopskim prometnim modelom, prometno-ekonomskim vrednotenjem in oceno učinka na varnost v prometu obravnavanih ukrepov na širšem območju Kranja, izdelane so bile tehnične rešitve z oceno stroškov investicije ter prostorske in okoljske preveritve teh rešitev, izdelana je bila Pobuda/DIIP za nov AC priključek Kranj sever.

V postopkih umeščanja avtocest in hitrih cest v prostor smo znotraj svojih pristojnosti sodelovali z javnostjo in uporabniki ter tako prispevali k uveljavitvi rešitev, ki so družbeno in okoljsko sprejemljive.

Poleg nalog prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor, ki se izvajajo v imenu in za račun RS, so se izvajale **tudi naloge, ki se izvajajo v imenu in za račun družbe DARS:**

- priprava smernic in mnenj ter projektnih pogojev in soglasij za primere, ko ima družba DARS položaj nosilca urejanja prostora oz. soglasodajalca,
- izdelava elaborata Prometna analiza ter prostorske in okoljske preveritve za novo cestno povezavo Jagodje–Lucija po predlogu PIKA (Jagodje–Lucija/Padna),
- aktivnosti v zvezi z zagotovitvijo varnih in varovanih parkirišč na lokacijah počivališč Lom, Barje, Maribor in na površini na priključku Razdrto (opredelitev programskih izhodišč, izvedba javnega naročila za izdelavo IDZ),

- aktivnosti v zvezi s predhodnim postopkom za projekt vzpostavitve 3. prometnega pasu na štajerski vpadnici (izdelava strokovnih podlag za predhodni postopek, oddaja vloge na ARSO, intenzivno usklajevanje z ARSO oz. MOP, DRSV in NIJZ) in v zvezi s postopkom presoje vplivov na okolje na primorski vpadnici (opredelitev vsebine strokovnih podlag PVO in PVO, aktivnosti v zvezi s spremembo Uredbe o krajinskem parku Ljubljansko barje).

Na področju projektne dokumentacije so v letu 2021 po posameznih investicijah potekale naslednje glavne aktivnosti:

Odsek Jagodje–Lucija

Projektna dokumentacija PGD/PZI je bila v večini izdelana in delno recenzirana. Zaradi dolgotrajnega projektiranja je projektna dokumentacija delno neusklajena z navodili družbe DARS, ki so bila sprejeta v vmesnem času. Izdelano je bilo poročilo o vplivih na okolje, na podlagi katerega se je pridobivalo okoljevarstveno soglasje. Vloga za izdajo okoljevarstvenega soglasja je bila po več dopolnitvah zavrnjena. Z izdelovalcem PRO LOCO d. o. o. je bil 13. 5. 2021 podpisan Dogovor o sporazumni razvezi pogodbe. Poleg manjkajočega okoljevarstvenega soglasja ni bilo pridobljeno soglasje občine Piran ter DRSV.

Zaradi spremembe gradbene zakonodaje bo potrebno novo vlogo za gradbeno dovoljenje vložiti po integralnem postopku, predhodno pa novelirati projektno dokumentacijo.

Odsek Markovci–Gorišnica

Zaradi spremenjene zakonodaje je bilo treba novelirati projektno dokumentacijo in investicijski program. Na podlagi sklepa ARSO je treba izdelati PVO in pridobiti OVS. PVO je bil dokončan konec leta 2019. Izdelava novelacije PZI in izvlečka iz projekta za izvedbo (PZR) v posledici sprememb področne zakonodaje je končana in recenzirana. V začetku leta (7. 2. 2020) je bila podana vloga za pridobitev gradbenega dovoljenja po integralnem postopku. Potekale so aktivnosti pridobivanja mnenj. Pridobljena so bila vsa mnenja razen ZRSVN, kateri je podal negativno mnenje, saj zaradi kumulativnih vplivov na odsek Gorišnica-Ormož omilitveni ukrepi naj ne bi zadoščali. V teku so razgovori glede zblíževanja stališč glede ponovne presoje ustreznosti gradiv do dokončne pridobitve pozitivnega mnenja.

Odsek Koseze–Kozarje (razširitev v 6-pasovnico)

Izdelana in recenzirana je projektna dokumentacija PGD, h kateri so pridobljena tudi vsa mnenja, razen s strani MOL. Dne 24. 12. 2020 je bila na MOP oddana vloga za izdajo GD po integralnem postopku. 30. 11. 2021 je bila s strani MOP prejeta zahteva za dopolnitev vloge za izdajo GD. Pridobljenih je 96 % zemljišč, potrebnih za gradnjo. V septembru so bila izvedena pogajanja za dodatna dela za pogodbo za izdelavo projektne dokumentacije. Potekala so usklajevanja z Mestno občino Ljubljano glede začasne služnosti na dostopnih parcelah. Izdelan je bil investicijski program, ki je bil predhodno obravnavan na dveh sejah KIOP v juniju in novembru. IP je bil na MzI potrjen 8. 12. 2021.

Priključek Dragomer

Izdela se je projektna dokumentacija PZI, ki je v postopku recenzije in presoje prometne varnosti. Vloga za izdajo GD je bila na zahtevo MOP trikrat dopolnjena. Aprila je potekala javna razgrnitev dokumentacije za izdajo GD, julija pa je potekala ustna obravnava s stranskim udeležencem. Pridobljenih je 99 % zemljišč, potrebnih za gradnjo. Izdelan je bil investicijski program, ki ga je v novembru obravnavala komisija družbe DARS.

3. razvojna os sever, odsek Velenje–Slovenj Gradec

Projekt je razdeljen na osem sklopov. Delitvi in prioritetam sledijo tudi izdelava projektne dokumentacije, pridobivanje mnenj pristojnih mnenjedajalcev in pridobivanje gradbenih dovoljenj. Izvajajo se vmesne in končne recenzije PZI.

Za Sklop A se je dokumentacija DGD izdelovala in bo dokončana v začetku leta 2022. Za Sklop B ter sklop H so bila pridobljena vsa mnenja na DGD. Na tem odseku ni predvidenih arheoloških raziskav. Na sklopu C Škale so vse GG preiskave zaključene. Zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja je v pripravi. Na sklopu D se izvajajo gradbena dela. Na sklopu E je bila novembra 2021 DGD dokumentacija zaključena, 6. 12. 2021 je bila vložena zahteva za izdajo GD. Na sklopu F se izvajajo gradbena dela. Na sklopu G – Podgorje se izdelujeta DGD in PZI projektne dokumentacija. Vsi GG elaborati so bili predani v recenzijo.

Investicijski program je bil izdelan potrjen v letu 2019. Zaradi sprememb na stični točki med odsekoma Šentrupert–Velenje in Velenje–Slovenj Gradec na območju priključka Velenje jug so v izdelavi strokovne podlage za prijavo spremembe posega v okolje za sklop A – Velenje. Pogodba z izdelovalcem strokovnih podlag je bila podpisana v novembru.

3. razvojna os sever, odsek Šentrupert–Velenje

Nadaljuje se izdelava projektne dokumentacije DGD in PZI. Izdeluje ter v vmesno recenzijo se oddaja PZI dokumentacija. Podpisana je bila pogodba z revidentom zahtevnejših premostitvenih objektov. V usklajevanju je stična točka med 1. in 2. odsekom 3RO sever. Pripravljen je bil predlog opustitve denivelacije na območju Gore Oljke, ki je bil tudi potrjen. V izdelavi je PVO in strokovne podlage za oceno vpliva posegov v vodna in priobalna zemljišča. Pogodba z izdelovalcem PVO in SP za vode je bila podpisana v septembru. Izdelan je bil investicijski program, ki je bil predhodno obravnavan na dveh sejah KIOP v aprilu in novembru. IP je bil na MZI potrjen 8. 12. 2021.

1. in 2. etapa 3. razvojne osi jug (priključek Novo mesto vzhod–priključek Osredok)

Izdelana in oddana je vsa PGD in PZI projektna dokumentacija. 20. 10. 2021 je bilo izdano GD za traso in mostova, na katero so bile vložene štiri tožbe na upravno sodišče. GD za prestavitev plinovoda je junija 2021 postalo pravnomočno. Potekalo je usklajevanje Sporazuma z MO Novo mesto. Podpisani so sporazumi med družbo DARS ter Elektro Ljubljana, Istrabenzom ter Plinovodi.

3. in 4. etapa 3. razvojne osi jug (od priključka Osredok do Malin)

Izdane so bile odločbe OGU Novo mesto za 6 k.o. za prenos lege na teren. Na eno odločbo je bila dana pritožba, kateri je MOP ugodil in je bila izvedena ponovna mejna obravnava. V prvi fazi so bile izvedene parcelacije za cca 60 % trase. Dne 11. 11. 2021 je bil izvajalec uveden v delo za večji del preostale trase, po dodatnih oziroma spremenjenih podatkih o meji gradbene parcele pa je bil izvajalec uveden v delo 15. 12. 2021.

Opravljen so bile cenoitve nepremičnin objektov, posamezne cenoitve za gospodarske objekte so skladno z navodili naročnika v dopolnitvi. Izdelane so cenoitve kmetijskih, gozdnih in stavbnih zemljišč za k. o. Gotna vas. Pogodba za izvedbo odkupov in premoženjsko-pravnih ureditev nepremičnin za gradnjo odseka je bila podpisana dne 17. 2. 2021. 30 ponudb s prodajnimi pogodbami je bilo lastnikom posredovanih dne 15. 12. 2021, 15 ponudb je bilo posredovanih dne 27. 12. 2021. Uvodni sestanek z rušenci je bil izveden 4. 5. 2021 in 19. 5. 2021. Cenoitve so izdelane, v pripravi so prodajne pogodbe. Ena ponudba je bila posredovana lastniku objekta dne 15. 12. 2021. Tri ponudbe so bile posredovane lastnikom dne 27. 12. 2021, 3 pogodbe so v parafiranju pri naročniku.

Investicijski program je bil potrjen 8. 12. 2021 s sklepom ministra št. 411-17/2020/47. IDP priključka Poganci dopolnjen po recenziji je predan 8. 9. 2021. Geodetski načrt je dopolnjen skladno z zahtevami recenzijskega poročila z dne 8. 4. 2021. Pridobljeni so projektni pogoji pristojnih mnenje-dajalcev, razen MORS. Z Elektrom LJ, Telekomom Slovenije in Komunalo Novo mesto so bili izvedeni tudi sestanki. V vmesno recenzijo so predani: 6-02 viadukt Koroška vas in 3-02 podvoz Dolnja Težka Voda, IDZ bencinski servis Težka Voda vzhod in zahod, del GG elaboratov za objekte, Elaborat dimenzioniranja voziščnih konstrukcij, ter študijo obremenitve s hrupom s predlogom PH zaščite. V recenzijo so predani OK-NC2-01 (Promico), GG elaborat za nadvoz 4-02 in GG elaborat OK-NC2-01 ter Elaborat preveritve EP-2 dodatne oporne in podporne konstrukcije. Recenzija dimenzioniranja VK, študije obremenitve s hrupom s predlogom PH zaščite, Analize tveganja obratovanja predora s predlogi potrebnih ukrepov in Elaborat zasnove oblikovanja aktivne PHZ je bila izvedena 25. 11. 2021.

Na terenu so bile izvedene GGH raziskave. V teku je analiza in pregled vseh opravljenih terenskih in laboratorijskih preiskav za potrebe izračuna stabilnosti, nosilnosti, posevkov ter usklajevanja s projektanti glede končnih naklonov vkopov in brežin na trasi HC, deviacij in priključnih cest. V zaključevanju so GG elaborati za objekte.

Izpeljan je bil postopek oddaje javnega naročila za izbiro izvajalca za izvedbo predhodnih arheoloških raziskav. Na Upravo družbe DARS je bila 3. 11. 2021 v podpis posredovana Odločitev o oddaji javnega naročila. V pripravi je pogodba, ki bo sklenjena z izbranim izvajalcem Arhej, d. o. o.

Javno naročilo za izvedbo revizije zahtevnih objektov je bilo na portalu javnih naročil objavljeno 19. 11. 2021. Do roka za oddajo ponudb 23. 12. 2021 sta bili prejeti dve ponudbi.

Za izdelavo projektne dokumentacije IZP, DGD in PZI za avtocestno bazo Novo mesto je bila odločitev o oddaji JN objavljena 16. 12. 2021. Odločitev glede izbranega izvajalca Sava-projekt, d. d., je pravno močna. Pogodba je v podpisovanju.

3. razvojna os jug, 2. odsek od priključka Maline do MMP Metlika in do priključka Črnomelj – jug

Izvedeno je bilo javno naročilo za izbor izvajalca projektne dokumentacije - študije izvedbe projekta in predinvesticijske zasnove, z namenom proučiti izvedbo 2. odseka 3. razvojne osi ob upoštevanju prometnega, gradbeno tehničnega, ekonomskega in okoljskega vidika. V oktobru je bila podpisana pogodba z izbranim izvajalcem, ki je takoj pričel z izdelavo prometne študije.

Voden je bil postopek oddaje javnega naročila za Izvajanje strokovno svetovalnih storitev za fazo izdelave projektne dokumentacije DGD/PZI, pridobitev nepremičnin in pridobitev vseh dovoljenj za gradnjo. Sklenitev pogodbe je predvidena v januarju 2022

Izvedba investicijskih posegov na Šmarski cesti v Kopru na G1-11/1062 od priključka na H5 do ustrezne navezave na obstoječe stanje, v sklopu katere se projektira tudi priključek Slavček

Leta 2017 so Ministrstvo za infrastrukturo, družba DARS, DRSI in Mestna občina Koper podpisali dogovor in sporazum, ki opredeljujeta aktivnosti in financiranje soprodnih. V skladu z dogovorom vse potrebne aktivnosti za realizacijo projekta do pridobitve ustreznih dovoljenj za gradnjo vodi Mestna občina Koper. V novembru 2019 je bila s strani vseh sofinancerjev sprejeta odločitev, da se javno naročilo za 2. in 3. odsek objavi ločeno od 1. odseka, za katerega bo razpisno dokumentacijo pripravila družba DARS. Na 2. in 3. odseku družba DARS ne sodeluje kot sofinancer. Aktivnosti na 1. odseku trenutno ne potekajo.

Razširitev bertoške vpadnice v štiripasovnico

Dogovor o razširitvi bertoške vpadnice v štiripasovnico med Ministrstvom za infrastrukturo, družbo DARS, DRSI in Mestno občino Koper je bil sklenjen 25. 7. 2016. V skladu z dogovorom vse aktivnosti do gradnje vodi Mestna občina Koper, projektno dokumentacijo recenzira družba DARS. MO Koper je projektno dokumentacijo predala 18. 12. 2020, dne 7. 1. 2021 je bila predana recenzentu v pregled, katera je bila v februarju 2021 recenzirana. V aprilu in maju so potekale recenzijske razprave. V teku je dopolnitev PZI po recenziji. Po pridobljenem pravnem mnenju s strani družbe DARS, revizija premostitvenih objektov ni potrebna. Z izdelavo investicijske dokumentacije se je nadaljevalo 21. 4. 2021, ko je bila podpisana pogodba z izvajalcem. Izdelal se je DIIP, ki je bil potrjen s strani vseh soinvestitorjev (družba DARS, DRSI, MOK). V teku je priprava sofinancerskega sporazuma. Pogodba za izvajalca svetovalno inženirskih storitev je bila podpisana 12. 5. 2021, inženir je bil 9. 6. 2021 uveden v delo.

Za projekt so pridobljena vsa zemljišča, potrebna za gradnjo.

Srminska vpadnica

PGD/PZI projektna dokumentacija je izdelana v preteklih letih, v letu 2014 pa je bil izveden delni prevzem dokumentacije. Zaradi različnih razlogov (dvakrat spremenjen pravilnik o projektni dokumentaciji, spremembe stanja na terenu, sprememba koordinatnega sistema ...) obstoječe dokumentacije ni več mogoče uporabiti v postopku pridobitve GD, zato bo projektna dokumentacija novelirana. Dne 8. 5. 2020 je bil sprejet sklep ARSO, da za projekt ni treba izvesti presoje vplivov na okolje. Pogodba s trenutnim izdelovalcem projektne dokumentacije je bila 21. 1. 2021 sporazumno prekinjena. Nova pogodba za novelacijo in dopolnitev projektov DGD-PZI je bila z izvajalcem podpisana 24. 8. 2021, projektant je bil 27. 9. 2021 uveden v delo. V teku je izdelava dokumentacije. V decembru so se pričeli postopki za pridobivanje evropskih sredstev iz naslova CEF-2, katere bo družba DARS poskušala pridobiti skupaj z Luko Koper, rok oddaje vloge je bil 19. 12. 2021. Končane so bile vse aktivnosti 1. dela arheoloških izkopavanj na območju bodoče gradnje.

Na področju gradenj so se izvajale naslednje aktivnosti:

Odsek AC Koseze–Kozarje in priključek Dragomer

Gradbeni dovoljenji še nista bili pridobljeni, zato se aktivnosti za gradnjo v letu 2021 niso izvajale.

Projekt Karavanke

Do 31. 12. 2021 so bila na projektu Karavanke izvedena dela izkopa in izvedba podpornih ukrepov v:

- kaloti do 1.658 m (od tega v letu 2021 – 1.420 m),
- stopnici do 1.621 m (od tega v letu 2021 – 1.420 m),

- talnem oboku (brizgani beton) do 1.580 m (od tega v letu 2021 od 172 m do 292 m, od 736 m do 1.078 m, od 1.345 m do 1.580 m oziroma skupaj 697 m).

Poleg navedenega je bil v predoru izveden še:

- temelj notranje obloge – zahodna in vzhodna stran do 1.416,3 m (skupaj v letu 2021 - 2.712 m),
- talni obok (liti beton) do 853 m (vse v letu 2021),
- polnilni beton do 840 m (vse v letu 2021).

Izkopni material iz predora se je odvažal in vgrajeval v plasteh debeline 50 cm na lokacijah odlagališč viškov materiala "M" in "4".

Dokončana so bila vsa dela na mostu M-2 in deviaciji 1-3 s priključnimi cestami (lokacija Hrušica), izvedene so bile predvidene prestativte komunalnih vodov preko novega mostu ter po preusmeritvi prometa odstranjen tudi stari most. Izdelana je bila dokumentacija za potrebe izvedbe tehničnega pregleda. Na MOP je bila predana Zahteva za izdajo uporabnega dovoljenja.

Na gradbišču mostu M-1 je bilo izvedeno temeljenje, betoniranje prekladne konstrukcije ter napenjanje kablov I. faze ter v nadaljevanju postopno razopaževanje objekta in montaža podporne konstrukcije ter opaževanje prekladne plošče za izvedbo objekta - faza II.

Izvedena so bila začetna dela (dostopna cesta, transportna pot, odziv humusa ...) na lokaciji odlagališča viškov materiala "G".

Skladno z razvojem aktivnosti na gradbišču so pri delih poleg inženirja sodelovali še projektanti, izvajalci geološke, hidrološke in geotehnične spremljave gradnje predora, zunanja kontrola kakovosti ter koordinator za varnost in zdravje pri delu.

V okviru gradbišča je potekal tudi redni monitoring vplivov gradbišča na okolje (hrup, prah, tresljaji, monitoring voda - površinska in podzemna, ceste, kulturna dediščin ...).

3. razvojna os sever, odsek Šentrupert–Velenje

Glede na stanje projektiranja, pridobitve PVO in posledično še ne pridobljenih gradbenih dovoljenj v letu 2021 še ni bilo pričetih aktivnosti, vezanih n gradnjo.

3. razvojna os sever, odsek Velenje–Slovenj Gradec

Izvajale so se aktivnosti javnega naročanja za pridobitev izvajalcev za izvedbo odseka Velenje–Slovenj Gradec po posameznih sklopih. Za sklop B in sklop H so, po objavi javnega naročila v decembru 2020, potekale aktivnosti javnega naročanja za prvo fazo postopka (usposobljenost). Aktivnosti javnega naročanja za preverjanje usposobljenosti (prva faza) so se izvajale tudi na sklopu E. Javno naročilo na sklopu E je bilo objavljeno v oktobru 2021. Na sklopu F so se, po objavi odločitve o priznanju sposobnosti ponudnikom v januarju 2021, izvajale aktivnosti v drugi fazi (zbiranje ponudb) postopka javnega naročanja. Izbran je bil izvajalec del in z njim je bila podpisana pogodba. Izvedeno je bilo tudi javno naročilo za pridobitev izvajalca zunanje kontrole kakovosti za sklop F in z izvajalcem je bila podpisana pogodba. V letu 2021 so se nadaljevala gradbena dela na sklopu D – Gabeške. Dela so se izvajala na izgradnji nadvoza na deviaciji regionalne ceste preko hitre ceste v priključku Gabeške na hitri cesti, izgradnji pilotne stene ob deviaciji regionalne ceste, izgradnji deviacije regionalne ceste ter drugih deviacij. Promet preko deviacije regionalne ceste je bil preusmerjen v decembru 2021. Prva gradbena dela so se pričela tudi na sklopu F – Jenina. Dela so se izvajala predvsem na poseku dreves, čiščenju terena, pripravi in ureditvi dostopnih gradbiščnih poti in ureditvi gradbiščnih platojev. Izvajala so se tudi dela za izvedbo globokega temeljenja viadukta Jenina ter pripravljala dela za izvedbo opornika viadukta Visočnik.

1. in 2. etapa 3. razvojne osi jug, odsek od priključka na AC Novo mesto vzhod do priključka Osredek

Po pridobitvi gradbenega dovoljenja v oktobru 2021 je bilo objavljeno javno naročilo za izbor izvajalca gradbenih del (2. faza). Pripravljali se je tudi razpis za izvajalca zunanje kontrole kakovosti. Postopek 2. faze javnega naročila oddaje del je prekinjen do pravnomočnosti gradbenega dovoljenja. Prekinjen je tudi postopek za izvajalca zunanje kontrole kakovosti.

Odprava napak v garancijski dobi

V letu 2021 so se izvajale aktivnosti v zvezi z odpravo napak v garancijski dobi, urejanju zemljiško – knjižnih zadev, arhiviranju projektne dokumentacije ter postarheoloških obdelavah na naslednjih AC in HC odsekih: Pluska–Ponikve, Ponikve–Hrastje, Lešnica–Kronovo, Kronovo – Smednik, Krška–Obrežje, Hoče–Arja vas, Šentilj–Pesnica, Spodnja Senarska–Cogetinci, Vučja vas–Beltinci, Slivnica–Draženci, Draženci–Gruškovje, Koper–Izola, Bertoška vpadnica, Vrba–Peračica, Peračica–Podtabor, Šentvid–Koseze.

AC Šentjakob–Malence

V letu 2021 so se izvajala sanacijska na betonskem oboku, obnova voziščne konstrukcije ter nadgradnja elektrostrojne opreme v vzhodni cevi predora Golovec (zahodna cev je bila sanirana v letu 2020). Za odsek Zaloška – Malence je v decembru 2021 pridobljeno končno uporabno dovoljenje.

HC Razdrto–Vipava–Ajdovščina

Na podlagi izdelanega končnega poročila o izvedenih meritvah burje na testnih poljih protivetrnih ograj so se izvedle dopolnitve projektne dokumentacije. Izvajale so se aktivnosti v zvezi z zaključevanjem pogodbenih obveznosti po pogodbi za izvedbo testnih polj. Izdano je bilo potrdilo o izvedbi ter izveden končni obračun. Konec leta 2021 se je pričelo z aktivnostmi za pričetek izvedbe javnega naročila za pridobitev izvajalca protivetrnih ograj na preostalih lokacijah na HC H4 Razdrto–Vipava–Ajdovščina.

Odsek Markovci–Gorišnica

Na odseku so potekale aktivnosti priprave javnega naročila za gradnjo odseka G-cesta skupaj z odsekom Gorišnica–Ormož. Gradivo za prijave sposobnosti (1. faza) je bilo na portalu javnih naročil objavljeno 14. 9. 2020, oddaja prijav je bila 22. 10. 2020. Komisija je dne 14. 4. 2021 pripravila zaključno poročilo o pregledu prijav JN in pripravila predlog odločitve. Dne 5. 5. 2021 je uprava potrdila predlog dodelitev sposobnosti, na katero so se neizbrani ponudniki pritožili. Naročnik je ponovno pregledal prijave, vendar je enega ponudnika ponovno zavrnil. Zavrjnjeni ponudnik se z odločitvijo naročnika ponovno ni strinjal, zato se je ponovno pritožil. Pritožba ponudnika je bila zavrjnena tudi na DKOM, zato je bil postopek 1. faze izbire sposobnosti JN končan.

Odsek Gorišnica–Ormož

Izvajalec je končal izvajanje vseh aktivnosti gradbenih del prve faze viadukta Sejanca. Potekale so aktivnosti končnega obračuna in prevzema opravljenih del. Poleg tega so potekale tudi aktivnosti priprave javnega naročila za gradnjo odseka G-cesta skupaj z odsekom Markovci–Gorišnica. Gradivo za prijave sposobnosti (1. faza) je bilo na portalu JN objavljeno 14. 9. 2020, oddaja prijav je bila 22. 10. 2020. Komisija je dne 14. 4. 2021 pripravila zaključno poročilo o pregledu prijav JN in pripravila predlog odločitve. Dne 5. 5. 2021 je uprava potrdila predlog dodelitev sposobnosti, na katero so se neizbrani ponudniki pritožili. Naročnik je ponovno pregledal prijave, vendar je enega ponudnika ponovno zavrnil. Zavrjnjeni ponudnik se z odločitvijo naročnika ponovno ni strinjal, zato se je ponovno pritožil. Pritožba ponudnika je bila zavrjnena tudi na DKOM, zato je bil postopek 1. faze izbire sposobnosti JN končan.

AC Draženci–MMP Gruškovje

Končane so vse aktivnosti gradnje in predaje v uporabo na celotnem odseku AC od km 0,00 do km 13,03. Na 2.a etapi so potekale aktivnosti končnega obračuna – kolavdacije in monitoringa v času uporabe prometnice. Uporabno dovoljenje na 2.a etapi je bilo pridobljeno 6. 8. 2020. V nadaljevanju potekajo aktivnosti spremljave v okviru garancijskega roka.

V teku je JN za gradnjo dopolnilnih parkirišč za potrebe prodaje vinjet na MMP Gruškovje. Dne 21.10 je bilo na portalu objavljeno JN, 18. 11. 21' je bil rok za oddajo ponudb. Pridobili nismo nobene ponudbe, zato se je postopek JN ponovil. V teku so aktivnosti za ponovitev postopka JN in za začetek postopka 2. faze – priprava projektne dokumentacije IZN.

Arheološka najdišča

V letu 2021 so se, na podlagi večletne pogodbe sklenjene 12. 8. 2016, nadaljevale poizkopavalne obdelave arhivov najdišč za izvedena zaščitna arheološka izkopavanja na avtocestnih odsekih in posameznih lokacij izkopavanj, kjer poizkopavalna obdelava še ni bila izvedena ter obdelava lončenine pridobljene ob raziskavah ETP (ekstenzivnih arheoloških pregledih) in ITP (intenzivnih arheoloških pregledih). Obdelovana so bila naslednja najdišča: Col 1, Školarice, Mokrice–Na špici, Velike Njive, Ribnica na Dolenjskem, Malečnik, Slivnica 2B, Spodnje Hoče, Jaušina, Lavše, Med cestami–Šikole, Med cestami jug–priključek Šikole, Gorica, Draženci HC, Turnišče HC,

Žutreki, Ribnica na Dolenjskem, Draženci, Turnišče, Medvedjek, Šušec, Bela cerkev, Mokrice na Špici-Jaušina, Loka pri Beli cerkvi, Boško, Zadruga, Valmarin, Veliki dol, Zemono 2, Radvanje, Pečina-G. Skopice, Velike njive in Obrežje.

Suhi zadrževalnik Malence

V aprilu 2021 je bilo pridobljeno uporabno dovoljenje.

Na področju obnov so bile izvedene naslednje aktivnosti in projekti:

V letu 2021 je bilo obnovljenih 71,19 km smernih vozišč odsekov in priključkov, kar vključuje preplastitev na delu odseka Drnovo–Brežice–Obrežje, Kozina–Črni kal–Srmin in Gabrk–Sežana V–Sežana Z–Fernetiči, obnovo dela odsekov Sv. Jurij ob Ščavnici–Vučja vas–Murska Sobota–Lipovci, LJ (Šmartinska cesta)–Tomačevo–Dunajska ter nadaljevanje obnove na delu odseka Selo–Vogrsko.

Skupno so bila izvedena obnovitvena dela na 39 premostitvenih objektih, od tega so bili v okviru obnov odsekov delno obnovljenih 9 viaduktov, 5 mostov in 19 ostalih manjših premostitvenih objektov. Sanirana sta bila oba viadukta Kresnice ter zamenjane dilatacije, hidroizolacija in asfalti na viaduktu Žepina. Dilatacije so bile zamenjane še na obeh viaduktih Gabrk, skupaj z izvedbo varnostnih ograj višjega nivoja zadrževanja ter na viaduktu Bivje v smeri Kopra.

Izvedena je bila sanacija splazele brežine na odseku Slovenska Bistrica–Slovenske konjice ter sanacija meteorne kanalizacije in prepustov na odseku Grosuplje–Iv. Gorica–Bič. Vse leto se izvajajo aktivnosti za zaključevanje preteklih projektov ter aktivnosti na področju priprave projektne in druge potrebne dokumentacije za obnovitvena dela v prihodnjih letih.

Večji projekti, ki so trenutno v fazi projektiranja, so:

- PZI za rekonstrukcijo ceste in objektov na odsekih AC A1/0036 in 0636 Fram–Slovenska Bistrica in 0461 priključek Slovenska Bistrica sever;
- PZI za rekonstrukcijo odseka Slovenske Konjice–Dramlje od km 7,000 do km 7,600, vključno z rekonstrukcijo viadukta Slatina-D VA0407 in zamenjavo viadukta Slatina-L VA0093;
- PZI za rekonstrukcijo ceste in objektov na AC A1 0039 in 0639 Dramlje–Celje, 0138 priključek Celje Center, 0040 in 0640 Celje–Arja vas, 0191 priključek Celje Zahod in Most čez Hudinjo;
- PZI za rekonstrukcijo ceste in objektov na AC A1 0043/0643 Vransko–Trojane, 0067/0667 Trojane–Blagovica, priključka 0105 Trojane ter za gradbeno obnovo predorov Ločica in Jasovnik;
- PZI za rekonstrukcijo cestnega telesa in objektov na odsekih AC A1/0046 in 0646 Domžale–Šentjakob, A1/0047 in 0647 Šentjakob–LJ (Zadobrova), 0145 priključek LJ–Šentjakob in 0189 priključek L–Sneberje z namenom vzpostavitve tretjega pasu;
- PZI za rekonstrukcijo dela odseka na AC A1 vključno z zamenjavo viadukta Dolgi most VA0045 v km 0,295 in VA0046 v km 0,280;
- PZI za rekonstrukcijo cestnega telesa in objektov na delih odsekov AC Ljubljana(Kozarje)–Brezovica–Vrhnika–Logatec ter priključkih Brezovica in Vrhnika z namenom vzpostavitve tretjega pasu;
- PZI za rekonstrukcijo cestnega telesa na AC A1 0055 in 0655 Unec–Postojna, A1 0056 in 0656 Postojna–Razdrto ter 0153 priključka Postojna;
- PZI za rekonstrukcijo vozišča na AC A1/0061 Kozina–Črni Kal, A1/0661 Kozina–Črni Kal in 1640 počivališče Ravne;
- PZI za rekonstrukcijo delov odsekov na AC A2 0022 in 0622 Grosuplje–Ivančna Gorica, 0410 priključek Ivančna Gorica, 0023 in 0623 Ivančna Gorica–Bič, 0411 priključek Bič ter 0072 in 0672 Bič–Trebne vzhod;
- PZI projektne dokumentacije za obnovo voziščne konstrukcije in objektov na delih odsekov hitre ceste H4/ 0374 in 0774 Razdrto–Vipava, 0375 in 0775 Vipava–Ajdovščina in na 0451 priključku Vipava in
- PZI projektne dokumentacije za obnovo voziščne konstrukcije in objektov na delih odsekov hitre ceste H4/0379 in 0779 Vogrsko–Šempeter, 0380 in 0780 Šempeter–Vrtojba, 0445 priključku Šempeter pri Gorici in na 1467 kamionski cesti Vrtojba.

Na področju protihrupnih ukrepov je bila pridobljena projektna dokumentacije za obnovo obstoječih PHO in izvedeno javno naročilo za prvi sklop obnov PHO, ki bodo izvedene v 2022. Izdelane so bile tudi študije za obremenitev hrupa s predlogom protihrupnih ukrepov za pet sklopov, ki so predvideni, da bodo vključeni v naslednji Operativni program varstva pred hrupom, ki je v pripravi.

Pri projektu Rušitev cestninskih postaj in preureditve cestninskih platojev je bila v letu 2021 izvedena še rekonstrukcija druge polovice AC na območju bivše CP Dragotinci s čimer se je zaključil celoten projekt rušenja in preureditev območij cestninskih postaj po uvedbi DarsGo sistema, vzporedno so tekle aktivnosti za zaključevanje vseh del in odpravo pomanjkljivosti po preostalih pogodbah.

Pri rekonstrukciji priključkov Leskovškove in Letališke je bila izvedena rekonstrukcija priključka Letališka z izgradnjo novega nadhoda za potrebe PST ter pričeta rekonstrukcija priključka Leskoškova, ki se bo nadaljevala v letu 2022. Vzporedno so tekle aktivnosti za sklenitev pogodbe za zagotavljanje Zunanje kontrole kakovosti in pridobivanje zemljišč.

Elektrostrojna dela in ITS

Na področju elektro strojne opreme (ESO) v predorih se je v letu 2021 končala sanacija ESO leve cevi predora Golovec. V predoru so bili nameščeni prezračevalni ventilatorji, vgrajena je bila LED razsvetljava, zamenjana spremenljiva prometna signalizacija – SPS, posodobljena krmilna oprema, nagrajen elektro energetski del predora in nadgrajen nadzorno krmilni sistem NKS – NKS SCADA predora.

V pokritem vkopu Strmec je bila vgrajena LED razsvetljava, nameščeni so bili LED smerniki za vidno vodenje prometa in nadgrajen NKS – NKS SCADA sistem.

V predoru Markovec je bil vzpostavljen sistem za občasno dvosmerno vodenje prometa. Nadgrajeni so bili požarno varnostni sistemi in sistemi NKS – NKS SCAAD upravljanja prisilnega ventilacijskega sistema predora za obe cevi. Nadgrajen je bil sistem avtomatske detekcije prometa iz enosmernega obratovanja v dvosmerno obratovanje.

V predoru Šentvid je bil vzpostavljen digitalni radijski sistem - DAB+ radijski sistem, ki omogoča slišnost večjega števila radijskih postaj in je nadgrajen s sistemom za obveščanje in interniranje izrednih sporočil v primeru izrednega dogodka v predoru. Poenotil se je NKS – NKS SCADA požarnega sistema in posodobljeno je bilo vodenje in upravljanje LED smernikov za vidno vodenje prometa.

V predorih Kastelec in Dekani je bila izvedena nadgradnja hidrantnega omrežja proti zmrzovanju požarne vode. V predorih Kastelec, Dekani, Mali vrh, Debeli hrib, pokriti vkop Medvedjek 1 in Medvedjek 2 je bila zamenjana in posodobljena oprema spremenljive prometne signalizacije - SPS. V predorih Pletovarje in Golo Rebno pa se je začela posodobitev sistema in zamenjava dotrajane video detekcijske opreme.

Zaključena je bila postavitev 10 novih termo detekcijskih nadzornih kamer in 6 cestno vremenskih postaj na Primorskem odseku avtoceste za spremljanje prometnih in vremenskih izrednih dogodkov.

Od predora Golovec do priključka Trebnje zahod se je pričela obnova klica v sili in kabelske kanalizacije. Pričelo se je z deli vgradnje novega komunikacijskega optičnega kabla na odseku Blagovica – Slovenske Konjice.

Sanirala se je javna razsvetljava na priključku Lenart in zamenjale so se dotrajane elektro omarice na področju ACB Kozina. Na severni Ljubljanski obvoznici med priključkom Šmartinska in krožiščem Tomačevo se je obnovila javna razsvetljava in posodobitev semaforje z nadgradnjo video-detekcijskega sistema.

Uredil se je strežnik in nadgradila programska oprema za direkten prenos slik iz kamer na spletno stran Promet.si in aplikacijo Kažipot. Postavil in uredil se je dostop do video opreme na platoju Karavanke, počivališčih Lukovica in Ravbarkomanda in na viaduktu Mlake.

Izvedli so se pilotski projekti za sistem detekcije kolone pred mejnim preходом Obrežje z tehnologijo Bluetooth. Prav tako so se izvedli pilotski projekti za detekcijo zasedenosti parkirišč za tovorni promet na počivališčih.

Zaključena je bila integracija nove spremenljive prometno informativne signalizacije - SPS v nadzorne centre za vodenje prometa. Pričelo se je z vzpostavitvijo nadzornih točk na AC počivališčih in postavitev nove spremenljive prometno informativna signalizacija na AC-A3. Podpisana je bila pogodba za izvedbo projekta upravljanja s prometom na mestnih vpadnicah Ljubljane, ki predvideva umirjanje prometa s pomočjo avtomatsko vodenegega

omejevanja hitrosti na tem območju. V prostorih nadzornega centra v Dragomlju se je postavil računalniški simulator za usposabljanje nadzornikov prometa iz regionalnih nadzornih centrov.

Trajnostna mobilnost in alternativni pogonski energenti

Družba DARS sledi trendom razvoj elektromobilnosti tudi na področju elektrifikacije lastnega voznega parka in s tem povezanega zagotavljanja oskrbe električnih vozil z energijo. V ta namen je na 17 lokacijah, kjer izvaja svoje dejavnosti, namestila 20 elektro polnilnic na trifazni izmenični tok nazivne moči 22 kW.

I.9.6 Odplačilo dolga

Družba DARS je v obdobju visokih letnih obveznosti iz naslova odplačila dolga. V letih 2022–2027 zapade v plačilo za 1,006 milijarde evrov glavnice kreditov. V tem obdobju bodo letne obveznosti iz naslova odplačila dolga porabljale bistveni del denarnega toka iz poslovanja, zato bo del dolga ob izvajanju investicijskih načrtov treba refinancirati. Upravljanje dolga je opredeljeno kot ena glavnih aktivnosti družbe za doseganje cilja družbe DARS, da samostojno odplačuje oziroma poravnava vse svoje finančne obveznosti. Odločitev o izvedbi refinanciranja na podlagi Krovnega zakona o poroštvu (ZPKROD) je odvisna od ustvarjenih likvidnostnih rezerv (depoziti) in prihodnjih obveznosti iz t. i. 6-letnega operativnega načrta izvajanja investicij. Stanje finančnih sredstev v obliki depozitov v letu 2021 ni izražalo potrebe po izvedbi refinanciranja. Tako je družba v tem letu odplačala za 183,63 milijona evrov glavnice in obresti v višini 32,28 milijona evrov. Kredit v višini 90 milijonov evrov za financiranje gradnje druge cevi predora Karavanke, ki ga je družba najela pri Evropski investicijski banki v letu 2020, še ni bil črpan. Skupni dolg družbe se je zmanjšal na 1.711 milijonov evrov (stanje na dan 31. 12. 2021). V zadnjih petih letih se je skupna zadolžitev družbe znižala za 856 milijonov evrov. Eden od razlogov za to je tudi pozitiven razvoj v prihodkih od cestnin. Zaradi obsežnih novih investicijskih projektov družba v naslednjih letih pričakuje ponovni dvig skupnega dolga.

I.10 Avtoceste in hitre ceste v RS ter prometne obremenitve

Republika Slovenija je leta 1994 s posebno pogodbo na družbo DARS prenesla upravljanje in vzdrževanje vseh zgrajenih avtocest in infrastrukturnih objektov ter naprav na njih. RS je tako na družbo DARS prenesla 198,8 kilometra do takrat zgrajenih dvopasovnih in štiripasovnih avtocest in hitrih cest ter 67,5 kilometra priključkov.

Z izvajanjem NPJA se je omrežje v upravljanju in vzdrževanju družbe DARS postopno povečevalo. Ob koncu leta 2021 je družba upravljala 624,9 kilometra avtocest, 143,4 kilometra priključkov nanje, 22,3 kilometra razcepov ter 40,8 kilometra drugih cest.

Tabela 5: Dolžina omrežja v upravljanju in vzdrževanju družbe DARS na dan 31. decembra 2021

Stanje 31. 12. 2021 (v km)		Dolžina AC in HC (A)	Dolžina razcepov	Dolžina priključkov	Dolžina drugih cest
A1	Šentilj–Dragučova–Maribor–Slivnica–Celje–Trojane–Ljubljana (Zadobrova–Malence–Kozarje)–Postojna–Razdrto–Divača–Črni Kal–Srmin	245,266	11,782	57,842	14,920
A2	Predor Karavanke–Lesce–Podtabor–Kranj–Ljubljana (Kozarje)–po A1–Malence–Ivančna Gorica–Bič–Pluska–Trebnje–Hrastje–Novo mesto–Kronovo–Drnovo–Obrežje	175,472	4,929	41,030	11,700
A3	Divača (Gabrk)–Sežana vzhod–Fernetiči	12,246	0,000	3,779	4,383
A4	Slivnica–Draženci–Gruškovje–R Hrvaska	34,609	4,450	7,485	3,552
A5	Maribor (Dragučova)–Lenart–Senarska–Vučja vas–Murska Sobota–Dolga vas–Lendava–Pince	79,574	1,099	13,005	3,466
H2	Pesnica–Maribor (Tezno)	8,792	0,000	3,590	0,000
H3	Ljubljana (Zadobrova–Tomačevo–Koseze)	10,222	0,000	6,849	0,000
H4	Razdrto (Nanos)–Vipava–Ajdovščina–Selo–Šempeter–Vrtojba	42,127	0,000	3,871	2,636
H5	Škofije–Koper (Škocjan)–[Dragonja*]	7,833	0,000	2,756	0,162
H6	Koper (Škocjan)–Izola–[Lucija*]	5,236	0,000	2,257	0,000
H7	AC A5–Dolga vas	3,526	0,000	0,950	0,000
S k u p a j AC in HC ter R cest		624,903	22,260	143,414	40,819

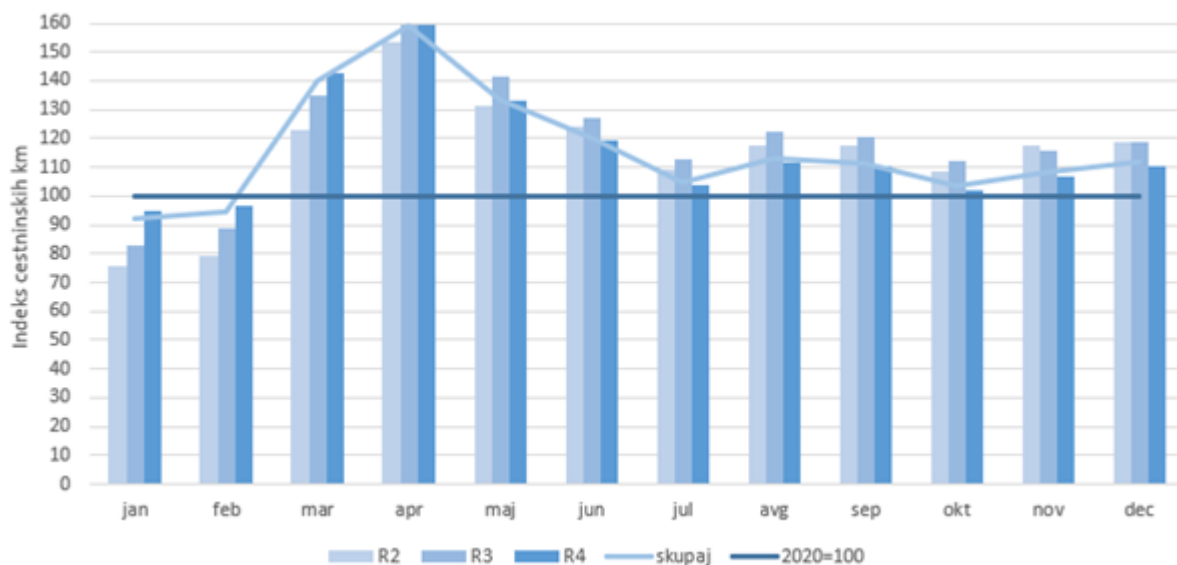
OPOMBA: AC A4 še ni v celoti kategorizirana

V Sloveniji od druge polovice leta 2008 velja vinjetni cestninski sistem za lahka osebna vozila. Za vozila nad 3,5 tone največje dovoljene mase je od 1. aprila 2018 v veljavi elektronsko cestninjenje v prostem prometnem toku (v nadaljevanju ECS), sistem DarsGo, kjer se vozila cestninijo na celotnem omrežju, ki je v upravljanju družbe DARS.

Skupno število cestninskih kilometrov tovornih vozil na omrežju cestninskih cest (brez predora Karavanke) je v letu 2021 glede na leto 2020 zraslo za 13,9 odstotka, kar je posledica sproščanja ukrepov za zajezitev epidemije covid-19. Število cestninskih km je bilo glede na predhodno leto nižje v prvih dveh mesecih, ko v letu 2020 še ni bilo epidemije covid-19, in izrazito višje v ostalih mesecih leta 2021. Največji porast števila cestninskih

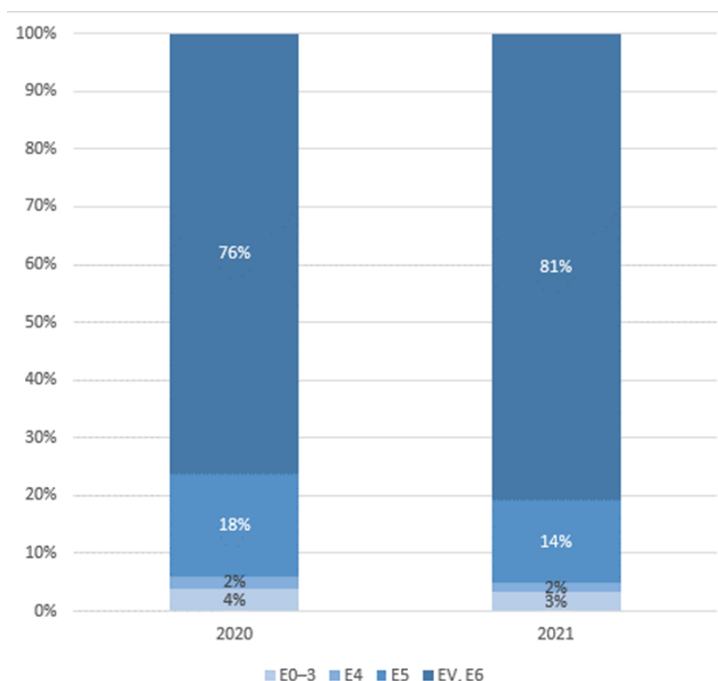
kilometrov, 18-odstotni, je bil zabeležen v cestninskem razredu R3. Tudi glede na leto 2019 je bilo število cestninskih km višje in sicer za 3,2 odstotka.

Slika 11: Mesečni indeks cestninskih km vozil razredov R2, R3 in R4 2020/2021 na AC omrežju (brez predora Karavanke)

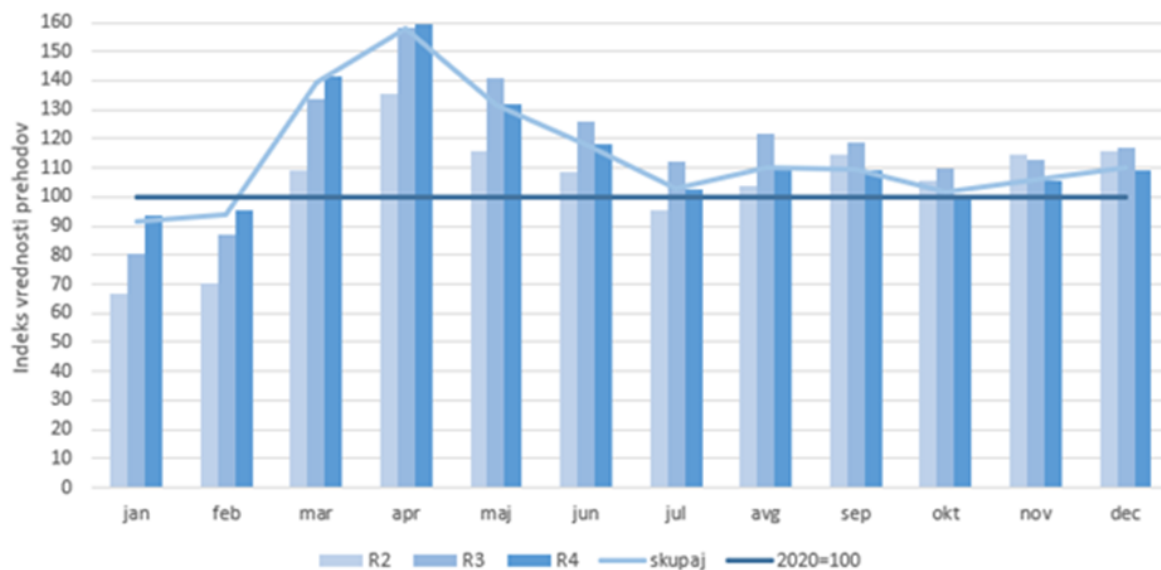
Delež cestninskih km tovornih vozil iz nižjih emisijskih razredov (EURO 0 –III) upada zaradi povečevanja števila čistejših tovornih vozil, predvsem razreda EEV in EVI, ki plačujejo najnižjo cestnino.

Slika 12: Delež cestninskih km po posameznih emisijskih razredih EURO v letih 2020 in 2021

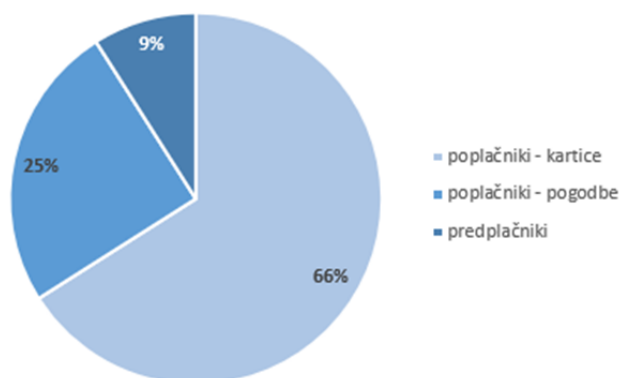
V letu 2021 se je vrednost prehodov težkih vozil povečala za 12,3 odstotka, kar je 1,6 odstotne točke manj kot je zraslo število opravljenih cestninskih km.

Slika 13: Mesečni indeks vrednosti prehodov 2021/2020 vozil cestninskih razredov R2, R3 in R4 na AC omrežju (brez predora Karavanke)

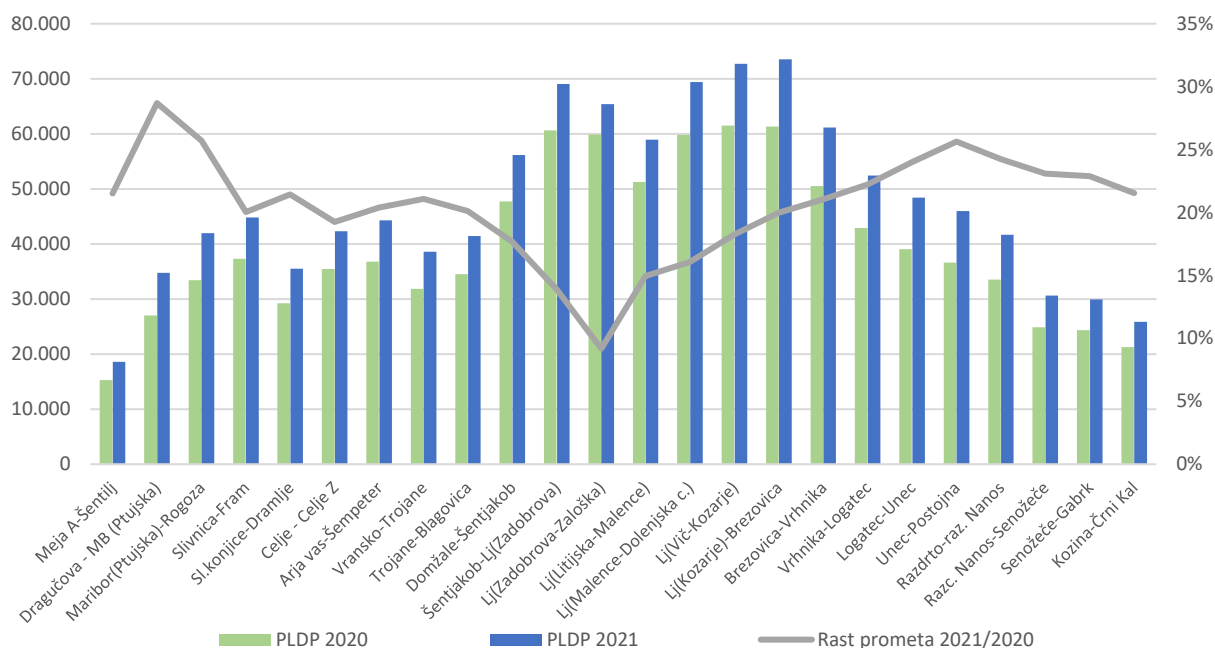

Struktura načina plačila v letu 2021 je podobna kot v letu 2020. Največji delež (66 odstotkov) predstavljajo poplačniki, ki plačevanje cestnine povežejo s plačilno kartico, 25 odstotkov so prispevali uporabniki, ki imajo z družbo DARS sklenjeno pogodbo o odloženem plačevanju cestnine. Predplačniki so predstavljali 9 odstotkov v vrednosti prehodov.

Slika 14: Delež vrednosti prehodov po načinu plačila v letu 2021

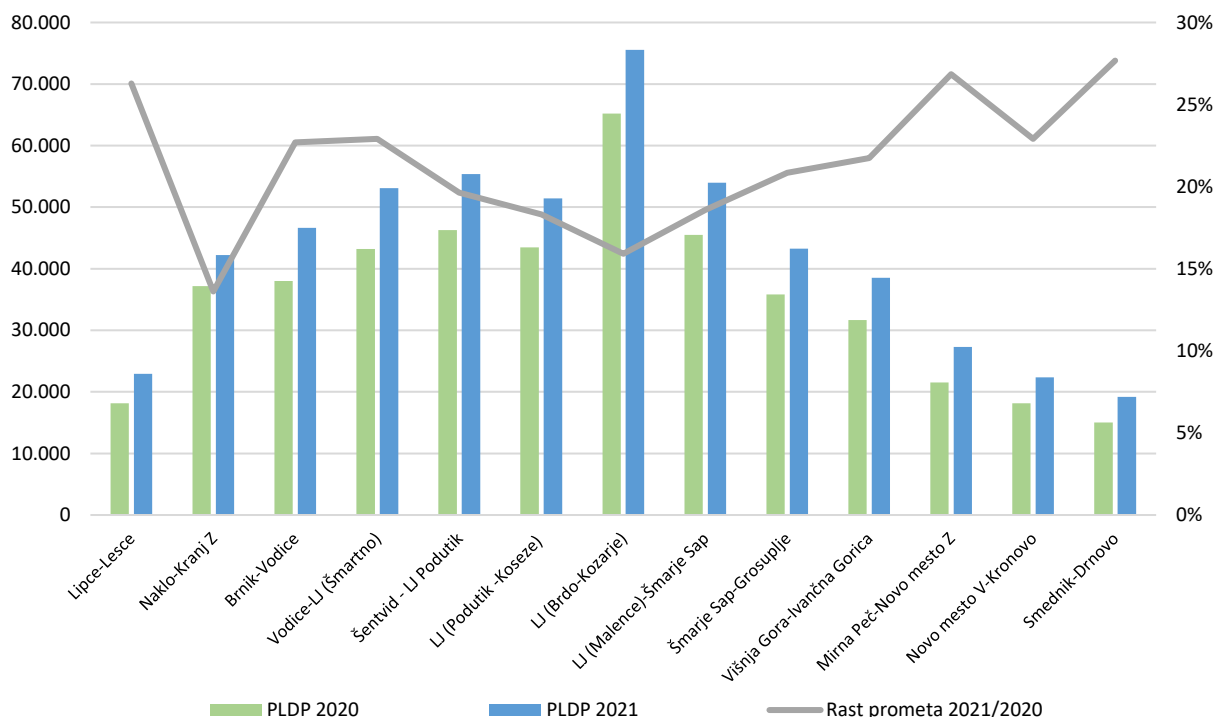

Slika 15: Primerjava PLDP v letih 2020 in 2021 na izbranih odsekih avtoceste A1

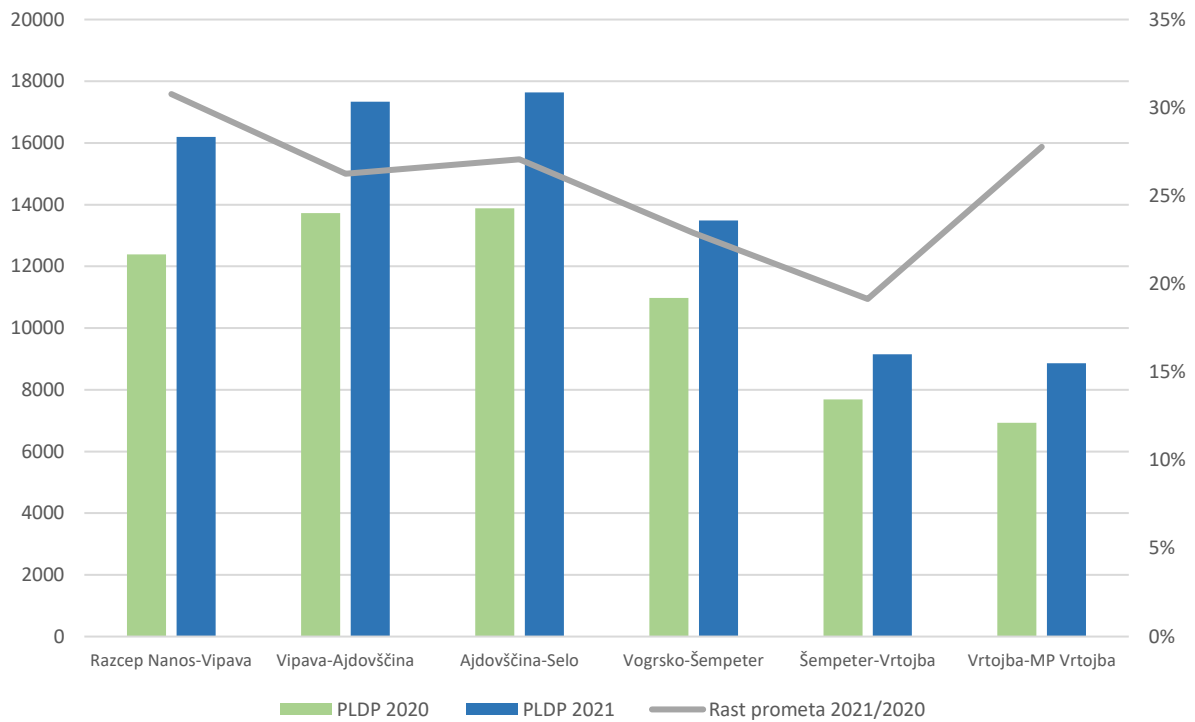
Promet na A1 se je na vseh odsekih povečal. V povprečju je bila rast PLDP v letu 2021 približno 20 % glede na leto 2020. Glede na leto 2019 je bilo še vedno v povprečju 9 % manj prometa.

Slika 16: Primerjava PLDP v letih 2020 in 2021 na izbranih odsekih avtoceste A2

Na A2 se je promet povečal za približno 20 %, podobno kot na A1. Če ga primerjamo glede na leto 2019, pa je v povprečju za 8 % manjši. Najmanjši padec prometa glede na 2019 je bil v okolici Ljubljane, nekoliko večji padec je bil na gorenjski avtocesti.

Slika 17: Primerjava PLDP v letih 2020 in 2021 na izbranih odsekih hitre ceste H4

Na hitri cesti H4 je promet zrastel za več kot 25 %. Še vedno pa je bil za približno 8 % manjši kot v rekordnem letu 2019. Največji padec glede na leto 2019 opažamo na odseku med Šempetrom in mejnim preходом Vrtojba.

Slika 18: Avtocestni sistem v Republiki Sloveniji, december 2021

Avtocestni sistem v Republiki Sloveniji

I.11 Vlaganja v razvoj in obnavljanje avtocest

I.11.1 Investicije v imenu RS in za njen račun

Prostorsko dokumentacijo in pridobivanje nepremičnin za potrebe gradnje avtocest je družba DARS skladno s 4. členom ZDARS-1 izvajala v imenu RS in za njen račun. Navedene naloge so bile realizirane v višini 9,7 milijona evrov.

Tabela 6: Realizirana vrednost izvedenih nalog v imenu RS in za njen račun (v EUR)

Prostorska dokumentacija in pridobivanje nepremičnin	Realizacija*
Prostorsko načrtovanje	1.496.814
Pridobivanje nepremičnin	8.186.611
Skupaj prostorska dokumentacija in pridobivanje nepremičnin	9.683.425

* Navedene naloge opravlja družba DARS v imenu in za račun RS, zato so vrednosti prikazane v bruto zneskih.

I.11.2 Investicije v imenu družbe DARS in za njen račun

Investicijska dejavnost se je v letu 2021 izvajala skladno z možnostmi zagotavljanja finančnih virov. Vrednost realizacije gradnje in obnov avtocestnih odsekov je v letu 2021 znašala 123,9 milijona evrov.

Tabela 7: Realizirana vrednost investicij v imenu DARS in za njegov račun

Razvoj avtocest	Realizacija
Sistem DarsGo	2.843.024
E-Vinjeta	3.764.169
Projektna dokumentacija	7.219.794
Pričetek gradnje	7.758.424
Gradnja odsekov, za katere se je v letu 2021 pripravljala projektna dokumentacija	15.552
Nadaljevanje gradnje	17.737.778
Zaključna dela na AC, predanih prometu do vključno leta 2020	836.932
Ostale postavke	5.193.171
Gradbena dela pri obnavljanju avtocest	62.153.771
Elektrostrojna dela in ITS	5.198.573
Izboljšanje prometne varnosti	2.502.930
Preureditev malih počivališč na AC križu v RS	20.767
Investicije na področju upravljanja in vzdrževanja	8.609.892
Avtocestna policija - oprema, objekti in avtocestna infrastruktura	70.170
Skupaj razvoj in obnavljanje avtocest	123.924.948

I.12 Mednarodno sodelovanje in pridobivanje evropskih nepovratnih sredstev

Družba DARS že vrsto let sistematično gradi vedno boljše mednarodne povezave, k čemur jo zavezuje tudi vizija podjetja, ki je usmerjena v povezovanja na najrazličnejših področjih. V letu 2021 se je ponovno okrepilo tako bilateralno sodelovanje s sosednjimi državami kot tudi sodelovanje v okviru mednarodnih združenj in platform, ki je bilo v prvem letu pandemije okrnjeno. Predstavniki družbe DARS so sodelovali na več mednarodnih dogodkih in s tem pripomogli tako k širši prepoznavnosti družbe kot tudi k pridobivanju informacij iz najrazličnejših področij.

Preko sodelovanja v mednarodnem združenju ASECAP v okviru katerega sodelujemo v posameznih odborih in delovnih skupinah s področja cestninjenja, trajnostnega poslovanja, prometne varnosti in pametne mobilnosti sooblikujemo tako načrte dela združenja kot tudi sodelujemo pri aktivnostih povezanih s pripravo evropske zakonodaje s področja naše dejavnosti. V združenju PIARC (World Road Association) sodelujemo v tehničnih odborih Zimska služba in Financiranje, smo član platforme za vzpostavitev evropskega elektronskega cestninjenja (EFP - EETS Facilitation Platform). Poleg formalnega članstva smo prisotni tudi na dogodkih, ki jih organizirajo druga stanovska združenja in platforme kot sta IRF (International Road Federation), IBTTA (International Bridge Tunnel and Turnpike Association) in CEDR (Conference of European Networks and Roads).

Družba DARS je v letu 2021 prejela skupaj 10.923.324,68 evrov evropskih nepovratnih sredstev. Sredstva Instrumenta za povezovanje Evrope smo prejeli za čezmejni projekt gradnja cestnega predora Karavanke v višini 1.766.637,59 evrov, kar predstavlja 10 % upravičenih stroškov. Na področju čezmejnega sodelovanja in harmonizacije aplikacij ITS smo v letu 2021 prejeli 202.598,22 evrov za projekt Crocodile 3, ki je sofinanciran v višini 20 % upravičenih stroškov. Za pilotni projekt C-Roads Slovenija, ki je sofinanciran v višini 50 %, smo prejeli 277.746,53 evrov, za C-Roads Slovenija 2, ki je nadaljevanje prvotnega projekta, smo prejeli 336.052,50 evra.

V program izvajanja Evropske kohezijske politike za obdobje 2014–2020 je bila v letu 2021 kot nadomestni projekt vključena izdelava dokumentacije za izgradnjo hitre ceste za 2. odsek 3. razvojne osi sever od priključka Velenje jug do priključka Slovenj Gradec jug. Prejeli smo 8.340.289,84 evrov evropskih sredstev sklada za regionalni razvoj, kar predstavlja 80 % upravičenih stroškov za dela, ki so bila izvedena v obdobju od začetka projekta v letu 2018 do oktobra 2021.

I.13 Samoocena po modelu odličnosti EFQM

V skladu s »Priporočili in pričakovanji Slovenskega državnega holdinga« družba DARS izvaja samoocene po modelu odličnosti EFQM.

Glede na usmeritve SDH se samoocena po zahtevah EFQM izvaja vsaki dve leti in v družbi DARS smo v letu 2021 izvedli tretje samooceno in na njeni osnovi pripravili poročilo, ki vsebuje ugotovitve, akcijski načrt s 12 ukrepi ter kratkoročne in srednjeročne cilje poslovanja družbe na področju kakovosti in odličnosti.

Uprava družbe daje priporočilom in pričakovanjem SDH velik pomen in je v »Strategiji družbe DARS 2021–2025« določila kot enega izmed ključnih kazalnikov »Doseči 550 točk do leta 2025 glede na zahteve modela EFQM«.

Nadzorni svet obravnava poročilo o realizaciji ukrepov samoocene po modelu odličnosti EFQM na dvanajst mesecev in potrди primernost uvedenih ukrepov.

I.14 Integrirani sistem vodenja

Integrirani sistem vodenja vključuje vidik kakovosti po zahtevah standarda ISO 9001, vidik ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001, vidik varnosti in zdravja pri delu po zahtevah standarda ISO 45001, vidik sistema upravljanja energije po zahtevah standarda ISO 50001 in vidik sistema varovanja informacij po zahtevah standarda ISO/IEC 27001. Vsi vidiki skupaj sestavljajo enovit sistem vodenja, ki je opisan v Poslovniku sistema vodenja in pripadajočih dokumentih.

Temelj integriranega sistema vodenja in zahtev standardov so nenehne izboljšave na podlagi pristopa PDCA (načrtuj, izvedi, preveri in ukrepaj), ki je gonilo napredka in optimizacije poslovnih procesov na vseh področjih delovanja družbe.

V letu 2021 smo pričeli z vzpostavitvijo sistema neprekinjenega poslovanja po zahtevah standarda ISO 22301.

Z namenom zagotavljanja kredibilnosti sistema vodenja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnosti in zdravja pri delu, upravljanja energije ter varovanja informacij po zahtevah standardov ISO 9001, ISO 14001, ISO/IEC 27001, ISO 45001 in ISO 50001 le-te vsakoletno in uspešno potrdi zunanja akreditirana institucija.

I.15 Notranja revizija

V notranji reviziji smo delovali samostojno in neodvisno, organizacijsko smo podrejeni upravi, funkcijsko pa revizijski komisiji nadzornega sveta. Dejavnost notranjega revidiranja v družbi DARS izvajamo na osnovi Temeljne listine o delovanju notranje revizije. Posle zagotavljanja in svetovanja smo opravljali skladno s Hierarhijo pravil notranjega revidiranja.

Delo smo opravljali skladno s Strateškim načrtom notranje revizije in Letnim načrtom. Letni načrt dela smo na tekom leta prilagodili novo nastalim tveganjem. Tako Strateški kot Letni načrt dela notranje revizije temeljita na tveganjih in vključujeta vse prepoznane in ocenjene vrste tveganj, ključne dokumente družbe ter vhodne podatke vodstva in revizijske komisije. Strateški načrt notranje revizije kot tudi Letne načrte dela notranje revizije je sprejela uprava družbe, pregledala ju je revizijska komisija nadzornega sveta in potrdil nadzorni svet družbe DARS.

Delovali smo s ciljem povečanja dodane vrednosti ter izboljšanja učinkovitosti in uspešnosti poslovanja. S podajanjem objektivnih zagotovil upravi in revizijski komisiji družbe DARS in svetovalnimi storitvami smo skrbeli za krepitev in zaščito vrednosti organizacije. Na podlagi ocene tveganj smo podajali objektivna zagotovila in vodstvu svetovali z namenom, da se uresničijo zastavljeni cilji, ter spodbujali in omogočali nenehne izboljšave.

S pomočjo programa zagotavljanja in izboljševanja kakovosti smo skrbeli za razvoj notranje revizije. Skladno z Mednarodnimi standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju smo v letu 2021 izvedli zunanjo presojo kakovosti delovanja notranje revizije. Zunanja presojevalka je podala mnenje, da v notranji reviziji delujemo skladno s standardi. Kakovost in izboljševanje delovanja notranje revizije se zagotavlja še z notranjimi presojami ter s spremljanjem in merjenjem delovanja notranje revizije.

V notranji reviziji smo pomagali družbi DARS uresničevati njene cilje tako, da smo jih spodbujali k premišljenemu upravljanju različnih vrst tveganj. V toku izvedbe poslov smo ocenjevali obstoj, delovanje in učinkovitost sistema notranjih kontrol, obvladovanja tveganj in upravljanja ter podajali priporočila za ustrezno upravljanje tveganj. O svojih ugotovitvah in priporočilih za izboljšanje učinkovitosti notranjih kontrol za obvladovanje tveganj in upravljanje družbe smo poročali vodstvu revidiranega procesa, upravi in revizijski komisiji nadzornega sveta.

Na začetku leta 2021 smo najprej zaključili notranjerevizijski pregled investicijskega projekta, ki se je začel v letu 2020, nato smo izvajali notranjerevizijske posle in posle svetovanja skladno s potrjenim letnim načrtom dela. Letni načrt dela smo med letom prilagodili novonastalim tveganjem in izvajali revizijske posle skladno s prenovljenim načrtom dela. Delo notranje revizije je zaznamovala epidemija covid-19 in nenačrtovane odsotnosti revidirancev in notranjih revizorjev in posledično so bile nekatere aktivnosti prestavljene v leto 2022. Za revidirana področja smo podali zagotovila, da je sistem notranjih kontrol vzpostavljen, deluje in je učinkovit. Pri izvajanju revizijskih poslov so bile ugotovljene posamezne pomanjkljivosti oz. možnosti za izboljšave, na katere smo opozorili in podali priporočila za vzpostavitev ali izboljšanje kontrol. Realizacijo priporočil smo spremljali četrletno ter o tem seznanjali upravo in revizijsko komisijo. Sodelovali smo kot svetovalci pri realizaciji priporočil. Veliko časa smo namenili tudi svetovalnemu delu, aktivno sodelovali pri prenovi sistemskih dokumentov in razvoju notranje revizije. Notranji revizorji smo izpopolnjevali svoja znanja in dopolnjevali metodologijo ter skrbeli za strokovno in kakovostno delovanje notranjerevizijske dejavnosti.

I.16 Trajnostni razvoj

V Trajnostnem poročilu družbe DARS za leto 2021, ki ga bomo objavili kot samostojen dokument, bomo podali informacije o ekonomskih, okoljskih, družbenih in upravljavskih učinkih in rezultatih delovanja organizacije. Strategija družbe DARS zasleduje dolgoročne cilje, usmerjene k trajnostnemu razvoju, in družbo usmerja k družbeno odgovornemu delovanju v prihodnosti. S poročanjem o svojem trajnostnem delovanju družba po eni strani svojim deležnikom zagotavlja kakovostne informacije o družbeno odgovornem ravnanju podjetja, po drugi strani pa na podlagi sodelovanja in prepoznavanja potreb in interesov deležnikov tudi lažje oblikuje odločitve za družbeno odgovorno ravnanje družbe v prihodnosti. Naše ključno vodilo je povezljivost našega poslovanja z vsemi deležniki.

I.16.1 Strateško upravljanje trajnostnega razvoja v družbi DARS

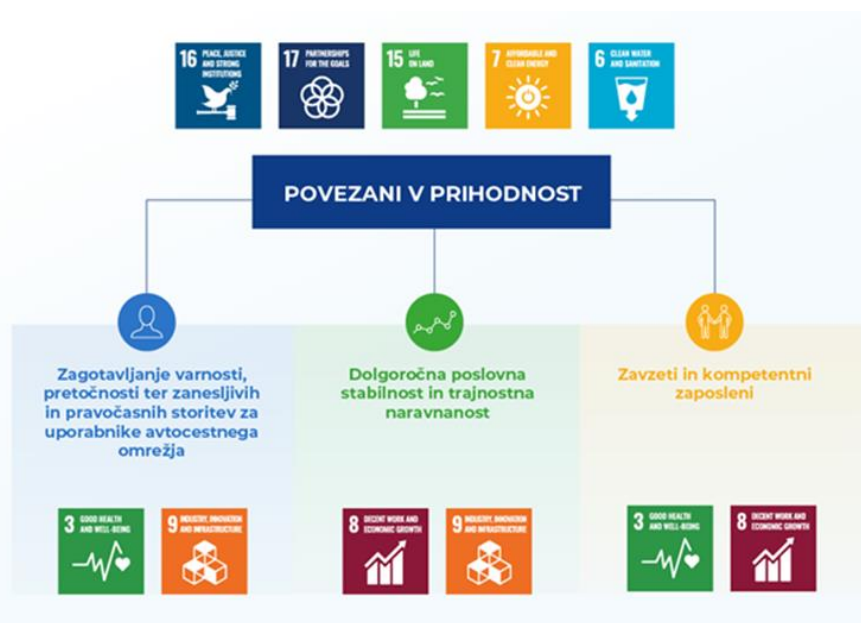
Družba DARS se zaveda velike odgovornosti do ljudi, okolja in družbe. Tako dejansko trajnostno uresničuje družbeno odgovornost v vseh projektih in dolgoročnih načrtih ter na vseh ravneh. Ambiciozni in jasno določeni cilji zagotavljajo, da bo javnost družbo DARS še nadalje prepoznavala kot odgovorno in v prihodnost usmerjeno podjetje.

Strategija družbe DARS za obdobje 2021–2025, ki povezuje vizijo in njene deležnike s tremi ključnimi strateškimi smernicami družbe DARS, je podrobneje razvidna s slike » Strateška mapa družbe DARS « v poglavju I.3 Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve. Osrednje mesto zavzema dolgoročna poslovna stabilnost in trajnostna naravnost, ki se s svojo vsebino in strateškimi cilji pomembno navezuje tudi na uresničevanje prve strateške smernice (zagotavljanje varnosti, pretočnosti ter zanesljivih in pravočasnih storitev za uporabnike avtocestnega omrežja) z uporabniki kot ciljnim deležniki ter tretje strateške smernice (zavzeti in kompetentni zaposleni) z zaposlenimi kot ciljnim deležniki.

Omeniti velja tudi vlogo oz. prispevek družbe DARS h globalnemu razvoju, to je z upoštevanjem ciljev globalnega trajnostnega razvoja, t. i. »Sustainable Development Goals (SDG)«, sprejetih s strani držav članic Združenih narodov, katerih namen je vlaganje naporov v razvoj celotne družbe, ekonomijo, znanost in civilno družbo – kar bo imelo pomembno vlogo pri doseganju pomembnih ciljev celotne družbe do leta 2030.

Družba DARS s svojim delovanjem poskuša prispevati k osmim ciljem trajnostnega razvoja – povezljivost z vizijo in strateškimi cilji družbe DARS je razvidna s spodnje slike.

Slika 19: Povezljivost vizije in strateških ciljev družbe DARS z osmimi cilji trajnostnega razvoja (SDG)

I.16.1.1 Družba DARS in njeni deležniki

S svojimi deležniškimi skupinami sodelujemo korektno in uravnoteženo ter z njimi dvosmerno komuniciramo. Pri uresničevanju svojega poslanstva prepoznavamo in spremljamo potrebe in interese deležnikov skozi splet medsebojnih odnosov na strateški in operativni ravni. Tako krepimo razumevanje med posameznimi skupinami deležnikov in družbo ter povečujemo medsebojno zaupanje.

Deležniki družbe DARS so identificirani in opredeljeni v dokumentu Potrebe in pričakovanja deležnikov, kjer so za vse relevantne deležnike prepoznani vpliv deležnika na družbo, potrebe in pričakovanja deležnika, osebe, ki so odgovorne za odnose z deležnikom, osebe, ki sodelujejo s posameznimi deležniki, in način spremljanja dojemanja deležnika. Vključevanje in upravljanje deležnikov poteka na različne načine, in sicer glede na vpliv, ki ga ima določen deležnik na družbo, ter glede na vpliv, ki ga ima družba na določeno skupino deležnikov.

Slika 20: Povezanost družbe DARS z deležniki

I.16.2 Aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja

V družbi DARS smo v letu 2021 izvajali 32 projektov in 10 izboljšav na posameznih delovnih področjih ter tako sledili poslovnemu načrtu, strateškim ciljem in viziji družbe. Na podlagi sprejete politike sistema vodenja in iz nje izhajajočih strateških ciljev na osnovi kazalnikov uspešnosti poslovanja, opredeljenih v poslovnem načrtu družbe, spremljamo uspešnost izvajanja projektov in izboljšav in v primeru odmikov sprejemamo ukrepe. Sistem razvijamo tako, da sta nenehno izboljševanje in inovativnost stalnica vseh zaposlenih na vseh organizacijskih ravneh.

Tako s projekti kot z izboljšavami in inovacijami spremljamo novosti dobrih praks ter jih sistematično uvajamo v sistem vodenja in delovne procese.

Družba DARS je v letu 2021 nadaljevala izvajanje projekta vpeljave gospodarjenja s cestami, ki so v njegovem upravljanju. Ekspertni sistem PMS DARS (PMS: Pavement Management System), ki poteka s programskim orodjem dTIMS_CT (Deighton's Total Infrastructure Management System with Concurrent Transformation) smo v letu 2021 posodobili iz verzije 8 v verzijo 9.5, ki omogoča enostavnejšo dopolnjevanje novih odsekov, izboljššan grafični prikaz ter možnost vodenja arhivskih podatkov vozišč. V letu 2021 smo pri načrtovanju ukrepov na premostitvenih objektih uspešno uporabili rezultate Sistem za gospodarjenje s premostitvenimi objekti BMS DARS (BMS: Bridge Management System).

V letu 2021 pričeli z razvojnimi projekti satelitskega spremljanja pomikov cestnih objektov, s katerim želimo preveriti možnost določitve pomikov cestnih objektov s pomočjo podatkov pridobljenih s satelitov ter z razvojnimi projekti digitalizacije spremljanja stanja premostitvenih objektov, s katerim želimo preveriti možnost uporabe brezpilotnih letalnikov in sodobnih tehnologij zajema podatkov pri spremljanju stanja premostitvenih objektov.

Družba DARS je v letu 2021 pristopila k izvedbi dveh pilotnih projektov, namenjenih preizkusu tehnologije georadarja za potrebe detektiranja in natančnega lociranja podzemnih vodov. Na testnih odsekih družbe DARS sta bila preizkušeni ročni sistem georadarja, ki se je izkazal za primerne za izvedbo meritev v bližini ograj in izven asfaltiranih površin, in mobilni sistem georadarja, ki je uspel detektirati podzemne vode pod odstavnim ali voznim pasom tekom vožnje. Ugotovitve pilotnih projektov so pokazale, da bi lahko s kombinacijo obeh sistemov pristopili k izvedbi izboljšave podatkov o podzemnih vodih vzdolž celotnega cestnega omrežja v upravljanju družbe DARS. Izvedba takšnih celovitih meritev bo pripomogla k bolj zanesljivim evidencam podatkov, poznavanje natančnega položaja podzemnih vodov v prostoru pa lahko prispeva k zmanjšanju števila poškodb vodov, nastalih pri različnih delih ali posegih na cestni infrastrukturi in v njeni okolici.

Družba DARS v obdobju 2016–2021 sodeluje pri mednarodnem projektu »C-Roads«, ki si prizadeva izboljševati prometne in transportne razmere prek implementacije mednarodno usklajenih aplikativnih rešitev ITS na koridorskem cestnem omrežju. V letu 2021 se je uspešno zaključil prvi del implementacija pilotnih projektov kooperativnih sistemov C-ITS z mobilno povezavo vozil in infrastrukture z omrežji LTE in tudi z mikrovalovno povezavo (C-ITS G5) prenosa informacij med infrastrukturo in vozili. Izvedla so se interna in čezmejna testiranja z vidika interoperabilnosti. Nadaljuje pa se projekt C-Roads 2, ki zajema integracijo obstoječih sistemov v C-ITS in razširitev področja delovanja C-ITS tehnologije.

V sklopu evropskega projekta Crocodile je potekal nadaljnji razvoj aplikacije Kažipot v smeri izmenjave prometnih podatkov s sosednjimi državami. Tu je predvsem pomembna uvedba standarda DATEX II in vključitev le-tega v GeoRSS. Razvita pa so bila tudi orodja za opravila v nadzornih centrih družbe DARS z implementacijo dodatnih mednarodnih standardov ter izboljšave in nadgradnje aplikacije DarsPromet+, ki izhajajo iz uporabe teh orodij. V sklopu izdelave načrtov za mednarodno vodenje prometa so se izdelali načrti vodenja prometa v izrednih razmerah, ki so bili usklajeni s sosednjimi državami.

Začeli smo izvajati pilotne projekte, ki bodo v prihodnje podlaga za digitalizacijo cest in avtonomno vožnjo. Na tem področju se izvajajo projekti na področju digitalizacije infrastrukture (lider in laserski posnetki infrastrukture, vnos fiksne in spremenljive prometne signalizacije v digitalne aplikacije), digitalizacije prometnih podatkov prek detektorjev prometa (detekcijske termokamere, detekcija prek optičnih vlaken) ter prenos teh podatkov z infrastrukture na uporabnika (C-ITS, 5G, G5, IoT).

I.16.3 Korporativna integriteta

Skladnost s predpisi, kodeksi in priporočili

Inšpekcijski in prekrškovni postopki

V letu 2021 je bilo vezano na celotno poslovanje družbe DARS izdanih 5 odločb v postopkih inšpekcijskega nadzora nad spoštovanjem zakonov in drugih predpisov s področja okolja. Zaradi ugotovljene kršitve pri uporabi fitofarmaceutskih sredstev je bil uveden prekrškovni postopek, ki je bil zaključen z izrekom denarne kazni.

Revizijski postopki pred DKOM

Pravno varstvo zoper kršitve v postopkih javnega naročanja je zagotovljeno v predrevizijskem postopku, ki poteka pred naročnikom, in v revizijskem postopku, ki poteka pred Državno revizijsko komisijo za revizijo postopkov oddaje javnih naročil (v nadaljevanju: DKOM).

Iz preglednice Objavljena in oddana javna naročila je razvidno, da je družba DARS v letu 2021 objavila 137, oddala pa 168 javnih naročil. Na podlagi Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/11, 60/11 – ZTPD, 63/13, 90/14 – ZDU-1I, 60/17 in 72/19) je bilo v letu 2021 pred DKOM obravnavanih 19 zahtevkov za revizijo, na DKOM pa je bilo izdanih 17 odločitev (preglednica Revizijski postopki pred DKOM). V dveh postopkih DKOM še ni odločila.

Tabela 8: Objavljena in oddana javna naročila na portalu eNaročanje

	2018	2019	2020	2021
Število objavljenih javnih naročil	176	162	189	137
Število oddanih javnih naročil	281	313	194	168

Vir podatkov: <https://ejn.gov.si/statist>, <https://www.enarocanje.si/>

Tabela 9: Revizijski postopki pred DKOM

	2018	2019	2020	2021
Število delno ugodenih revizijskih zahtevkov	-	-	2	-
Število ugodenih revizijskih zahtevkov	1	5	5	7
Število razveljavljenih postopkov	-	1	-	-
Število zavrženih revizijskih zahtevkov	-	1	1	-
Število zavrženih revizijskih zahtevkov	6	8	10	10
Število ustavljenih postopkov	2	1	1	-

Vir podatkov: www.dkom.si

Spoštovanje določil za družbo DARS relevantnih kodeksov in priporočil

Odstopanja od posameznih določil za družbo DARS relevantnih kodeksov in priporočil pojasnjujemo v Izjavi o upravljanju.

Sistem obravnave prijav domnevnih nepravilnosti s področja korporativne integritete

Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države (v nadaljevanju: kodeks SDH) med drugim priporoča, da velike družbe vzpostavijo sistem notranjega opozarjanja na sume nepravilnosti in nezakonitosti v družbi ter določijo način zaščite prijaviteljev. Upoštevanje priporočila kodeksa SDH, je bil 1. 4. 2021 uveljavljen Pravilnik o vodenju postopka obravnave domnevnih nepravilnosti s področja korporativne integritete, podeljeno pooblastilo za izvajanje nalog pooblaščenke za korporativno integriteto ter imenovana komisija za obravnavo prijav domnevnih nepravilnosti s področja korporativne integritete. Pravilnik je bil sprejet z namenom prispevati k izgradnji integritete družbe DARS, vse s ciljem splošnega izboljšanja poslovnih rezultatov in krepitev ugleda družbe. Pravilnik določa tudi ukrepe, s pomočjo katerih se v družbi DARS zagotavlja delovno okolje, v katerem je zagotovljena zaščita zaposlenih v družbi DARS, ki v dobri veri podajo prijavo. Komisija je tako v letu 2021 obravnavala eno prijavo.

Sistem obravnave prijav domnevnih nepravilnosti s področja korporativne integritete je bil dopolnjen z ureditvijo v Pravilniku o izvajanju notranjih nadzorov in notranjih preiskav. Prijava se odstopi pooblaščenca za notranje preiskave v obravnavo, v kolikor ta oceni, da je treba izvesti notranjo preiskavo.

Nasprotje interesov

Člani uprave, drugi sodelavci ter člani nadzornega sveta svoje službe ali položaja in informacij, ki jih pridobijo pri opravljanju svojega dela, ne smejo uporabiti za to, da bi sebi ali komu drugemu uresničili nedovoljen zasebni interes. Zloraba notranjih informacij in poslovnih skrivnosti je za družbo DARS nesprejemljiva, škodljiva in prepovedana. Sodelavci družbe DARS so dolžni svoje nadrejene seznaniti o vseh okoliščinah (poslovnih, družinskih ali drugih odnosih zunaj družbe), ki bi lahko vplivale na sprejemanje odločitev. V takem primeru velja za dobro prakso, da je sodelavec izločen iz konkretnega delovnega procesa.

I.16.4 Odgovoren odnos do kupcev in zadovoljstvo uporabnikov

Produkt družbe DARS in njegova cena

Glavni produkt družbe DARS je uporaba cestninskih cest. Družba DARS ni samo koncesionar, pooblaščen za cestninjenje in upravljanje avtocestnega omrežja, ampak je glavnino obstoječega AC in HC omrežja tudi vzpostavil, kar predstavlja na slovenskem območju velik gradbeni dosežek, z velikim vplivom na prostorski, gospodarski in socialni razvoj države. Prihodki iz naslova prodaje vinjet in cestninjenja tovornih vozil generirajo večino prihodkov iz prodaje družbe DARS (97,2 odstotka v letu 2021).

Celostna storitev družbe vključuje tudi varnost, pretočnost in udobje pri uporabi avtocestne infrastrukture, ki so tudi naši strateški cilji in obljuba kupcem. Aktivnosti številnih služb omogočajo zmanjšanje družbeno-ekonomskih stroškov prometnih nesreč (človeški stroški, medicinski, materialni, administrativni, izguba proizvodnje) in zastojev (stroški izgubljenega časa). Optimalna raven cestninskih prihodkov dolgoročno zagotavlja varno, pretočno in kakovostno omrežje avtocest in hitrih cest, zato je odgovornost družbe DARS, da si prizadeva za temu ustrezno cenovno politiko cestninjenja ter s tem maksimalno varnost in mobilnost uporabnikov.

Zaračunavanje uporabe infrastrukture in trajnostni razvoj

Normativno urejanje področja cestninjenja postaja orodje za doseg okoljskih ciljev, tako prek same višine cestnine kot tudi prek načinov obračunavanja cestnine (za določen čas ali za določeno prevozno razdaljo), in ne več samo za doseg enotnega trga in nediskriminatornega pretoka blaga, storitev in ljudi v EU. Evropska skupnost spodbuja napredek pri uporabi načel »onesnaževalec plača« in »uporabnik plača« ter s tem spodbuja »finančno in okoljsko trajnosten ter družbeno pravičen cestni promet«.

Načelo »uporabnik plača« družba DARS implementira pri določanju višine cestnine DARS, saj upošteva metodologijo izračuna, ki temelji na načelu nadomestila infrastrukturnih stroškov. Z zasledovanjem optimalne višine cestnine družba DARS ohranja cestno infrastrukturo in hkrati uporabnikom zagotavlja, da za uporabo AC in HC ne bodo plačevali neupravičeno visokih stroškov.

Načelo »onesnaževalec plača« družba DARS udejanja s svojo cenovno politiko cestninjenja težkih vozil, ki infrastrukturno pristojbino diferencira glede na vpliv vozil na okolje (družbeni stroški onesnaževanja zraka) ter s tem pozitivno vpliva na okolje in kakovost zraka, saj imajo kupci spodbudo, da za vožnjo po Sloveniji uporabljajo vedno čistejša vozila.

V letu 2021 je bilo na naših cestah 95 % vozil najčistejših emisijskih razredov (EURO V, EEV in EURO VI), medtem ko jih je bilo leta 2013 v najčistejših razredih le dobra četrtina. Posodobitev voznega parka je posledica iztrošenosti starejših vozil, zaostrenih standardov in poslovnih motivov, k hitrosti posodabljanja pa prispeva tudi cenovna politika cestninjenja. Razlika v ceni za različne emisijske razrede vozil sicer pomeni določeno tveganje za stabilnost cestninskih prihodkov družbe DARS in zahteva, da se v takšnih razmerah prihodki regulirajo z občasnimi podražitvami.

Kupci naših produktov in njihovo zadovoljstvo s storitvijo družbe DARS

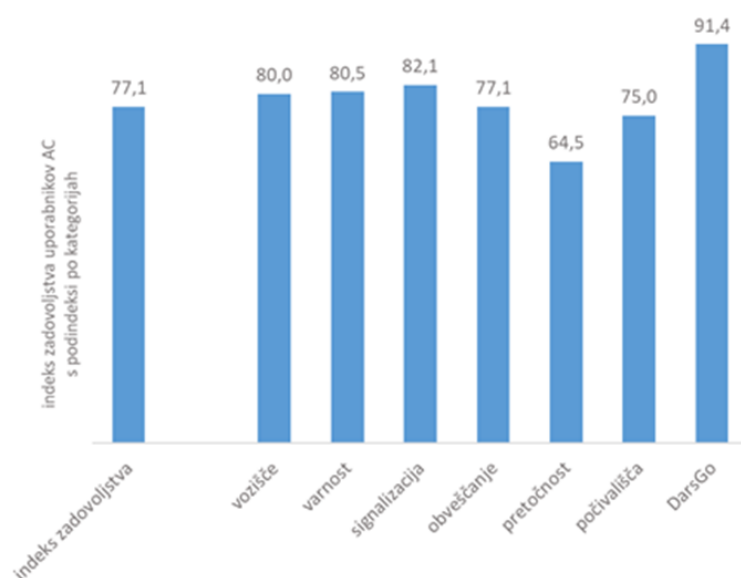
Sestavni del celostne izkušnje uporabe cestninskih cest so poleg same avtocestne infrastrukture tudi varnost, pretočnost in udobje pri njeni uporabi. To so hkrati naši strateški cilji in obljuba uporabnikom, našim strankam,

v orientacijo pri določanju potrebnih aktivnosti pa družba DARS vsako leto izvaja raziskavo »Merjenje zadovoljstva uporabnikov avtocest v Sloveniji«.

Zbiranje podatkov za raziskavo v letu 2021 se je izvedlo v spomladanskem in jesenskem valu. Raziskavo, v kateri je sodelovalo 1526 voznikov, je izvedla družba Episcenter. Anketiralo se je 80 odstotkov voznikov osebnih vozil in 20 odstotkov voznikov tovornih vozil. Domači vozniki osebnih vozil so na vprašanja odgovarjali v spletni anketi, anketiranje domačih voznikov tovornih vozil in tujih voznikov pa je potekalo na izbranih počivališčih ob avtocestah.

V raziskavi so vozniki ocenjevali zadovoljstvo z 22 različnimi dejavniki, združenimi v naslednje kategorije: vozišče, varnost, signalizacija, informiranje, pretočnost, počivališča in elektronsko cestninjenje DarsGo (zadnjo kategorijo so ocenjevali samo vozniki tovornih vozil). Iz ocen vseh dejavnikov je izračunan skupni indeks zadovoljstva, ki je znaša 77,1 in predstavlja visoko raven zadovoljstva uporabnikov.

Slika 21: Zadovoljstvo po kategorijah dejavnikov

Rezultati kažejo na določeno korelacijo med obsegom prometa in višino indeksa, če ni drugih izrednih dejavnikov. V prvi polovici leta 2021 je bil obseg prometa manjši kot v letu 2019, v drugi polovici leta pa že na enaki ravni kot v 2019. Po prvem spomladanskem merjenju je tako indeks znašal 78,7 in je skoraj povsem enak indeksu v letu 2020, ko je bil promet prav tako zmanjšan zaradi epidemije (78,8). V jesenskem merjenju pa smo izmerili nekoliko nižje zadovoljstvo, in sicer 75,9, kar je torej vplivalo na nižji skupni indeks v letošnjem letu.

Tuji vozniki ostajajo bolj zadovoljni kot domači. Najbolj zadovoljni so vozniki tujih osebnih vozil, najmanj pa vozniki domačih osebnih vozil, vendar zadovoljstvo te skupine od leta 2019 naprej rase.

Pretočnost prometa je z vidika uporabnikov najšibkejša točka in znaša podindeks 64,5. Do področja so najbolj kritični domači vozniki osebnih vozil. Še posebej so domači vozniki osebnih vozil nezadovoljni, ko gre za pretočnost oz. prevoznost avtocest v času vzdrževalnih in obnovitvenih del. Ta skupina voznikov slabo ocenjuje tudi sanitarije, povprečna ocena tega dejavnika med domačimi vozniki osebnih vozil je le 3,2.

Najvišje je vsa leta od vzpostavitve ocenjeno elektronsko cestninjenje DarsGo. Vrednost podindeksa je najvišja med vsemi področji (91,4). Med domačimi in tujimi vozniki tovornih vozil pri oceni obeh elementov ni večjih razlik.

Na visoki ravni še naprej ostaja zadovoljstvo s signalizacijo in varnostjo.

Voznike smo prvič povpraševali po pogonu vozila ter voznike osebnih vozil po zadovoljstvu z oskrbnimi postajami za polnjenje električnih vozil. Glede pogona vozila, v vseh kategorijah pričakovano prevlada dizel. Sledi bencinski

pogon, ki je bolj v uporabi pri domačih voznikih osebnih vozil, ter električni pogon, ki je bolj v uporabi pri tujih voznikih osebnih vozil. Preko 60 % voznikov je zadovoljnih s polnilnicami električnih vozil na avtocestnem omrežju, tujih voznikov je takih preko 80 %.

Med avtocestnimi kraki je bil ponovno najbolje ocenjen štajerski avtocestni krak (vrednost indeksa je 82). Poleg DarsGo (vrednost podindeksa je 95) je na tem področju najvišje ocenjeno področje signalizacije. Najslabše ocenjen je bil primorski krak, vrednost indeksa zadovoljstva na tem kraku znaša 73. Najslabše ocenjeno področje na tem kraku je pretočnost (vrednost podindeksa je 58,6).

Indeks zadovoljstva uporabnikov avtocest je od leta 2016 naprej rasel 0,4 % povprečno letno.

Slika 22: Indeks zadovoljstva uporabnikov AC

I.16.5 Promet in skrb za varnost

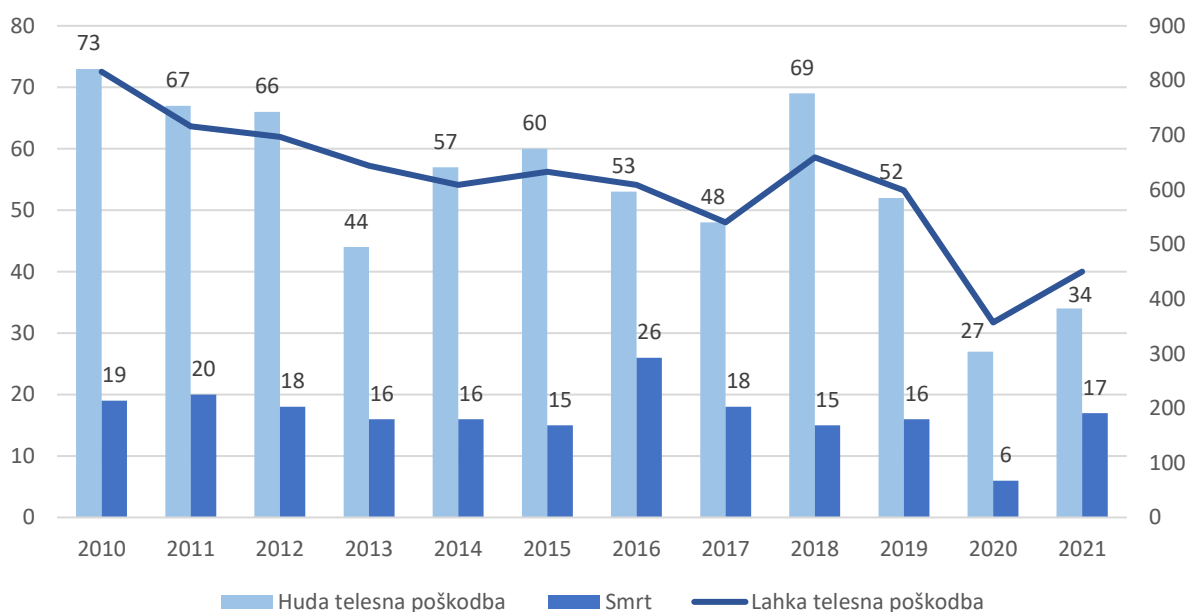
V želji vsakoletnega izboljšanja prometne varnosti smo vse ukrepe, tako ustaljene kot nove, intenzivno nadaljevali in skrbeli, da bomo uporabnikom nudili varno potovanje po AC/HC. Varnostne kampanje in sodelovanje z deležniki na tem področju pozitivno vplivajo na prometno varnost, zato so aktivnosti na tem področju zelo široke in kontinuirane. Zaradi razmer, povezanih z epidemijo covid-19, so bile te kampanje izvajane predvsem na družbenih omrežjih in aplikacijah, ki predstavljajo zelo učinkovita orodja za distribucijo tovrstnih aktivnosti. V nadaljevanju je razvidna primerjava izrednih dogodkov po letih ter posledice prometnih nesreč na AC in HC po letih, s tem da so zabeležene rasti izrednih dogodkov in nekaterih posledic prometnih nesreč zaradi vsakoletnih visokih rasti prometa.

Število izrednih dogodkov se je glede na leto 2020 povečalo za 24 %, saj se je povečalo število tovornih vozil, kar je pomemben indikator pri generiranju izrednih dogodkov.

Slika 23: Primerjava izrednih dogodkov po letih

Slika 24: Posledice prometnih nesreč na AC in HC po letih

I.16.6 Varnost v predorih

Izredni dogodki

V letu 2021 je bilo v predorih, daljših od 500 m, skupaj 48 nesreč in incidentov, ko je bilo potrebno ukrepanje reševalnih služb in začasno izločiti celotne predore ali posamezne dele iz obratovanja. Največkrat je šlo za različne primarne vzroke dogodkov (31 %), med katerimi so prevladovali dogodki s previsokimi vozili, sledijo okvare vozil (27 %), in nato prometne nesreče I. ali II. kategorije (23 %). Evidentirana sta bila tudi 2 požarna dogodka zaradi samovžigov osebnih vozil. Zaradi dogodkov je bilo potrebno začasno povsem ali delno omejiti promet skozi predore v skupnem času več kot 42 ur. V več kot polovici dogodkov (56 %) so bila udeležena osebna vozila, v velikem deležu (31 %) pa so bila udeležena tovorna vozila. Pri dogodkih je prišlo le do materialne škode.

Ob dogodkih so bili odzivi pristojnih služb družbe DARS in zunanjih reševalnih služb in policije učinkoviti. Tako je bilo recimo za vsakega od dveh požarnih dogodkov potrebna približno ena ura, da je promet skozi cev s požarom ponovno stekel. Omeniti je potrebno tudi usklajeno ukrepanje služb Slovenije in Avstrije ob nepričakovanem izpadu glavnega in pomožnega strežnika nadzorno krmilnega sistema predora Karavanke zaradi tovarniške

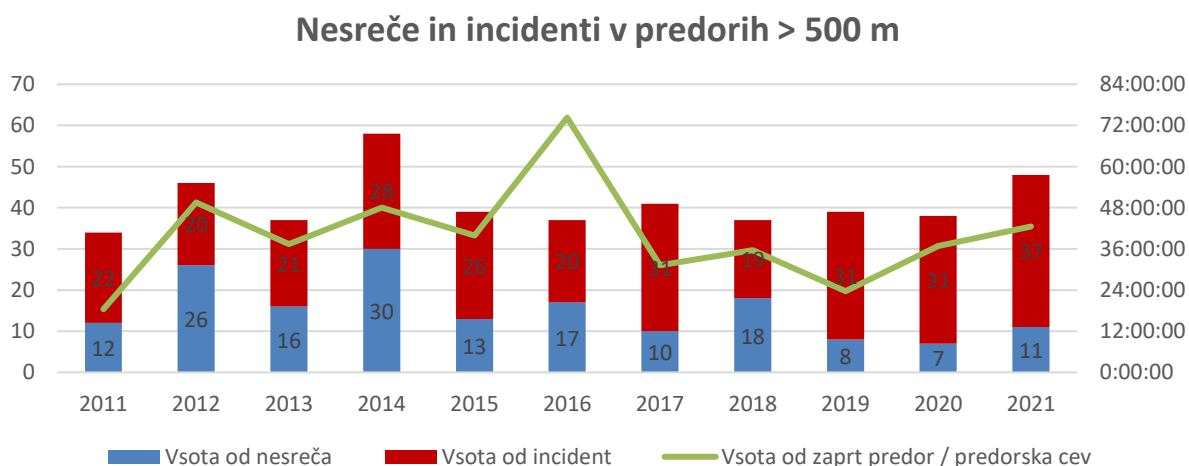
napake na SSD diskih. Do odprave okvare je bilo potrebno vzpostaviti posebni režim obratovanja predora v trajanju skoraj 17 ur.

Poleg navedenih dogodkov je bilo potrebno v oktobru zaradi burje dvakrat preventivno izločiti iz obratovanja levo cev predora Kastelec v skupnem trajanju približno 30 ur.

Ugotavljamo:

- da je število dogodkov relativno majhno in na nivoju števila dogodkov zadnjih let,
- da so bili dogodki večinoma posledica ravnanja uporabnikov, na kar družba DARS praktično ne more neposredno vplivati, dogodek izpada diskov v Karavankah pa je sprožil interne korektivne aktivnosti v družbi ASFINAG in družbi DARS,
- da zaradi dogodkov ni bilo poškodb udeležencev in da je bila neposredna škoda za predore z vgrajeno opremo minimalna,
- da gostitve dogodkov niso bile ugotovljene z izjemo primorskih predorov, kjer v/iz Luke Koper vozijo previsoko naložena vozila, ki pa jih predorski sistemi zaustavijo še pred vstopom v predor,
- da je bilo delovanje varnostnih sistemov predorov in odziv pristojnih služb ob izrednih dogodkih učinkovito.

Slika 25: Nesreče in incidenti v predorih, daljših od 500 m, od leta 2011 do 2021

Reševalne vaje in izobraževanja zaposlenih za izredne dogodke v predorih

Izvedba vaj, urjenj enot družbe DARS in skupnih urjenj vodij reševalnih služb za predore, ki so daljši od 500 m, je določena v obratnih načrtih zaščite in reševanja.

V letu 2021 je bila predvidena izvedba 7 reševalnih vaj, od tega 4 štabne in 3 praktične. Zaradi epidemije covid-19 je bila na zahtevo družbe ASFINAG na leto 2022 preložena samo vaja za predor Karavanke. Vse izvedene vaje so se izvedle ob posebnih ukrepih zaradi epidemije ob odgovornem in profesionalnem odnosu vseh udeležencev.

Večina predvidenih urjenj po enotah družbe DARS in skupnih urjenj vodij reševalnih služb je bilo izvedenih. Neizvedene aktivnosti se prenesejo v leto 2022.

V letu 2022 se bodo izvedla:

- urjenja zaposlenih v družbi DARS, ki ukrepajo ob izrednih dogodkih (nadzorniki prometa),
- redne vaje (3 praktične, 4 štabne).

Aktivnosti bodo izvedene v spomladanskem in jesenskem sklopu po sistemih predorov, kjer posredujejo iste reševalne službe. Vaje se bodo izvedle po načrtu za posamezno vajo, ki bo predhodno usklajen z udeleženci vaje.

I.16.7 Projekti na področju vodenja prometa in skrb za varnost uporabnikov

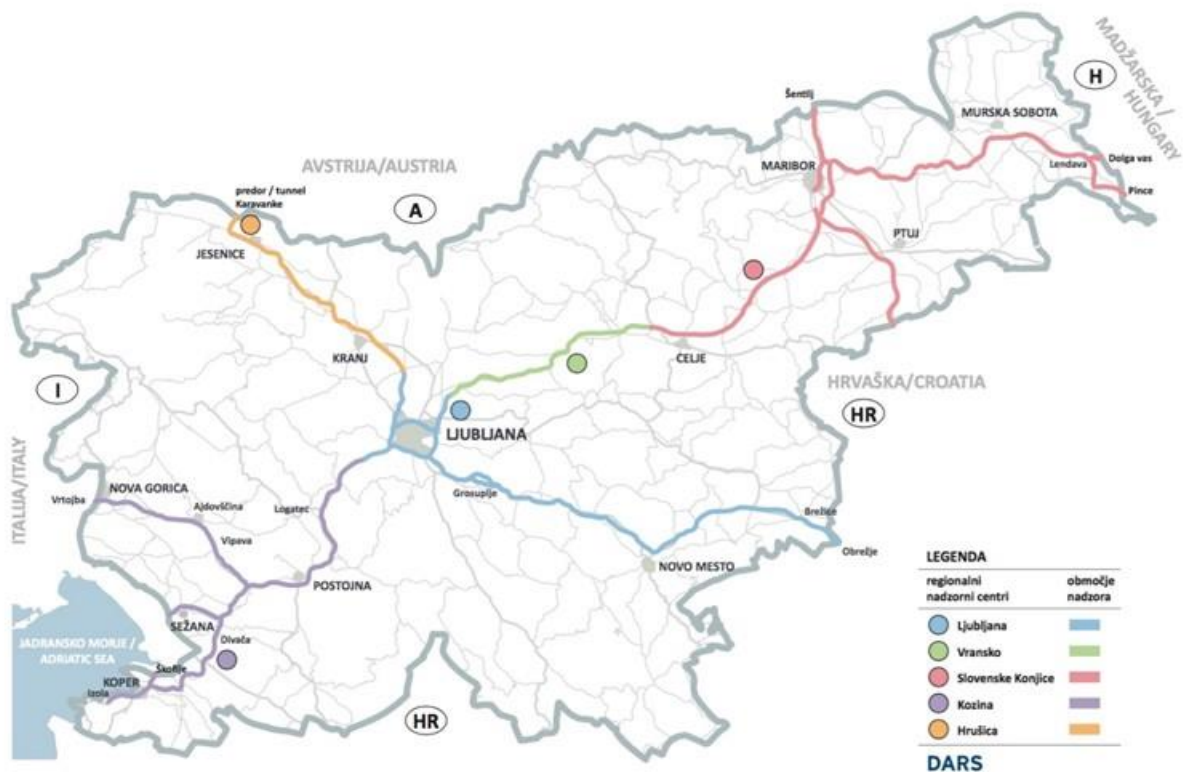
Družba DARS na letni ravni izvaja veliko različnih ukrepov, ki so neposredno povezani z varnostjo, udobjem uporabnikov avtocest in pretočnostjo prometa. Predpogoj dobre prepustnosti je opremljenost avtocestnega sistema z najsodobnejšo opremo. Sodobna oprema za nadzor, vodenje in varnost prometa zagotavlja manj prometnih nesreč, njihovo hitrejšo zaznavo ter posledično zmanjšanje zastojev. S sodobno opremo in vedno hitrejšim pretokom informacij zagotavljamo tudi večjo varnost vzdrževalcev in ostalih intervencij na terenu.

I.16.7.1 Upravljanje in vodenje prometa

24-urni nadzor in vodenje prometa

Nadzorni centri Kozina, Ljubljana, Vrnsko, Slovenske Konjice, Hrušica in Glavni nadzorni center (GNC) s svojimi ekipami nadzornikov prometa skrbijo za nenehni nadzor prometa in zagotavljajo optimalno varnost ter pretočnost slovenskih avtocest in hitrih cest. Glavni nadzorni center (GNC) pokriva celotno območje AC/HC v RS, povezuje regionalne nadzorne centre in usklajuje akcije med njimi. Med drugim skrbi za nadzor in vodenje prometa na državni ter mednarodni ravni, kjer skrbi za nemoten potek izvajanja mednarodnih načrtov vodenja prometa. Poleg koordinacije RNC skrbi GNC tudi za koordiniranost ob večjih dogodkih med ostalimi področji družbe DARS ter zunanjimi intervencijskimi službami, pri čemer zelo dobro sodelujemo z novo Specializirano enoto avtocestne policije Ljubljana.

Slika 26: Centri za nadzor in vodenje prometa

Največjo strokovnost in pravilno ukrepanje nadzornikov prometa zahtevajo nesreče s požari v predorih ter večje spremenljive vremenske razmere, kot so žled, zmanjšana vidljivost, snežni metež, močan veter ter množične prometne nesreče.

V zadnjem času veliko pozornosti poleg same varnosti namenjamo pretočnosti prometa, zato ukrepe prilagajamo trenutnim razmeram na avtocesti, prav tako nadgrajujemo sisteme detekcije prometnega stanja. Na dogodke se tako vedno hitreje odzivamo ter s tem zmanjšujemo nevarne situacije in nepotrebne zastoje.

V letu 2021 smo se v Oddelku za promet uspešno spopadali s prilagajanjem delovnih procesov v nadzornih centrih zaradi epidemije covid-19. Sproti smo prilagajali delovnike zaposlenih v nadzornih centrih ter z vsemi deležniki (Policija, URSZR, Cestninski nadzor ...) usklajevali ukrepe vodenja in nadzora prometa.

S pomočjo glavnega nadzornega centra (GNC) so bile v letu 2021 uspešno vodene ter koordinirane vse večje aktivnosti za zagotavljanje prometne varnosti ter pretočnosti na AC/HC. Med drugim lahko omenimo dve najpomembnejši in to sta izvajanje zimske službe ter premikov varovanih oseb zaradi predsedovanja RS v EU.

Avtocestni promet nadzorujejo kvalificirani certificirani nadzorniki cestnega prometa

V letu 2021 se je nadaljevalo usposabljanje nadzornikov prometa za pridobitev NPK nadzornik/-ca prometa. Nadzorniki prometa RNC Ljubljana so se usposabljali na predorskem simulatorju predora Šentvid in le-to uspešno opravili. Usposabljanje je organizirano in poteka enkrat letno.

Družba DARS v letu 2021 pridobila simulator za Sisteme za nadzor in vodenje prometa (SNVP), s pomočjo katerega so bili usposobljeni nadzorniki prometa vseh nadzornih centrov. Vsako leto je tako predvideno obdobjo usposabljanje na simulatorju SNVP ter predorskem simulatorju, s katerim želimo doseči boljše odzivne čase ob intervencijah ter pravilne reakcije zaposlenih v nadzornih centrih. Poleg izvajanja usposabljanja so planirana tudi druga usposabljanja ter izobraževanja na temo prometa in prometne varnosti.

Osveščanje o pomenu varne vožnje ter informiranje o pretočnosti v prometu

Družba DARS si prizadeva, da zagotavlja pogoje za varno vožnjo in da čim bolj zagotavljamo pretočnost v prometu. Za zagotavljanje prometne varnosti si prizadevajo tudi druge institucije, ki pomembno vplivajo na večjo ozaveščenost uporabnikov, družba DARS pa pri teh vsebinah tvorno sodeluje oz. nekaj aktivnosti (predvsem tiste, ki se tičejo zgolj prometa po AC/HC) izvaja sama.

S ciljem, da se zagotovi čim višja stopnja prometne varnosti, so se izvajale različne aktivnosti in preventivne akcije (dosegljivo na povezavi https://www.dars.si/Sporocila_za_javnost/5/prometna_varnost, www.promet.si in na družbenih omrežjih):

- Skupaj za večjo varnost ob začetku motoristične sezone – treningi varne vožnje za motoriste.
- Sodelovanje z Zavodom VOZIM v obliki inovativnih interaktivnih delavnic »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, ki potekajo na osnovi podajanja osebne izkušnje poškodovancev v prometnih nesrečah.
- **»Na odstavnem pasu niste varni«**. To je najstarejša preventivna vsebina upravljavca družbe DARS in jo bomo ponovno uporabili, saj je še vedno opaziti neustrezno obnašanje voznikov, ki vozijo po odstavnem pasu, vendar tega ne bi smeli početi.
- **»Reši življenje«** – upoštevaj pravilno razvrščanje ob zastoju na avtocesti in na ta način prispevaj k temu, da bodo intervencijske vožnje reševalcev do prometne nezgode potekale čim hitreje. Preventivna vsebina se lahko na portalih objavlja takrat, ko ni drugih aktivnih dogodkov.
- **»Upoštevaj varnostno razdaljo«**, ki je pomembna preventivna vsebina zaradi dokazanega dejstva, da bi bilo na vseh cestah manj prometnih nezgod, če bi bile razdalje med vozili v prometu pravilne (ustreznejše). Preventivna vsebina je še vedno aktivna predvsem na lokacijah, kjer smo vzpostavili dodatno prometno signalizacijo, tako imenovane strešice.
- **»Vozi desno, prehitvaj levo«**, katere začetek sega v leto 2019, se lahko na portalih objavlja takrat, ko ni drugih aktivnih dogodkov in ko promet na voznem pasu ne presega 1.200 vozil/uro. Ko je promet gost, pa te vsebine niso več ustrezne, saj se pogoji takšne vožnje spremenijo.
- Druge pomembne vsebine, kot primer: podajanje prometnih informacij glede čakalnih časov (zastojev) na mejnih prehodih z navedbo druge izbire (ugodnejše smeri) ter informacije v zvezi z epidemijo, ki vplivajo na promet in prometna dogajanja.

Poleg zgoraj omenjenih akcijah smo sodelovali še pri izvajanju preventivnih akcij Agencije RS za prometno varnost: »Alkohol«, »Hitrost« in »Telefon«. Namen teh akcij je bil predvsem poziv voznikom k temu, da ne uživajo alkohola, medtem ko nameravajo za volan, in zmanjšanju/prilagoditvi hitrosti na cesti.

Izvajanje ukrepov na področju prometa in skrbi za varnost uporabnikov

- Umirjanje hitrosti in povečanje pretočnosti.
- Menjava varnostnih ograj in prometne signalizacije.
- Dodatna signalizacija za varnostno razdaljo.
- Postavitev varnostnih ograj na objektih za preprečevanje zdrsav vozil z objektov.
- Zamenjava kašipotne signalizacije na izvozih z avtocest.
- Zamenjava zaključnic in postavitev dodatnih varnostnih ograj ter postavitev blažilnikov trkov.

Upravljanje inteligentnih transportnih sistemov (ITS) oziroma t. i. pametnih avtocest

- Implementacija 6 cestno vremenskih postaj
- Implementacija 10 novih termo-detekcijskih kamer za izvajanje video detekcije
- Integracija nove spremenljive informativne signalizacije - SPS v nadzorne centre za vodenje prometa
- Pričeli smo izvedbo projekta upravljanja s prometom na mestnih vpadnicah Ljubljane.
- Posodobitev semaforje z nadgradnjo video-detekcijskega sistema na krožišču Tomačevo.
- Implementacija pilotnega projekta C-ITS.

I.16.7.2 Zagotavljanje prometnih informacij

Na evropski ravni so prometne informacije v Sloveniji optimalno obdelane in posredovane uporabnikom. Hitrejša in kakovostna prometna informacija je pogoj za optimalno pretočnost in prometno varnost. Prometni dogodki so v Sloveniji zelo hitro zaznani, informacije pa uporabnikom dosegljive že v nekaj sekundah. Kanali, po katerih se pretakajo informacije, so vsako leto številnejši, saj različni uporabniki (glede na starost in vrsto prevoznega sredstva) uporabljajo različne komunikacijske kanale.

Družba DARS razvoju informacijskih kanalov in zaznavi dogodkov sledi na način, da redno uvaja nove tehnologije, pilotne sisteme in da je vključen v mednarodne delovne skupine na tem področju.

Prometno-informacijski center: vir verodostojne in ažurne prometne informacije

Vsebine na spletni strani www.promet.si, ki jih uporabniki najbolj spremljajo:

- dogodki in potek prometa na zemljevidu,
- cestne kamere,
- cene goriva,
- merilna mesta sistema Burja,
- virtualni asistent Stane.

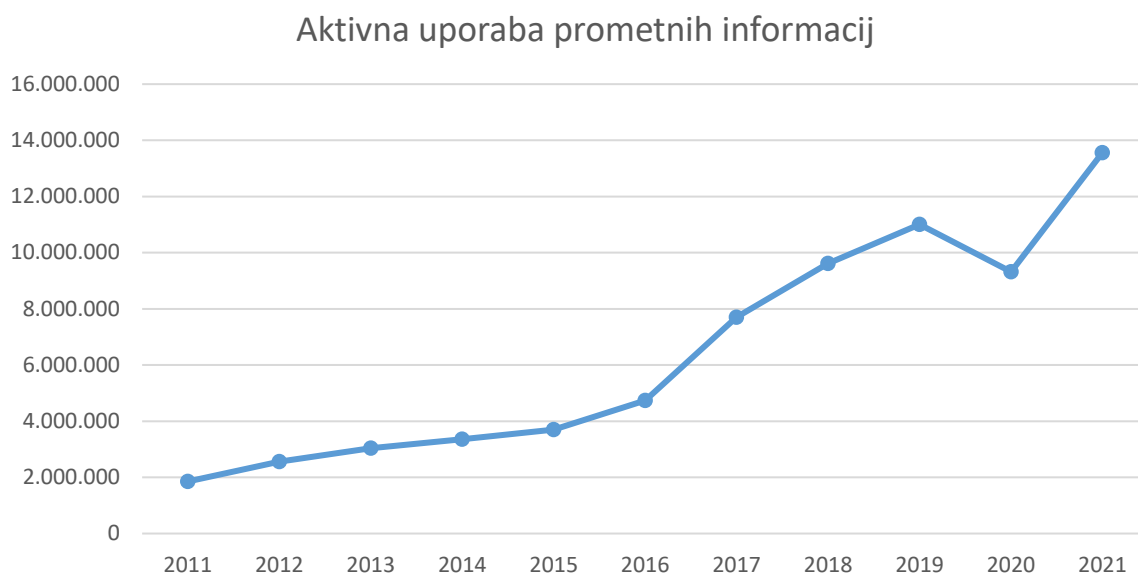
Ob tem je na voljo še možnost kreiranja lastnega uporabniškega računa (Moj Profil/Prijava), prek katerega se uporabniki lahko naročijo na številne informacije po e-pošti, npr. na tedensko prometno napoved, posebna opozorila za tovornjake ipd.

Prometno-informacijski center je v zadnjih 15 letih:

- posredoval več kot 530.000 informacij o dogodkih na državnem cestnem omrežju: v povprečju 35.515 na leto, 2.959 na mesec in 98 na dan,
- samo v zadnjih osmih letih so operaterji v PIC-u sprejeli že več kot 1.000.000 klicev, spletno stran pa je v tem času obiskalo več kot 10.000.000 različnih uporabnikov.

Rast prometa in števila dogodkov kaže razlika med dogodki prvo leto delovanja PIC-a (2006) in leta 2019. Leta 2006 je PIC poročal o 11.545, leta 2019 pa o 107.346 dogodkih. Zaradi vpliva krize zaradi covid-19 se je v letih 2020 in 2021 zmanjšalo tudi število dogodkov, vendar se je glede na leto 2020 v letu 2021 zelo povečalo in že približalo številu iz leta 2019. Tako se spet povečuje potreba po prometnih informacijah. Uporaba lastnih kanalov obveščanja je kljub manjšemu številu dogodkov preseгла leto 2019. Pomemben dejavnik pri tem so dejavnosti Prometno-informacijskega centra in Darsove Službe za komuniciranje pri promoviranju prometnih informacij.

Slika 27: Aktivna uporaba prometnih informacij

Prikaz aktivne uporabe prometnih informacij predstavlja uporabo več kanalov, prek katerih uporabniki dostopajo do prometne informacije (svetovni splet, Twitter, Facebook, aplikacija za mobilne naprave, klici v PIC).

Aktivna uporaba prometnih informacij, ki jih zagotavlja Prometno-informacijski center, se je zaradi razmer ob epidemiji covid-19 leta 2020 zmanjšala na raven iz leta 2018. Pri tradicionalnih medijih je padla še precej bolj, vendar pa se je leta 2021 dvignila nad leto 2019, kar je med drugim posledica uporabe novih orodij, izboljšanja starih orodij in promocije.

Mednarodno vodenje prometa (Traffic management plan – TMP)

V družbi DARS že več let aktivno sodelujemo s sosednjimi državami na področju mednarodnega vodenja prometa.

V letu 2021 smo upravljalci avtocest v Sloveniji (GNC DARS) in sosednjih državah večkrat uporabili sistem TMP za medsebojno obveščanje in usklajevanje ukrepov. Izkazal se je za dobro orodje, ki izboljša in pospeši medsebojno komunikacijo. Razvoj na področju digitalizacije pa narekuje stalno prilagajanje in nadgrajevanje sistema.

Gre za prvi povsem digitalizirani sistem mednarodnega vodenja prometa v Evropi. S tem je narejen velik korak k hitrejšemu in mednarodno usklajenemu obveščanju in vodenju prometa na glavnih cestnih povezavah v tem delu Evrope. S tem je tudi močno izboljšán odziv na večje nepredvidene izredne dogodke, ki zahtevajo takojšnje operativno mednarodno usklajevanje.

Vodenje prometa na AC omrežju (slovenski TMP)

V letu 2021 smo tudi uspešno zaključili državne načrte za vodenje prometa, in sicer za boljše ukrepanje in preusmerjanje prometa ob zaprti avtocesti. Usklajeni so z DRSI in policijo, v veliko pomoč pri izvedbi pa so bile izkušnje pri izdelavi mednarodnih načrtov. Državni načrti so konec leta 2021 v fazi testiranja in bodo osnovno vodilo upravljavcem cest za primere, ko se promet zaradi izrednih dogodkov preusmerja na vzporedno cestno omrežje

I.16.8 Upravljanje človeških virov

Zavzeti in kompetentni zaposleni so ena od treh strateških smernic družbe DARS, ki izhajajo iz sprejete Strategije družbe DARS za obdobje od leta 2021 do 2025. Ključni strateški cilji v okviru te strateške usmeritve so:

- nenehna krepitev kompetentnosti in zavzetosti zaposlenih,
- razvoj voditeljstva in
- zagotavljanje varnosti delavcem pri delu in krepitev njihovega zdravja.

Spoštovanje predpisov na področju delovnega prava in varstva zdravja pri delu je temeljno vodilo naše družbe pri delu z zaposlenimi, saj ves čas zagotavljamo takšno delovno okolje, da lahko zaposleni v celoti izkoristijo potenciale in talente ter tudi na ta način pripomorejo k odličnim poslovnim rezultatom. V družbi se neprestano razvijajo nove inovativne in sodobne pristope za povečanje spoštljivega ravnanja in komuniciranja na delovnem mestu ter do poslovnih partnerjev, s čimer želimo zagotoviti zavest in kulturo, ki prispeva k spodbujanju najboljšega v vsakem zaposlenem v družbi.

V družbi DARS imamo ničelno toleranco do vsakršne oblike kršenja človekovih pravic, pri čemer predstavlja spoštovanje predpisov in dobrih praks s področja človekovih pravic je temeljno vodilo družbe pri delu z zaposlenimi. Človekove pravice v družbi dosledno spoštujemo, in sicer v skladu z veljavno zakonodajo (Ustava RS, konvencije ILO, Zakon o varstvu pred diskriminacijo, Zakon o delovnih razmerjih), Darsov kodeks ravnanja ter interne akte družbe, ki obravnavajo predvsem diskriminacijo na delovnem mestu, mobing, ter človekove temeljne ekonomske in socialne pravice.

Podatki o zaposlenih v družbi DARS

Tabela 10: Ključni podatki o zaposlenih v družbi DARS za leti 2020 in 2021

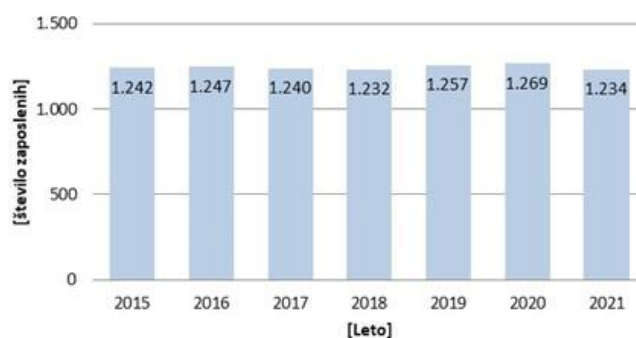
	2020	2021
Stanje zaposlenih v družbi DARS		
Število zaposlenih v družbi DARS – z nadomeščanji	1269	1234
Število zaposlenih v družbi DARS – brez nadomeščanj	1263	1233
Demografski podatki o zaposlenih		
Povprečna starost zaposlenih	46,4 leta	46,9 let
Odstotek zaposlenih žensk	25,5 %	25,2 %
Izobrazbena struktura zaposlenih		
Odstotek zaposlenih z največ IV. stopnjo izobrazbe	35,5 %	35,3 %
Odstotek zaposlenih s V. stopnjo izobrazbe	32,2 %	31,8 %
Odstotek zaposlenih s VI. stopnjo izobrazbe	18,7 %	18,9 %
Odstotek zaposlenih s VII. ali višjo stopnjo izobrazbe	13,6 %	14,0 %
Socialna varnost zaposlenih v družbi DARS		
Število dodeljenih solidarnostnih pomoči	53	58
Število delavcev s priznano invalidnostjo	46	48
Število uvedenih postopkov za priznanje invalidnosti	19	27
Število prijav v prostovoljno pokojninsko zavarovanje	52	23
Stopnja bolniškega staleža	6,56 %	6,76 %
Razvoj zaposlenih – izobraževanje in usposabljanje		
Obseg izobraževanj v urah na zaposlenega	10	9
Vrednost izobraževanj na zaposlenega	131	111
Obseg udeležencev na izobraževanju	1786	1781

Zaposlovanje

Za doseganje zastavljenih poslovnih ciljev v letu 2021 in nemoteno poslovanje je potekalo zaposlovanje v skladu s sprejetim Operativno-izvedbenim delom Kadrovskega načrta za leto 2021. V letu 2021 je bilo izvedenih 41

eksternih in 12 internih objav prostih delovnih mest, torej skupaj 53 prostih delovnih mest. V družbi DARS se je zaposlilo 25 delavcev in 60 delavcem je prenehalo delovno razmerje.

Slika 28: Število zaposlenih v družbi DARS od 2015 do 2021

Skrb za socialno varnost zaposlenih

V skladu z veljavno zakonodajo in sprejetimi internimi akti delodajalca družba DARS nadaljuje z izvajanjem že utečenih dobrih praks, ki pomembno prispevajo k višji socialni varnosti zaposlenih, kot tudi bodočih upokojencev.

V letu 2021 je bilo zaposlenim izplačanih 58 solidarnostnih pomoči. 144 zaposlenih je bilo upravičenih do izplačila jubilejne nagrade. Vsi zaposleni, ki so sklenili delovno razmerje v družbi pa so bili vključeni v kolektivno dodatno zavarovanje za dodatno pokojnino po svoji izbiri, pri enem od treh upravljavcev pokojninskih skladov, s katerim je zaposlenim ponujen pomemben vidik zagotavljanja socialne varnosti tudi potem, ko se bodo upokojili.

V letu 2021 je bilo v teku 27 invalidskih postopkov, 8 več kot v letu 2020, od katerih je 8 delavcev na novo pridobilo kategorijo invalidnosti, 4 delavcem s priznano kategorijo invalidnosti je delovno razmerje v tem letu prenehalo. Število zaposlenih z ugotovljeno kategorijo invalidnosti narašča. V letu 2021 je bilo v družbi mesečno zaposlenih povprečno 46 delavcev s priznano kategorijo invalidnosti, kar predstavlja povprečno 8,5 invalidov nad zakonsko določeno kvoto, zato pri Javnem jamstvenem, preživninskem in invalidskem skladu Republike Slovenije uveljavljamo nagrado za preseganje kvote invalidov in oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Delodajalec je tudi v letu 2021 nadaljeval s spodbudami za upokojevanje z dodatnimi odpravninami in možnostjo opravljanja začasnega ali občasnega delu upokojenca. V letu 2021 se je upokojilo 30 delavcev, 32 delavcev nadaljuje z delom po izpolnitvi pogojev za upokojitev. V tem letu je bilo pripravljenih 16 pogodb za opravljanje začasnega ali občasnega dela upokojencev, od teh je bilo sklenjenih 14.

V letu 2021 je znašal delež upravičene zadržanosti z dela zaposlenih 6,76 % glede na redno delo in je najvišji do zdaj. Višji je za 0,20 odstotne točke oziroma za 3,04 % kot v letu 2020. Število izgubljenih dni zaradi upravičene zadržanosti z dela je znašalo povprečno 17,75 delovnih dni na zaposlenega. Že drugo leto zapored je področje upravičene zadržanosti z dela še posebej zaznamovala epidemija covid-19. Za omilitev posledic je država sprejela več zakonskih podlag, ki so predvidele nove odsotnosti iz razloga izolacije, karantene, višje sile, čakanje na delo in drugo. V letu 2021 je bilo teh odsotnosti 13,14 %.

Glede na vse večjo zahtevnost in kompleksnost delovnih procesov oziroma dela, najvišji delež upravičene zadržanosti z dela, visoko število zaposlenih s spremenjeno delovno zmožnostjo in posledično ocenitev na invalidski komisiji Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter upoštevanje višje povprečne starosti in daljšo delovno aktivnost, zahteva posebno skrb, načrtovanje kadrovskega resursov.

Razvoj kadrov

Skladno s strateškimi cilji družbe DARS, usmeritvami SDH ter Načrtom razvoja in izobraževanja zaposlenih za leto 2021 so bile aktivnosti na področju razvoja kadrov v večji meri usmerjene v izvajanje razvojnih letnih pogovorov z zaposlenimi, merjenje digitalnih kompetenc ter v razvoj vodij.

Tudi v letu 2021 je na obseg in način izvedbe izobraževanja in usposabljanja pomembno vplivala epidemija covid-19. Realiziranih je bilo skupno 11.650 izobraževalnih ur, kar je 7 % manj kot predhodno leto. Največji delež v

obsegu 74 % predstavlja interno izobraževanje. Število zaposlenih, vključenih v izobraževanje, je bilo v letu 2021 skupno 1.781 in je na ravni predhodnega leta.

Zaradi epidemioloških ukrepov so izobraževanja in usposabljanja v veliki meri potekala v obliki on-line seminarjev in delavnic. Med vsebinami v internem izobraževanju in usposabljanju so prevladovalе vsebine iz uporabe digitalnih orodij za delo in komunikacijo na daljavo ter za uporabo drugih računalniških orodij. Izvajala so se tudi različna strokovna izobraževanja s področja vzdrževanja avtocest, vodenje projektov, informacijske varnosti, varstva osebnih podatkov in izvajanja GDPR, ob ustreznih preventivnih ukrepih za preprečevanje širjenja epidemije, ko so razmere to dopuščale, pa tudi druga izobraževanja, kot na primer treningi komunikacije, coachingi za vodje, treningi varne vožnje ipd.

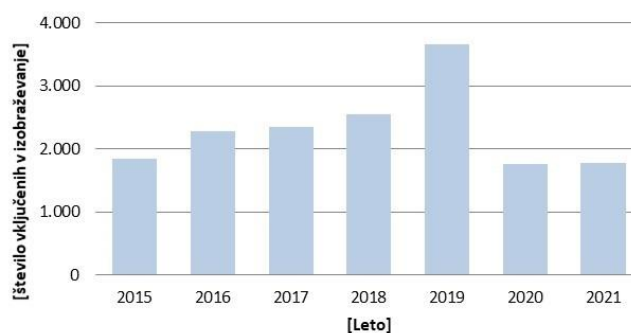
V letu 2021 se je eksternih izobraževanj s ciljem sledenja strokovnemu razvoju, tehnološkim in zakonodajnim spremembam udeležilo skupno 246 zaposlenih, kar je za cca. 28 % več kot v letu 2020. V okviru tega izobraževanja je bilo realiziranih 3.085 izobraževalnih ur, to je za cca. 62 % več kot v letu 2020.

Slika 29: Prikaz števila izobraževalnih ur v obdobju 2015–2021

Virtualno okolje je v času epidemije covid-19 postalo novo učno okolje, ki je bilo dobro sprejeto, vendar se med zaposlenimi čuti potreba po izvedbi v živo. V interakciji med druženjem udeležencev se neposredno izmenjujejo mnenja in izkušnje, ki obogatijo strokovno znanje in veščine. Omejitve iz naslova ukrepov omejevanja epidemije covid-19 so najbolj posegle prav na izvedbo izobraževanj, namenjena zaposlenim, ki svojega dela ne opravljajo za računalnikom.

Slika 30: Število vključenih v izobraževanje v obdobju 2015–2021

Skupno je bilo za potrebe izobraževanj in usposabljanj zaposlenih v družbi DARS v letu 2021 za cca. 9 % več finančnih sredstev kot predhodno leto. Za interno izobraževanje je bilo uporabljenih 57 % finančnih sredstev in 43 % za eksterna izobraževanja. Število vseh izobraževalnih ur na zaposlenega je v letu 2021 v primerjavi z letom

2020 manjše za 7 % in znaša 9,34 ur. Tudi vrednost izobraževanj na zaposlenega je v primerjavi s predhodnim letom manjša za 15 % in znaša 111 EUR.

Slika 31: Vrednost uporabljenih finančnih sredstev za izobraževanje na zaposlenega v obdobju 2015–2021

Projekti na področju upravljanja človeških virov

V družbi DARS so se v letu 2021 glede na ukrepe, ki so omejevali izvedbo izobraževanj in usposabljanj, v večjem obsegu izvajale aktivnosti na različnih projektih, s katerimi se prispeva k boljšemu upravljanju s človeškimi viri.

Kadrovski informacijski sistem: Z namenom digitalne podpore kadrovskim procesom se je v letu 2021 intenzivno delalo na vzpostavitvi kadrovskega informacijskega sistema, ki je bil do konca leta uspešno vzpostavljen in celovito podpira delo z zaposlenimi ter na enem mestu združuje vse kadrovske procese. Novi kadrovski informacijski sistem nudi ažurne in hitro dostopne informacije za delo kadrovske službi, prav tako pa tudi vsakemu zaposlenemu, vodjem in vodstvu za poslovno odločanje.

Izvedba razvojnih letnih pogovorov: Razvojni letni pogovori z zaposlenimi predstavljajo temelj uspešnega vodenja in razvoja zaposlenih, saj omogočajo prepoznavo ambicij in usmerjanje ter razvoj potenciala zaposlenih. Po izvedenem usposabljanju vodij za kakovostno izvedbo le-teh se je v letu 2021 pristopilo k izvedbi. Razvojni letni pogovor je bil opravljen s 561 zaposlenimi. Obseg je manjši od pričakovanega zaradi vpliva epidemije covid-19.

Priprava razvojnih načrtov: Skladno s sprejetim načrtom razvoja in izobraževanj zaposlenih v družbi DARS za leto 2021 se je pristopilo tudi k pripravi razvojnih načrtov za zaposlene, in sicer za ključne zaposlene, ki pomembno prispevajo k uresničevanju strategije in poslovnih ciljev družbe DARS. Za pripravo razvojnih načrtov je bilo organizirano merjenje vodstvenih in socialnih kompetenc ključnih kadrov, kar v povezavi z rezultati drugih merjenj ter kariernim interesom zaposlenega predstavlja temelj za pripravo razvojnih načrtov.

Merjenje organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih: Kot vsako leto se je tudi v letu 2021 pristopilo k merjenju organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih, ki pa je bilo prvič izvedeno samo v elektronski obliki. Rezultati v primerjavi s prehodnim letom kažejo minimalno nižjo oceno organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih, zato pa je zavzetost zaposlenih izboljšana. Dobro opravljeno delo je pohvaljeno, spoštuje se mnenje zaposlenega, sodelavci težijo h kvalitetno opravljenemu delu in mar jim je za druge sodelavce. Izzivi na področju zadovoljstva zaposlenih so enaki kot predhodno leto in se nanašajo na možnosti napredovanja, plačo in interno komuniciranje.

Projekt partnerskega sodelovanja v KoC LOGINS: Družba DARS se je v letu 2019 ponovno vključila v partnerski projekt kompetenčnega centra za logistiko KoC LOGIN, v okviru katerega je pridobila skupno 37.000 evrov sredstev iz Evropskega socialnega sklada za usposabljanje in izobraževanje zaposlenih in ki jih lahko črpa v obdobju 2019–2022. V letu 2021 nam je z izvedenimi internimi izobraževanji uspelo realizirati izobraževanja v vrednosti 14.391,42 evrov.

Merjenje digitalnih kompetenc: Sodobna informacijska tehnologija zahteva znanje za uporabo različnih novih digitalnih orodij. Z namenom, da se preveri stanje digitalnih kompetenc zaposlenih je bilo konec let 2021 izvedeno merjenje digitalnih kompetenc vseh zaposlenih, ki opravljajo delo z računalnikom. Merjenje digitalnih kompetenc je opravilo 284 zaposlenih, rezultati pa bodo osnova za pripravo kratkih usmerjenih izobraževanj v letu 2022, s katerimi se bo učinkovito nadgradilo obstoječe znanje in povečalo uspešnost ter storilnost pri delu.

Družba DARS je družini prijazno podjetje: Na osnovi sprejetih ukrepov iz naslova pridobljenega polnega certifikata Družini prijazno podjetje so se v letu 2021 nadaljevale aktivnosti, ki zaposlenim omogočajo lažje usklajevanje zahtev dela in družinskega življenja.

I.16.8.1 Oblikovanje varnega delovnega okolja

V družbi DARS zahteve po funkcionalni in varni uporabi delovnih prostorov upoštevamo že pri izdelavi projektnih nalog. Projektne rešitve (tako delovnih prostorov kot avtocest) so takšne, da ne zagotavljajo samo varne uporabe, ampak tudi varnost delavcem pri vzdrževanju. Zavedamo se, da so slabe rešitve najdražje tako zaradi visokih stroškov vzdrževanja, kot tudi z vidika zagotavljanja zadovoljstva uporabnikov in naših zaposlenih. Rešitve, do katerih se pride na osnovi pritožb in slabih praks (poškodb vzdrževalcev pri delu) po končani gradnji, je težko, včasih celo nemogoče popraviti. Zato v projekte, s katerimi se uvaja novosti v delovnih procesih, vključujemo tudi strokovne delavce za varnost in zdravje pri delu.

V letu 2021 so delavci Službe za varnost in zdravje pri delu aktivno sodelovali pri ureditvi postavitve naprav za nadzor e vinjet. Pregledali so ureditve dostopov do portalov za nadzor prometa in poročila s potrebnimi ukrepi posredovali področju vzdrževanja in upravljanja. Opravili so interne nadzore nad upoštevanjem varnostnih zahtev pri vzdrževalnih delih in pripravili poročila vodstvu s predlogi ukrepov. Prav tako so analizirali okoliščine nezgod pri delu in na pomanjkljivosti opozorili vodje in delavce vzdrževanja na obdobjih usposabljanjih za varno delo. To so opravili skupaj s predpisanimi preizkusi usposobljenosti za varno delo v času, ko je epidemija pojenjala (v maju, juniju, septembru in oktobru). Zagotovili so, da je bila vsa delovna oprema v letu 2021 kljub epidemiji covid-19 redno pregledana. Skozi vse leto so zagotavljali servisne preglede gasilnikov in hidrantov ter vzdrževanje sistemov aktivne požarne zaščite.

Opravljenе so bile tudi meritve izpostavljenosti delavcev škodljivim kemikalijam pri izdelavi horizontalne signalizacije ter izpušnim plinom pri izvajanju cestninskega nadzora. Nikjer mejne vrednosti niso bile presežene. V skladu s predpisom (Uredba o nacionalnem radonskem programu) je pooblaščenca institucija ZVD d. d. opravila predpisane meritve radona v objektih na območjih z več radona /ACB Kozina, ACB Postojna, Izpostava Dob, ACB Novo mesto/. Ob tem je bilo ugotovljeno, da so koncentracije radona presežene v enem prostoru na območju AC baze Kozina, kjer je bilo zato potrebno meritve ponoviti. Strokovnjaki Instituta Josef Stefan nam pripravljajo predlog za sanacijo stanja.

Delavci so zaradi epidemije (ko medicina dela ni delovala) z rahlo zamudo opravljali zdravniške preglede pri pooblaščenih specialistih medicine dela.

Nezgode pri delu

V letu 2021 je bilo v družbi evidentiranih 31 nezgod s poškodbami delavcev pri delu. Kot običajno je bilo največ poškodovanih (28) vzdrževalcev, poškodovala pa sta se še dva cestninska nadzornika in ena delavka iz cestninsko uporabniškega centra. Zaradi poškodb ni prišlo do invalidnosti nobenega od delavcev, 2 delavca sta bila v bolniški več kot 30 dni, v 3 primerih pa je šlo za lažje poškodbe in delavcu ni bilo potrebno v bolniški stalež. Do konca leta 2 delavca, ki sta se poškodovala v decembru, še nista zaključila z zdravljenjem.

I.16.9 Odgovornost do naravnega okolja

Glede na naše poslanstvo smo zgradili in upravljamo AC-omrežje, ki je tesno povezano z naravnim okoljem tako v fazi umestitve v prostor kot tudi v fazi upravljanja in nadaljnega razvoja avtocestnega omrežja. Naša zaveza je, da v vseh fazah delovanja delujemo okoljsko odgovorno in nenehno zmanjšujemo škodljive vplive na okolje.

Družba DARS ima področje okolja in energije sistematično obvladovano, kar potrjujeta pridobljena mednarodna standarda ISO 14001 in ISO 50001.

Družba DARS se z letno porabo energije 44,61 GWh (v letu 2021) že uvršča med velike slovenske porabnike energije. Glede na procese družbe, ki jih določa potreba po upravljanju predorov in osvetljevanju površin, pa tudi po upravljanju in vzdrževanju cest, predstavlja največjo porabo energije električna energija (50,8 %), ki ji sledita poraba goriva za pogon vozil (39,3 %) ter poraba energije za potrebe ogrevanja objektov (9,9 %).

Strategija družbe 2021–2025 je namenila velik poudarek energetske učinkovitosti in varovanju okolja, zato smo določili v strategiji, kot enega izmed desetih strateških ciljev **Razvoj trajnostne infrastrukture in krožnega gospodarstva** z dvema ključnima kazalnikoma:

- Zmanjšati delež rabe energije za 5 odstotkov na km AC in HC omrežja v upravljanju do leta 2025 glede na leto 2019.
- Zmanjšati delež izpustov CO₂ na km omrežja AC in HC v upravljanju za 10 odstotkov do leta 2025 glede na leto 2019.

Ključne kazalnike bomo dosegli z naslednjimi operativnimi cilji:

- Količinska poraba električne energije se bo do leta 2025 zmanjšala za 15 odstotkov glede na obstoječe stanje porabnikov električne energije za leto 2015.
- Zmanjšati porabo energentov za ogrevanje za 30 odstotkov do leta 2025 glede na izhodiščno leto 2015 in zmanjšati izpuste CO₂ energentov za ogrevanje za 30 odstotkov do leta 2025 glede na izhodiščno leto 2015.
- Zmanjšati povprečno porabo goriva za delovna vozila in mehanizacijo ter lahka tovorna vozila za 2 odstotka do leta 2025 glede na leto 2019.
- Povečati delež energije iz obnovljivih virov do leta 2025 v skupni porabi na področjih:
 - o ogrevanja za 15 odstotkov glede na leto 2019,
 - o električne energije za 1 odstotek glede na leto 2019.
- Do leta 2025 ustanovitev vsaj ene Energetske skupnosti, ki bo temeljila na obnovljivih virih energije.
- Do leta 2025 zagotovitev 20 odstotkov voznega parka osebnih vozil za službene namene na alternativna pogonska goriva (električna vozila, SZP ali hibridi) in 10 odstotkov lahkih tovornih vozil na stisnjen zemeljski plin.

Skupna raba energije

Spodnja tabela predstavlja rabo in trende porabe energije po vrstah energentov. S celovitim pristopom upravljanja energije in pripadajočimi ukrepi zmanjšujemo porabo energije pri energentu električna energija ter ogrevanje. Razlogi za večjo porabo v letu 2021 glede na predhodno leto, so na področju električne energije, gradnja druge cevi Karavanke in ostala obnovitvena dela ter na področju ogrevanja večji temperaturni primanjkljaj ter daljša kurilna sezona kot v letu 2020.

Tabela 11: Raba energije

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Elektrika	MWh	25.735	25.181	24.526	23.598	22.584	21.670	22.190
Goriva	MWh	16.384	17.538	16.369	18.662	18.081	16.752	17.646
Zemeljski plin	MWh	1.866	1.524	1.676	1.443	1.386	1.564	1.812
UNP propan	MWh	2.018	2.253	2.123	1.964	1.857	1.736	1.994
UNP propan butan	MWh	1.171	1.225	1.105	852	475	428	403
Kurilno olje	MWh	238	344	291	238	97	58	82
Daljinsko ogrevanje	MWh	586	810	778	638	550		
Biomasa	MWh						452	482
Skupaj	MWh	47.998	48.875	46.868	47.395	45.030	42.660	44.609

Drugi podrobnejši podatki in prikazi odgovornega ravnanja do naravnega okolja bodo navedeni v »Trajnostnem poročilu za leto 2021«, ki je samostojen dokument.

I.16.10 Vključenost v širšo družbo

Lokalna skupnost je vključena v vseh fazah umeščanja avtocest v prostor, njeni predlogi in pobude se primerno upoštevajo.

Priznanja in nagrade

Družba DARS je v zadnjih letih prejela naslednja priznanja in nagrade:

- priznanje Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za primer dobre prakse na področju promocije zdravja pri delu za leto 2012;
- priznanje Evropske mreže za promocijo zdravja (ENWHP) pri delu za primer dobre prakse za leto 2013;
- DARS ugledni delodajalec v letu 2013;
- DARS ugledni delodajalec v letu 2015;
- DARS je skupaj z Republiko Slovenijo prejemnik posebnega jubilejnega odličja Maksa Fabianija v letu 2015;
- DARS ugledni delodajalec v letu 2016;
- DARS ugledni delodajalec v letu 2018;
- DARS priznanje za okolju prijazno storitev za leto 2019;
- priznanje Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani v letu 2020.

Zaveze zunanjim pobudam

V družbi DARS prostovoljno sodelujemo v pobudah, ki spodbujajo etično ravnanje ter okoljsko, družbeno in ekonomsko vzdržno poslovanje.

Članstvo v mednarodnih združenjih

Družba DARS aktivno sodeluje s sorodnimi podjetji v tujini in je vključena v članstvo v mednarodnih organizacijah. Najpomembnejše med njimi je evropsko združenje avtocestnih koncesionarjev ASECAP, kjer zasedamo tudi nekatere pomembne funkcije in prek katerega posredno sodelujemo z globalnim združenjem lastnikov in operaterjev cestninskih objektov IBTTA. Prek Nacionalnega komiteja PIARC Slovenija je družba DARS vključena tudi v PIARC (World Road Association), ki je kot nepolitično in nepridobitno svetovno cestno združenje ustanovljeno z namenom izmenjave znanj na področju cest in prometa. Družba DARS je članica platforme za vzpostavitev evropskega elektronskega cestninjenja EPF (EETS Facilitation Platform) in pridružena članica platforme EasyGo. Poleg formalnega članstva smo prisotni tudi na dogodkih, ki jih organizirajo druga stanovska združenja in platforme kot sta IRF Global (International Road Federation) in CEDR (Conference of European Networks and Roads). Podrobnejša predstavitev mednarodnega sodelovanja družbe DARS je razvidna iz poglavja I.12 Mednarodno sodelovanje in pridobivanje evropskih nepovratnih sredstev.

Družbena odgovornost

Zavedamo se odgovornosti, ki jo imamo do ljudi in okolja, v katerem delujemo. Z ozaveščanjem in preventivnimi akcijami na področju prometa in prometne varnosti ter varovanja okolja se aktivno vključujemo v aktualno družbeno dogajanje in ga po svojih močeh sooblikujemo na boljše.

Na področju družbene odgovornosti posvečamo posebno pozornost vsebinam, povezanim z varnostjo v prometu, izobraževanju in preventivnemu delovanju na avtocestah in hitrih cestah, ki jih upravljamo in vzdržujemo.

Sponzorstva in donacije

Donatorska sredstva namenjamo v skladu s poslanstvom družbe DARS projektom s področja preventive v prometu in strokovnih srečanj, povezanih s prometom, njegovo pretočnostjo in varnostjo ter gradnjo, vzdrževanjem in upravljanjem avtocest in hitrih cest. Pogosto pomagamo prostovoljnemu gasilskemu društvu, ki intervenirajo ob izrednih dogodkih na avtocestnem omrežju v našem upravljanju.

Sredstva za sponzorstva namenjamo zgolj izjemoma, predvsem dogodkom oziroma projektom s področij delovanja družbe DARS.

Seznam sklenjenih sponzorskih in donatorskih pogodb objavimo na naši spletni strani.

Varstvo osebnih podatkov

Družba DARS namenja posebno pozornost obdelovanju osebnih podatkov v skladu s predpisi s področja varstva osebnih podatkov. Imenovana je pooblaščenca oseba za varstvo osebnih podatkov v družbi.

Zakonitost obdelave in varstvo osebnih podatkov zagotavljajo:

- odgovorne in pooblaščen osebe,
- opredeljen način obdelave podatkov,
- opredeljen namen obdelave podatkov,
- pravne podlage za obdelavo podatkov,
- uporabniki osebnih podatkov.

Tehnične rešitve obdelave osebnih podatkov so usklajene s predpisi s področja varstva osebnih podatkov.

Strojna, programska in aplikativna oprema je varovana v skladu z notranjimi akti in načeli upravljanja dostopov do informacijskih virov.

Izvajajo se različne oblike izobraževanja in ozaveščanja zaposlenih o pomenu varstva osebnih podatkov, kar pripomore k skladnosti obdelave osebnih podatkov v družbi.

I.16.11 Odgovornost do dobaviteljev/izvajalcev

Družba DARS je tudi v letu 2021 uspešno sodelovala z dobavitelji/izvajalci tako doma kot v tujini, medtem ko je bilo glede na specifičnost poslovanja večina poslovnega sodelovanja na področju nabave storitev, blaga in na področju gradenj osredotočenega na dobavitelje/izvajalce iz Slovenije.

Merila za oddajo javnega naročila

Družba DARS je pri naročanju blaga, storitev in gradenj zavezana slediti Zakonu o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18 in 121/21). Merila za oddajo javnega naročanja so podrobneje opredeljena v 84. členu Zakona o javnem naročanju, kjer je zapisano, da naročnik odda javno naročilo na podlagi ekonomsko najugodnejše ponudbe. Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21) določa, da je zeleno javno naročanje obvezno za 22 predmetov javnega naročanja.

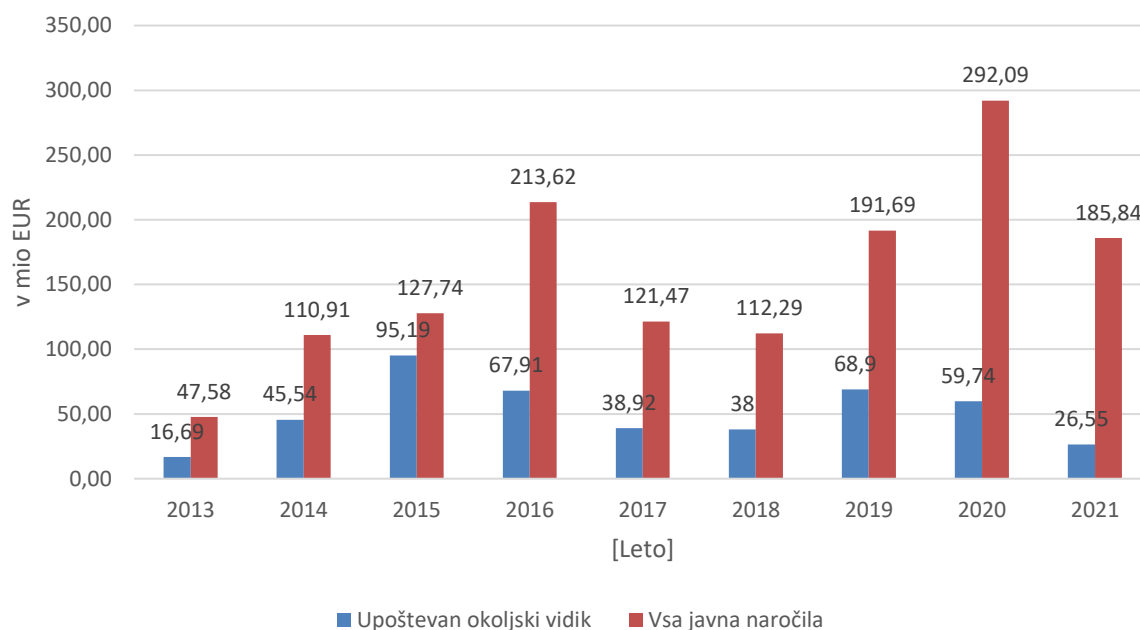
Dobavitelji izdelkov in storitev (lokalno, tujina)

Na portalu eJN¹, ki je v upravljanju Ministrstva za javno upravo, je v modulu STATIST mogoče pridobiti statistične podatke s področja javnega naročanja v Republiki Sloveniji. Iz podatkov za leto 2021 je razvidno, da je 1.022 javnih naročnikov oddalo za 5.157.461.827,16 EUR (brez DDV) javnih naročil. Skupno število objavljenih javnih naročil je bilo 7.062, oddanih javnih naročil pa 7.753. Okoljski vidik je bil upoštevan pri 1.486 oziroma 19,17 % oddanih naročil.

Gibanje celotnih javnih naročil družbe DARS in vrednosti javnih naročil, pri čemer je upoštevan »okoljski vidik«, za obdobje od leta 2013 do leta 2021 (v mio EUR) sta razvidna v nadaljevanju.

¹ Vir: <https://ejn.gov.si/statist>

Slika 32: Vsa javna naročila in javna naročila z »okoljskega vidika« v obdobju 2013–2021

Iz podatkov za leto 2021 je razvidno, da je družba DARS oddala za 185.842.633,70 EUR (brez DDV) javnih naročil. Skupno število objavljenih javnih naročil je bilo 137, oddanih javnih naročil pa 168. Okoljski vidik je bil upoštevan pri 26 oziroma 14,29 %, kar predstavlja vrednostno 26,557 mio EUR oziroma 15,48 % oddanih naročil.

I.16.12 Komuniciranje

Strategija komuniciranja

Družba DARS ima izdelano komunikacijsko strategijo, ki sledi poslovni strategiji družbe. Krovna komunikacijska strategija dolgoročno krepi odnose z vsemi ključnimi deležniki oz. javnostmi: uporabniki avtocestnega omrežja, mediji, zaposlenimi, odločevalci, poslovnimi partnerji, strokovnjaki in nevladnimi organizacijami ter širšim družbenim okoljem.

Družba pri izvajanju komunikacijskih aktivnosti sledi smernicam, ki bodo zagotovile izpolnjevanje komunikacijskih ciljev: proaktivnost, ažurnost, jasnost in transparentnost, prijemljivost ter ustvarjanje partnerstev.

Spoštovanje notranjih pravil (Pravilnik o načinu dajanja informacij za medije DARS) in državnih predpisov (Zakon o medijih, Zakon o dostopu do informacij javnega značaja), primerna organiziranost, strokovni pristop ter aktivno in konstruktivno sodelovanje vseh vključenih zagotavljajo, da je informacija pravočasna, verodostojna in predvsem v čim večjem mogočem interesu družbe DARS; na tej osnovi se potem z javnostmi gradi čim bolj odprt odnos. Predvsem dobro interno sodelovanje vseh vpetih deležnikov zagotavlja, da je javno (zlasti medijsko) pojavljanje lahko učinkovito, po drugi strani se zmanjšuje tveganje napačnih razlag v medijskih objavah in nesporazumov.

Sporočila za medije oziroma javnosti objavimo tudi na spletni strani družbe in na družbenih omrežjih. Za medije pripravljamo predvsem sporočila za javnost, organiziramo novinarske konference, izjave za medije ali javnosti ter jih vabimo na pomembne poslovne dogodke.

Zavedamo se, da je prisotnost na družbenih omrežjih danes nujna za podjetje. Z aktivno uporabo Facebooka in Twitterja učinkovito dostopamo do širokega kroga uporabnikov avtocest. Na zanimiv način jih obveščamo o aktivnostih družbe DARS s področja gradnje, vzdrževanja in upravljanja avtocest ter ozaveščamo o varnem obnašanju v cestnem prometu ter posledicah tveganega ravnanja. Na družbenih kanalih, od koder obiskovalce preusmerjamo tudi na našo spletno stran, smo tudi v letu 2021 zabeležili rast sledilcev, njihovo število je preseglo 50.000.

Družba DARS uporablja pravilnike, ki določajo varovanje poslovnih skrivnosti in informacij za člane organov vodenja in nadzora ter druge osebe, ki imajo dostop do notranjih informacij v času mandata in tudi po njegovem izteku.

Objavljanje poslovnih poročil in izkazov

Družba sledi najvišjim standardom objavljanja poslovnih poročil, opredeljenim v Zakonu o trgu finančnih instrumentov in Priporočilih Ljubljanske borze. Na spletnih straneh družbe DARS in SEOnetu se vsako leto objavlja finančni koledar z navedbo rokov vseh pomembnejših poslovnih objav in dogodkov.

I.17 Poročilo nadzornega sveta za leto 2021

V letu 2021 smo bili člani nadzornega sveta kot predstavniki lastnika:

- Pavle Hevka (predsednik)
- dr. Robert Rožič (namestnik predsednika)
- Jože Oberstar (član)
- Jožef Zimšek (član),
- dr. Štefan Šumah (član)
- Anton Guzej (član).

Člani predstavnikov zaposlenih pa so bili Martin Stožir, Nataša Ivančević in Branko Švigelj.

Nadzorni svet sestavlja uravnotežena skupina različnih strokovnjakov, ki se medsebojno dopolnjujemo in se osredotočamo na učinkovitost opravljanja svojih osnovnih funkcij. Delo nadzornega sveta je potekalo v skladu z zakonodajo, priporočili Združenja nadzornikov Slovenije in preostalimi priporočili dobre prakse. Nadzorni svet je upošteval tudi Kodeks upravljanja javnih delniških družb, Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ter Kodeks profesionalne etike Združenja nadzornikov Slovenije, pri čemer smo člani nadzornega sveta dosledno spoštovali njihova načela.

Člani smo na sejah aktivni in sodelujemo v razpravah s ciljem, da se vsa morebitna različna stališča pojasnijo in uskladijo do stopnje, ko so strokovno, zakonsko in strateško usklajena. Usklajenost delovanja nadzornega sveta kaže podatek, da smo v letu 2021 vse sklepe, razen dveh, sprejeli soglasno. Razprave so dokaz, da smo se člani sveta temeljito pripravili na seje, saj sicer ne bi mogli aktivno in strokovno sodelovati pri obravnavi posameznih točk dnevnega reda. Podajali smo konstruktivne predloge ter na podlagi strokovno pripravljenih ter celovitih pisnih in ustnih informacij, ki smo jih prejeli od uprave družbe, kompetentno sprejemali odločitve v skladu s poslovnikom, akti družbe in zakonskimi pooblastili. Vsi člani smo se sej redno udeleževali.

Skozi leto je Nadzorni svet ohranjal uravnotežen profesionalni odnos z upravo in bil deležen pravočasnih s podatki podprtih informacij z njene strani. Nadzorni svet ocenjuje delovanje uprave DARS kot uspešno. Predsednik nadzornega sveta in predsednik uprave sva sodelovala tudi izven formalno sklicanih sej.

Delo članov nadzornega sveta, vključno z delom v komisijah, je bilo strokovno in usmerjeno v

učinkovitost opravljanja funkcije. Delo nadzornega sveta so vsebinsko učinkovito podpirali predlogi komisij nadzornega sveta. Nadzorni svet je sproti obveščal zainteresirano javnost.

Nadzorni svet v skladu s Kodeksom upravljanja javnih delniških družb v tem poročilu navaja, da so vsi stroški delovanja nadzornega sveta razkriti v letnem poročilu.

Nadzorni svet DARS se je v letu 2021 sestel na devetih rednih sejah in petih dopisnih sejah, na katerih je obravnaval redna poročila o poslovanju družbe ter druge tekoče zadeve in pomembna vprašanja. Na sejah je obravnaval in odločal tudi o drugih zadevah, za katere je pristojen po zakonu, drugi predpisih in po statutu. Redno se je spremljalo tudi realizacijo sklepov nadzornega sveta.

Nadzorni svet DARS je med drugim:

- podal soglasje k Strategiji družbe 2021–2025;
- podal soglasje k rebalansu Poslovnega načrta za leto 2021;
- podal soglasje k Poslovnemu načrtu za leto 2022;
- podal soglasje k Programu refinanciranja (priloga) k Poslovnemu načrtu za leto 2022;
- podal soglasje k Poslovniku o delu uprave;
- izdajal soglasja za posle nad 1 milijon evrov (brez DDV) na podlagi sklepa z dne 27. 8. 2020;
- se tekoče seznanjal s stanjem na projektih Karavanke, 3. razvojna os, elektronska vinjeta, širitev tretjega pasu, poslovna stavba Grič;
- se tekoče seznanjal s stanjem postopkov javnega naročanja;
- se seznanil s Poročilom o izvajanju nacionalnega programa, ki ureja izgradnjo avtocest za leto 2020;
- potrdil Trajnostno poročilo družbe za leto 2020;
- dal soglasje k Letnemu planu službe za notranjo revizijo za leto 2021 in Strateškemu načrtu notranje revizije 2021–2025 ter se seznanil s poročilom o delu službe za notranjo revizijo za leto 2020;
- obravnaval in potrdil Letno poročilo 2020;

- sprejel poročilo o svojem delu za preteklo leto;
- obravnaval in potrdil predloge za sprejemanje sklepov na skupščini;
- odločal o prejemkih uprave družbe;
- predlagal skupščini podelitev razrešnice upravi in nadzornemu svetu za poslovno leto 2020 ter soglašal s predlogom skupščini glede uporabe bilančnega dobička po stanju na dan 31. 12. 2020;
- se seznanil z nerevidiranim polletnim poročilom;
- obravnaval poročilo o obvladovanju tveganj;
- se tekoče seznanjal s poročili komisij nadzornega sveta;
- spremljal realizacijo ukrepov samoocene družbe po modelu odličnosti EFQM;
- obravnaval poročilo Sveta delavcev za leto 2020;
- sprejel letni načrt dela nadzornega sveta;
- obravnaval poročila s področja rednega vzdrževanja avtocest;
- se tekoče seznanjal z drugimi informacijam (med drugim tudi o problematiki avtovlek in reorganizaciji).

Nadzorni svet je v mesecu novembru pričel s postopkom samoocene, ki je bila zaključena v decembru.

Člani nadzornega sveta smo pri odločanju o posameznih zadevah na sejah nadzornega sveta upoštevali splošna pravila korporacijskega upravljanja glede vprašanja konflikta interesov.

Komisije nadzornega sveta DARS

Strokovno podporo nadzornemu svetu so nudile tri komisije. Komisije so redno poročale in svetovale nadzornemu svetu, odločanje pa je ostalo v pristojnosti nadzornega sveta.

Revizijska komisija se je sestala na osmih rednih sejah. Pripravila je podlage nadzornemu svetu za potrditev letnega poročila. Večkrat opravila tudi razpravo z revizorji KPMG d. o. o. Komisija je obravnavala nerevidirano polletno poročilo, revidirano letno poročilo in podala predlog nadzornemu svetu, da ga potrdi. Obravnavala je tudi poročilo o delu notranje revizije za leto 2020, polletno poročilo o delu notranje revizije za leto 2021, plan dela notranje revizije za leto 2021, strateški načrt notranje revizije 2021–2025 ter podala predlog nadzornemu svetu za izdajo soglasje k planu dela in strateškemu načrtu notranje revizije družbe. Med drugim je redno

spremljala in obravnavala poročila in priporočila notranje revizije. Komisija se je redno seznanjala tudi s poročili opravljenih rednih notranjih revizij. Seznanila se je tudi s poročilom o zunanji presoji kakovosti dela notranje revizije. Prav tako se je komisija redno seznanjala s poročili o poslovanju družbe, v okviru katerih je bila podana tudi informacija o obvladovanju epidemije covid-19, redno spremljala realizacijo sklepov komisije, obravnavala Trajnostno poročilo, Strategijo družbe, rebalans poslovnega načrta, cenovno politiko cestninjenja, digitalizacijo družbe, reorganizacijo, obravnavala poročila o obvladovanju tveganj ter sprejela plan dela komisije za leto 2021. Seznanila se je tudi s planom dela in rednimi aktivnostmi Skladnosti poslovanja in integritete. Komisija je obravnavala tudi druga vprašanja in teme iz pristojnosti revizijske komisije, med drugim je tudi skozi »kazalnike za spremljanje zunanje revizije s strani revizijske komisije ob zaključku revizije letnih računovodskih izkazov« ocenila delovanje revizorja KPMG d. o. o. Revizijska komisija je izvedla tudi samooceno.

Komisija nadzornega sveta za kadrovske zadeve in vrednotenja uprave se je sestala na dveh rednih sejah. Obravnavala je poročilo o zadovoljstvu zaposlenih in uporabnikov avtocest ter predlog spremenljivega prejemka uprave za leto 2020. Komisija je obravnavala tudi druga vprašanja in teme iz pristojnosti komisije.

Investicijska komisija se je sestala na enajstih rednih sejah na katerih je obravnavala investicijske projekte in nadzornemu svetu podala mnenje pred odločanjem.

Skladno z drugim odstavkom 282. člena Zakona o gospodarskih družbah je Nadzorni svet DARS pripravil pisno poročilo o ugotovitvah pregleda Letnega poročila DARS za leto 2021 in podanem predlogu uprave o delitvi bilančnega dobička za skupščino. Omenjeno poročilo natančno in verodostojno prikazuje aktivnosti nadzornega sveta med letom.

Preveritev in potrditev Letnega poročila 2021

Uprava družbe je v aprilu nadzornemu svetu predložila Letno poročilo za leto 2021, ki vključuje poslovno poročilo z revidiranimi računovodskimi izkazi z mnenjem revizorja. Nadzorni svet DARS je Letno poročilo družbe DARS za leto 2021 obravnaval v okviru zakonskega roka. Seznanil se je z revizijskim poročilom in mnenjem pooblaščenega revizorja o pregledanih računovodskih izkazih za poslovno leto 2021 ter ugotovil, da pooblaščen revizor ni odkril nobenih napačnih navedb oz. nepravilnosti, ki bi lahko vplivale na računovodske izkaze družbe. V revizijskem poročilu tudi ni nobenih pripomb in zadržkov glede uprave družbe in nadzornega sveta. Nadzorni svet ni imel pripomb k poročilu revizijske družbe KMPG, d. o. o.

Skladno s točko 7.3.7 Statuta DARS je nadzorni svet preveril predloženo letno poročilo in predlog uprave o delitvi bilančnega dobička, na podlagi česar bo predložil poročilo skupščini. Po skrbni preveritvi Letnega poročila za poslovno leto 2021, na katerega nadzorni svet ni imel pripomb, je revidirano Letno poročilo družbe DARS za leto 2021 soglasno potrdil.

Nadzorni svet se je ob sprejemanju letnega poročila opredelil tudi do izjave o upravljanju družbe, ki je vključena v poslovno poročilo Letnega poročila družbe DARS za leto 2021 in ocenil, da je odsev dejanskega stanja upravljanja družbe v letu 2021.

Pavle Hevka
predsednik nadzornega sveta

II Računovodsko poročilo

II Računovodsko poročilo

II	Računovodsko poročilo	100
II.1	Računovodski izkazi družbe DARS	101
II.2	Poročajoča družba	109
II.3	Pomembnejše računovodske usmeritve	109
II.4	Pojasnila k računovodskim izkazom	124
II.4.1	Pojasnila k bilanci stanja.....	124
II.4.2	Pojasnila k izkazu poslovnega izida	152
II.5	Poslovna tveganja.....	158
II.6	Posli z lastniki in njihovimi povezanimi družbami	159
II.7	Dogodki po datumu bilance stanja	159
II.8	Revidiranje letnega poročila za leto 2021	159
II.9	Revizorjevo poročilo	160

II.1 Računovodski izkazi družbe DARS

Bilanca stanja na dan 31. decembra 2021

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2021	31. 12. 2020
SREDSTVA		5.092.759.905	5.175.871.112
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		4.812.583.475	4.851.947.655
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	II.4.1.1	30.411.543	28.745.098
1. Dolgoročne premoženjske pravice		30.395.690	28.726.363
5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve		15.853	18.735
II. Opredmetena osnovna sredstva	II.4.1.2	4.607.913.423	4.707.256.276
1. Zemljišča in zgradbe		4.452.608.096	4.565.086.891
a) Zemljišča		180.304.799	184.970.029
b) Zgradbe		4.272.303.297	4.380.116.862
3. Druge naprave in oprema		44.406.585	46.400.773
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		110.898.742	95.768.612
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi		110.898.742	95.768.612
III. Naložbene nepremičnine	II.4.1.3	5.138.209	4.324.425
IV. Dolgoročne finančne naložbe	II.4.1.5	153.000.964	93.000.964
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		964	964
a) Delnice in deleži v družbah v skupini		0	0
c) Druge delnice in deleži		964	964
2. Dolgoročna posojila		153.000.000	93.000.000
b) Dolgoročna posojila drugim		153.000.000	93.000.000
V. Dolgoročne poslovne terjatve	II.4.1.6	9.749.182	12.410.271
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev		0	0
3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih		9.749.182	12.410.271
VI. Odložene terjatve za davek	II.4.1.7	6.370.154	6.210.621
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		279.460.367	323.142.813
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	II.4.1.8	416.605	472.657
II. Zaloge	II.4.1.9	4.215.695	5.235.657
1. Material		3.706.197	3.916.524
3. Proizvodi in trgovsko blago		509.498	1.319.133
III. Kratkoročne finančne naložbe	II.4.1.10	168.000.000	208.000.000
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil		0	0
c) Druge kratkoročne finančne naložbe		0	0
2. Kratkoročna posojila		168.000.000	208.000.000
b) Kratkoročna posojila drugim		168.000.000	208.000.000
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	II.4.1.11	54.250.745	47.126.939
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		0	0
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		31.186.958	22.053.330
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		23.063.787	25.073.609
V. Denarna sredstva	II.4.1.12	52.577.322	62.307.559
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.13	716.063	780.644

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2021	31. 12. 2020
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		5.092.759.905	5.175.871.112
A. KAPITAL	II.4.1.14	3.041.652.197	2.922.963.531
I. Vpoklicani kapital		2.086.559.144	2.086.559.144
1. Osnovni kapital		2.086.559.144	2.086.559.144
II. Kapitalske rezerve		28.868.850	28.491.168
III. Rezerve iz dobička		893.457.395	799.714.840
1. Zakonske rezerve		48.327.649	42.693.436
4. Statutarne rezerve		199.639.640	172.877.124
5. Druge rezerve iz dobička		645.490.106	584.144.280
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti		-7.376.966	-13.003.673
VI. Preneseni čisti poslovni izid		0	0
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta		40.143.774	21.202.052
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.15	155.279.738	156.655.027
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		4.442.008	4.509.692
2. Druge rezervacije		785.662	4.393.577
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev		150.052.068	147.751.758
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		1.611.634.596	1.782.570.540
I. Dolgoročne finančne obveznosti	II.4.1.16	1.557.868.963	1.713.799.524
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	II.4.1.17	1.290.983.980	1.443.312.299
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	II.4.1.18	117.800.967	117.800.967
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti	II.4.1.19	149.084.016	152.686.258
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	II.4.1.20	53.765.633	68.771.016
2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		0	0
5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti		53.765.633	68.771.016
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		267.600.721	295.278.784
II. Kratkoročne finančne obveznosti	II.4.1.21	177.942.384	214.689.802
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		157.793.581	186.238.030
3. Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic		3.117.571	3.112.385
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti		17.031.232	25.339.387
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	II.4.1.22	89.658.337	80.588.983
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		0	0
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		37.531.572	37.219.572
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		30.114	10.500
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		52.096.651	43.358.911
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.23	16.592.653	18.403.229

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2021 (različica I)

V EUR (brez centov)	Pojasnila	1. 1. do 31. 12. 2021	1. 1. do 31. 12. 2020
1. Čisti prihodki od prodaje	II.4.2.1	469.535.406	398.581.556
Prihodki od cestnin		456.235.915	386.955.494
Prihodki od zakupnin za počivališča		8.347.355	7.136.120
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev		1.130.221	984.520
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo		572.513	593.084
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila		321.312	333.607
Prihodki od zakupa optičnih vlaken		1.003.149	984.782
Drugi prihodki od prodaje		1.924.942	1.593.950
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	II.4.2.2	1.681.712	1.455.903
4. Drugi poslovni prihodki	II.4.2.3	16.091.935	16.161.707
5. Stroški blaga, materiala in storitev	II.4.2.4	-48.350.592	-44.369.700
Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porab.			
a) materiala		-9.472.198	-9.116.897
b) Stroški storitev		-38.878.394	-35.252.803
6. Stroški dela	II.4.2.5	-47.936.062	-46.832.708
a) Stroški plač		-35.188.562	-34.420.960
b) Stroški socialnih zavarovanj		-6.907.359	-6.693.218
c) Drugi stroški dela		-5.840.140	-5.718.531
7. Odpisi vrednosti	II.4.2.6	-220.978.268	-212.849.987
a) Amortizacija		-189.378.633	-185.784.386
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred.			
b) osnovnih sr.		-31.481.217	-26.717.740
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		-118.418	-347.862
8. Drugi poslovni odhodki	II.4.2.7	-877.044	-3.191.823
10. Finančni prihodki iz danih posojil	II.4.2.8	1.748.859	338.768
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim		1.748.859	338.768
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	II.4.2.9	54.451	114.900
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		54.451	114.900
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb		0	-706.048
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		-32.403.784	-35.695.463
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	II.4.2.10	-18.536.250	-21.180.164
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic	II.4.2.11	-5.633.924	-7.049.945
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	II.4.2.12	-8.233.609	-7.465.354
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	II.4.2.13	-38.880	-16.056
Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev in meničnih			
b) obveznosti		-5.370	-250
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti		-33.511	-15.805
15. Drugi prihodki	II.4.2.14	177.951	101.844
16. Drugi odhodki	II.4.2.15	-233.086	-487.636
17. Davek iz dobička	II.4.2.16	-27.237.468	-14.104.581
18. Odloženi davki		1.468.237	1.025.938
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja		112.703.369	59.526.614

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz drugega vseobsegajočega donosa za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2021

V EUR (brez centov)	2021	2020
19. Čisti poslovni izid poslovnega leta	112.703.369	59.526.614
Učinkoviti del sprememb v poštenu vrednosti instrumenta za varovanje pred tveganjem pred spremenljivostjo obrestnih mer	6.887.916	-1.592.855
Sprememba odloženih davkov	-1.308.704	302.642
Drugi vseobsegajoči donos, ki bo v prihodnje pripoznan v izkaz poslovnega izida	5.579.212	-1.290.212
Aktuarski čisti dobički/izgube iz naslova odpravnin ob upokojitvi	28.403	40.318
Drugi vseobsegajoči donos, ki v prihodnje ne bo pripoznan v izkaz poslovnega izida	28.403	40.318
23. Druge sestavine vseobsegajočega donosa	5.607.614	-1.249.894
24. Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	118.310.984	58.276.720

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz denarnih tokov za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2021

V EUR (brez centov)	leto 2021	leto 2020
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a) Postavke izkaza poslovnega izida		
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	485.237.576	413.809.576
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevredn.) in finančni odh. iz posl. obveznosti	-95.872.369	-93.442.019
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-26.151.242	-13.381.285
	363.213.965	306.986.272
b) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		
Začetne manj končne poslovne terjatve	-4.511.693	29.460.835
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	64.581	275.725
Začetne manj končne terjatve za odloženi davek	-159.533	-1.328.580
Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	56.052	133.477
Začetne manj končne zaloge	1.019.962	-888.849
Končni manj začetni poslovni dolgovi	-5.682.732	-20.948.416
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	-3.185.865	-10.262.290
Končne manj začetne obveznosti za odloženi davek	0	0
	-12.399.227	-3.558.097
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri poslovanju (a + b)	350.814.738	303.428.175
B. Denarni tokovi pri investiranju		
a) Prejemki pri investiranju		
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na investiranje	264.903	460.435
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	603.900	2.438.887
Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	322.765	0
Prejemki od odtujitve finančnih naložb	92.000.000	265.000.000
	93.191.568	287.899.322
b) Izdatki pri investiranju		
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-6.138.883	-3.534.432
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-117.786.065	-115.337.633
Izdatki za pridobitev naložbenih nepremičnin	-371.945	0
Izdatki za pridobitev finančnih naložb	-112.000.000	-228.000.000
	-236.296.892	-346.872.065
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri investiranju (a + b)	-143.105.325	-78.972.744
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a) Prejemki pri financiranju		
Prejemki od povečanja finančnih obveznosti	0	77.993.308
	0	77.993.308
b) Izdatki pri financiranju		
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-32.657.081	-36.035.773
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-184.782.569	-239.490.804
	-217.439.650	-275.526.577
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri financiranju (a + b)	-217.439.650	-197.533.269
Č. Končno stanje denarnih sredstev	52.577.322	62.307.559
x) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc)	-9.730.237	26.922.162
y) Začetno stanje denarnih sredstev	62.307.559	35.385.398

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2021

	I.	II.	III.			V.	VI.	VII.	Skupaj kapital
	Vpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička			Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	Preneseni čisti poslovni izid	Čisti poslovni izid poslovnega leta	
	1. Osnovni kapital		1. Zakonske rezerve	4. Statutarne rezerve	5. Druge rezerve iz dobička		1. Preneseni čisti dobiček/izguba	1. Čisti dobiček poslovnega leta	
A1. Stanje na dan 31. 12. 2020	2.086.559.144	28.491.168	42.693.436	172.877.124	584.144.280	-13.003.673	0	21.202.052	2.922.963.531
B.1. Sprememba lastniškega kapitala - transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a) vpis vpoklicanega osnovnega kapitala									0
f) vračilo kapitala									0
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	5.607.614	0	112.703.369	118.310.984
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja								112.703.369	112.703.369
c) Spremembe rezerv, nastalih zaradi vrednotenja finančnih naložb po pošteni vrednosti						5.579.212			5.579.212
d) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja						28.403			28.403
B.3. Spremembe v kapitalu	0	377.682	5.634.214	26.762.516	61.345.825	19.093	0	-93.761.648	377.682
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala									0
					21.202.052			-21.202.052	
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			5.634.214	26.762.516	40.143.774		19.093	-72.559.596	0
f) Druge spremembe v kapitalu		377.682				19.093	-19.093		377.682
D. Stanje na dan 31. 12. 2021	2.086.559.144	28.868.850	48.327.649	199.639.640	645.490.106	-7.376.966	0	40.143.774	3.041.652.197
BILANČNI DOBIČEK na dan 31. 12. 2021							0	40.143.774	40.143.774

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020

V EUR (brez centov)	I.	II.	III.			V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	VI.	VII.	Skupaj kapital
	Vpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička				Preneseni čisti poslovni izid	Čisti poslovni izid poslovnega leta	
	1. Osnovni kapital		1. Zakonske rezerve	4. Statutarne rezerve	5. Druge rezerve iz dobička		1. Preneseni čisti dobiček/izguba	1. Čisti dobiček poslovnega leta	
A1. Stanje na dan 31. 12. 2019	2.086.559.144	26.940.767	39.717.709	158.742.423	513.211.002	-11.765.862	0	49.731.226	2.863.136.410
B.1. Sprememba lastniškega kapitala – transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a) Vpis vpoklicanega osnovnega kapitala									0
f) Vračilo kapitala									0
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	-1.249.894	0	59.526.614	58.276.720
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja								59.526.614	59.526.614
c) Spremembe rezerv, nastalih zaradi vrednotenja finančnih naložb po poštenu vrednosti						-1.290.212			-1.290.212
d) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja						40.318			40.318
B.3. Spremembe v kapitalu	0	1.550.401	2.975.727	14.134.701	70.933.278	12.083	0	-88.055.789	1.550.401
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala					49.731.226			-49.731.226	0
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			2.975.727	14.134.701	21.202.052		12.083	-38.324.563	0
f) Druge spremembe v kapitalu		1.550.401				12.083	-12.083		1.550.401
D. Stanje na dan 31. 12. 2020	2.086.559.144	28.491.168	42.693.436	172.877.124	584.144.280	-13.003.673	0	21.202.052	2.922.963.531
BILANČNI DOBIČEK na dan 31. 12. 2020							0	21.202.052	21.202.052

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz bilančnega dobička 2021

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	31. 12. 2020
A. ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA	112.703.369	59.526.614
B. PRENESENI DOBIČEK/IZGUBA	-19.093	-12.083
C. POVEČANJE REZERV IZ DOBIČKA PO SKLEPU UPRAVE		
- Zakonske rezerve	5.634.214	2.975.727
- Statutarne rezerve	26.762.516	14.134.701
- Druge rezerve iz dobička	40.143.774	21.202.052
BILANČNI DOBIČEK 31. 12.	40.143.774	21.202.052

Čisti poslovni izid leta 2021 znaša 112.703.369 evrov. Ob sestavi letnega poročila je DARS, skladno s Statutom DARS in 64. ter 230. členom ZGD-1, oblikoval zakonske rezerve v višini 5.634.214 evrov, statutarne rezerve v višini 26.762.516 evrov in druge rezerve iz dobička v višini 40.143.774 evrov.

Bilančni dobiček DARS na dan 31. decembra 2021 znaša 40.143.774 evrov. O razporeditvi bilančnega dobička bo v skladu z ZGD-1 odločala skupščina DARS.

Uprava in Nadzorni svet družbe v skladu z 69. členom ZGD-1 predlagata razporeditev bilančnega dobička leta 2021 v višini 40.143.774 evrov v druge rezerve iz dobička.

II.2 Poročajoča družba

DARS je registrirana pravna oseba s sedežem v Sloveniji. Naslov registriranega sedeža je Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje.

Družba DARS izvaja dejavnost gradnje avtocest in hitrih cest ter upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS. Družba DARS v imenu RS in za njen račun opravlja naloge povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest.

Družba sestavlja računovodske izkaze in poročila, kot jih določa prvi odstavek 60. člena ZGD-1, v skladu s SRS. Uprava družbe DARS je računovodske izkaze odobrila za javno objavo dne 31. marca 2022.

II.3 Pomembnejše računovodske usmeritve

Podlaga za sestavitev izkazov

Računovodski izkazi družbe DARS s pojasnili in razkritji najpomembnejših kategorij so pripravljene v skladu z računovodskimi ter poročevalskimi zahtevami SRS, upoštevaje določila ZGD-1 in ZDARS-1.

Računovodski izkazi predstavljajo ločene računovodske izkaze družbe za splošne potrebe. Računovodski izkazi so bili pripravljene za obdobje poročanja, ki traja od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2021, v skladu s SRS 2016. Družba dosledno uporablja spodaj opredeljene računovodske usmeritve za vsa obdobja, predstavljena v priloženih računovodskih izkazih. Pri izbiri računovodskih usmeritev, to je pravil in postopkov, ki jih je potrebno upoštevati in uporabljati pri sestavljanju računovodskih izkazov in celotnem računovodenju, je družba upoštevala zahtevo po previdnosti, prednosti vsebine pred obliko in pomembnost dogodkov.

Pri sestavi računovodskih izkazov sta bili upoštevani temeljni računovodski predpostavki: nastanek poslovnih dogodkov in časovna neomejenost delovanja.

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih, brez centov. Posle, izražene v tuji valuti, družba preračuna v evre po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti na dan izkaza bilance stanja, so preračunane v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike so pripoznane v izkazu poslovnega izida.

Poslovodstvo mora pri sestavi računovodskih izkazov podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev, obveznosti, prihodkov ter odhodkov. Dejanske vrednosti se lahko razlikujejo od ocenjenih. Ocene, presoje in predpostavke se redno pregledujejo. Učinki spremembe računovodskih ocen, presoj in predpostavk se uporabijo za naprej in vplivajo le na obdobje, v katerem je bila računovodska ocena spremenjena, in na kasnejša obdobja.

Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev

Neopredmetena sredstva zajemajo naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine (licence, računalniški programi) in neopredmetena osnovna sredstva v pridobivanju.

Neopredmetena sredstva se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki sestoji iz vseh izdatkov, ki so potrebni za njihov nakup, oziroma iz stroškov, ki so potrebni za njihovo usposobitev za uporabo. Za vrednotenje se uporablja model nabavne vrednosti, kar pomeni, da se neopredmetena sredstva izkazujejo po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti.

Družba samostojno določi letne amortizacijske stopnje glede na dobo koristnosti posameznega neopredmetenega dolgoročnega sredstva s končno dobo koristnosti.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna, kadar njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Če družba posluje z zadostnim dobičkom in v okviru poslovnih načrtov, ni razlogov za oslabitev.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo in opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi ter opredmetena osnovna sredstva, ki so v najemu kot pravica do uporabe. Osnovna sredstva, ki jih družba ne more uporabljati, ker so poškodovana, zastarana ali podobno, so trajno izločena iz uporabe.

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznavanju ovrednoti po nabavni vrednosti, ki jo sestavljajo nakupna cena osnovnega sredstva, uvozne in nevračljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi osnovnega sredstva za uporabo.

Opredmetena osnovna sredstva so vrednotena po modelu nabavne vrednosti.

Pozneje nastali stroški, ki so povezani z opredmetenim osnovnim sredstvom, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če povečujejo prihodnje koristi v primerjavi s prvotno ocenjenimi ali omogočajo podaljšanje dobe koristnosti. Avtocestni odsek se aktivira z dnem njegove predaje v promet, stroški nastali po tem dnevu, povezani z gradnjo avtocestnega odseka, povečujejo njegovo nabavno vrednost enkrat letno, to je s stanjem na dan 31. decembra tekočega leta.

Nabavno vrednost osnovnega sredstva sestavljajo tudi stroški izposojanja, povezani s pridobitvijo osnovnega sredstva do njegove usposobitve za uporabo. Stroški izposojanja so:

- obresti,
- drugi stroški družbe, ki so povezani z izposojanjem finančnih sredstev.

Stroške izposojanja, ki jih je mogoče neposredno pripisati nakupu, gradnji ali proizvodnji osnovnega sredstva v pripravi, družba usredstvi kot del nabavne vrednosti tega sredstva. Druge stroške izposojanja družba pripozna kot odhodek v obdobju, ko nastanejo. Stroški, ki so neposredno povezani z zadolževanjem, namenjenem financiranju gradnje avtocest, povečujejo nabavno vrednost avtocest, dokler so avtocestni odseki, za katere so bila najeta posojila, v gradnji (do usposobitve za uporabo). Družba preneha usredstvovati stroške izposojanja takrat, ko so avtocestni odseki predani v promet.

Nabavna vrednost v družbi zgrajenega ali izdelanega sredstva zajema neposredne stroške, ki jih povzroči njegova zgraditev ali izdelava, in posredne stroške njegove zgraditve ali izdelave, ki mu jih je mogoče pripisati.

Popravila ali vzdrževanje opredmetenih osnovnih sredstev so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Kadar se pojavijo, se pripoznajo kot odhodki.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva pomembna, se razporedi na njegove dele. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe in so pomembni v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, se vsak del obravnava posebej.

Pripoznanje opredmetenega osnovnega sredstva se odpravi ob odtujitvi ali če od njegove uporabe ali odtujitve ni več pričakovati prihodnjih gospodarskih koristi.

Pri odtujitvi opredmetenega osnovnega sredstva se razlika med čistim donosom ob odtujitvi in preostalo knjigovodsko vrednostjo odtujenega opredmetenega osnovnega sredstva prenese med prevrednotovalne poslovne prihodke, če je prva večja od druge, ali med prevrednotovalne poslovne odhodke, če je druga večja od prve.

Družba enkrat letno preveri knjigovodsko vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva. Kot nadomestljiva vrednost se upošteva čista prodajna vrednost ali vrednost pri uporabi, in sicer tista, ki je večja. Oslabitev sredstva se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Če družba posluje z zadostnim dobičkom in v okviru poslovnih načrtov, ni razlogov za oslabitev. Na podlagi izračunane zahtevane stopnje donosnosti sredstev ugotavljamo, da slabitev sredstev ni potrebna.

Družba prek skrbnikov projektov in investicij mesečno spremlja potek projektov in investicij. Če ugotovi, da se določeni projekt ne bo dokončal, se izvede odpis.

Če družba utemeljeno predvideva, da se bo opredmeteno osnovno sredstvo prodalo v naslednjih dvanajstih mesecih, se prerazvrsti med nekratkoročna sredstva za prodajo.

V skladu z ZGD-1 in SRS 2016 družba stavbno pravico vodi v postavki Zemljišča.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe DARS, na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po ZUJF je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Stavbna pravica je kot ena od pravic na nepremičninah ob začetku pripoznana po nabavni vrednosti. Ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravno pravico izrabljati. Uporabi se metoda enakomernega časovnega amortiziranja.

Naložbene nepremičnine

Naložbene nepremičnine ima družba v lasti, da bi prinašale najemnino. V skladu s SRS 6.2., ki določa, da so naložbene nepremičnine tudi zemljišča, za katere družba ni določila prihodnje uporabe, so med naložbenimi nepremičninami evidentirana tudi zemljišča, pridobljena po 3. alineji 14. člena ZDARS-1. Gre za nepremičnine, ki so bile pridobljene za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bile uporabljene za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje in vzdrževanje.

Naložbene nepremičnine se ob začetnem pripoznanju izmerijo po nabavni vrednosti. Nabavna vrednost naložbene nepremičnine obsega njeno nakupno ceno in vse njej neposredno pripisljive stroške. Po začetnem pripoznanju se naložbene nepremičnine vrednotijo po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrani amortizacijski popravek vrednosti in izgubo zaradi oslabitve.

Doba koristnosti naložbenih nepremičnin je enaka kot za istovrstna opredmetena osnovna sredstva.

Družba preverja pomen slabitve enako kot pri opredmetenih osnovnih sredstvih.

Amortizacija

Nabavna vrednost opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev se zmanjšuje z amortiziranjem. Osnovo za obračun amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe predstavlja polna nabavna vrednost osnovnih sredstev. V osnovo se po aktiviranju vključujejo tudi vsa naknadna investicijska vlaganja, ki povečujejo prihodnje koristi ali omogočajo podaljšanje dobe uporabnosti osnovnega sredstva (npr. investicijsko vzdrževanje, obnova vozišč in objektov).

Družba določa letne amortizacijske stopnje glede na ocenjeno dobo koristnosti posameznega opredmetenega osnovnega sredstva in neopredmetenega dolgoročnega sredstva. Doba koristnosti je odvisna od:

- pričakovanega fizičnega izrabljanja,
- pričakovanega tehničnega staranja,
- pričakovanega ekonomskega staranja,
- pričakovanih zakonskih ali drugih omejitev uporabe.

Kot dobo koristnosti posameznega sredstva družba upošteva dobo, ki je najkrajša glede na vsakega izmed naštetih dejavnikov.

Družba preverja ustreznost opredeljenih ocenjenih življenjskih dob avtocestne infrastrukture na vsakih 5 let, amortizacijske stopnje pa glede na to preračuna za sedanja in bodoča obdobja, če so pričakovanja bistveno drugačna od ocen. Družba je na dan 31. 12. 2019 presojala ustreznost opredeljenih ocenjenih življenjskih dob zgornjega ustroja avtocestne infrastrukture in ocenila, da je ocenjena življenjska doba ustrežna. V letu 2021 ni bilo dejavnikov, na podlagi katerih bi družba ocenila, da ocenjena življenjska doba ni ustrežna.

Opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva družba amortizira posamično po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Sredstvo se prične amortizirati prvi dan naslednjega meseca po usposobitvi za uporabo. Opredmetena osnovna sredstva – avtoceste – se začnejo uporabljati z dnem odprtja za promet, pri čemer pa ni nujno, da je investicija končana in da so odpravljene vse pomanjkljivosti. Amortiziranje sredstev v najemu je usklajeno z amortiziranjem podobnih sredstev v lasti družbe oziroma je usklajeno z dobo najema, če je ta krajša.

Amortizacijske stopnje za opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva

Skupina osnovnih sredstev	Amortizacijske stopnje v letu 2021 (%)
Zgornji ustroj avtocest s pripadajočo cestno infrastrukturo (ograje, naprave za odvodnjavanje)	2,95–14,81
Prometna signalizacija in prometna oprema (vertikalna in horizontalna signalizacija, cestna razsvetljava, sistem klicev v sili, CVP, kabelska kanalizacija, portali ipd.)	3,40–17,22
Avtocestni objekti (viadukti, mostovi, predori, nadvozi, podvozi, oporni zidovi ipd.)	2,72–23,49
Zgradbe	1,21–18,44
Stavbna pravica	2,06
Transportna sredstva	0,01–20,00
Druga oprema in naprave	0,06–50,03
Računalniki in računalniška oprema	0,01–50,06
Računalniški programi, licence	2,05–50,00
Služnostna pravica	3,34–10,00
Zemljišča-najemi	10,00
Zgradbe-najemi	10,00–40,00
Oprema-najemi	9,87–36,36

Popravek vrednosti, ki je povezan z amortiziranjem, se ne pojavlja pri:

- a) zemljiščih,
- b) opredmetenih osnovnih sredstvih v gradnji oziroma izdelavi,
- c) opredmetenih osnovnih sredstvih kulturnega, zgodovinskega ali umetniškega pomena,
- č) spodnjem ustroju avtocest cest, ki vključuje gradbena dela (pripravljalna dela, zemeljska dela), stroški krajinske ureditve, stroški arheoloških izkopavanj, stroški rušitve objektov ipd.

Amortizacija se obračuna, tudi če se sredstvo ne uporablja več ali je izločeno iz uporabe, dokler ni v celoti amortizirano.

Stroški amortizacije sredstev, pridobljenih z državnimi podporami ali donacijami, se nadomestijo v dobro poslovnih prihodkov in ustreznega zmanjšanja dolgoročno odloženih prihodkov.

Najemi

Družba na dan 31. 12. 2021 izkazuje sredstva, ki so v najemu kot pravico do uporabe sredstva pri opredmetenih osnovnih sredstvih.

V skladu s SRS 1.27 je družba na datum začetka najema pripoznala opredmeteno osnovno sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe in obveznost iz najema. Opredmeteno osnovno sredstvo, pridobljeno na podlagi najema, je torej sestavni del opredmetenih osnovnih sredstev družbe, njegova nabavna vrednost pa zajema (SRS 1.27):

- a) znesek začetnega merjenja obveznosti iz najema;
- b) plačila najemnine, ki so bila izvedena na datum začetka najema ali pred njim, zmanjšana za prejete spodbude za najem;
- c) začetne neposredne stroške;
- d) oceno stroškov, ki bodo nastali najemniku pri demontaži ali odstranitvi sredstva, ki je predmet najema, obnovitvi mesta, na katerem se nahaja, ali vrnitvi sredstva, ki je predmet najema, v stanje kot ga zahtevajo pogoji najema, razen če so ti stroški nastali pri proizvodnji zalog.

Družba je na datum začetka najema izmerila obveznost iz najema po sedanji vrednosti najemnin, ki na ta dan še niso plačane. Pri izračunu sedanje vrednosti najmanjše vsote najemnin je diskontna mera z najemom povezana obrestna mera, če jo je mogoče določiti, v nasprotnem primeru pa predpostavljena obrestna mera za izposojanje, ki jo mora plačati najemnik. Družba je za diskontno mero izbrala predpostavljeno obrestno mero za izposojanje.

Najemnine, zajete na začetni datum pri merjenju obveznosti iz najema, ki niso plačane, zajemajo na datum začetka najema naslednja plačila pravice do uporabe sredstva, ki je predmet najema, v obdobju najema:

- a) nespremenljive najemnine, zmanjšane za terjatve za spodbude za najem;
- b) spremenljive najemnine, ki so odvisne od indeksa ali stopnje in se na začetku merijo z indeksom ali stopnjo, ki velja na datum začetka najema;
- c) zneski, za katere se pričakuje, da jih bo najemnik plačal na podlagi jamstev za preostalo vrednost;
- d) izpolnitvena cena možnosti nakupa, če je precej gotovo, da bo najemnik izrabil to možnost, in
- e) plačila kazni za odpoved najema, če trajanje najema kaže, da bo najemnik izrabil možnost odpovedi najema.

Družba v skladu s SRS 1.27 ob sklenitvi najemne pogodbe oceni, ali gre za najemno pogodbo oziroma ali pogodba vsebuje najem. Pogodba je najemna pogodba oziroma vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo. Pri tem družba obračuna vse najemne sestavine, kot eno samo najemno sestavino. Družba pri ocenjevanju, ali se s pogodbo za določeno obdobje prenaša pravica do uporabe identificiranega sredstva, oceni, ali ima v celotnem obdobju uporabe hkrati:

- a) pravico pridobiti vse pomembne gospodarske koristi od uporabe identificiranega sredstva in
- b) pravico usmerjati uporabo identificiranega sredstva.

Če ima družba pravico do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva samo za del trajanja pogodbe, pogodba vsebuje najem za ta del trajanja pogodbe.

Sredstvo običajno velja za identificirano, če je izrecno določeno v pogodbi. Lahko pa se identificira tudi tako, da se implicitno določi takrat, ko ga družba dobi v uporabo. Družba nima pravice do uporabe identificiranega sredstva, če ima najemodajalec skozi celotno obdobje uporabe materialno pravico do zamenjave sredstva, kar pomeni, da ima dejansko možnost zamenjave alternativnih sredstev skozi celotno obdobje uporabe in bi pri tem imel tudi gospodarsko korist.

Družba ima pravico do usmerjanja uporabe identificiranega sredstva skozi celotno obdobje samo, če:

- a) ima skozi celotno obdobje uporabe pravico usmerjati način in namen uporabe sredstva, ali
- b) so pomembne odločitve o načinu in namenu uporabe sredstva določene vnaprej in:
 - ima družba skozi celotno obdobje uporabe pravico upravljati sredstvo, ne da bi imel najemodajalec pravico spreminjati ta navodila za delovanje, ali
 - je družba zasnovala sredstvo tako, da je z zasnovo vnaprej določila način in namen uporabe
 - sredstva skozi celotno obdobje uporabe.

Družba določi trajanje najema kot obdobje, v katerem najema ni mogoče odpovedati, skupaj z:

- a) obdobjem, za katero velja možnost podaljšanja najema, če je precej gotovo, da bo najemnik to možnost izrabil; in
- b) obdobjem, za katero velja možnost odpovedi najema, če je precej gotovo, da najemnik te možnost ne bo izrabil.

Ob začetnem pripoznanju družba pravico do uporabe sredstva izmeri po sedanji vrednosti prihodnjih najemnin. To pravico amortizira in pripoznava strošek amortizacije, zaradi časovne vrednosti denarja pa tudi strošek obresti med odhodki iz financiranja. V izkazu denarnega toka loči znesek, ki pomeni plačilo glavnice in znesek, ki pomeni plačilo obresti. Oba razvrsti med denarne tokove pri financiranju.

Obveznost iz najema se izkaže med obveznostmi iz financiranja, ki se glede na ročnost deli na dolgoročni del, ki zapade v obdobju daljšem od leta dni po datumu bilance stanja, in na kratkoročni del, ki zapade v 12 mesecih po datumu bilance stanja.

Družba spodbudnine pri najemu (na primer brezplačne najemnine, to so obdobja najema, za katera ji ni treba plačati najemnine) obračuna kot del merjenja pravice do uporabe sredstva in obveznosti iz najema, ki predstavlja zmanjšanje stroškov. Tega običajno pripozna kot linearno zmanjšanje stroškov v obdobju najema.

Družba pravico do uporabe slabi skladno z zahtevami SRS 17 – Oslabitev opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev.

Za kratkoročne najeme (obdobje najema je krajše od 12 mesecev) in najeme sredstev majhne vrednosti (vrednost najetega sredstva, če bi bilo novo, je manjša od 10.000 evrov; to so na primer prenosni računalniki, tablice in telefoni) družba uporablja izjemo in ne priznava pravice do uporabe sredstva. Stroške v povezavi z najemom teh sredstev zato priznava med odhodki enakomerno v obdobju trajanja najema. V izkazu poslovnega izida jih priznava med stroški storitev v postavki stroškov najemnin. Družba nima sklenjenih pogodb za najeme s spremenljivimi najemnini.

Osnovno sredstvo, vzeto v najem, se izkazuje ločeno od drugih istovrstnih osnovnih sredstev. Amortiziranje osnovnih sredstev, vzetih v najem, mora biti usklajeno z amortiziranjem drugih podobnih osnovnih sredstev. Če ni utemeljenega zagotovila, da bo najemnik prevzel lastništvo do konca trajanja najema, se takšno osnovno sredstvo povsem amortizirata bodisi med trajanjem najema bodisi v dobi njegove koristnosti, in sicer v tistem obdobju, ki je krajše. Stroški amortizacije z najemom pridobljenih opredmetenih osnovnih sredstev se obračunavajo posebej.

Bistveni predpostavki, ki se uporabljata za izračun pravice do uporabe sredstev sta:

- predpostavljena diskontna stopnja, uporabljena za najeme 2,187 %, uporabljena do 30. 6. 2020. Na podlagi izvedene presoje ustreznosti diskontne stopnje glede na spremenjene razmere na finančnem trgu, se je predpostavljena diskontna stopnja za najeme, sklenjene od 1. 7. 2020 dalje, znižala na 1,759 % in
- predpostavljena doba najema.

Finančne naložbe

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki jih ima družba, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečala svoje finančne prihodke. Finančne naložbe se pri začetnem pripoznanju razvrstijo v finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek poslovnega izida, finančna sredstva v posesti do zapadlosti v plačilo, finančne naložbe v posojila ali za prodajo razpoložljiva finančna sredstva. V bilanci stanja se izkazujejo kot kratkoročne in dolgoročne finančne naložbe.

Med finančnimi naložbami družba prikazuje dolgoročne in kratkoročne depozite pri bankah, ki jih ob začetnem pripoznanju evidentira po nabavni vrednosti (je enaka plačanemu znesku denarja), ki ustreza pošteni vrednosti depozita ob začetnem pripoznanju. Ob sklenitvi depozita niso nastali nobeni pomembni stroški, ki bi izhajali neposredno iz nakupa ali izdaje finančnega sredstva.

Izpeljani finančni instrument je lahko ena izmed kratkoročnih finančnih naložb, ki jih družba poseduje, da se zavaruje pred tveganji.

Odložene terjatve za davek

Terjatve za odloženi davek se pripoznajo za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih. Znesek odloženega davka se ugotovi z uporabo pričakovane davčne stopnje v naslednjih letih.

Odložene terjatve za davek se pripoznajo le, če je verjetno, da bo na razpolago obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odložene terjatve.

Nepomembni zneski terjatev za odloženi davek niso pripoznani.

Odloženi davek se evidentira neposredno v breme ali dobro kapitala, če se davek nanaša na postavke, evidentirane v istem ali drugem obdobju neposredno v breme ali dobro kapitala.

Sredstva za prodajo

Dolgoročna sredstva, za katera se pričakuje, da bo njihova vrednost poravnana predvsem s prodajo in ne z nadaljnjo uporabo, se razvrstijo med sredstva za prodajo. Predstavljajo opredmetena osnovna sredstva (zemljišča, zgradbe), ki izpolnjujejo pogoje za prerazvrstitev med sredstva za prodajo:

- a) sredstvo je na razpolago za takojšnjo prodajo v trenutnem stanju,
- b) prodaja je zelo verjetna (poslovodstvo je sprejelo načrt prodaje, išče se kupec),

- c) poteka aktivno trženje prodaje sredstva,
- d) obstaja pričakovanje, da bo prodaja končana v letu dni po opravljeni prerazvrstitvi.

Sredstvo se preneha amortizirati, ko je opredeljeno kot nekratkoročno sredstvo za prodajo. Takšno nekratkoročno sredstvo za prodajo se izmeri po knjigovodski vrednosti ali po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje, in sicer po tisti, ki je manjša.

Prodaja je zelo verjetna v primeru, ko uprava družbe sprejme sklep o načrtu prodaje. Družba letno preverja, ali sredstva še izpolnjujejo sodila za izkazovanje med sredstvi za odtujitev. Če sredstvo ne izpolnjuje več teh sodil, ga družba prerazvrsti nazaj med opredmetena osnovna sredstva ali naložbene nepremičnine.

Zaloge

Med zalogami so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže ter trgovskega blaga.

Količinska enota zaloge materiala se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni ceni, ki sestoji iz nakupne cene, v kateri so upoštevani na računu priznani popusti, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave. Nakupna cena je znižana za dobljene popuste.

Zaloge se vrednotijo po metodi zaporednih cen (fifó).

Družba izvede odpis zalog, če je njihova prodaja v celoti ustavljena ali v primeru nekurantnosti zalog.

Zaloge se prevrednotijo na koncu poslovnega leta, če knjigovodska vrednost presega ali čisto iztržljivo izvirno vrednost zalog.

Poslovne terjatve

Terjatve vseh vrst se ob pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Delijo se na kratkoročne in dolgoročne, odvisno od datuma zapadlosti.

Med dolgoročnimi poslovnimi terjatvami družba izkazuje poleg terjatev do kupcev tudi dolgoročno terjatev za vstopni DDV za stavbno pravico. Na osnovi Letne izvedbene pogodbe o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 se kratkoročni del dolgoročne terjatve za vstopni DDV prenese na kratkoročne terjatve.

Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami družba izkazuje kratkoročne terjatve do kupcev doma in v tujini, kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun, kratkoročne terjatve za obračunane obresti od vpoglednih sredstev in finančnih naložb, dane avanse, terjatve za vstopni DDV, kratkoročne terjatve za evropska sredstva in druge terjatve.

Terjatve, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Ustreznost izkazane velikosti posamezne terjatve družba ugotavlja posamično ob koncu obračunskega obdobja, v sklopu letnega popisa in na osnovi argumentiranih dokazov o dvomu o njihovi poplačljivosti. Popravki terjatev se izkazujejo v dobro posebnih popravljalnih kontov terjatev in v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov na podlagi naslednjih pravil:

- popravek se izvede za posamično terjatev, ki v izvornem znesku (vključujoč DDV) presega 5.000 evrov in
- za zapadle terjatve od 31 do 90 dni se oblikuje popravek vrednosti terjatev v višini 10 % vrednosti terjatve,
- za zapadle terjatve od 91 do 180 dni se oblikuje popravek vrednosti terjatev v višini 30 % vrednosti terjatve,
- za zapadle terjatve od 181 do 365 dni se oblikuje popravek vrednosti terjatve v višini 60 % vrednosti terjatve,
- za zapadle terjatve nad 365 dni se oblikuje popravek vrednosti terjatev v višini 100 % vrednosti terjatve.

Družba izvede na podlagi ustreznih listin odpis v celoti za tiste terjatve, za katere je zaključen stečajni postopek ali prisilna poravnava oziroma je s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika izvedla vsa dejanja, da bi dosegla plačilo terjatev, oziroma ugotavlja, da so nadaljnji pravni postopki ekonomsko neupravičeni.

Denarna sredstva

Denarna sredstva vključujejo gotovino v blagajni, denarna sredstva na računih pri bankah, denar na poti in depozite na odpoklic ter nočni depoziti pri bankah. Denar na poti je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezen račun pri banki in se tisti dan še ne vpiše kot dobroimetje pri njej.

Denarna sredstva so ločeno prikazana v domači in tuji valuti. Denarna sredstva, izražena v domači valuti, se izkazujejo po nominalni vrednosti. Tuje valute se preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan prejema. Stanje denarnih sredstev v tujih valutah je preračunano v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta. Tečajna razlika, ki se pojavi pri tem, poveča finančne prihodke ali finančne odhodke.

Kapital

Celotni kapital organizacije je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če organizacija preneha delovati, pri čemer se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki, ter z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice in lastni poslovni deleži ter dvigi (izplačila).

Kapital družbe sestoji iz vpoklicanega kapitala, kapitalskih rezerv, rezerv iz dobička (zakonske rezerve, statutarne rezerve in druge rezerve iz dobička), rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti in še nerazdeljenega čistega dobička poslovnega leta.

Kapital odraža lastniško financiranje družbe in je z vidika družbe njena obveznost do lastnikov. Opredeljen je ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v družbo, temveč tudi z zneski, ki so nastali pri poslovanju družbe.

Kot kapitalne rezerve ima družba izkazan znesek v letu 2004 prenesenega stvarnega premoženja za opravljanje nalog upravljanja in vzdrževanja avtocest, ki ga je zagotovila RS ob preoblikovanju družbe, splošni prevrednotovalni popravek kapitala, ki je bil 1. januarja 2006 ob prehodu na SRS 2006 prenesen v kapitalne rezerve, presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS in vrednostjo novo izdanih delnic družbe v letu 2010, razliko pri pripojitvi hčerinskega podjetja DELKOM d. o. o. v letu 2015 ter presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS in vrednostjo novo izdanih delnic družbe v letu 2017 in zneske naknadnih vplačil RS v kapital družbe na podlagi sklepov Vlade RS, izdanih na podlagi 16. člena ZDARS-1, s katerim se ugotovijo in konkretizirajo nepremičnine, ki so bile v lasti RS, in katere v skladu s 14. členom ZDARS-1 pridobi družba DARS (naknadna vplačila ugotovi uprava družbe s sklepom).

Zakonske rezerve so rezerve, ki so določene z Zakonom o gospodarskih družbah. Družba mora imeti oblikovane zakonske rezerve v taki višini, da vsota zneska zakonskih rezerv in kapitalskih rezerv iz točk 1–3 prvega odstavka 64. člena ZGD-1 predstavlja najmanj deset odstotkov osnovnega kapitala. Če zakonske in kapitalne rezerve iz točk 1–3 prvega odstavka 64. člena ZGD-1 skupaj ne dosegajo desetodstotnega deleža osnovnega kapitala in družba v poslovnem letu izkaže čisti dobiček, mora pri sestavi bilance stanja za to poslovno leto v zakonske rezerve odvesti pet odstotkov zneska čistega dobička, zmanjšanega za znesek, ki je bil uporabljen za kritje morebitne prenesene izgube.

Družba oblikuje statutarne rezerve do višine 25 odstotkov osnovnega kapitala. Statutarne rezerve se oblikujejo tako, da se 25 odstotkov čistega dobička, ki ostane po morebitni uporabi za kritje prenesene izgube, za oblikovanje zakonskih rezerv in za oblikovanje rezerv za lastne deleže, uporabi za oblikovanje statutarne rezerv, dokler te ne dosežejo 25 odstotkov osnovnega kapitala. Te rezerve niso namenjene delitvi.

V skladu s tretjim odstavkom 230. člena ZGD-1 lahko organi vodenja ali nadzora pri sprejemu letnega poročila iz zneska čistega dobička, ki ostane po uporabi čistega dobička za namene iz prvega odstavka 230. člena ZGD-1, oblikujejo druge rezerve iz dobička, vendar za ta namen ne smejo uporabiti več kot polovice zneska čistega dobička, ki ostane po uporabi dobička za namene iz prvega odstavka tega člena.

Druge rezerve iz dobička so nenominirani kapital in se letno povečujejo z razporeditvijo čistega dobička.

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, vsebujejo:

- aktuarske dobičke in izgube, vezane na rezervacije za odpravnine ob upokojitvi po aktuarskem izračunu, in

- učinke spremembe poštene vrednosti izpeljanih finančnih instrumentov, ki so bili opredeljeni kot uspešni pri varovanju pred tveganjem.

Družba prikazuje sestavine in gibanje kapitala v izkazu gibanja kapitala in bilanci stanja.

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Rezervacije se oblikujejo za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih zneske za njihovo poravnavo je mogoče zanesljivo oceniti. Dolgoročne rezervacije so oblikovane na račun vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov in se zmanjšujejo zaradi koriščenja za namene, za katere so bile oblikovane.

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za jubilejne nagrade in odpravnine, diskontirane na dan bilance stanja. Rezervacije se oblikujejo na podlagi aktuarskega izračuna, ki ga pripravi pooblaščen aktuar. Izračun se naredi za vsakega zaposlenega, upoštevajoč stroške odpravnine ob upokojitvi ter stroške vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Ob zaključku vsakega poslovnega leta se preveri višina tako oblikovanih rezervacij, ki se nato ustrezno povečajo ali zmanjšajo. Plačila za odpravnine ob upokojitvi in izplačila jubilejnih nagrad zmanjšujejo oblikovane rezervacije. V izkazu poslovnega izida se pripoznajo stroški dela in stroški obresti, preračun pozaposlitvenih zaslužkov oziroma nerealiziranih aktuarskih dobičkov ali izgub iz naslova odpravnin pa v drugem vseobsegajočem donosu kapitala.

Družba izkazuje dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub, ki nastanejo zaradi odškodninskih zahtevkov za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, njihovim upravljanjem in vzdrževanjem, ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij. Rezervacije za obveznosti za tožbe družba oblikuje na podlagi ocene o verjetnem izidu tožb, in sicer takrat, ko je verjetnost za negativen izid spora za družbo več kot polovična.

Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami družba izkazuje dolgoročno odložene prihodke, ki bodo v obdobju, daljšem od enega leta, pokrili predvidene odhodke. Odloženi prihodki se pretvorijo v obračunane prihodke, ko so ustrezne storitve opravljene ali ko se pojavi upravičenost do njihove vključitve v izkaz poslovnega izida in ko je treba pokriti ustrezne stroške.

Med dolgoročno odloženimi prihodki vodi družba prejeta nepovratna sredstva EU in sofinancerska sredstva za pridobitev osnovnih sredstev. Namenjene so za pokrivanje stroškov amortizacije tako nabavljenih osnovnih sredstev in se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke. Odloženi prihodki iz naslova prejetih nepovratnih sredstev EU in sofinancerskih sredstev se pripoznajo, ko so prejeti oziroma ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba odložene prihodke prejela in da bo izpolnila pogoje v zvezi z njimi. Odloženi prihodki iz naslova dobljenih nepovratnih sredstev EU in sofinancerskih sredstev za pridobitev osnovnih sredstev se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke skladno z obračunano amortizacijo. Odloženi prihodki, iz naslova prejetih nepovratnih sredstev EU in sofinancerskih sredstev za pokrivanje drugih stroškov, se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke skladno s pojavljanjem stroškov, za pokrivanje katerih so bila sredstva prejete.

Dolgoročno odloženi prihodki so oblikovani tudi za sredstva, prejeta od unovčenih garancij za odpravo napak, garancij za dobro izvedbo del in garancij za resnost ponudbe. Unovčeni zneski garancij služijo za pokrivanje stroškov namena unovčitve oziroma v primeru unovčitve garancij za dobro izvedbo del tudi za namen garancije za odpravo napak v garancijski dobi.

Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi do bank se izkazujejo dolgoročno prejeta posojila za nabavo osnovnih sredstev.

Dolgoročne finančne obveznosti, ki bodo zapadle v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, se izkazujejo kot kratkoročne finančne obveznosti.

Dolgoročne finančne obveznosti se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev. Dolgovi, izraženi v tujih valutah, se ob nastanku preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Na koncu poslovnega leta se dolgoročne finančne obveznosti na osnovi prejetih tujih posojil prevrednotijo po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta.

Plačila obresti od najetih dolgoročnih posojil za nabavo osnovnih sredstev povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katero so bili krediti najeti, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila obresti od najetih posojil predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadolžuje v svojem imenu in za svoj račun.

Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic

Dolgoročne obveznosti na podlagi izdanih obveznic se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev.

Plačila kuponov od izdanih obveznic povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katero so bile obveznice izdane, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila kuponov od izdanih obveznic predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadolžuje v svojem imenu in za svoj račun. Vse obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Druge dolgoročne finančne obveznosti

Med drugimi dolgoročnimi finančnimi obveznostmi družba izkazuje:

- dolgoročno prejeta posojila za nabavo osnovnih sredstev prejeta od drugih tujih organizacij (glej usmeritve Dolgoročne finančne obveznosti do bank) in
- dolgoročne obveznosti iz najema (glej usmeritve Najemi).

Poslovne obveznosti

Poslovni dolgovi so dobaviteljski krediti za kupljeno blago ali kupljene storitve, obveznosti do zaposlenih za opravljeno delo, obveznosti do financerjev v zvezi z obrestmi in podobnimi postavkami, obveznosti do države iz naslova javnih dajatev, ki so predpisane in obvezne ter vključujejo davke, prispevke in druge javne dajatve. Podvrsta poslovnih dolgov so obveznosti do kupcev za dobljene predujme in prejete varščine.

Ob začetnem pripoznanju se ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin, ki dokazujejo prejem blaga, storitev in gradenj. Pozneje se obveznosti merijo po odplačni vrednosti. Obveznosti, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico. Na temelju Letne izvedbene pogodbe o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 se kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenese na kratkoročne obveznosti.

Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti zajemajo:

- kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu,
- natečene obresti na dan 31. decembra 2021 in obračunane obresti na dan 31. decembra 2021 za najeta posojila in izdane obveznice za gradnjo in obnavljanje avtocest ter natečene obresti za izpeljane finančne instrumente, sklenjene za zavarovanje bančnih posojil pred tveganjem spremembe obrestnih mer, in
- obveznosti za izvedene finančne instrumente in
- kratkoročne obveznosti iz najema.

Družba uporablja izvedene finančne instrumente za ščitenje denarnega toka za varovanje pred izpostavljenostjo obrestnim tveganjem.

Ob uvedbi varovanja pred tveganjem družba vodi formalne listine o razmerju varovanja pred tveganjem in o namenu ravnanja s tveganjem v podjetju ter o strategiji projekta varovanja pred tveganjem pa tudi o metodah, ki se uporabijo pri ocenjevanju učinkovitosti razmerja pri varovanju pred tveganjem. Družba ocenjuje varovanje pred tveganjem na ustaljen način in ob njegovi uvedbi, kadar se pričakuje zelo uspešno varovanje pred tveganjem pri doseganju pobotanih sprememb poštene vrednosti ali denarnih tokov, ki se pripisujejo varovanemu tveganju. Pri varovanju pred tveganji denarnih tokov mora biti predvideni posel, ki je predmet varovanja, zelo verjeten in izpostavljen spremembam denarnih tokov, ki lahko odločilno vplivajo na poslovni izid.

Izpeljani finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti; stroški, povezani s poslom, se pripoznajo v poslovnem izidu, in sicer ob njihovem nastanku. Po začetnem pripoznanju se izpeljani finančni instrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe pa se obravnavajo, kot je opisano v nadaljevanju.

Varovanje denarnega toka pred tveganji

Ko se izpeljani finančni instrument določi kot varovanje pred tveganjem v primeru izpostavljenosti spremenljivosti denarnih tokov, ki jih je mogoče pripisati posameznemu tveganju, povezanemu s pripoznanim sredstvom ali obveznostjo ali zelo verjetnimi predvidenimi posli, ki lahko vplivajo na poslovni izid, se uspešni del sprememb v pošteni vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta pripozna v drugem vseobsegajočem donosu obdobja in razkrije v rezervi za varovanje pred tveganjem oziroma postavki kapitala. Neuspešni del sprememb poštene vrednosti izpeljanega finančnega instrumenta se pripozna neposredno v poslovnem izidu.

Znesek, pripoznan v kapitalu, se prenese v poslovni izid za isto obdobje, v katerem pred tveganjem varovana postavka vpliva na poslovni izid. Družba predvidoma preneha obračunavati varovanje pred tveganjem, če instrument za varovanje pred tveganjem ne zadošča več sodilom za obračunavanje varovanja pred tveganjem, če se instrument za varovanje pred tveganjem proda, odpove ali izkoristi ali če družba prekliče označitev. Če predvidenega posla ni več pričakovati, se znesek v drugem vseobsegajočem donosu mora pripoznati neposredno v poslovnem izidu.

Kratkoročne časovne razmejitev

Aktivne časovne razmejitev zajemajo kratkoročno nezaračunane prihodke in kratkoročno odložene stroške, ki ob svojem nastanku ne bremenijo dejavnosti, s katero se družba ukvarja, in ne vplivajo na poslovni izid. Kot aktivne časovne razmejitev so med drugim izkazani odloženi stroški provizije prodajnim zastopnikom vinjet in odloženi stroški tiskanja vinjet, ki se pripoznajo v ustreznem deležu vsakokratnega pripoznanega zneska prihodkov od prodanih vinjet.

Pasivne kratkoročne časovne razmejitev zajemajo vnaprej vračunane stroške in kratkoročno odložene prihodke. Vnaprej vračunani stroški so stroški, ki bremenijo poslovni izid tekočega poslovnega leta. Obveznost za plačilo se pričakuje v naslednjem obračunskem obdobju. Kot vnaprej vračunane stroške družba izkazuje tudi stroške za poslovno uspešnost uprave in vodilnih delavcev.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, če še niso opravljene sicer že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani:

- za prihodke od prodaje cestnine v obliki dobroimetja, naloženega na naprave DarsGo. Naprave DarsGo veljajo za vozila nad 3,5 tone največje dovoljene mase od 1. aprila 2018, ko je stopilo v veljavo elektronsko cestninjenje v prostem prometnem toku. Prihodki bodo odloženi, dokler uporabniki storitev ne bodo opravili cestninskega prehoda.
- za v letu 2021 zaračunane vrednosti letnih in polletnih elektronskih vinjet, ki so delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2022. Letna elektronska vinjeta velja od dneva njenega nakupa ali od vključno dneva, ki ga določi cestninski zavezanec ob njenem nakupu, do preteka dneva, ki ima isto številko dvanajst mesecev po dnevu nakupa ali določitvi začetka njene veljavnosti, ali če v dvanajstem mesecu takšnega dneva ni do preteka zadnjega dneva v dvanajstem mesecu. Polletna elektronska vinjeta velja od dneva njenega nakupa ali od vključno dneva, ki ga določi cestninski zavezanec ob njenem nakupu, do preteka dneva, ki ima isto številko šest mesecev po dnevu nakupa ali določitvi začetka njene veljavnosti, ali če v šestem mesecu takšnega dneva ni do preteka zadnjega dneva v šestem mesecu.
- za v letu 2021 zaračunane polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2022 (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa).

Prihodki

Družba v skladu s SRS 15 uporablja petstopenjski model za določitev, kdaj pripoznati prihodke in do katere višine. Postopek pripoznavanja prihodkov se izvaja v osledju petih korakov:

1. korak: opredelitev pogodbe,
2. korak: opredelitev izvršitvenih obvez,
3. korak: določitev transakcijske cene,
4. korak: razporeditev transakcijske cene na izvršitvene obveze in
5. korak: izpolnitev izvršitvenih obvez oziroma pripoznanje prihodkov, ko je izpolnjena izvršitvena obveza.

V pogodbi, sklenjeni pisno, ustno ali v skladu z običajno prakso, se družba s kupcem dogovori o glavnih sestavinah prodajnega posla in stranki se z dogovorom zavežeta, da izpolnita obveze, o katerih sta se dogovorili.

Pogodbena obveza je izvršitvena obveza družbe, da kupcu dobavi ali opravi pogodbeno dogovorjeno (obljubljeno) blago ali storitve.

Prihodki se pripoznajo, ko se upravičeno pričakuje, da bo družba zanje prejela nadomestilo. Transakcijska cena je znesek nadomestila, za katerega družba pričakuje, da ga bo prejela v zameno, ko bo blago oziroma storitev prenesla na kupca, razen zneskov, ki se zbirajo v imenu tretjih oseb.

Model opredeljuje, da se prihodki pripoznajo, ko družba prenese storitev oziroma blago na stranko, in sicer v višini, do katere družba pričakuje, da je upravičena. Glede na izpolnjene kriterije se prihodki pripoznajo:

- v trenutku ali
- skozi obdobje.

Prihodki se pripoznajo v trenutku, ko družba izpolni izvršitveno obvezo, to je takrat, ko se na kupca prenese obvladovanje nad storitvijo ali blagom. Obvladovanje pomeni, da kupec lahko usmerja uporabo sredstva in prejema vse bistvene koristi iz sredstva ter lahko tudi prepreči drugo uporabo in prejemanje koristi iz sredstva. Pri pogodbah, kjer družba izvaja storitev skozi daljše časovno obdobje, se prihodki pripoznajo razporejeno skozi obdobje izvajanja storitve.

Družba dosledno sledi usmeritvi hkratnega pripoznavanja prihodkov in odhodkov v obdobju opravljene storitve ali prodaje blaga ne glede na to, kdaj je plačilo realizirano.

Prihodki se razčlenjujejo na poslovne, finančne in druge prihodke.

Poslovni prihodki vključujejo zlasti:

- prihodke od cestnine,
- prihodke od zakupnin za oddajo površin za spremljajoče dejavnosti v zakup,
- prihodke od zapor in povračil za izredne prevoze,
- prihodke od služnosti za napeljevanje objektov in naprav javnega pomena ob avtocesti,
- prihodke od telekomunikacij,
- prihodke po pogodbi o izvajanju naročila,
- druge poslovne prihodke,
- usredstvene lastne proizvode in lastne storitve.

Prihodki od cestnine predstavljajo pretežen del poslovnih prihodkov, v poslovnem letu 2021 so predstavljali 97 odstotkov vseh prihodkov od prodaje. Za vsako uporabo cestninske ceste oziroma cestninskega odseka in cestninskega cestnega objekta se plača cestnina, razen za vozila, ki so v skladu z Zakonom o cestninjenju oproščena plačila cestnine.

Cestnina za uporabo cestninskih cest se za vozila nad 3.500 kg največje dovoljene mase obračuna glede na prevoženo razdaljo po cestninski cesti (cestnina glede na prevoženo razdaljo- sistem DarsGo) in za vozila do 3.500 kg največje dovoljene mase glede na dolžino časovnega obdobja, v katerem se cestninska cesta uporablja (cestnina za določen čas – vinjetni sistem).

Višino cestnine predpiše vlada, pri čemer upošteva:

a) pri cestnini glede na prevoženo razdaljo:

- tip vozila oziroma cestninski razred vozila, s katerim se opravlja prevoz po cestninski cesti, emisijski razred EURO.

Plačevanje cestnine glede na prevoženo razdaljo se izvaja z elektronskim sistemom cestninjenja v prostem prometnem toku (sistem DarsGo). Za plačevanje cestnine stranka pridobi napravo DarsGo in jo namesti v vozilo pred vstopom na cestninsko cesto.

Pred začetkom uporabe sistema DarsGo je treba zagotoviti ustrezno finančno kritje za plačilo cestnine. Cestnino je mogoče plačevati z dobroimetjem na računu vozila (predplačniški način plačevanja cestnine) ali s poznejšim plačilom na podlagi izdanega računa (poplačniški način plačevanja cestnine).

V primeru predplačniškega načina plačevanja cestnine je potrebno pred začetkom uporabe naprave DarsGo na račun vozila vplačati dobroimetje. Pri uporabi cestninskih cest se stanje na računu vozila zniža za cestnino glede na prevoženo razdaljo in se pripoznajo prihodki iz naslova porabljenega dobroimetja.

V primeru poplačniškega načina plačila cestnine s sklenitvijo pogodbe o odloženem plačevanju cestnine se strankam izstavi mesečni račun za cestnino in se pripoznajo prihodki na podlagi prevožene razdalje v obravnavanem mesečnem obdobju.

Vlada je 13. decembra 2018 sprejela sklep o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih avtocestnega omrežja, ki ga plačujejo cestninski zavezanci v okviru sistema DarsGo. Družba DARS kot upravljavec cestninskih cest je obračunava pribitek na določenih odsekih cestninskih cest od 1. januarja 2019 dalje. Zbrana sredstva so namenjena za zagotavljanje sredstev za financiranje gradnje drugega tira železniške proge Divača–Koper. Zaračunan pribitek k cestnini se ne prikazuje kot del prihodkov družbe, ampak kot obveznost do Republike Slovenije.

b) pri cestnini za določen čas:

- tip oziroma cestninski razred vozila;
- obdobje uporabe cestninske ceste (tedenska, mesečna, polletna in letna vinjeta).

Prihodki iz naslova prodaje letnih vinjet v obliki nalepke se pripoznajo v celoti v poslovnem letu, ki je označeno na letni vinjeti, in sicer 1/12 vrednosti letne vinjete (brez DDV) vsak mesec v poslovnem letu.

Prihodki iz naslova prodaje polletnih vinjet v obliki nalepk se pripoznajo na način, da se 1/6 vrednosti polletne vinjete (brez DDV) prenese med prihodke v mesecu prodaje, ostalih 5/6 vrednosti polletne vinjete (brez DDV) pa se v naslednjih petih mesecih iz pasivnih časovnih razmejitev med prihodke mesečno prenese 1/6 vrednosti polletne vinjete (brez DDV).

Prihodki iz naslova prodaje tedenskih in mesečnih vinjetnih tiskovin se v celoti v pripoznajo v mesecu prodaje.

S 1. 12. 2021 sta letno in polletno vinjeto v obliki nalepke nadomestili letna in polletna elektronska vinjeta.

Letna elektronska vinjeta velja od dneva njenega nakupa ali od vključno dneva, ki ga določi cestninski zavezanec ob njenem nakupu, do preteka dneva, ki ima isto številko dvanajst mesecev po dnevu nakupa ali določitvi začetka njene veljavnosti, ali če v dvanajstem mesecu takšnega dneva, ni do preteka zadnjega dneva v dvanajstem mesecu.

Polletna elektronska vinjeta velja od dneva njenega nakupa ali od vključno dneva, ki ga določi cestninski zavezanec ob njenem nakupu, do preteka dneva, ki ima isto številko šest mesecev po dnevu nakupa ali določitvi začetka njene veljavnosti, ali če v šestem mesecu takšnega dneva, ni do preteka zadnjega dneva v šestem mesecu. Elektronske vinjete je možno kupiti tudi vnaprej, torej z datumom začetka veljavnosti, ki ni enak dnevu nakupa. Začetek veljavnosti posamezne vinjete je možno določiti do 30 dni vnaprej od dneva nakupa (največ 30 dni pred začetkom njene veljavnosti).

Če cestninski zavezanec ob nakupu elektronske vinjete določi dan začetka njene veljavnosti, ki ni enak dnevu njenega nakupa, lahko cestninski zavezanec odstopi od prodajne pogodbe do začetka veljavnosti kupljene elektronske vinjete in zahteva vračilo kupnine. V skladu z določbami Zakona o cestninjenju ima cestninski zavezanec pod določenimi pogoji pravico do vračila sorazmernega dela vrednosti elektronske vinjete.

Prihodki iz naslova elektronskih vinjet se pripoznavajo glede na obdobje veljavnosti elektronske vinjete, v posamičnem mesečnem obračunskem obdobju sorazmernem deležu glede na dneve veljavnosti elektronske vinjete. V skladu z zahtevami SRS 15 in ob upoštevanju določil Zakona o cestninjenju je tako dan začetka veljavnosti elektronske vinjete dogodek, ko se pričnejo pripoznavati prihodki iz naslova prodaje elektronske vinjete.

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve se nanašajo na usredstvene lastne storitve, izvedene na avtocestah (investicijska vlaganja, vlaganja v povečanje prometne varnosti na avtocestah). Nabavna vrednost v družbi izdelanega sredstva zajema stroške materiala, neposredne stroške dela in ostale stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi sredstva za nameravano uporabo.

Drugi poslovni prihodki, povezani s poslovnimi učinki, so subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije, premije in podobni prihodki. Državne podpore, prejete za pridobitev osnovnih sredstev oziroma pokrivanje določenih stroškov, ostajajo začasno med odloženimi prihodki in se prenašajo med poslovne prihodke skladno z amortiziranjem pridobljenih osnovnih sredstev oziroma nastajanjem stroškov, za katerih pokrivanje so namenjene.

Prihodki iz naslova obračunanih zamudnih obresti in z njimi povezane terjatve se ob nastanku pripoznajo, če je verjetno, da bodo gospodarske koristi, povezane s poslom pritekale v družbo.

Zneski, zbrani v korist tretjih oseb, kot so obračunani davek na dodano vrednost in druge dajatve, niso sestavina prihodkov od prodaje.

Finančni prihodki so prihodki iz naslova obresti in pozitivnih tečajnih razlik. Finančni prihodki se pripoznajo, če ne obstaja utemeljen dvom o njihovi velikosti in plačljivosti. Obresti se obračunavajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu povečujejo poslovni izid (prejete odškodnine, nagrade za zaposlovanje invalidov nad predpisano kvoto ipd.).

Odhodki

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodki se razvrščajo na poslovne, finančne in druge odhodke.

Poslovni odhodki se pripoznajo, ko je porabljen material oziroma opravljena storitev, in sicer v obdobju, na katero se nanašajo. Poslovni odhodki družbe zajemajo odhodke, povezane z gradnjo, obnavljanjem ter upravljanjem in vzdrževanjem avtocest, ter so sestavljeni iz:

- stroškov materiala in nabavne vrednosti prodanega blaga,
- stroškov storitev,
- stroškov dela,
- odpisov vrednosti (razkritja, povezana z obračunom amortizacije, so prikazana v sklopu razkritij neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev),
- drugih poslovnih odhodkov.

Stroški materiala in storitev se pripoznajo na podlagi listin, ki dokazujejo, da so praviloma povezani z nastalimi gospodarskimi koristmi. Zmanjšanje vrednosti zalog materiala na njihovo čisto iztržljivo vrednost ne poveča izkazanih stroškov materiala, temveč poveča prevrednotovalne poslovne odhodke v zvezi z zalogami. Stroški materiala, ki se pred uporabo zadržujejo v zalogah, se izkazujejo v zneskih, ki so pred nastankom potroškov materiala oblikovali vrednost zalog. Zaloge se vrednotijo po metodi zaporednih cen (fifo). Stroški materiala in storitev, ki se pred uporabo ne zadržujejo v zalogah, se izkazujejo v dejanskih zneskih ob nabavi takšnega materiala. Ocenjeni znesek vnaprej vračunanih stroškov materiala in storitev se izkazuje v postavkah, v katerih bi se sicer izkazovali takšni dejanski stroški materiala in storitev. Če se pri letnem popisu materiala ugotovijo presežki ali primanjkljaji, za katere ni nihče osebno odgovoren, presežki zmanjšujejo do tedaj pripoznane stroške, primanjkljaji pa jih povečujejo.

Stroški dela so vse oblike zaslužkov, ki jih daje družba zaposlenim v zameno za njihovo službovanje. Stroški dela so plače, nadomestila plač, dajatve naravi, darila in nagrade zaposlenim, odpravnine, ki pripadajo zaposlenim, ko nehalo delati v družbi, in drugi dohodki, ki pripadajo zaposlenim skladno z zakonom, kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi skupaj z dajatvami, ki se dodatno obračunajo in bremenijo družbo. Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi se obravnavajo kot stroški dela. Nadomestila plač, ki bremenijo družbo, so nadomestila za določeno število dni odsotnosti med boleznijo, letni dopust, državne praznike in izredni dopust ter druga nadomestila skladno s predpisi, kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi. Povračila zaposlenim, ki se obravnavajo kot stroški dela in so v neposredni zvezi z opravljanjem dela, so na primer zneski za prevoz na delo in z njega, zneski za povračilo stroškov prehrane med delom in drugi. Potni stroški v zvezi s službenimi potovanji, stroški dela na terenu, šolnine in štipendije, ki so v neposredni zvezi s poslovanjem družbe, se obravnavajo kot stroški storitev. Družba je v letu 2021 izplačevala plače na podlagi Podjetniške kolektivne pogodbe DARS, plače uprave družbe pa tudi v skladu z Zakonom o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti RS in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD, Ur. l. RS, št. 21/2010). Družba v letu 2021 ni imela stroškov storitev v zvezi z agencijami za posredovanje delovne sile. Za zahteve zaposlenih po izplačilih na podlagi določb zakona, kolektivne pogodbe, splošnega akta organizacije ali pogodbe o zaposlitvi, katerim pa organizacija nasprotuje, so vloženi tožbeni zahtevki s strani delavcev. Rezervacije za obveznosti za tožbe družba oblikuje na podlagi ocene o verjetnem izidu tožb, in sicer takrat, ko je verjetnost za negativen izid spora za družbo več kot 50-odstotna.

Finančni odhodki so odhodki iz naslova obresti iz prejetih posojil in izdanih obveznic, odhodki iz izpeljanih finančnih instrumentov za varovanje pred finančnimi tveganji, iz negativnih tečajnih razlik, zamudnih obresti in oslabitve finančnih naložb. Finančni odhodki se pripoznajo po obračunu, in to ne glede na plačila, ki so povezana z njimi.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu zmanjšujejo poslovni izid. Med drugimi poslovnimi odhodki družba evidentira:

- plačilo odškodnin po sodbah,
- povračila stroškov revizijskih postopkov,
- ostale denarne kazni.

Davek od dohodka pravnih oseb in odloženi davek

Davek od dohodka je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb. Davek od dohodka za leto 2021 je obračunan po 19-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarila družba v davčnem obdobju.

Odloženi davek je namenjen pokrivanju začasne razlike, ki nastane med davčno vrednostjo sredstev in obveznosti ter njihovo knjigovodsko vrednostjo, in se izračunava z metodo obveznosti po trenutno veljavnih davčnih stopnjah.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljiv dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev.

Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po posredni metodi (različica II) iz podatkov iz bilance stanja na dan 31. decembra 2020 in 31. decembra 2021, iz podatkov izkaza poslovnega izida za leto 2021 ter iz dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev pritokov in odtokov.

Izkaz denarnih tokov sestavljajo denarni tokovi pri poslovanju, investiranju in financiranju.

II.4 Pojasnila k računovodskim izkazom

II.4.1 Pojasnila k bilanci stanja

II.4.1.1 Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Kot neopredmetena sredstva vodi družba računalniške programe.

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2021

V EUR (brez centov)	Računalniški programi	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2020	44.051.232	1.732.722	45.783.954
Nabave	0	6.138.883	6.138.883
Premiki med postavkami	375.753	0	375.753
Aktiviranje	7.778.725	-7.778.725	0
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-49.138	0	-49.138
Stanje na dan 31. 12. 2021	52.156.572	92.880	52.249.452
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2020	17.057.591	0	17.057.591
Amortizacija	4.698.339	0	4.698.339
Premiki med postavkami	146.969	0	146.969
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-49.138	0	-49.138
Stanje na dan 31. 12. 2021	21.853.761	0	21.853.761
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2020	26.993.641	1.732.722	28.726.363
Stanje na dan 31. 12. 2021	30.302.811	92.880	30.395.691

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2020

V EUR (brez centov)	Računalniški programi	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2019	42.091.031	323.890	42.414.921
Nabave	0	3.534.432	3.534.432
Aktiviranje	2.125.600	-2.125.600	0
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-165.399	0	-165.399
Stanje na dan 31. 12. 2020	44.051.232	1.732.722	45.783.954
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2019	13.046.220	0	13.046.220
Amortizacija	4.176.770	0	4.176.770
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-165.399	0	-165.399
Stanje na dan 31. 12. 2020	17.057.591	0	17.057.591
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.044.811	323.890	29.368.701
Stanje na dan 31. 12. 2020	26.993.641	1.732.722	28.726.363

V letu 2021 smo nadgradili in aktivirali naslednja večja neopredmetena osnovna sredstva:

- programska oprema za projekt elektronskih vinjet: e-VIN centralni, prodajni in nadzorni sistem v višini 3.748.629 evrov,
- programska oprema predorski nadzorni krmilni sistem v nadzornem centru Kozina v višini 374.042 evrov,
- programska oprema Simulator v višini 300.123 evrov,
- licenca za programsko opremo za video kamere na AC v višini 216.125 evrov,
- aplikacija področno podatkovno skladišče ECS DWH višini 255.074 evrov,
- programska oprema orodje mobilne komunikacije C-ITS v višini 126.008 evrov,
- nadgradnja programske opreme sistema DarsGo v višini 211.826 evrov ter
- nadgradnja programske opreme KAŽIPOT II. v višini 146.758 evrov.

Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji predstavlja programska oprema, vezana na vzpostavitev inteligentnih transportnih sistemov na avtocestah in hitrih cestah.

Neopredmetena dolgoročna sredstva družbe na dan 31. decembra 2021 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti in ne izkazujejo znakov slabitev, saj gre večinoma za novo nabavljena neopredmetena osnovna sredstva.

Pogodbene obveze za neopredmetena sredstva na 31. 12. 2021 znašajo 794.316 evrov in se pretežno nanašajo na nakup programske opreme ter licenc.

Dolgoročne aktivne časovne razmejitve v višini 15.853 evrov se nanašajo na preostanek stroškov razvoja in registracije lastne blagovne znamke DarsGo. Družba je za potrebe identifikacije Elektronskega cestninskega sistema v prostem prometu ter naprav, ki so nameščene v kabine težkih vozil, razvila in na Uradu za intelektualno lastnino registrirala lastno blagovno znamko DarsGo z dobo veljavnosti do junija 2027. Ker v organizaciji ustvarjene blagovne znamke ni mogoče pripoznati kot neopredmeteno sredstvo, je skupni strošek razvoja in registracije pripoznan kot dolgoročna aktivna časovna razmejitev in se bo ves čas veljavnosti sorazmerno mesečno prenašal na stroške.

II.4.1.2 Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi.

Zemljišča predstavljajo zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, poslovnih in stanovanjskih stavb, počivališč in viškov ob avtocesti ter pravice na nepremičninah.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe, na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Z Zakonom o uravnoteženju javnih financ je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Stavbna pravica ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravno pravico izrabljati.

Pooblaščenec ocenjevalec vrednosti nepremičnin je 29. februarja 2016 na zahtevo Ministrstva za infrastrukturo dopolnil Poročilo o oceni vrednosti nadomestila za ustanovitev stavbne pravice na dan 31. 5. 2012, ki sedaj znaša 190.760.000 evrov brez DDV. Družba DARS je izvedla uskladitev vrednosti stavbne pravice na novo ocenjeno vrednost, ki je sedaj za 50.787 evrov nižja od prvotno ocenjene. Neodpisana vrednost stavbne pravice na dan 31. 12. 2021 znaša 153.127.868 evrov.

Zgradbe so sestavljene iz avtocest (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura) in ostalih zgradb (avtocestne baze, cestninske postaje, poslovna stavba v Celju, počitniške enote, stanovanja).

Slovenski računovodski standardi ne določajo podrobno, kateri stroški sestavljajo nabavno vrednost spodnjega ustroja avtoceste, zato je to opredelitev sprejela družba sama. Razmejitev stroškov, ki sestavljajo nabavno vrednost spodnjega in zgornjega ustroja avtoceste, je prikazana v poglavju računovodske usmeritve.

Oprema predstavlja premično opremo, namenjeno za opravljanje dejavnosti upravljanja, vzdrževanja in pobiranja cestnine.

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi družba vodi naprave DarsGo s pomočjo katerih se izvaja cestninjenje v sistemu DarsGo. Cestninjenje v prostem prometnem toku se izvaja samo s predpisano nameščeno in delujočo napravo DarsGo v vozilu cestninskega zavezanca. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je naprava DarsGo v lasti upravljavca cestninskih cest. Družba DARS lahko od stranke kadar koli zahteva vračilo in zamenjavo naprave DarsGo.

Na dan 31. 12. 2021 je znašala nabavna vrednost naprav DarsGo 5.190.701 evrov in knjigovodska vrednost 2.473.454 evrov. Naprava DarsGo se iz zalog blaga prenese med osnovna sredstva s prvo izročitvijo naprave DarsGo cestninskemu zavezancu.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva pomembna, jo družba v skladu s SRS razdeli na pomembnejše sestavne dele takega osnovnega sredstva. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

V letu 2021 smo aktivirali naslednja večja opredmetena osnovna sredstva:

- vlaganja v avtoceste in ostale zgradbe v višini 93.028.560 evrov,
- vlaganja v ostalo opremo za opravljanje dejavnosti družbe (računalniška oprema, pisarniško pohištvo, stroji, naprave, orodja, priklopna vozila, tovorna in kombinirana vozila ter najem osebnih vozil idr.) v višini 8.267.009 evrov,
- vlaganja v opremo sistema DarsGo v višini 477.010 evrov ter
- naprave DarsGo v višini 808.880 evrov.

V letu 2021 smo izločili naslednja večja opredmetena osnovna sredstva iz naslova:

- rekonstrukcije avtocestnih odsekov v višini nabavne vrednosti 42.266.742 evrov,
- obnove in prenove zgradb v višini nabavne vrednosti 2.161.283 evrov,
- trajne izločitve osnovnih sredstev iz uporabe z odvozom na javna odlagališča odpadkov zaradi dotrajanosti, poškodb ter zastarelosti v višini nabavne vrednosti 1.852.386 evrov,
- izločitev vrnjenih sredstev v najemu zaradi poteka najemne pogodbe v višini nabavne vrednosti 257.456 evrov in
- izločitev naprav DarsGo zaradi izgube in dotrajanosti v višini nabavne vrednosti 188.562 evrov.

V letu 2021 smo izvedli premike med postavkami opredmetenih osnovnih sredstev in sicer:

- premike iz postavke Avtoceste na postavko Zgradbe, ki se nanaša predvsem na prerazporeditev na cestninsko postajo Hrušica in delitev le te na sestavne dele. Izvedli smo premike iz postavke Avtoceste na postavke Oprema in drobni inventar ter Neopredmetena osnovna sredstva v skupni vrednosti 3.409.922 EUR,
- premike iz postavke Zemljišča na postavko Naložbene nepremičnine, ki se nanašajo na prerazporeditve zemljišč, katerih prihodnja raba ni določena, v višini nabavne vrednosti 794.298 evrov. Navedena zemljišča predstavljajo nepremičnine, ki so bile pridobljene za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bile uporabljene za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje ali vzdrževanje.

Opredmetena osnovna sredstva v gradnji zajemajo projekte gradnje in obnove odsekov avtocest in hitrih cest. Med investicijami v teku vodimo razširitev v 6-pasovnico na območju Koseze – Kozarje, 3. razvojno os sever Velenje–Slovenj Gradec, 3. razvojno os sever Šentrupert–Velenje, 3. razvojno os jug Novo mesto–Maline (I. etapa – etapi 3 in 4), dograditev predora Karavanke, priključek Dragomer, Bertoška vpadnica – razširitev v štiripasovnico, cestno povezavo Ptuj–Markovci–Gorišnica–Ormož, rekonstrukcijo priključkov na AC obroču (Leskoškova) in druge, ki so v postopku pridobivanja dokumentacije ali se gradnja nadaljuje ali pa je zanje predviden pričetek gradnje v prihodnjih letih in se izvajajo pripravljalni postopki.

Opredmetena osnovna sredstva družbe na dan 31. decembra 2021 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti. Z izjemo dveh kreditov je celoten dolg za financiranje opredmetenih osnovnih sredstev družbe zavarovan s poroštvom RS. Kredit Evropske investicijske banke za vzpostavitev sistema DarsGo v višini 51 milijonov evrov ima jamstvo Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI). Kredit pri banki KfW za

vzpostavitev sistema DarsGo v višini 51 milijonov evrov pa je edini kredit, ki nima niti poročstva države, niti jamstva Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI).

Opredmetenim osnovnim sredstvom, ki so bila aktivirana v letu 2021, ni bilo pripisanih stroškov izposojanja. Stroški izposojanja pripisani opredmetenim osnovnim sredstvom v pridobivanju v letu 2021 znašajo 75.750 evrov, skupaj stroški izposojanja za opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju na dan 31. 12. 2021 znašajo 4.609.167 evrov.

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2021

V EUR (brez centov)	Zemljišča		Zemljišča- NAJEMI	Zgradbe- NAJEMI	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, druga avtocestna infrastruktura)	Zgradbe (AC baze, CP, poslovna stavba Celje, poč. enote, stanovanja ...)	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji - zgradbe	Oprema in drobni inventar	Oprema- NAJEMI	Opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju - oprema	Skupaj
	Zemljišča	Stavbna pravica									
Nabavna vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2020	27.886.804	36.250	190.760.000	2.677.672	5.747.636.229	65.859.867	95.279.587	150.888.528	2.312.414	489.026	6.283.826.377
Nabave v letu 2021	0	0	0	0	0	0	108.170.094	0	0	8.812.827	117.791.802
Odpis investicij v teku	0	0	0	0	0	0	-19.300	0	0	0	-19.300
Premiki med postavkami	-794.298	0	0	0	-3.409.922	1.633.894	0	1.400.276	0	0	-1.170.050
Aktiviranja	60.915	0	0	50.353	83.805.889	9.172.318	-93.089.475	8.889.437	663.462	-9.552.899	0
Izločitve/odtujitve/odpisi v letu 2021	-1.866	0	0	0	-42.266.742	-2.161.283	0	-2.623.752	-257.456	0	-47.311.099
Stanje na dan 31. 12. 2021	27.151.555	36.250	190.760.000	2.728.025	5.785.765.454	74.504.796	110.340.906	158.554.489	2.718.420	557.835	6.353.117.730
Popravek vrednosti											
Stanje na dan 31. 12. 2020	0	7.250	33.705.776	1.016.161	1.415.911.513	19.129.232	0	105.950.057	850.112	0	1.576.570.101
Amortizacija v letu 2021	0	3.625	3.926.356	513.244	165.753.524	2.702.328	0	11.162.715	588.808	0	184.650.600
Oslabitev v 2021	0	0	0	0	0	0	0	2.661	0	0	2.661
Premiki med postavkami	0	0	0	0	-1.539.012	524.787	0	867.257	0	0	-146.969
Izločitve/odtujitve/odpisi v letu 2021	0	0	0	0	-12.639.615	-677.185	0	-2.297.830	-257.456	0	-15.872.086
Stanje na dan 31. 12. 2021	0	10.875	37.632.132	1.529.405	1.567.486.410	21.679.162	0	115.684.860	1.181.464	0	1.745.204.307
Sedanja vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2020	27.886.804	29.000	157.054.224	1.661.511	4.331.724.716	46.730.635	95.279.587	44.938.471	1.462.302	489.026	4.707.256.276
Stanje na dan 31. 12. 2021	27.151.555	25.375	153.127.868	1.198.620	4.218.279.044	52.825.634	110.340.906	42.869.629	1.536.956	557.835	4.607.913.423

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2020

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zemljišča-NAJEMI	Zemljišča Stavbna pravica	Zgradbe-NAJEMI	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, druga avtocestna infrastruktura)	Zgradbe (AC baze, CP, poslovna stavba Celje, poč. enote, stanovanja ...)	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji - zgradbe	Oprema in drobni inventar	Oprema- NAJEMI	Opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju - oprema	Skupaj
Nabavna vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.378.062	36.250	190.760.000	2.230.794	5.703.143.825	66.047.198	83.311.102	135.155.900	1.910.245	483.091	6.212.456.467
Nabave v letu 2020	0	0	0	446.878	0	0	99.910.354	0	545.349	16.977.680	116.888.034
Odpis investicij v teku	0	0	0	0	0	0	-22.522	0	0	0	-22.522
Prerazporeditev iz sredstev razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	0	406.195	0	0	0	406.195
Premiki med postavkami	-2.072.190	0	0	0	-4.500.342	-721.758	0	5.222.100	0	0	-2.072.190
Aktiviranja	1.956.596	0	0	0	84.146.805	1.775.263	-88.325.542	16.426.396	0	-16.971.745	0
Izločitve/odtujitve/odpisi v letu 2020	-1.375.664	0	0	0	-35.154.059	-1.240.836	0	-5.915.868	-143.180	0	-43.829.607
Stanje na dan 31. 12. 2020	27.886.804	36.250	190.760.000	2.677.672	5.747.636.229	65.859.867	95.279.587	150.888.528	2.312.414	489.026	6.283.826.377
Popravek vrednosti											
Stanje na dan 31. 12. 2019	0	3.625	29.779.420	505.683	1.264.789.015	17.218.386	0	98.078.549	459.418	0	1.410.834.096
Amortizacija v letu 2020	0	3.625	3.926.356	510.478	162.229.391	2.523.885	0	11.870.699	518.135	0	181.582.569
Oslabitev v 2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Premiki med postavkami	0	0	0	0	-1.079.978	-201.372	0	1.281.350	0	0	0
Izločitve/odtujitve/odpisi v letu 2020	0	0	0	0	-10.026.915	-411.667	0	-5.280.541	-127.441	0	-15.846.564
Stanje na dan 31. 12. 2020	0	7.250	33.705.776	1.016.161	1.415.911.513	19.129.232	0	105.950.057	850.112	0	1.576.570.101
Sedanja vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.378.062	32.625	160.980.580	1.725.111	4.438.354.810	48.828.812	83.311.102	37.077.351	1.450.827	483.091	4.801.622.371
Stanje na dan 31. 12. 2020	27.886.804	29.000	157.054.224	1.661.511	4.331.724.716	46.730.635	95.279.587	44.938.471	1.462.302	489.026	4.707.256.276

II.4.1.3 Naložbene nepremičnine

Gibanje naložbenih nepremičnin v letu 2021

V EUR (brez centov)	Zemljišča - najem	Zemljišča - ni določene prihodnje uporabe	Zgradbe - najem	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2020	1.363.906	2.072.190	989.781	4.425.877
Povečanja	0	371.945	0	371.945
Premiki med postavkami	0	794.297	0	794.297
Zmanjšanje	0	-322.765	0	-322.765
Stanje na dan 31. 12. 2021	1.363.906	2.915.667	989.781	5.269.354
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2020	0	0	101.452	101.452
Amortizacija	0	0	29.693	29.693
Stanje na dan 31. 12. 2021	0	0	131.145	131.145
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2020	1.363.906	2.072.190	888.329	4.324.425
Stanje na dan 31. 12. 2021	1.363.906	2.915.667	858.636	5.138.209

Gibanje naložbenih nepremičnin v letu 2020

V EUR (brez centov)	Zemljišča - najem	Zemljišča - ni določene prihodnje uporabe	Zgradbe - najem	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	1.363.906	0	989.781	2.353.687
Povečanja	0	0	0	0
Premiki med postavkami	0	2.072.190	0	2.072.190
Stanje na dan 31. 12. 2020	1.363.906	2.072.190	989.781	4.425.877
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2019	0	0	71.759	71.759
Amortizacija	0	0	29.693	29.693
Stanje na dan 31. 12. 2020	0	0	101.452	101.452
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	1.363.906	0	918.022	2.281.928
Stanje na dan 31. 12. 2020	1.363.906	2.072.190	888.329	4.324.425

Namen pridobljenih naložbenih nepremičnin je pridobivanje prihodkov od najemnin. Prihodki od najemnin od naložbenih nepremičnin so v letu 2021 znašali 26.162 evrov. Stroške povezane z naložbenimi nepremičninami krijejo najemniki. Poštena vrednost naložbenih nepremičnin pomembno ne odstopa od knjigovodske vrednosti.

Med naložbene nepremičnine se v skladu s SRS razvrstijo nepremičnine, ki bodo namenjene prodaji in za katere družba ne določi prihodnje rabe. Zemljišča v skupni vrednosti 794.297 evrov, ki so namenjena prodaji in za katera prihodnja raba ni določena, so bila v letu 2021 razvrščena med naložbene nepremičnine. Navedena zemljišča predstavljajo nepremičnine, ki so bile pridobljene za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bile uporabljene za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje ali vzdrževanje.

II.4.1.4 Pravica do uporabe sredstva

Za vsa sredstva, ki jih ima družba v najemu, se pripozna pravica do uporabe sredstva med sredstvi, obveznosti iz najema pa se pripoznajo med finančnimi obveznostmi. Družba najema zemljišča, poslovne prostore, optična vlakna, vozila in opremo. Povprečna doba trajanja najema znaša 4,9 let. Družba nima možnosti, da določeno opremo, ki je v najemu odkupi po nominalni vrednosti po koncu obdobja najema. Obveznosti iz najema so zavarovane z lastninsko pravico najemodajalca na opredmetenih osnovnih sredstvih, ki so v najemu.

Gibanje sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe, za leto 2021

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in drobni inventar	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2020	36.250	2.677.672	2.312.414	5.026.336
Nabave v letu 2021	0	50.353	663.462	713.815
Izločitve v letu 2021	0	0	-257.456	-257.456
Stanje na dan 31. 12. 2021	36.250	2.728.025	2.718.420	5.482.695
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2020	7.250	1.016.161	850.112	1.873.523
Amortizacija v letu 2021	3.625	513.244	588.808	1.105.677
Izločitve v letu 2021	0	0	-257.456	-257.456
Stanje na dan 31. 12. 2021	10.875	1.529.405	1.181.465	2.721.744
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2020	29.000	1.661.511	1.462.302	3.152.813
Stanje na dan 31. 12. 2021	25.375	1.198.620	1.536.956	2.760.951

Gibanje sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe, za leto 2020

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in drobni inventar	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	36.250	2.230.794	1.910.245	4.177.289
Nabave v letu 2020	0	446.878	545.349	992.227
Izločitve v letu 2020	0	0	-143.180	-143.180
Stanje na dan 31. 12. 2020	36.250	2.677.672	2.312.414	5.026.336
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2019	3.625	505.683	459.418	968.726
Amortizacija v letu 2020	3.625	510.478	518.135	1.032.238
Izločitve v letu 2020	0	0	-127.441	-127.441
Stanje na dan 31. 12. 2020	7.250	1.016.161	850.112	1.873.523
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	32.625	1.725.111	1.450.827	3.208.563
Stanje na dan 31. 12. 2020	29.000	1.661.511	1.462.302	3.152.813

Družba sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe meri po nabavni vrednosti, ki je enaka sedanji vrednosti prihodnjih najemnin. Za dobo koristnosti sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe upošteva obdobje trajanja najemne pogodbe.

Zneski, pripoznani s pravico do uporabe sredstva, razvrščeno med opredmetena osnovna sredstva v izkazu poslovnega izida

Med kratkoročne najeme so razvrščeni najemi delovnih vozil in ostale opreme, katerih najem je krajši od enega leta, med najeme manjše vrednosti so uvrščeni tisti najemi pri katerih vrednost novega osnovnega sredstva, ki je predmet najema, ne presega 10.000 evrov.

Na dan 31. decembra 2021 ima družba 41.273 evrov obveznosti iz naslova kratkoročnih najemov in najemov majhnih vrednosti. Nobena od sklenjenih najemnih pogodb za najem, ne vključuje spremenljive najemnine, ki bi bila vezana na ustvarjeno prodajo v teh najetih nepremičninah.

Znesek plačanih najemnin od najemov, ki se vodijo kot pravica do uporabe, je v letu 2021 znašal 1.152.521 evrov.

Prikaz učinka najemov v letu 2021 na izkaz poslovnega izida:

V EUR (brez centov)	2021	2020
Amortizacija Pravice do uporabe sredstva	-1.105.677	-1.032.238
Odhodki za obresti na obveznosti iz najema	-58.338	-64.863
Znižanje stroškov najema covid-19	0	4.015
Prihodki nastali pri zaključku najema	54.789	18.838
Stroški nastali pri zaključku najema	-6.024	-7.844
Stroški najema v zvezi s kratkoročnimi najemi	-2.420	-5.980
Stroški najema v zvezi z najemi sredstev majhnih vrednosti	-49.813	-94.299
Skupaj	-1.167.484	-1.182.371

Družba DARS nima sklenjenih pogodb s spremenljivimi najemninami, zato vsi zgoraj navedeni zneski predstavljajo nespremenljive pogodbe za leto 2021. Družba v letu 2021 ni ustvarila prihodkov iz podnajema pravice do uporabe sredstva in družba ni ustvarila dobičkov oziroma izgub iz transakcij prodaje s povratnim najemom.

II.4.1.5 Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročna posojila drugim na dan 31. decembra 2021 v višini 153.000.000 evrov vključujejo:

- dolgoročne depozite pri bankah v višini 153.000.000 evrov z zapadlostjo od 393 do 941 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,08 odstotka.

V EUR (brez centov)	2021	2020
Stanje na dan 1. 1.	93.000.000	70.000.000
Pridobitev novih depozitov	112.000.000	183.000.000
Prenos iz kratkoročnih finančnih naložb	116.000.000	15.000.000
Prenosi na kratkoročne finančne naložbe	168.000.000	175.000.000
Stanje na dan 31. 12.	153.000.000	93.000.000

Dolgoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti. Knjigovodska vrednost dolgoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

II.4.1.6 Dolgoročne poslovne terjatve

Dolgoročne poslovne terjatve do drugih se nanašajo v višini:

- 9.693.094 evrov na dolgoročni del terjatev za vstopni DDV iz naslova nadomestila za ustanovitev stavbne pravice in
- 56.088 evrov na natečene obresti od dolgoročnih depozitov pri bankah.

II.4.1.7 Odložene terjatve za davek

Pregled gibanja odloženih terjatev za davek v letu 2021

V EUR (brez centov)	31. 12. 2020	Pripoznavo v izkazu poslovnega izida	Pripoznane v izkazu drugega vseobsegajočega donosa	31. 12. 2021
Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	397.069	-2.905	0	394.164
Varovanje denarnega toka iz naslova obrestnih zamenjav	2.991.854	0	-1.308.704	1.683.150
Popravek vrednosti terjatev	11.538	-6.773	0	4.765
Osnovna sredstva	2.810.160	1.477.916	0	4.288.075
	6.210.621	1.468.237	-1.308.704	6.370.154

Pregled gibanja odloženih terjatev za davek v letu 2020

V EUR (brez centov)	31. 12. 2019	Pripoznavo v izkazu poslovnega izida	Pripoznane v izkazu drugega vseobsegajočega donosa	31. 12. 2020
Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	383.694	13.376	0	397.069
Varovanje denarnega toka iz naslova obrestnih zamenjav	2.689.211	0	302.642	2.991.854
Popravek vrednosti terjatev	9.937	1.601	0	11.538
Osnovna sredstva	1.799.198	1.010.962	0	2.810.160
	4.882.040	1.025.938	302.642	6.210.621

Odložene terjatve in obveznosti za davek so izračunane na podlagi začasnih razlik po metodi obveznosti po bilanci stanja glede na stopnjo obdavčitve dohodka pravnih oseb v naslednjih letih. V obravnavanem obdobju je dohodek pravnih oseb obdavčen z 19-odstotno davčno stopnjo.

II.4.1.8 Sredstva za prodajo

Med kratkoročnimi sredstvi so evidentirane nepremičnine v vrednosti 416.605 evrov, ki jih družba ne namerava uporabljati v poslovne namene in za katere je uprava družbe sprejela sklep o njihovi prodaji. Ta je predvidena v naslednjih dvanajstih mesecih.

Pregled gibanja sredstev za prodajo v letu 2021

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Skupaj
Stanje 31. 12. 2020	453.379	19.278	472.657
Prerazporeditev na sredstva za prodajo	287.622	18.000	305.622
Prodaja	324.396	37.278	361.674
Prerazporeditev na osnovna sredstva ali naložbene nepremičnine	0	0	0
Stanje 31. 12. 2021	416.605	0	416.605

II.4.1.9 Zaloge

Med zalogami materiala so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. V strukturi zalog predstavljajo največji, 67-odstotni delež zaloge materiala, v okviru teh pa največji delež predstavljajo zaloge posipnih materialov (45 odstotkov), zaloge ograj (15 odstotkov) in zaloge goriv (14 odstotkov).

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež	31. 12. 2020	Indeks
Material	2.819.432	67 %	3.047.556	93
Nadomestni deli	478.123	11 %	419.201	114
Drobni inventar in embalaža	408.641	10 %	449.768	91
Trgovsko blago	509.499	12 %	1.319.132,86	39
Skupaj	4.215.695	100 %	5.235.657	81

Prodaja vinjet za osebna in motorna vozila z letnico 2021 se je končala 30. novembra 2021. V skladu s SRS 4.41 se je zaloga neprodanih vinjet z letnico 2021 odpisala v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov v višini 82.308 evrov, kar predstavlja znesek nabavne vrednosti vinjet.

Pri letnem popisu zalog materiala in zalog drobnega inventarja je bil ugotovljen primanjkljaj v višini 66.389 evrov in višek v višini 145.116 evrov, znesek kala je znašal 601 evrov.

Zaloge trgovskega blaga sestavljajo med drugim:

- zaloge naprav DarsGo v višini 503.612 evrov in
- zaloge nosilcev za naprave DarsGo v višini 4.145 evrov.

Naprave DarsGo se ob izdaji stranki prenesejo med opredmetena osnovna sredstva. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je naprava DarsGo v lasti upravljavca cestninskih cest.

Zaloge družbe na dan 31. decembra 2021 predstavljajo tekoče zaloge in niso bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Knjigovodska vrednost zalog ne presega iztržljive vrednosti.

Zaloge niso zastarane in ne izkazujejo znakov slabitev, zato slabitve niso bile izvedene.

II.4.1.10 Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročna posojila drugim na dan 31. decembra 2021 v višini 168.000.000 evrov vključujejo:

- kratkoročne depozite pri bankah v višini 168.000.000 evrov z zapadlostjo od 31 do 349 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,04 odstotka.

V EUR (brez centov)	2021	2020
Stanje na dan 1. 1.	208.000.000	268.000.000
Pridobitev novih depozitov	0	45.000.000
Vračila depozitov	92.000.000	265.000.000
Prenosi iz dolgoročnih finančnih naložb	168.000.000	175.000.000
Prenos na dolgoročne finančne naložbe	116.000.000	15.000.000
Stanje na dan 31. 12.	168.000.000,00	208.000.000

Družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vlaga v depozite bank s sedežem v RS. Kratkoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti. Knjigovodska vrednost kratkoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

II.4.1.11 Kratkoročne poslovne terjatve

v EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež v odstotkih	31. 12. 2020	Indeks
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	31.186.958	57 %	22.053.330	47 %
- terjatve za cestnino	29.737.748	55 %	21.301.845	45 %
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob avtocesti	770.153	1 %	121.630	0 %
- kupci za zapore	61.206	1 %	50.863	0 %
- druge kratkoročne terjatve	642.930	1 %	639.718	1 %
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev do kupcev	-25.078	0 %	-60.726	0 %
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	23.063.787	43 %	25.073.609	53 %
- za dane predujme za obratna sredstva	1.586	0 %	10.602	0 %
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	15.663.512	29 %	17.949.955	38 %
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev tuj račun	0	0 %	0	0 %

v EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež v odstotkih	31. 12. 2020	Indeks
- kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki	115.479	0 %	164.454	0 %
- terjatve za vstopni DDV	4.656.969	9 %	5.228.310	11 %
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	2.038.414	4 %	403.532	1 %
- ostale kratkoročne terjatve	2.312.608	4 %	3.041.536	6 %
- popravek vrednosti ostalih kratkoročnih terjatev	-1.724.781	-3 %	-1.724.781	-4 %
Skupaj	54.250.745	100 %	47.126.939	100 %

Večinski delež kratkoročnih poslovnih terjatev do drugih predstavljajo:

- terjatve do domačih komisionarjev ter tujih prodajnih zastopnikov v višini 11.091.788 evrov in
- terjatve do RS v skupni višini 3.934.494 evrov, ki se nanašajo na poslovanje za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1 v višini 3.873.974 evrov in na nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila v višini 60.520 evrov. Na podlagi 4. člena ZDARS-1 družba DARS opravlja posle v imenu države in za njen račun. Te posle v poslovnih knjigah izkazuje kot posle za tuj račun. Gre za naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest, ki jih družba opravlja skladno s pogodbo o izvajanju naročila. Za opravljene posle družba evidentira terjatve do RS. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu RS.

Razčlenitev pomembnejših postavk kratkoročnih poslovnih terjatev po zapadlosti

V EUR (brez centov)	Nezapadle	Do 90 dni	Nad 90 dni	Skupaj
Kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	12.593.079	2.191.189	879.245	15.663.512
Oblikovani popravki vrednosti terjatev iz poslovanja za tuj račun	0	0	0	0
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	30.841.018	132.414	238.604	31.212.036
Oblikovani popravki vrednosti poslovnih terjatev do kupcev	-10.109	0	-14.970	-25.078
Ostale terjatve	7.386.738	1.633	1.736.684	9.125.056
Oblikovani popravki vrednosti ostale terjatve			-1.724.781	-1.724.781

V letu 2021 je družba oblikovala popravek vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev v znesku 10.109 evrov. Način ocenjevanja pri oblikovanju popravka vrednosti terjatev v letu 2021 ni spremenjen.

v EUR (brez centov)	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Stanje 1. 1.	1.785.507	1.777.083
Odpisi terjatev	45.756	0
Odprava popravkov	0	0
Oblikovanje	10.109	8.424
Stanje 31. 12.	1.749.859	1.785.507

Terjatve družbe na dan 31. decembra 2021 niso bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Kratkoročne poslovne terjatve družbe predstavljajo tekoče terjatve družbe in so v višini 8.801.626 evrov zavarovane z bančnimi garancijami in izvršnicami.

II.4.1.12 Denarna sredstva

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež	31. 12. 2020	Indeks
Denarna sredstva v bankah	31.836.153	61 %	31.577.231	101
Depozit na odpoklic	20.000.000	38 %	30.000.000	67
Nočni depozit v bankah	26.263	0 %	366.545	7
Denarna sredstva v blagajni in prejeti čeki	795	0 %	1.032	77
Denarna sredstva v blagajnah na cestninskih postajah	304.810	1 %	269.750	113
Denar na poti	260.507	0 %	93.001	280
Sredstva na računu PayPal	148.795	0 %	0	-
Denarna sredstva skupaj	52.577.322	100 %	62.307.559	84

Postavka depoziti na odpoklic predstavlja stanje depozitov, ki jih je mogoče kadarkoli odpoklicati. Obrestna mera depozita na odpoklic znaša -0,5 %. Postavka nočni depozit v bankah predstavlja kratkoročni depozit pri banki, vezan čez noč, v višini 26.263 evrov, z obrestno mero 0,01 odstotka.

Postavka denar na poti predstavlja denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun družbe. Po opravljenem letnem popisu stanja denarja od pobrane cestnine na poti na dan 30. novembra 2021 je družba uskladila izkazano stanje v poslovnih knjigah z dejanskim stanjem.

II.4.1.13 Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež	31. 12. 2020	Indeks
Kratkoročno odloženi stroški - ostalo	583.463	81 %	460.609	127
Kratkoročno odloženi stroški - provizija prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet za leto 2021	131.070	18 %	308.877	42
Kratkoročno odloženi stroški - nabavni strošek prodanih vinjet za leto 2021	30	0 %	11.158	0
Kratkoročno nezaračunani prihodki	1.500	0 %	0	-
Skupaj	716.063	100 %	780.644	92

II.4.1.14 Kapital

Gibanje kapitala je prikazano v Izkazu gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2021, iz katerega so razvidni tudi razlogi za vsako spremembo posameznih postavk kapitala.

Osnovni kapital

Osnovni kapital družbe znaša 2.086.559.144 evrov in je razdeljen med 55.650.231 navadnih imenskih kosovnih delnic, katerih edini lastnik je RS. Knjigovodska vrednost delnice je na dan 31. decembra 2021 znašala 54,66 evra. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Kapitalske rezerve

Kapitalske rezerve v višini 28.868.850 predstavljajo:

- znesek prenesenega stvarnega premoženja za opravljanje nalog upravljanja in vzdrževanja avtocest, ki ga je zagotovila RS ob preoblikovanju družbe leta 2004, v višini 26.202.240 evrov,
- splošni prevrednotovalni popravek kapitala, ki je bil 1. januarja 2006 ob prehodu na SRS 2006 prenesen v kapitalske rezerve, v višini 225.817,
- presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS leta 2010 in vrednostjo novo izdanih delnic družbe, v višini 27 evrov,
- razlike pri pripojitvi hčerinskega podjetja DELKOM d. o. o. v letu 2015 v višini 148.410 evrov
- presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS leta 2017 in vrednostjo novo izdanih delnic družbe, v višini 35 evra in
- zneske naknadnih vplačil RS v kapital družbe na podlagi sklepov Vlade RS, izdanih na podlagi 16. člena ZDARS-1, s katerim so se ugotovile in konkretizirale nepremičnine, ki so bile v lasti RS, in katere je v

skladu s 14. členom ZDARS-1 pridobila družba DARS, v višini 2.292.321 evrov. Naknadna vplačila ugotovi uprava družbe s sklepom.

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti v višini 7.376.966 evrov se nanašajo na:

- spremembo presežka iz prevrednotenja za aktuarske primanjkljaje in presežke.
Kot aktuarski presežek ali primanjkljaj se izkazujejo spremembe sedanje vrednosti obveznosti do zaposlenecv zaradi sprememb v aktuarskih predpostavkah. Konec leta 2021 je presežek iz prevrednotenja znašal 201.433 evrov;
- spremembo v pošteni vrednosti instrumenta za varovanje pred tveganjem pred spremenljivostjo obrestnih mer, ki vključuje spremembe vrednosti izpeljanih finančnih instrumentov, ki se uporabljajo za namene ščitenja denarnega toka, in je razviden iz izkaza vseobsegajočega donosa ter konec leta 2021 znaša zmanjšan za odložene davke 7.175.533 evrov. Izpeljani finančni instrumenti so podrobneje razkriti pri usmeritvah in pojasnilih kratkoročnih finančnih obveznosti.

Gibanje posamezne sestavine postavke presežka v letu 2021 je razvidno v Izkazu drugega vseobsegajočega donosa za leto 2021.

Preneseni čisti dobiček

Delničarji so na 20. seji skupščine družbe DARS dne 8. 6. 2021 sprejeli sklep o uporabi bilančnega dobička poslovnega leta 2020 v višini 21.202.052 evrov, ki se je po sklepu razporedil v druge rezerve iz dobička.

Druge spremembe prenesenega čistega dobička v višini 19.093 evrov predstavljajo zmanjšanje prenesenega čistega dobička, ki se nanaša na prenos sorazmernega dela zneska aktuarskih izgub, vezanih na porabo rezervacij za odpravnine ob upokojitvi.

Čisti poslovni izid poslovnega leta

Čisti poslovni izid leta 2021 znaša 112.703.369 evrov. Ob sestavi letnega poročila je družba skladno s Statutom DARS in 64. ter 230. členom ZGD-1 oblikovala zakonske rezerve v višini 5.634.214 evrov, statutarne rezerve v višini 26.762.516 evrov in druge rezerve iz dobička v višini 40.143.774 evrov.

Dobiček na delnico

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	112.703.369	59.526.614
Število vseh delnic	55.650.231	55.650.231
Število navadnih delnic	55.650.231	55.650.231
Osnovni in popravljalni čisti dobiček na delnico	2,03	1,07

Osnovni čisti dobiček na delnico je izračunan tako, da čisti poslovni izid obračunskega obdobja delimo s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic.

Vse delnice, ki jih je izdala družba DARS so navadne imenske kosovne delnice, zato je kazalnik popravljalni čisti dobiček na delnico enak osnovnemu dobičku na delnico.

II.4.1.15 Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Gibanje rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev v letu 2021

V EUR (brez centov)	Stanje na dan 31. 12. 2020	Poraba v letu 2021	Odprava v letu 2021	Dodatno oblikovanje v letu 2021	Stanje na dan 31. 12. 2021
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	3.016.734	187.168	28.403	210.904	3.012.068
Rezervacije za jubilejne nagrade za zaposlene	1.484.256	124.635	46.102	116.421	1.429.940
Rezervacije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje	8.702	8.702	0	0	0
Rezervacije za tožbene zahteve iz delovnih razmerij	21.995	0	0	6.179	28.174
Rezervacije za tožbene zahteve s področja gradnje in obnov	4.371.583	573.453	3.125.842	85.200	757.488

V EUR (brez centov)	Stanje na dan 31. 12. 2020	Poraba v letu 2021	Odprava v letu 2021	Dodatno oblikovanje v letu 2021	Stanje na dan 31. 12. 2021
Brezplačne pridobitve osnovnih sredstev	235.191	22.120	0	0	213.071
Zakup optičnih vlaken	401.004	82.948	0	36.232	354.288
Unovčene garancije	3.786.816	39.952	0	0	3.746.864
Nepovratna sredstva EU in drugih	143.328.747	8.565.085	0	10.974.184	145.737.846
Skupaj	156.655.027	9.604.063	3.200.346	11.429.120	155.279.738

Rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine so oblikovane na podlagi:

- zakonskih predpisov, kolektivne pogodbe in internih aktov, iz katerih izhaja zaveza k plačilu jubilejnih nagrad in odpravnin zaposlenim ob upokojitvi, in
- aktuarskega izračuna, ki ga pripravi pooblaščen aktuar.

Ob zaključku vsakega poslovnega leta se preveri višina oblikovanih rezervacij in se ustrezno povečajo ali zmanjšajo. Aktuarski izračun na dan 31. decembra 2021 se je opravil za vsakega zaposlenega, tako da so se upoštevali stroški odpravnine ob upokojitvi in stroški vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontiranih na koncu poročevalskega obdobja. Pri aktuarskem izračunu so bile upoštevane naslednje predpostavke:

- nominalna dolgoročna obrestna mera se ocenjuje v višini 0,55 odstotka glede na povprečno dospelje v družbi, ki znaša 14,4 let;
- trenutno veljavne višine odpravnin ob upokojitvi in jubilejnih nagrad, določenih v internih aktih;
- pričakovana dolgoročna rast višine jubilejnih nagrad in neobdavčljivih zneskov v izračunu znaša 1 odstotek letno;
- fluktuacija zaposlenih, ki je odvisna predvsem od njihove starosti;
- pričakovana smrtnost delavcev v skladu s tablicami smrtnosti za Slovenijo 2007, ločena po spolih;
- prihodnja dolgoročna nominalna rast plač v višini 2 odstotka letno.

Na podlagi aktuarskega izračuna so bile na dan 31. decembra 2021 oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v višini 1.429.940 evrov in rezervacije za odpravnine ob upokojitvi v višini 3.012.068 evrov.

Družba na osnovi pridobljenih pravnih mnenj in na podlagi ocene posloводства izkazuje rezervacije v višini 757.488 evrov za tožbe v zvezi s tožbenimi zahtevki s področja gradnje in obnov ter v višini 28.174 evra za tožbene zahtevke iz delovnih razmerij. Rezervacije za obveznosti po tožbah so oblikovane na podlagi ocene verjetnega izida, ki je opravljena z visoko stopnjo previdnosti. Datuma zapadlosti obveznosti ni mogoče določiti. Tožbe, za katere so oblikovane rezervacije, so v različnih fazah postopka.

V preteklih letih so bile oblikovane dolgoročne pasivne časovne razmejitve iz donacij v višini nabavne vrednosti počitniških objektov in stanovanj, ki služijo pokrivanju stroškov amortizacije počitniških objektov z opremo in stanovanj v celotni življenjski dobi. Na dan 31. 12. 2021 so brezplačne pridobitve osnovnih sredstev znašale 213.071 evrov.

Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami družba izkazuje dolgoročno razmejeni prihodek iz naslova vnaprej plačanega zakupa optičnih vlaken s strani uporabnikov v višini 354.288 evrov.

Družba oblikuje dolgoročno odložene prihodke za sredstva, prejeta od unovčenih garancij za odpravo napak, garancij za dobro izvedbo del in garancij za resnost ponudbe. Unovčeni zneski garancij služijo za pokrivanje stroškov namena unovčitve oziroma v primeru unovčitve garancij za dobro izvedbo del tudi za namen garancije za odpravo napak v garancijski dobi. Na dan 31. 12. 2021 je znašal znesek prejetih unovčenih garancij 3.746.864 evrov.

Družba ima oblikovane dolgoročno odložene prihodke za nepovratna sredstva EU in sofinancerska sredstva, prejeta za financiranje priprave prostorske in projektne dokumentacije ter graditve avtocest oziroma s tem povezane naloge (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa).

Vrednost dolgoročno odloženih prihodkov se zmanjšuje za znesek amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta.

V EUR (brez centov)	Stanje	Povečanja	Zmanjšanja	Stanje
	31. 12. 2020			31. 12. 2021
Kohezijski sklad EU: Slivnica–Draženci	3.645.667	0	267.351	3.378.316
Kohezijski sklad EU: Pluska–Ponikve	21.743.656	0	1.328.236	20.415.421
Kohezijski sklad EU: Ponikve–Hrastje	9.579.563	0	595.934	8.983.629
Kohezijski sklad EU: Gradnja PHO	18.972.631	0	1.507.555	17.465.076
Kohezijski sklad EU: Rekonstrukcije AC odsekov	17.191.991	0	966.808	16.225.183
Kohezijski sklad EU: AC Draženci–MMP Gruškovje	55.918.782	0	2.522.100	53.396.682
Druga evropska sredstva: TEMPO - connect (ITS, nosilec MzP) in EasyWay - faza I in II	852.055	0	113.836	738.219
Druga evropska sredstva: TEN T: Draženci–Gruškovje PGD in PZI	2.541.067	0	83.949	2.457.118
Druga evropska sredstva: TEN T: CROCODILE I	745.685	0	69.670	676.015
Druga evropska sredstva: CEF PGD/PZI Karavanke	2.646.415	0	0	2.646.415
Druga evropska sredstva: CEF CROCODILE 2	709.086	0	107.419	601.668
Druga evropska sredstva: CEF C-Roads	682.401	613.799	149.514	1.146.687
Druga evropska sredstva: CEF CROCODILE 3	292.512	202.598	59.401	435.710
Druga evropska sredstva: CEF AC predor Karavanke, gradnja 2. cevi	473.533	1.766.638	0	2.240.170
ESRR_3 RO sklop D - Gaberke in F - Jenina	0	8.340.290	0	8.340.290
Druga sofinancerska sredstva	7.333.703	0	742.454	6.591.249
Skupaj:	143.328.747	10.923.325	8.514.226	145.737.846

II.4.1.16 Dolgoročne finančne obveznosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest	1.556.119.813	1.711.633.087
Dolgoročne obveznosti iz najema	1.749.151	2.166.437
Skupaj	1.557.868.964	1.713.799.524

a) Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest

Družba se za potrebe poslovanja zadolžuje na mednarodnih in domačih finančnih trgih. Namen zadolževanja je financiranje gradnje in obnavljanja avtocest ter refinanciranje obstoječega dolga. Vse obveznosti iz naslova zadolževanja so 100 % zavarovane s poroštvom RS, razen kredita Evropske investicijske banke za vzpostavitev sistema DarsGo v višini 51 milijonov evrov, ki ima jamstvo Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI). Kredit pri banki KfW za vzpostavitev sistema DarsGo v višini 51 milijonov evrov je edini kredit, ki nima niti porošstva države, niti jamstva Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI).

Obrestne mere in načini obračunavanja obresti za najeta posojila so pogodbeno določene ter predstavljajo poslovno skrivnost. Ponderirana letna obrestna mera celotnega dolga družbe DARS je na dan 31. decembra 2021 znašala 1,71 odstotka. Obrestna mera celotnega dolga družbe DARS je bila na dan 31. decembra 2021 v intervalu od 0 do 4,96 odstotka.

Dolgoročne finančne obveznosti se v celoti nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	557.614.050	36 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	733.369.930	47 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	9.554.866	1 %
Posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein	37.780.000	2 %

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež
Izdane registrirane zadolžnice NSV	100.000.000	6 %
Izdane dolgoročne obveznice	117.800.967	8 %
Skupaj	1.556.119.813	100 %

Dolgoročne finančne obveznosti po zapadlosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo do pet let	591.517.798	38 %
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo nad pet let	964.602.014	62 %
Skupaj	1.566.119.813	100 %

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti v letu 2021

Dolgoročne finančne obveznosti	Stanje na dan 31. 12. 2020	Povečanje v letu 2021	Prenos na kratkoročne finančne obveznosti 2021	Stanje na dan 31. 12. 2021
Evropska investicijska banka	626.537.108	0	49.386.673	577.150.435
Nova Ljubljanska banka	284.462.820	0	38.778.205	245.684.615
Kreditanstalt für Wiederaufbau	167.890.625	0	22.385.417	145.505.209
Konzorcij slovenskih bank	12.791.231	0	5.116.493	7.674.739
Deutsche Pfandbriefbank	17.857.143	0	7.142.857	10.714.286
UniCredit Banka Slovenija (in Addiko Bank)	15.636.704	0	8.338.675	7.298.029
Addiko Bank	0	0	0	0
Regione Autonoma Friuli Venezia	12.739.821	0	3.184.955	9.554.866
Intesa Sanpaolo	80.000.000	0	5.333.333	74.666.667
Schuldschein	37.780.000	0	0	37.780.000
Nova KBM	44.120.000	0	5.880.000	38.240.000
SKB banka	46.666.667	0	6.666.667	40.000.000
Unicredit in Intesa Sanpaolo	97.350.000	0	3.300.000	94.050.000
SID banka	50.000.000	0	0	50.000.000
NSV	100.000.000	0	0	100.000.000
Obveznice	117.800.967	0	0	117.800.967
Skupaj	1.711.633.087	0	155.513.275	1.556.119.813

b) Dolgoročne obveznosti iz najema

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Dolgoročne obveznosti iz najema - glavnica	1.794.956	2.230.514
Dolgoročne obveznosti iz najema - obresti	-45.805	-64.077
Skupaj	1.749.151	2.166.437

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Dolgoročne obveznosti iz najema - glavnica	1.794.956	2.230.514
Kratkoročne obveznosti iz najema - glavnica	1.103.986	1.084.768
Skupaj	2.898.941	3.315.282

Ročnost obveznosti iz najemov

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Do 1 leta	1.103.986	1.084.768
od 1 do 5 let	1.754.063	2.148.730
nad 5 let	40.892	81.784
Skupaj	2.898.941	3.315.282

II.4.1.17 Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Stanje dolgoročnega dela glavnice bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih

Posojilodajalec	Stanje na dan 31. 12. 2021	Delež
Konzorcij slovenskih bank	7.674.739	1 %
Addiko Bank	0	0 %
UniCredit Banka Slovenija (in Addiko Bank)	7.298.029	1 %
Intesa Sanpaolo	74.666.667	6 %
UniCredit Banka Slovenija in Intesa Sanpaolo	94.050.000	7 %
NLB	245.684.615	19 %
Nova KBM	38.240.000	3 %
SKB banka	40.000.000	3 %
SID banka	50.000.000	4 %
Evropska investicijska banka	577.150.435	45 %
Kreditanstalt für Wiederaufbau	145.505.209	11 %
Deutsche Pfandbriefbank	10.714.286	1 %
Skupaj	1.290.983.980	100 %

a) Posojila konzorcija slovenskih bank

Družba DARS je v letih 1996–2004 pri konzorciju domačih bank najela sedem posojil. Posojila konzorcija slovenskih bank so bila v letu 2020 odplačana v skupnem znesku 43.202.482 evrov. V letu 2021 je bilo do konca odplačano posojilo Konzorcija bank VI.

Dolgoročne obveznosti do konzorcija bank ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
VI	od 2009 do 2021	0
VII	od 2012 do 2024	7.674.739
Skupaj		7.674.739

b) Posojila Addiko Bank

V letih 2003, 2004 in 2005 je družba DARS najela tri posojila pri Addiko Bank. Posojila Addiko Bank so bila v letu 2021 odplačana v skupnem znesku 6.669.505 evrov. Dne 30. 12. 2021 je Addiko bank prenesla vse svoje terjatve iz naslova vseh treh kreditnih pogodb na UniCredit Banko Slovenija.

Dolgoročne obveznosti do Addiko Bank ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	0
II	od 2012 do 2024	0
III	od 2014 do 2023	0
Skupaj		0

c) Posojila UniCredit Banke Slovenija

V letih 2005 in 2009 je družba DARS najela dve posojili pri UniCredit Banki Slovenija. Posojilo UniCredit Banke Slovenija I je bilo v letu 2021 odplačano v skupnem znesku 1.669.171 evrov. Posojilo UniCredit Banke Slovenija II je bilo v letu 2021 v celoti odplačano. Dne 31. 12. 2021 je UniCredit Banka Slovenije prevzela terjatve Addiko bank iz naslova vseh treh kreditnih pogodb sklenjenih z Addiko bank.

Dolgoročne obveznosti do UniCredit Banke Slovenija ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	1.669.171
II	od 2007 do 2021	0
III	od 2011 do 2023	1.666.084
IV	od 2012 do 2024	1.876.311
V	od 2014 do 2023	2.086.463
Skupaj		7.298.029

d) Posojilo Intesa Sanpaolo

V letu 2016 je družba DARS najela posojilo pri banki Intesa Sanpaolo II v višini 80 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje kreditov.

Posojilo Intesa Sanpaolo I je bilo v letu 2021 v celoti odplačano.

Dolgoročna obveznost do banke Intesa Sanpaolo ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2007 do 2021	0
II	od 2021 do 2036	74.666.667
Skupaj		74.666.667

e) Posojila NLB

V letih 2007, 2008 in 2013 je družba DARS najela tri posojila pri NLB, ki jih je v celoti uporabila za financiranje gradnje avtocest. V letu 2016 sta bila reprogramirana kredita NLB I in NLB II z namenom podaljšanja ročnosti posojila. Posojila NLB so bila v letu 2021 odplačana v skupnem znesku 38.778.205 evrov.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2020 do 2027	131.550.000
II	od 2020 do 2025	64.134.615
III	2028	50.000.000
Skupaj		245.684.615

f) Posojilo Nova KBM

Leta 2015 je družba DARS najela posojilo pri banki Nova KBM (prej Abanka) v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov. Posojilo NKBM je bilo v letu 2021 odplačano v skupnem znesku 5.880.000 evrov.

Dolgoročna obveznost do Nove KBM (prej Abanke) ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2029	38.240.000
Skupaj		38.240.000

g) Posojilo SKB

Leta 2015 je družba DARS najela posojilo pri SKB banki v višini 50 milijonov evrov, namenjen za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov. Posojilo SKB banke je bilo v letu 2021 odplačano v skupnem znesku 3.333.333 evrov.

Dolgoročna obveznost do SKB banke ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	40.000.000
Skupaj		40.000.000

h) Posojilo UniCredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo

V letu 2016 je družba DARS najela posojilo pri UniCredit Banki Slovenija in Intesa Sanpaolo v skupni višini 99 milijonov evrov, z namenom refinanciranja oziroma predčasnega odplačila kreditov. Posojilo UniCredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo je bilo v letu 2021 odplačano v skupnem znesku 1.650.000 evrov.

Dolgoročna obveznost do UniCredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2036	94.050.000
Skupaj		94.050.000

i) Posojilo SID

Leta 2016 je družba DARS najela posojilo pri SID banki v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SID banke ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2024 do 2036	50.000.000
Skupaj		50.000.000

j) Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke, najeta v obdobju 2003–2018, končna zapadlost posojil je med letoma 2027 in 2041. Posojila EIB so bila v letu 2021 odplačana v skupnem znesku 45.668.724 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
V	od 2007 do 2027	27.000.000
VI	od 2012 do 2029	41.030.000
VII	od 2014 do 2037	160.227.273
VIII	od 2015 do 2034	172.611.111
IX	od 2022 do 2041	141.282.052
X	od 2019 do 2028	35.000.000
Skupaj		577.150.435

k) Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

V letu 2008 je družba DARS pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela posojilo, ki je bilo namenjeno financiranju gradnje avtocest. V letu 2019 je družba DARS pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela posojilo, ki je bilo najeto za vzpostavitev sistema DarsGo. Posojili pri banki sta bili v letu 2021 odplačani v vrednosti 22.385.417 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	od 2013 do 2029	108.671.875
II	od 2020 do 2029	36.833.334
Skupaj		145.505.209

I) Posojila Deutsche Pfandbriefsbank

Leta 2006 je družba DARS najela dve posojili pri Deutsche Pfandbriefsbank v skupnem znesku 225.000.000 evrov. Posojilo Deutsche Pfandbriefsbank I je bilo v letu 2021 odplačano v skupnem znesku 7.142.857 evrov. Posojilo Deutsche Pfandbriefsbank II je bilo v letu 2021 v celoti odplačano.

Dolgoročne obveznosti do Deutsche Pfandbriefsbank ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	10.714.286
II	od 2013 do 2021	0
Skupaj		10.714.286

II.4.1.18 Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic

Družba DARS ima za financiranje gradnje in obnavljanja avtocest izdani dve obveznici. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Izdaja	Zapadlost	Velikost izdaje v EUR (brez centov)
DRS1	2024	56.042.047
DRS2	2025	61.758.920
Skupaj		117.800.967

a) Obveznice DARS prve emisije (DRS1)

Družba DARS je leta 2004 izdala obveznice prve emisije z oznako DRS1 v skupni nominalni vrednosti 56.042.047 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2024, letna kuponska obrestna mera je 5,1 odstotka. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

b) Obveznice DARS druge emisije (DRS2)

Družba DARS je v letu 2005 izdala obveznice druge emisije z oznako DRS2 v skupni nominalni vrednosti 61.758.920 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2025, letna kuponska obrestna mera je 4,5 odstotka. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

II.4.1.19 Druge dolgoročne finančne obveznosti

a) Posojilo Regione Autonoma Friuli Venezia

Posojilo družbe DARS pri podjetju Regione Autonoma Friuli Venezia je bilo pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Italije za gradnjo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim. Posojilo je bilo najeto leta 2000. V letu 2021 je bilo posojilo Regione Autonoma Friuli Venezia odplačano v znesku 3.184.955 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Regione Autonoma Friuli Venezia ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2025	9.554.866
Skupaj		9.554.866

b) Posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein

V letu 2015 je družba DARS najela posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein v višini 37,78 milijona evrov. Posojilo je družba DARS najela za dobo 15 let. Schuldschein je sporazum o posojilu, s katerim se ne trguje na organiziranem trgu.

Dolgoročne obveznosti iz naslova posojila Schuldschein ter rok odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	V EUR (brez centov)
I	2030	37.780.000
Skupaj		37.780.000

c) Instrument Namensschuldverschreibung (NSV oziroma imenska zadolžnica)

V letu 2017 je družba DARS izdala instrument Namensschuldverschreibung (NSV oziroma imenska zadolžnica) v višini 100 milijonov evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2037. Z instrumentom se ne trguje na borzi. Namensschuldverschreibung je imenska zadolžnica, ki predstavlja hibrid med obveznico in kreditom, vendar je bližje obveznici. Organizator izdaje vodi knjigo o imetnikih.

Dolgoročne obveznosti iz naslova imenske zadolžnice ter rok odplačila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	V EUR (brez centov)
I	2037	100.000.000
Skupaj		100.000.000

d) Dolgoročne obveznosti iz najema

V EUR (brez centov)	2021	2020
Stanje na dan 1.1.	2.166.437	2.266.372
Pridobitev novih obveznosti	793.661	1.084.825
Prenosi na kratkoročne finančne obveznosti	-1.210.947	-1.184.760
Stanje na dan 31. 12.	1.749.151	2.166.437

II.4.1.20 Druge dolgoročne poslovne obveznosti

Med drugimi dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za ustanovitev stavbne pravice v višini 53.752.613 evrov. Na podlagi Letne izvedbene pogodbe (za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 za leto 2022) se kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenese na kratkoročne obveznosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe DARS na zemljiščih v lasti RS, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ se za stavbno pravico plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Vrednost nadomestila za stavbno pravico je bila na podlagi mnenja pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, podanega 7. junija 2012, določena v znesku 190.810.787 evrov brez DDV. Pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin je 29. februarja 2016 na zahtevo Ministrstva za infrastrukturo ponovno izvedel cenitev stavbne pravice, ki znaša 190.760.000 evrov brez DDV. Družba DARS je izvedla uskladitev vrednosti stavbne pravice na novo ocenjeno vrednost, ki je sedaj za 50.787 evrov nižja od prvotno ocenjene.

V skladu s ZGD-1 in SRS 2016 družba stavbno pravico vodi med opredmetenimi osnovnimi sredstvi v postavki zemljišča.

II.4.1.21 Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti v skupni višini 177.942.384 evrov predstavljajo:

- kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, ter natečene obresti iz posojil, izdanih obveznic in obveznosti iz naslova izpeljanih finančnih instrumentov v višini 176.882.059 evrov ter
- kratkoročne obveznosti iz najema v višini 1.060.325 evrov.

Gibanje kratkoročnih finančnih obveznosti:

	Kratkoročne finančne obveznosti do bank brez obresti	Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic brez obresti	Kratkoročne finančne obveznosti za druga posojila brez obresti	Kratkoročne finančne obveznosti do bank za obresti	Kratkoročni izvedeni finančni inštrumenti	Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic za obresti	Kratkoročne finančne obveznosti za druga posojila za obresti	Kratkoročni izvedeni finančni inštrumenti za obresti	Kratkoročne obveznosti do banke za negativne obresti od depozitov	Druge kratkoročne finančne obveznosti	Skupaj
Stanje na dan 1. 1. 2021	180.440.397	0	3.184.955	5.797.633	18.918.262	3.112.385	1.550.582	653.480	0	1.032.108	214.689.802
Povečanje				18.536.250		5.633.924	3.732.592	4.501.017	62.945	1.131.101	33.597.830
Prenosi iz dolgoročnih obveznosti	152.328.319		3.184.955								155.513.274
Kratkoročna odplačila	-180.440.396	0	-3.184.955	-18.868.622		-5.628.738	-3.730.103	-4.429.618	-54.333	-1.102.884	-217.439.650
Druge					-8.418.871						-8.418.871
Stanje na dan 31. 12. 2021	152.328.319	0	3.184.955	5.465.262	10.499.391	3.117.571	1.553.070	724.879	8.611	1.060.325	177.942.384

V EUR (brez centov)	Kratkoročne finančne obveznosti do bank brez obresti	Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic brez obresti	Kratkoročne finančne obveznosti za druga posojila brez obresti	Kratkoročne finančne obveznosti do bank za obresti	Kratkoročni izvedeni finančni inštrumenti	Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic za obresti	Kratkoročne finančne obveznosti za druga posojila za obresti	Kratkoročni izvedeni finančni inštrumenti za obresti	Druge kratkoročne finančne obveznosti	Skupaj
Stanje na dan 1. 1. 2020	189.779.518	42.563.580	3.184.955	5.869.861	16.619.360	3.411.653	1.552.391	620.485	974.278	264.576.081
Povečanje				21.441.649		7.049.945	3.387.150	3.816.719	1.203.459	36.898.922
Prenosi iz dolgoročnih obveznosti	183.273.730		3.184.955							186.458.685
Kratkoročna odplačila	-192.612.851	-42.563.580	-3.184.955	-21.513.876		-7.349.213	-3.388.960	-3.783.724	-1.145.629	-275.542.788
Druge					2.298.902					2.298.902
Stanje na dan 31. 12. 2020	180.440.397	0	3.184.955	5.797.633	18.918.262	3.112.385	1.550.582	653.480	1.032.108	214.689.802

Kratkoročne finančne obveznosti do bank v skupni višini 157.793.581 evrov predstavljajo:

- a. del glavnice kratkoročnih bančnih posojil za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev, ki zapadejo v plačilo v letu 2021;

Posojilodajalec	V EUR (brez centov)	
	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Evropska investicijska banka VI	6.270.000	6.270.000
Evropska investicijska banka VII	11.363.636	11.363.636
Evropska investicijska banka VIII	16.666.667	16.666.667
Evropska investicijska banka IX	3.717.949	0
Evropska investicijska banka X	5.368.421	5.368.421
Kreditanstalt für Wiederaufbau 267,5	16.718.750	16.718.750
Kreditanstalt für Wiederaufbau 51	5.666.667	5.666.667
Deutsche Pfandbriefbank I	7.142.857	7.142.857
Deutsche Pfandbriefbank II	0	16.666.667
Intesa Sanpaolo I	0	2.333.333
Intesa Sanpaolo II	5.333.333	0
Konzorcij bank VI	0	16.480.026
Konzorcij bank VII	5.116.493	5.116.493
Addiko Bank I	0	3.332.168
Addiko Bank II	0	1.250.874
Addiko Bank III	0	2.086.463
UniCredit Banka I	1.669.170	1.669.170
UniCredit Banka II	0	6.666.667
UniCredit Banka III	3.332.168	0
UniCredit Banka IV	1.250.874	0
UniCredit Banka V	2.086.463	0

Posojilodajalec	V EUR (brez centov)	
	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Nova Ljubljanska banka I	17.400.000	17.400.000
Nova Ljubljanska banka II	21.378.205	21.378.205
Nova KBM (prej Abanka)	5.880.000	5.880.000
SKB banka	6.666.667	3.333.333
UniCredit Banka in Intesa Sanpaolo	3.300.000	1.650.000
Skupaj glavnice	152.328.320	180.440.397

b. natečene obresti od dolgoročnih bančnih posojil na dan 31. decembra 2021 v višini 5.465.262 evrov.

Kratkoročne finančne obveznosti za obresti se nanašajo na obresti, natečene do 31. decembra 2021. Obrestne mere in način obračunavanja obresti za sklenjene posle so pogodbeno določeni in so bili 31. decembra 2021 v intervalu od 0 do 4,96 odstotka letno.

Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic v višini 3.117.571 evrov se nanašajo na obresti, natečene do 31. decembra 2021.

Druge kratkoročne finančne obveznosti v višini 17.031.231 evrov se nanašajo na:

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Kratkoročni del glavnice posojila Regione Autonoma Friuli Venezia	3.184.955	3.184.955
Kratkoročne finančne obveznosti za natečene obresti od drugih	1.553.070	1.550.582
Obresti od izpeljanih finančnih instrumentov	724.879	653.480
Obveznosti iz izpeljanih finančnih instrumentov	10.499.391	18.918.262
Kratkoročne finančne obveznosti do drugih	8.611	0
Kratkoročne obveznosti iz najema – glavnica*	1.103.986	1.084.768
Kratkoročne obveznosti iz najema - obresti	-43.660	-52.660
Skupaj	17.031.231	25.339.387

*Obveznosti iz najema so razkrite v postavki Dolgoročnih finančnih obveznosti.

Družba DARS je izpostavljena obrestnemu tveganju, zato se je v preteklih letih – v skladu s politiko aktivnega upravljanja finančnega tveganja – odločila, da bo zmanjšala izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer na trgu. Tako je bilo 31. decembra 2021 variabilni obrestni meri izpostavljenih 39 odstotkov vrednosti portfelja zadolženosti, fiksni obrestni meri pa 60 odstotkov. Skupaj s sklenjenimi posli obrestnih zamenjav je bil delež portfelja izpostavljenega variabilni obrestni meri 18 odstotkov in fiksni obrestni meri 81 odstotkov. Preostali odstotek predstavlja brezobrestni kredit.

Za zavarovanje pred obrestnimi tveganji uporabljamo izvedene finančne instrumente (navadna obrestna zamenjava), s katerimi zagotavljamo dolgoročno stabilnost določenega dela variabilnih obrestnih mer. Namen varovanja je fiksiranje obrestne mere, s čimer je dosežen nespremenljiv denarni tok. Pri sklepanju poslov obrestnih zamenjav sledimo načelu, da imajo posli obrestne zamenjave primerljive značilnosti posla varovane postavke (nominalni znesek, ročnost, obračunsko obdobje). Večina izvedenih finančnih instrumentov se uporablja za namen varovanja pred tveganjem spremembe obrestnih mer, kjer varovane postavke predstavljajo učinkovito varovalno razmerje.

Skupna poštena vrednost poslov obrestnih zamenjav na dan 31. 12. 2021 znaša 10.499.391 evrov.

Kratkoročne obveznosti iz najema se nanašajo na glavnico v znesku 1.103.986 evrov, zmanjšano za obresti v znesku 43.660 evrov.

Podrobnejši opis izpeljanih finančnih instrumentov, ki jih je imela družba sklenjene na dan 31. decembra 2021.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 150 milijonov evrov

Družba DARS je v drugi polovici leta 2014 sklenila tri posle zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 150.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 50 milijonov evrov je družba DARS delno zavarovala posojila, najeta pri banki KfW (posojilo KfW 267,5) in pri NLB (za posojilo 245 milijonov evrov in 145 milijonov evrov). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 100 milijonov evrov

Družba DARS je v letu 2016 sklenila dva posla zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 100.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 50 milijonov evrov je družba DARS delno zavarovala posojila, najeta pri banki NLB (posojilo NLB 50) in pri SKB (posojilo SKB 50). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 99,5 milijonov evrov

Družba DARS je v letu 2017 sklenila dva posla zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 99.500.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini 50 milijonov evrov in 49,5 milijonov evrov je družba DARS delno zavarovala posojila, najeta pri banki KfW (posojilo KfW 267,5) in pri banki Unicredit (posojilo Unicredit+ Intesa Sanpaolo). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Nominalna in knjigovodska vrednost instrumentov za varovanje pred obrestnimi tveganji

V EUR (brez centov)	Nominalna vrednost instrumentov varovanja	Knjigovodska vrednost instrumentov varovanja	
		31. 12. 2021	31. 12. 2020
Skupaj	349.500.000	(10.499.391)	(18.918.262)

Knjigovodska vrednost instrumentov varovanja je enaka poštene vrednosti, ki je izračunana po metodi skupne srednje neto sedanje vrednosti, v skladu z amortizacijskim načrtom posla in ob upoštevanju tržnih cen. Pošteno vrednost uvrščamo v raven 2 hierarhije poštene vrednosti.

V EUR (brez centov)	Sprememba vrednosti instrumentov varovanja pripoznana v izkazu drugega vseobsegajočega donosa	Neučinkoviti instrumenti varovanja - znesek pripoznan v izkazu poslovnega izida	
		31. 12. 2021	31. 12. 2020
Skupaj	6.887.916		(1.592.855)

II.4.1.22 Kratkoročne poslovne obveznosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež v odstotkih	31. 12. 2020	Indeks
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	37.531.572	42 %	37.219.572	101
Kratkoročne obveznosti za predujme	30.114	0 %	10.500	287
Kratkoročne obveznosti do delavcev	4.771.621	5 %	4.622.709	103
Kratkoročne obveznosti do države	45.747.463	51 %	37.136.300	123
- obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	14.308.269	16 %	4.111.921	348
- obveznosti za obračunani DDV	6.911.332	8 %	7.055.380	98
- obveznosti za davke in prispevke izplačevalca iz naslova plač in drugih prejemkov	2.134.148	2 %	2.062.479	103
- kratkoročna obveznost za stavbno pravico	20.985.157	23 %	21.981.834	95
- obveznosti iz naslova obračunanega pribitka k cestnini	997.688	1 %	936.576	107
- druge obveznosti do države	410.869	0 %	988.109	42
Kratkoročne obveznosti do drugih	247.479	0 %	423.755	58
Kratkoročne obveznosti do podizvajalcev	1.330.088	1 %	1.176.147	113
Skupaj	89.658.337	100 %	80.588.983	111

Obveznosti družbe do dobaviteljev predstavljajo neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest, ki so jih izvajali domači in tuji dobavitelji (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski), obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč za posle v imenu RS in za njen račun, obveznosti iz poslovanja iz naslova upravljanja in vzdrževanja avtocest ter druge kratkoročne poslovne obveznosti.

Pogodbeno zadržana sredstva predstavljajo varščino za dobro izvedbo del in se do izpolnitve vseh pogodbenih obveznosti izvajalcev (prevzem del, odprava vseh pomanjkljivosti, predaja garancij za odpravo napak v garancijski dobi) zadržijo v višini do največ petih oziroma dveh odstotkov pogodbene vrednosti. Sredstva se zadržujejo tudi iz razloga nepredane dokumentacije, ki bi jo morali izvajalci v skladu s pogodbo priložiti situaciji. V pretežnem delu gre za izjavo izvajalcev, na podlagi katere se v skladu z Zakonom o javnem naročanju neposredno plačuje podizvajalcem, ki so vključeni v izvedbi pogodbenih del. Določena zadržana sredstva, ki jih družba izvajalcem še zadržuje, služijo kot zavarovanje za poplačilo potencialnih finančnih obveznosti iz naslova prejetih zahtevkov podizvajalcev, za kar so bili z izvajalcem sklenjeni sporazumi. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem oziroma podizvajalcem in se nakažejo, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost ter investitorju dostavijo zahtevano dokumentacijo. Na zadnji dan leta 2021 so kratkoročne obveznosti do dobaviteljev na podlagi zadržanih sredstev znašale 16.267.599 evrov in so predstavljale 43-odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Obveznosti družbe do delavcev predstavljajo predvsem obračunane decembrske plače ter nadomestila plač in povračila stroškov, povezanih z delom zaposlenih v družbi, izplačane januarja 2022.

Dolgovi do članov uprave in članov nadzornega sveta na dan 31. 12. 2021 predstavljajo obračunane decembrske plače oziroma sejnine ter nadomestila plač in povračila stroškov, povezanih z delom v družbi, izplačane januarja 2022.

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi je tudi kratkoročni del dolgoročne obveznosti iz naslova nadomestila za stavbno pravico, ki za leto 2022 v skladu z Letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 znaša 20.985.157 evrov.

Vlada je 13. decembra 2018 sprejela sklep o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih avtocestnega omrežja, ki ga plačujejo cestninski zavezanci v okviru sistema DarsGo. Družba DARS kot upravljavec cestninskih cest je bila dolžna začeti obračunavati pribitek 1. januarja 2019. Zbrana sredstva so namenski prihodek proračuna Republike Slovenije in se bodo lahko uporabila izključno za drugi tir železniške proge Divača–Koper. Pribitek se obračunava vsem zavezancem z vozilom, katerega največja dovoljena masa presega 3,5 tone, ki prevozijo cestninske odseke med Koprom in Ljubljano ter med Ljubljano in Šentrupertom. Na dan 31. 12. 2021 znaša obveznost iz naslova obračunanega pribitka k cestnini 997.697 evrov.

Pregled kratkoročnih poslovnih obveznosti do dobaviteljev po zapadlosti na dan 31. decembra 2021

V EUR (brez centov)	Nezapadle	do 60 dni	nad 60 dni	Skupaj
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (tekoče obveznosti)	20.968.969	346.791	-51.787	21.263.973
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (zadržani zneski)	16.267.599	0	0	16.267.599

Pregled obveznosti do dobaviteljev na dan 31. decembra 2021

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež
KOLEKTOR CPG, d. o. o.	4.320.838	11 %
CENGIZ INSAAT SANAYI VE TICARET ANONIM SIRKETI, Podružnica Ljubljana	2.833.575	8 %
VOC Celje, d. o. o.	2.689.874	7 %
ALPINE BAU GMBH, Salzburg - Podružnica Celje - v stečaju	1.888.452	5 %
POMGRAD, d. d.	1.789.438	5 %
CPK, d. d.	1.338.913	4 %
DRI upravljanje investicij, d. o. o.	1.178.103	3 %

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež
CGP, d. d.	979.675	3 %
Q-FREE NORGE AS	887.641	2 %
TELEKOM SLOVENIJE, d. d.	839.865	2 %
Ostali dobavitelji	18.785.198	50 %
Skupaj	37.531.572	100 %

II.4.1.23 Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	Delež	31. 12. 2020	Indeks
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	4.511.734	27 %	748.764	603
Kratkoročno odloženi prihodki	12.080.919	73 %	17.654.465	68
Skupaj	16.592.653	100 %	18.403.229	90

Med obveznostmi družbe so vnaprej vračunani stroški oziroma odhodki, ki zajemajo vnaprej vračunane stroške za izvedbo revizije računovodskih izkazov za leto 2021 v višini 31.219 evrov in stroške za izvedbo aktuarskega izračuna rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine na dan 31. decembra 2021 v višini 540 evrov, vnaprej vračunane stroške nadzornega inženirja za zaključene investicijske projekte v višini 347.915 evrov, vnaprej vračunane stroške za spremenljivi prejemek uprave v višini 573.608 evrov in variabilni del plače za zaposlene po individualni pogodbi v višini 23.521 evrov. Med vnaprej vračunanimi stroški oziroma odhodki je v višini 3.534.930 izkazan tudi del investicije v vzpostavitev sistema e-vinjete, ki je bil zaključenih do konca leta 2021, izvajalec pa bo račune izstavil v skladu s pogodbenimi določili.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, če še niso opravljene sicer že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani:

- za v letu 2021 zaračunane polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2022, v skupni vrednosti 4.382 evrov (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa);
- za v letu 2021 zaračunane letne in polletne elektronske vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2022, v skupni vrednosti 6.835.188 evrov;
- dobroimetje naloženo na naprave DarsGo v znesku 5.062.651 evrov, zaračunano in plačano leta 2021, ki mu niso sledili cestninski prehodi v istem letu. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda;
- kratkoročno odloženi prihodki iz naslova državnih pomoči za zaježitev ali odpravo posledic epidemije covid-19 v višini 33.423 evrov, ki se nanaša na koriščenje ukrepa višje sile in karantene, in
- drugi kratkoročno odloženi prihodki v višini 145.276 evrov.

II.4.1.24 Zunajbilančna evidenca

Družba ima na dan 31. 12. 2021 v zunajbilančni evidenci izkazane naslednje postavke:

1. Znesek v višini 141.025.507 evrov predstavlja potencialna denarna sredstva oziroma terjatve iz naslova prejetih garancij oziroma drugih instrumentov zavarovanja iz naslova kritja povračila škode in tveganja v povezavi z javnim naročilom, izpolnitve pogodbenih obveznosti (dobra in pravočasna izvedba del, tveganje neplačila v roku in skladno z dogovorjenimi pogodbenimi obveznostmi) ter odprave napak v garancijski dobi.

V EUR (brez centov)	31. 12. 2021	31. 12. 2020
Garancije za dobro izvedbo del	81.564.136	67.965.119
Garancije za odpravo napak	23.607.071	24.723.097
Finančna zavarovanja za dobro izvedbo del in plačilno finančno zavarovanje	1.317.600	0
Garancije za zanesljivost plačila	16.456.000	15.161.844
Garancije za resnost ponudbe	18.080.700	26.430.600
Skupaj	141.025.507	134.280.660

2. Vrednost zaloge vinjet za uporabo cestninskih cest v Republiki Avstriji, ki jih prodaja družba DARS, znaša 1.251.972 evrov.
3. Na dan poročanja je bilo proti družbi vloženih za 33.985.341 evrov tožb (glavnice), od katerih 79,9 % izhaja s področja gradenj in obnov avtocest. Od navedenih tožb so bile na podlagi pridobljenih pravnih mnenj in ocene posloводства oblikovane rezervacije iz naslova tožb v višini 785.662 evrov (glavnice in zamudne obresti) (pojasnilo II.4.1.15, Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev). Možne obveznosti iz naslova tožb, za katere se ocenjuje s 50 % verjetnostjo ali manj, da bo tožnik uspel v tožbenem zahtevku, na dan 31. 12. 2021 znašajo 33.318.730 evrov (glavnice). Zneska obveze iz navedenih tožbenih zahtevkov prav tako ni mogoče dovolj zanesljivo izmeriti. Glede na potek postopkov je težko z zadostno stopnjo verjetnosti napovedati čas zaključka posamezne zadeve.
4. 3.704.392 evrov predstavljajo terjatve, za katere se ocenjuje, da je verjetnost za kakršnokoli plačilo iz stečajne mase v korist navadnih upnikov, med katere sodijo tudi terjatve družbe DARS, minimalna.
5. V februarju 2020 je družba DARS z Evropsko investicijsko banko (EIB) sklenila kreditno pogodbo za financiranje projekta predora Karavanke v višini 90 milijonov evrov, z možnostjo postopnega črpanja kredita v skladu z dinamiko del, z ročnostjo 22 let in s 3-letnim obdobjem za črpanje. Zadolžitev je zavarovana z garancijo EFSI (Evropskega sklada za strateške naložbe).

Nobena od naštetih obveznosti na dan 31. 12. 2021 ne izpolnjuje pogojev za pripoznanje med bilančne postavke, družba pa iz tega naslova ne pričakuje materialnih posledic.

II.4.2 Pojasnila k izkazu poslovnega izida

II.4.2.1 Čisti prihodki od prodaje

V EUR (brez centov)	2021	Delež	2020	Indeks 2021/2020
Prihodki od cestnin	456.235.915	97 %	386.955.494	118
- prihodki od prodaje vinjet	179.466.634	39 %	144.430.710	124
- prihodki od cestnine tovorni promet	276.769.280	61 %	242.524.784	114
Prihodki od zakupnin za počivališča	8.347.355	2 %	7.136.120	117
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	1.130.221	0 %	984.520	115
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	572.513	0 %	593.084	97
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	1.003.149	0 %	984.782	102
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	321.312	0 %	333.607	96
Drugi prihodki od prodaje	1.924.942	0 %	1.593.950	121
Skupaj čisti prihodki od prodaje	469.535.406	100 %	398.581.556	118

Prihodki od pobrane cestnine so leta 2021 znašali 456.235.915 evrov in predstavljajo 97 odstotkov vseh prihodkov od prodaje ter so za 18 odstotkov višji kot leta 2020. Od tega znašajo prihodki od cestninjenja vozil, težkih do 3,5 tone (vinjetni sistem), 179.466.634 evrov in predstavljajo 39 odstotkov prihodkov od cestnin, prihodki od cestninjenja vozil, težjih od 3,5 tone, pa znašajo 276.769.280 oziroma 61 odstotkov. Prihodki od pobrane cestnine so podrobneje pojasnjeni v poglavjih I.6, I.9.2 in I.10.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki od zakupnin za počivališča, ki so leta 2021 znašali 8.347.355 evrov. Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem v zakup pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitve bencinskih črpalk s servisi. V primerjavi z letom 2020 so se povečali za 17 odstotkov. Prihodki od zakupnin na počivališčih so podrobneje pojasnjeni v poglavjih I.6 in I.9.4.

Med prihodke od prodaje spadajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 1.130.221 evrov, prihodki od zakupa optičnih vlaken v višini 1.003.149 evrov in prihodki od zaračunanih služnosti v višini 572.513 evrov.

Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila so leta 2021 znašali 321.312 evrov. Ti prihodki se nanašajo na izvajanje nalog, ki jih družba DARS opravlja v imenu in za račun RS na podlagi letne izvedbene pogodbe in 4. člena ZDARS-1. Naloge vključujejo prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebne graditve avtocest.

Druge prihodke od prodaje v višini 1.924.942 evrov predstavljajo prihodki od provizije, ustvarjene pri prodaji avstrijskih vinjet, prihodki od prodaje naprav DarsGo, prihodki od vlek, pluženja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanja, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Čisti prihodki od prodaje so bili v celoti ustvarjeni na domačem trgu.

II.4.2.2 Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve

Lastne storitve investicijskih vlaganj na avtocestah, ki jih ni zaračunala zunanjim izvajalcem storitev obnavljanja avtocest, je družba v letu 2021 usredstvila. Prihodki od usredstvenih lastnih storitev so leta 2021 znašali 1.681.712 evrov.

II.4.2.3 Drugi poslovni prihodki

V EUR (brez centov)	2021	Delež	2020	Indeks
Odprava dolgoročnih rezervacij	3.537.789	22 %	610.520	579
Odškodnine od zavarovalnic	1.867.275	12 %	1.987.021	94
Prihodki od porabe dolgoročno odloženih prihodkov	8.590.776	53 %	9.705.140	89
Dobički od prodaje opreme in nepremičnin	624.143	4 %	1.150.430	54
Državna pomoč covid-19 - oprostitev plačila prispevkov za invalidsko in pokojninsko zavarovanje	0	0 %	1.467.255	-
Državna pomoč covid-19 - krizni dodatek	0	0 %	93.006	-
Državna pomoč nadomestila plač covid-19 - drugo	225.606	1 %	83.667	-
Državna pomoč - povračilo nadomestila bolniških in drugih odsotnosti	1.048.620	6 %	963.268	-
Drugi poslovni prihodki	197.726	1 %	101.400	195
Drugi poslovni prihodki skupaj	16.091.935	100 %	16.161.707	100

Odprava dolgoročnih rezervacij v višini 3.537.789 evrov vključuje odpravo rezervacij za tožbe v znesku 3.125.842 evrov, odpravo dolgoročno odloženih prihodkov iz naslova neporabljenega dobroimetja na ACB tablicah in DARS karticah zaradi prehoda s starega cestninskega sistema na elektronsko cestninjenje v znesku 92.417 evrov, odpravo rezervacij iz naslova neizplačanih odpravnin in jubilejnih nagrad v znesku 46.102 evrov ter odpravo rezervacij za neizkoriščen letni dopust leta 2020 v znesku 273.428 evrov.

Odškodnine zavarovalnic vključujejo odškodnine, prejete od zavarovalnic za odpravo škode, ki je nastala na avtocestnih odsekih in objektih ob avtocestah. Leta 2021 jih je bilo za 1.867.275 evrov.

Prihodki od porabe dolgoročno odloženih prihodkov v višini 8.590.776 evrov se nanašajo na porabo prejetih nepovratnih sredstev Evropske unije in sofinancerskih sredstev, prejetih za financiranje priprave prostorske in projektne dokumentacije ter graditve avtocest oziroma s tem povezane naloge (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa) ter druge projekte in porabo sredstev unovčenih garancij ter zadržanih sredstev izvajalcev. Vrednost dolgoročno odloženih prihodkov se zmanjšuje skladno z nastankom stroškov (obračunane amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta) ter se prenaša v prihodke. Družba je v letu 2021 prenesla v prihodke dolgoročno odložene prihodke v višini 7.771.773 evrov, ki jih je prejela v okviru kohezijskega sklada Evropske unije, projektov TEN T, CROCODILE ter programov EasyWay in TEMPO-CONNECT. V višini 780.151 evrov je družba prenesla v prihodke prejetih dolgoročno odloženih prihodkov iz naslova sofinanciranja občin (MOL), ELES-a in drugih financerjev projektov. Za pokritje stroškov odprave napak izvajalcev gradnje in obnavljanja avtocest ter drugih namenskih stroškov je bilo porabljenih 38.852 evrov sredstev unovčenih garancij.

II.4.2.4 Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov in odhodkov

V EUR (brez centov)	2021	Delež	2020	Indeks
Stroški materiala	9.472.198	3 %	9.116.897	104
Stroški storitev	38.878.394	12 %	35.252.803	110
Stroški dela	47.936.062	15 %	46.832.708	102
Amortizacija	189.378.633	60 %	185.784.386	102
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih OS	31.481.217	10 %	26.717.740	118
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	118.418	0 %	347.862	34
Drugi poslovni odhodki	877.044	0 %	3.191.823	27
Poslovni odhodki skupaj	318.141.965	100 %	307.244.219	104

Razčlenitev stroškov materiala

V EUR (brez centov)	2021	Delež	2020	Indeks
Stroški materiala	3.516.131	37 %	3.004.019	117
Stroški energije	4.124.069	44 %	3.965.114	104
Stroški nadomestnih delov	684.657	7 %	569.853	120
Odpis drobnega inventarja	1.021.695	11 %	1.379.070	74
Drugi stroški materiala	125.645	1 %	198.841	63
Skupaj	9.472.198	100 %	9.116.897	104

Stroški materiala predstavljajo tri odstotni delež vseh poslovnih odhodkov in so glede na leto 2020 višji za štiri odstotke.

Razčlenitev stroškov storitev

V EUR (brez centov)	2021	Delež	2020	Indeks
Stroški nadzornega inženirja	751.353	2 %	783.496	96
Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	12.848.643	33 %	13.596.545	94
Najemnine	697.148	2 %	728.035	96
Stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij	3.749.458	10 %	3.517.372	107
Provizija od prodanih vinjet	6.941.296	18 %	5.086.758	136
Stroški drugih storitev	13.890.496	36 %	11.540.595	120
Skupaj	38.878.394	100 %	35.252.803	110

Stroški storitev predstavljajo 12-odstotni delež vseh poslovnih odhodkov. Pomembnejše storitve v letu 2021 so bili stroški vzdrževanja osnovnih sredstev (33-odstotni delež), provizije od prodanih vinjet (18-odstotni delež) ter stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij (10-odstotni delež).

Stroški po funkcionalnih skupinah:

v EUR (brez centov)	2021	2020
Redno vzdrževanje (z amortizacijo)	47.887.366	46.809.650
Cestninjenje (z amortizacijo)	35.469.368	31.053.765
Ostalo (z amortizacijo)	202.308.552	199.123.379
- od tega amortizacija avtocestne infrastrukture	165.753.524	162.228.172
SKUPAJ	285.665.286	276.986.794

II.4.2.5 Stroški dela

Stroški dela zavzemajo 15-odstotni delež v vseh poslovnih odhodkih družbe DARS. Leta 2021 so bili za dva odstotka višji kot leta 2020.

Vrsta stroškov dela	2021	Delež	2020	Indeks
Stroški plač	35.188.562	73 %	34.420.960	102
Stroški pokojninskih zavarovanj	3.751.669	8 %	3.120.590	120
Stroški drugih socialnih zavarovanj	3.155.690	7 %	3.572.628	88
Drugi stroški dela	5.840.140	12 %	5.718.531	102
Skupaj	47.936.061	100 %	46.832.709	102

Družba med stroški dela izkazuje tudi obračunane premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini 960.185 evrov.

Na zadnji dan leta 2021 je bilo v družbi zaposlenih 1.234 delavcev. V povprečju je bilo leta 2021 v družbi zaposlenih 1.253 delavcev (podatek je pridobljen na podlagi delovnih ur).

V letu 2021 je družba izplačevala plače na podlagi Podjetniške kolektivne pogodbe DARS, plače uprave družbe pa tudi v skladu z Zakonom o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti RS in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD, Ur. l. RS, št. 21/2010).

Povprečna plača v družbe DARS v letu 2021 (v evrih)

Povprečna bruto plača	Leto 2021	Leto 2020
DARS	2.337	2.263
Republika Slovenija	1.970	1.856

Število zaposlenih in izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31. decembra 2021 sta prikazana v poslovnem delu letnega poročila, v poglavju Upravljanje človeških virov (točka I.16.8).

Skupni obračunani bruto prejemki članov uprave družbe DARS so v letu 2021 znašali 776.181 evrov. V tabeli so prikazani prejemki uprave DARS po posameznih članih.

v EUR (brez centov)	dr. Tomaž Vidic predsednik uprave do 9. 7. 2020	Vili Žavrlan član uprave do 9. 7. 2020	Rožle Podboršek član uprave/ delavski direktor od 9. 5. 2019	mag. Valentin Hajdinjak predsednik uprave od 10. 7. 2020	dr. Peter Gašperšič član uprave od 10. 7. 2020	Boštjan Rigler član uprave od 10. 7. 2020	mag. Romana Fišer članica uprave od 10. 7. 2020	SKUPAJ
Bruto plače			108.255	134.569	133.915	135.769	134.569	647.078
Izplačilo spremenljivega prejemka	14.844	13.687	7.720	9.589	9.461	9.524	9.434	74.257
Odpravnina								0
Denarno povračilo namesto celotnega odpovednega roka								0
Regres			1.700	1.700	1.700	1.700	1.700	8.500
Bonitete			5.702	12.155	2.650	6.927	8.427	35.862
Povračila stroškov			1.311	1.346	1.383	1.433	1.353	6.825
Dodatno pokojninsko zavarovanje			591	801	965	501	801	3.660
SKUPAJ	14.844	13.687	125.280	160.160	150.074	155.854	156.284	776.181

Zaposlenim na podlagi pogodbe o zaposlitvi, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, so bili v letu 2021 obračunani bruto prejemki v višini 715.477 evrov.

Prejemki članov nadzornega sveta v letu 2021 so prikazani v spodnji tabeli.

V EUR (brez centov)	Nadomestilo za opravljanje funkcije v nadzornem svetu	Sejnine za delo v nadzornem svetu	Nadomestilo za opravljanje funkcije v revizijski komisiji	Sejnine za delo v revizijski komisiji	Nadomestilo za opravljanje funkcije v kadrovski komisiji	Sejnine za delo v kadrovski komisiji	Nadomestilo za opravljanje funkcije v investicijski komisiji	Sejnine za delo v investicijski komisiji	Potni stroški	Bonitete	Skupaj	Skupaj bruto brez bonitete in Potnih stroškov
Pavle Hevka	19.500	3.575							464	297	23.836	23.075
dr. Robert Rožič	14.300	3.300			3.250	440			117	169	21.576	21.290
Anton Guzej	13.000	3.300	3.250	1.760			3.250	2.420	1.775	169	28.924	26.980
Jožef Zimšek	13.000	3.575	2.708	1.760			3.792	2.420	1.405	169	28.829	27.255
Jože Oberstar	13.000	3.300	4.875	1.760					1.057	169	24.161	22.935
dr. Štefan Šumah	13.000	3.300			4.875	440			959	297	22.871	21.615
Nataša Ivančević	13.000	3.575							450	169	17.194	16.575
Stožir Martin	13.000	3.575			3.250	440			859	297	21.421	20.265
Branko Švigelj	13.000	2.750							226	169	16.145	15.750
Mojca Lahajner			3.250	1.540					52	128	4.970	4.790
Iztok Černoša							3.250	1.760	0		5.010	5.010
Skupaj	124.800	30.250	14.083	6.820	11.375	1.320	10.292	6.600	7.366	2.033	214.938	205.540

Na dan 31. 12. 2021 družba nima terjatev ali obveznosti do članov nadzornega sveta, razen obveznosti za prejemke iz naslova sejin in opravljanja funkcij iz meseca decembra, ki so bile izplačani v januarju 2022.

Na dan 31. 12. 2021 družba nima terjatev ali obveznosti do članov uprave, razen obveznosti za plače iz meseca decembra, ki so bile izplačane v januarju 2022.

II.4.2.6 Odpisi vrednosti

V EUR (brez centov)	2021	Delež	2020	Indeks
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	4.698.339	2 %	4.176.770	112
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	183.544.923	83 %	180.545.683	102
Amortizacija naložbenih nepremičnin	29.693	0 %	29.693	100
Amortizacija najetih osnovnih sredstev	1.105.677	1 %	1.032.239	107
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih	31.481.217	14 %	26.717.740	118
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	118.418	0 %	347.862	34
Skupaj	220.978.268	100 %	212.849.987	104

Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev zajema tudi amortizacijo stavbne pravice in je v letu 2021 znašala 3.926.356 evrov. Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe DARS na zemljiščih v lasti RS, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za obdobje 50 let.

Amortizacija je v letu 2021 višja glede na leto 2020 predvsem iz naslova obračunane amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev – avtocest, ki so bila aktivirana v zadnjem tromesečju leta 2020 v višini 41.894.853 evrov.

Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih se med drugim nanašajo na:

- izgubo pri prodaji nepremičnin v višini 2.478 evrov,
- izgube pri izločitvi in pri ugotovljenih primanjkljajih premičnih osnovnih sredstev v višini 4.026 evrov,
- izgube zaradi oslabitve in uničenja naprav DarsGo v višini 76.439 evrov,
- izločitve sestavnih delov avtocest in jeklenih varnostnih ograj ob preureditvi platoja CP Dragotinci ter sanacije več odsekov avtocest in hitrih cest v višini 13.332.455 evrov,
- izločitve sestavnih delov osnovnih sredstev pri sanaciji predora Golovec v višini 456.883 evrov,
- izločitve sestavnih delov avtocest in hitrih cest ob izvedbi rekonstrukcij v višini 15.893.728 evrov,
- izločitve delov osnovnih sredstev v sklopu obnove signalizacije v predorih Mali in Debeli hrib, Pletovarje, Golo rebro in v pokritem vkopu Medvedjek I v višini 43.319 evrov,
- izločitve varnostnih ograj in vkopanih zaključnic v višini 150.549 evrov,
- izločitev sestavnih delov zgradb pri počitniški kapaciteti Izola in Čatež, ACB Ljubljana in ACB Hrušica, CP Hrušica in CP Kompolje zaradi izvedbe obnov v višini 1.466.937 evrov,
- odpis investicije v teku v višini 19.300 evrov ter
- prevrednotenje sredstev za prodajo na pošteno vrednost zmanjšano za stroške prodaje v višini 35.239 evrov.

Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih vključujejo predvsem oblikovanje popravkov vrednosti in odpise terjatev v višini 33.566 evrov ter prevrednotenje zalog vinjet z letnico 2021, katerih prodaja je bila zaključena 30. novembra 2021, v višini 82.308 evrov.

II.4.2.7 Drugi poslovni odhodki

V postavko drugi poslovni odhodki v višini 877.044 evrov (3.191.823 evrov v letu 2020) so vključeni:

- dolgoročno vnaprej vračunani stroški iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, v višini 85.200 evrov (2.525.047 evrov v letu 2020) in za tožbe delavcev iz naslova delovnih razmerij v višini 6.179 evrov (4.340 evrov v letu 2020),

- stroški v višini 360.404 evrov (289.597 evrov v letu 2020), nastali v povezavi z vlaganji v druge državne necestninske ceste, ki ne spadajo v omrežje avtocest in hitrih cest v pristojnosti upravljanja družbe DARS. Ta vlaganja družbi ne prinašajo nobenih gospodarskih koristi, zato niso izkazana med opredmetenimi osnovnimi sredstvi družbe. Po mnenju Ministrstva za infrastrukturo je Zakon za uravnoteženje javnih financ (ZUJF), ki je posegel s spremembami in dopolnitvami tudi v Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-1), naložil družbi DARS tudi izgradnjo določenih državnih cest, ki niso avtoceste v smislu Zakona o cestah in podzakonskih aktov o kategorizaciji, ki so bile načrtovane v Resoluciji o Nacionalnem programu izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji (ReNPIA). ZUJF je v definicijo pojma »avtocesta« poleg avtocest in hitrih cest vključil tudi druge državne ceste, ki so bile načrtovane v nacionalnem programu, ki ureja izgradnjo avtocest.
- drugi poslovni odhodki v višini 425.259 evrov (372.838 evrov v letu 2020).

II.4.2.8 Finančni prihodki iz danih posojil

Finančni prihodki iz danih posojil v višini 1.748.859 evrov (338.768 evrov v letu 2020) med drugim izhajajo iz prevrednotenja izpeljanih finančnih instrumentov v znesku 1.530.955 evrov in nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev družbe DARS pri bankah v obliki depozitov v višini 215.927 evrov.

II.4.2.9 Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih

Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih v višini 54.451 evrov (114.900 evrov v letu 2020) zajemajo finančne prihodke iz poslovnih terjatev, zaračunane zamudne obresti in pozitivne tečajne razlike.

II.4.2.10 Finančni odhodki od posojil, prejetih od bank

Finančni odhodki v višini 18.536.250 evrov (21.180.164 evrov v letu 2020) predstavljajo obračunane obresti dolgoročnih kreditov. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih kreditov je na dan 31. decembra 2021 znašala 1,41 odstotka.

II.4.2.11 Finančni odhodki od izdanih obveznic

Finančni odhodki v višini 5.633.924 evrov (7.049.945 evrov v letu 2020) predstavljajo obračunane obresti iz izdanih dolgoročnih vrednostnih papirjev. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih vrednostnih papirjev je na dan 31. decembra 2021 znašala 4,55 odstotka.

II.4.2.12 Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti

Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti v višini 8.233.609 evrov (7.465.354 evrov v letu 2020) se med drugim nanašajo:

- v višini 4.501.017 evrov na negativne obresti iz izpeljanih finančnih instrumentov, ki so razlika med variabilno obrestno mero zavarovanega posojila in fiksno obrestno mero izvedenega instrumenta,
- v višini 3.601.210 evrov na obračunane obresti dolgoročnih kreditov prejetih od drugih,
- v višini 8.378 evrov na čiste obresti za rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine,
- v višini 58.338 evrov na obresti iz naslova najemov in
- v višini 62.945 na negativne obresti od depozitov.

II.4.2.13 Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti v višini 38.880 evrov (16.056 evrov v letu 2020) med drugim vključujejo obračunane zamudne obresti v višini 38.560 evrov iz naslova nepravočasno poravnanih.

II.4.2.14 Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 177.951 evrov (101.844 evrov v letu 2020) predstavljajo odškodnine, prejete po sodbah, zaračunane pogodbene kazni in podobno.

II.4.2.15 Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 233.086 evrov (487.636 evrov v letu 2020) vključujejo predvsem odškodnine, plačane po sodbah, povrnjene stroške v revizijskih postopkih po zakonu o javnih naročilih, dane donacije in podobno.

II.4.2.16 Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka pravnih oseb je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Davek od dohodka za leto 2021 je obračunan po 19-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarila družba v davčnem obdobju.

V EUR (brez centov)	2021	2020
1 Prihodki	489.290.314	416.754.677
2 Odhodki	350.817.714	344.149.420
3 Celotni dobiček (1 – 2)	138.472.599	72.605.257
4 Zmanjšanje prihodkov	35.481	4
5 Povečanje prihodkov	0	0
6 Zmanjšanje odhodkov za oblikovanje rezervacij in prevrednotenje terjatev	180.012	283.041
7 Zmanjšanje odhodkov, drugi nepriznani odhodki	9.606.232	6.902.369
8 Povečanje priznanih odhodkov	287.372	229.569
9 Razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki (1 – 2 – 4 + 5 + 6 + 7 – 8)	147.935.991	79.561.094
10 Davčna osnova (9)	147.935.991	79.561.094
11 Sprememba davčne osnove zaradi spremembe računovodskih usmeritev in popravkov napak	14.201	20.159
12 Povečanje davčne osnove za izkoriščene davčne olajšave	10.459	24.610
13 Olajšava za investiranje	3.135.644	3.975.592
14 Olajšava za zaposlovanje invalidov	419.735	389.403
15 Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	1.747	1.475
16 Olajšava za dodatno pokojninsko zavarovanje	960.185	917.973
17 Olajšava za donacije	88.247	86.785
18 Osnova za davek (10 + 11 + 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17)	143.355.092	74.234.634
19 Davek od dohodkov pravnih oseb	27.237.468	14.104.581

Celotni dobiček, ugotovljen v izkazu poslovnega izida, zmanjšan za obveznost za davek od dohodka pravnih oseb za obračunsko obdobje ter za odložene davke, predstavlja čisti poslovni izid obračunskega obdobja.

V EUR (brez centov)	2021	2020
Obračunani davek	-27.237.468	-14.104.581
Odloženi davek	1.468.237	1.025.938
Davki	-25.769.230	-13.078.643

V EUR (brez centov)	2021	2020
Poslovni izid pred davki	143.355.092	74.234.634
Davki	-25.769.230	-13.078.643
Efektivna davčna stopnja	17,98 %	17,62 %

Terjatve za odloženi davek so pripoznane za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih.

Efektivna davčna stopnja, izračunana kot kvocient med celotnim davkom in celotnim poslovnim izidom pred davki za leto 2021, znaša 17,98 odstotka.

II.5 Poslovna tveganja

Tveganja so predstavljena v poslovnem delu letnega poročila v poglavju I.8.

II.6 Posli z lastniki in njihovimi povezanimi družbami

Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa SDH.

Z lastniki povezane družbe so tiste, v katerih imata Republika Slovenija in SDH skupno neposredno najmanj 20 % lastniški delež. Seznam teh družb je objavljen na spletni strani SDH (<http://www.sdh.si/sl-si/upravljanje-nalozb/seznam-nalozb>).

Družba DARS je z družbami, kjer ima država posredno ali neposredno prevladujoč vpliv, v letu 2021 opravila za 134.701.336 evrov transakcij, in sicer iz naslova prodaje tem družbam v višini 145.242.845 evrov in iz naslova nabave 13.843.522 evrov. Večina prodaje se je nanašala na storitve povezane s cestninjenjem, največje nabave so se nanašale na strošek energije, provizijo za prodane vinjete in zavarovanja ter nakup sredstev sistema DarsGo. Na dan 31. 12. 2021 je družba do teh družb izkazovala za 9.908.817 evrov terjatev in 2.317.478 evrov obveznosti.

Vse transakcije med povezanimi osebami potekajo po tržnih cenah.

Posli med DARS in Republiko Slovenijo so razkriti v okviru ostalih pojasnil.

II.7 Dogodki po datumu bilance stanja

Pomembnejši poslovni dogodki po datumu sestavitve bilance stanja:

Februar 2022

Uprava družbe je sprejela sklep, na podlagi katerega bo družba ob pridobljenih soglasjih drugih bank v skladu z določili kreditnih pogodb, ki urejajo možnosti predčasnega odplačila finančnih obveznosti, v celoti predčasno odplačala finančne obveznosti iz posameznih kreditnih pogodb v skupni višini do 31,58 mio EUR. Namen predčasnega odplačila posameznih kreditov je učinkovito upravljanje s presežnimi likvidnostnimi sredstvi družbe ob hkratni stroškovni učinkovitosti in zniževanju zadolženosti družbe.

Zaradi vojne v Ukrajini in sankcij, uvedenih do Ruske federacije, pričakujemo znižanje prihodkov iz naslova cestninjenja tovornih vozil in prihodkov od prodaje vinjet. Neposredno znižanje prihodkov pričakujemo od vozil z ukrajinskimi in ruskimi registrskimi tablicami, posreden vpliv na znižanje prihodkov pa bo imel tudi upad tovarnega prometa v omenjeni državi preko ozemlja Slovenije. Na podlagi primerjalnih podatkov o opravljenih prevozih tovornih vozil z ukrajinskimi in ruskimi registrskimi tablicami v istem obdobju lanskega leta ocenjujemo upad prihodkov v višini 58 tisoč evrov na teden.

Dogodki, ki so se zgodili po datumu bilance stanja, niso vplivali na računovodske izkaze družbe DARS za leto 2021.

II.8 Revidiranje letnega poročila za leto 2021

Pogodbeni znesek storitve revidiranja letnega poročila za leto 2021 za družbo DARS znaša 45.024 evrov (brez DDV) in znesek za druge storitve dajanja zagotovil v višini 4.000 evrov (brez DDV). Revizijo je opravila družba KPMG SLOVENIJA, d. o. o., Ljubljana.

II.9 Revizorjevo poročilo

KPMG SLOVENIJA, podjetje za revidiranje, d.o.o.
Železna cesta 8a
SI-1000 Ljubljana
Slovenija

Telefon: +386 (0) 1 420 11 60
Internet: <http://www.kpmg.si>

Poročilo neodvisnega revizorja

Lastniku družbe DRUŽBA ZA AVTOCESTE V REPUBLIKI SLOVENIJI D.D.

Poročilo o reviziji računovodskih izkazov

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze družbe DRUŽBA ZA AVTOCESTE V REPUBLIKI SLOVENIJI D.D. (»družbe«), ki vključujejo:

- bilanco stanja na dan 31. decembra 2021;

in za leto od 1. januarja do 31. decembra 2021:

- izkaz poslovnega izida;
- izkaz drugega vseobsegajočega donosa;
- izkaz gibanja kapitala;
- izkaz denarnih tokov;

ter

- povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju so priloženi računovodski izkazi resničen in pošten prikaz finančnega položaja družbe na dan 31. decembra 2021 in njene finančne uspešnosti ter denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (2016).

© 2022 KPMG SLOVENIJA, podjetje za revidiranje, d.o.o., slovenska družba z omejeno odgovornostjo in članica globalne organizacije neodvisnih članic, ki so povezane s KPMG International Limited, zasebno angleško družbo z omejeno odgovornostjo. Vse pravice pridržane.

TRR: SI56 2900 0000 1851 102
vpis v sodni register: Okrožno sodišče v Ljubljani
št. reg. vl.: 06112062100
osnovni kapital: 54.892,00 EUR
ID za DDV: SI20437145
matična št.: 5648556

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) in Uredbo EU št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa (UL L 158, 27.5.2014, str. 77-112 - Uredba EU št. 537/2014). Naše odgovornosti na podlagi teh standardov so opisane v tem poročilu v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključujoč Mednarodne standarde

neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od revidirane družbe. Potrjujemo tudi, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA. Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste zadeve, ki so na osnovi naše strokovne presoje najbolj pomembne pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja. Te zadeve smo naslovili v okviru naše revizije računovodskih izkazov kot celote in pri oblikovanju našega mnenja o teh

izkazih. V zvezi s ključnimi revizijskimi zadevami ne podajamo ločenega mnenja.

Zaznali smo naslednje ključne revizijske zadeve:

Pripoznavanje prihodkov

Prihodki od prodaje vinjet in prihodki od cestnine tovorni promet v letu 2021: EUR 456.235.915 (2020: EUR 386.955.494); kratkoročno odloženi prihodki na dan 31. december 2021: EUR 12.080.919 (31 december 2020: EUR 17.654.465)

Sklicujemo se na računovodske izkaze s pojasnili: Pojasnilo II.3 Pomembnejše računovodske usmeritve, Prihodki ter Kratkoročne časovne razmejitve (računovodske usmeritve), Pojasnilo II.4.2.1 Čisti prihodki od prodaje in Pojasnilo II.4.1.23 Kratkoročno odloženi prihodki (pojasnila k računovodskim izkazom).

Ključna revizijska zadeva	Naš odziv
<p>Družba ustvarja prihodke predvsem s prodajo tedenskih, polletnih in letnih vinjet in s pobiranjem cestnine za tovorni promet preko sistema DarsGo, ki je elektronski cestninski sistem v prostem prometnem toku. Cestnina se v DarsGO sistemu obračuna glede na prevožene odseke zaznane preko cestninskih portalov.</p> <p>Prihodki od prodaje vinjet se pripoznajo na podlagi podatkov pridobljenih od agentov in komisionarjev (kot so bencinske črpalke in trgovine), ki temeljijo na dejanski prodaji vinjet končnim uporabnikom. Družba nadzira predane in registrirane vinjete z rednim mesečnim usklajevanjem prodanih vinjet z agenti (vključno z neprodanimi vrnjenimi vinjetami). Kot je pojasnjeno v pojasnilu računovodskega poročila II.3 - Pomembnejše računovodske usmeritve, je bilo s 1. decembrom 2021 uporabnikom omogočen nakup ter uporaba letnih in polletnih</p>	<p>Naši revizijski postopki so med drugim vključevali:</p> <ul style="list-style-type: none">• Posodobitev seznanitve s procesom prodaje in preveritev zasnove, vzpostavitve in učinkovitosti delovanja notranjih kontrol na področju pripoznavanja prihodkov. Postopki so med drugim vključevali:<ul style="list-style-type: none">- Presojlo skladnosti računovodskih usmeritev z zadevnimi standardi računovodskega poročanja;- Preveritev učinkovitosti delovanja notranjih kontrol v procesu usklajevanja predanih, registriranih in vrnjenih vinjet od agentov in komisionarjev;- Preveritev učinkovitosti delovanja notranjih kontrol nad uskladitvami iztržkov s pologi denarnih sredstev pri pobiranju cestnin za tovorni promet in vinjet.

elektronskih vinjet. S koncem januarja 2022 je bila ukinjena prodaja vseh vrst vinjet v obliki nalepk. Prihodki od vinjet, ki so bile prodane v tekočem poslovnem letu in so veljavne v naslednjem poslovnem letu, se odložijo.

Prihodki od cestnine za tovorni promet se pripoznavajo na osnovi dejanske uporabe avtocest. Za del prejetih predplačil družba prihodke odloži in jih pripozna v poslovnem izidu v obdobju, ko pride do dejanske uporabe avtocest.

Družba uporablja kompleksen informacijski sistem za beleženje prehodov tovornih vozil preko cestninskih portalov, ki zagotavlja vhodne podatke za potrebe zaračunavanja cestnine za tovorna vozila in odloženih prihodkov iz tega naslova.

V luči zgoraj navedenih dejavnikov, smo pripoznavanje prihodkov opredelili kot področje povezano s pomembnim revizijskim tveganjem. Kot takšnemu smo mu namenili posebno pozornost in smo ga zato opredelili kot ključno revizijsko zadevo.

- Pri informacijskih sistemih, ki podpirajo beleženje prehodov tovornih vozil preko cestninskih portalov, smo s pomočjo naših specialistov za informacijske sisteme med drugim preverjali dostopne kontrole in programske spremembe;
- Naredili smo neodvisno oceno letnih prihodkov iz naslova cestnin za tovorni promet in vinjet, na osnovi podatkov o obsegu prometa iz informacijskega sistema za beleženje prehodov tovornih vozil preko cestninskih portalov ter števila prodanih vinjet in javno dostopnih podatkov o ceni na prevožen kilometer za tovorna vozila ter cenah posameznih vinjet;
- Pridobitev neodvisnih potrditev stanj terjatev do kupcev na dan 31. decembra 2021 za izbran vzorec in iskanje razlogov za morebitna odstopanja med potrjenimi zneski in zneski, izkazanimi v računovodskih izkazih;
- S pomočjo statističnega vzorčenja na izbranem vzorcu izdanih računov preveritev obstoja in točnosti pripoznanih prihodkov iz naslova cestninjenja z usklajevanjem evidentiranih zneskov z izdanimi računi in prejetimi plačili;
- S pomočjo statističnega vzorčenja na izbranem vzorcu računov iz naslova prodaje vinjet in zaračunanih cestnin, preveritev ustreznosti pripoznanja prihodkov v ustreznem obdobju z uskladitvijo datumov opravljene storitve na računu in njihova usklajenost s poročilom o prodaji za opazovano storitev;
- Na izbranem vzorcu dobropisov, izdanih po datumu bilance stanja smo preverili ali so bili pripoznani v ustreznem obračunskem obdobju;
- Pregled ročnih knjižb, ki so povezane s prihodki skozi celotno obračunsko obdobje in po datumu bilance stanja, vključno s podporno dokumentacijo, z namenom preveritve primernosti in točnosti vpisov v glavno knjigo;
- Presojali smo zadostnost in ustreznost razkritij povezanih s prihodki in odloženimi prihodki glede na zahteve relevantnih standardov.

Opredmetena osnovna sredstva – deli opredmetenih osnovnih sredstev in doba koristnosti

Knjigovodska vrednost opredmetnih osnovnih sredstev na dan 31. december 2021: EUR 4.607.913.423 (31 december 2020: EUR 4.707.256.276); amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2021: EUR 184.650.600 (2020: EUR 181.582.569).

Sklicujemo se na računovodske izkaze s pojasnili: Pojasnilo II.3 Pomembnejše računovodske usmeritve, Opredmetena osnovna sredstva in amortizacija (računovodske usmeritve), Pojasnilo II.4.1.2 Opredmetena osnovna sredstva in Pojasnilo II.4.2.6 Amortizacija (pояsnila k računovodskim izkazom).

Ključna revizijska zadeva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo predvsem avtoceste in z njimi povezana sredstva (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti in cestna infrastruktura) in predstavljajo najpomembnejši del celotnih sredstev družbe na dan 31. decembra 2021. Opredmetena osnovna sredstva se v računovodskih izkazih družbe izkazujejo po nabavni vrednosti, zmanjšani za nabrani amortizacijski popravek in nabrane izgube zaradi oslabitve. Poslovodstvo družbe redno opredeljuje kateri stroški predstavljajo redne stroške vzdrževanja avtocest in kateri povečujejo prihodnje gospodarske koristi in s tem povečujejo nabavno vrednost avtocest.

Glede na pomembno povečanje obsega prometa v zadnjih letih je eno od pomembnejših področij računovodenja opredelitev dobe koristnosti teh sredstev in posledično določitev amortizacijskih stopenj. Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva pomembna, se razporedi na njegove dele. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in so pomembni v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, se vsak del amortizira ločeno, glede na oceno poslovodstva o njegovi dobi koristnosti. Opredelitev delov in določitev dobe koristnosti predstavlja pomembno oceno poslovodstva. V ta namen poslovodstvo pozorno spremlja in redno ocenjuje glavne dejavnike, ki vplivajo na življenjske dobe pomembnih delov avtocest.

Glede na zgoraj navedene dejavnike smo, obračunavanje opredmetenih osnovnih sredstev opredelili kot področje, povezano s tveganjem pomembno napačne navedbe. Kot takemu smo mu v reviziji namenili posebno pozornost in ga zato opredelili kot ključno revizijsko zadevo.

Naš odziv

Naši revizijski postopki so med drugim vključevali:

- Preverili smo zasnovo, vzpostavitev in učinkovitost delovanja notranjih kontrol nad točnostjo in obstojem povečan nabavne vrednosti sredstev, vključno s kontrolami, povezanimi z določitvijo kriterijev za pripoznavanje posameznega dela osnovnega sredstva in primernostjo zanj opredeljene amortizacijske stopnje;
- Presojali smo oceno poslovodstva, kateri stroški predstavljajo redno vzdrževanje avtocest in kateri predstavljajo povečanje koristnosti uporabe le teh in so posledično prikazani kot povečanje nabavne vrednosti avtocest in z njimi povezanih sredstev.

Na osnovi našega poznavanja poslovanja družbe in pregledane podporne dokumentacije smo med drugim na izbranem vzorcu stroškov vzdrževanja in povečan nabavne vrednosti avtocest in z njimi povezanih sredstev, preverili ustreznost evidentiranja le teh v skladu s pogoji za pripoznanje v okviru računovodskih standardov.
- Na izbranem vzorcu aktivacij opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2021, smo preverili primernost razporeditve povečanja na pomembne dele;
- Presojali smo primernost ocenjenih dob koristnosti s pomočjo:
 - Podrobnih poizvedovanj pri tehničnem osebju družbe;
 - Našega poznavanja panoge;

- Presoje pravilnosti ocene na podlagi preteklih izkušenj, ki je med drugim vključevala preveritev na podlagi izbranega vzorca odtujitev, pri katerih bi bile pripoznane večje izgube ali dobički ob odtujitvi sredstev in bi lahko nakazovale na neustrezno opredeljene dobe koristnosti sredstev.

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo poslovno poročilo, ki je sestavni del letnega poročila. Druge informacije ne vključujejo računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih.

Naše mnenje o računovodskih izkazih ne vključuje drugih informacij, in, razen v obsegu, ki je drugače izrecno naveden v našem poročilu, o njih ne izražamo nikakršnega zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi, ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne.

Vezano na poslovno poročilo smo presodili ali vključuje razkritja, kot jih zahteva Zakon

o gospodarskih družbah, veljaven od 4. maja 2006 (Uradni list RS št. 42/2006 s spremembami in dopolnitvami - v nadaljevanju »zakonska določila«). Na osnovi postopkov, ki smo jih opravili pri reviziji računovodskih izkazov in na osnovi zgoraj opisanih postopkov, menimo:

- da so informacije v poslovnem poročilu za poslovno leto, za katero so pripravljene računovodski izkazi, v vseh pomembnih pogledih skladne z informacijami v računovodskih izkazih; ter
- da je bilo poslovno poročilo v vseh pomembnih pogledih pripravljeno v skladu z zakonskimi določili.

Poleg tega smo v luči poznavanja in razumevanja družbe in okolja, v katerem ta posluje, ki smo ga pridobili pri opravljanju revizije, dolžni poročati, če bi zaznali pomembno napako v poslovnem poročilu. V zvezi s tem nimamo o čem poročati.

Odgovornost poslovodstva in pristojnih za upravljanje za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno, da pripravi računovodske izkaze, ki podajajo resničen in pošten prikaz v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (2016) in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Poslovodstvo je pri pripravi računovodskih izkazov odgovorno za oceno sposobnosti

družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot osnove za računovodenje, razen če namerava poslovodstvo podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Pristojni za upravljanje so odgovorni za nadzor nad pripravo računovodskih izkazov družbe.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR in

Uredbo EU št. 537/2014, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake ter se štejejo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobimo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjim kontrolam;
- se seznanimo z notranjimi kontrolami, pomembnimi za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in razumnost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbujejo dvom v sposobnost družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o primernosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sklenemo, da obstaja pomembna negotovost, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na

ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Naši sklepi temeljijo na revizijskih dokazih, pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje družbe kot delujočega podjetja;

- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo in vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji ter ovrednotimo ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posele in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

Pristojne za upravljanje med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno z morebitnimi pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki jih zaznamo med našo revizijo.

Pristojnim za upravljanje posredujemo tudi izjavo o spoštovanju etičnih zahtev v zvezi z neodvisnostjo in jim predstavimo vsa razmerja in druge zadeve, ki bi morebiti lahko vplivale na našo neodvisnost ter kjer je to primerno, o uporabljenih varovalih.

Izmed zadev, ki smo jih predstavili pristojnim za upravljanje, določimo tiste zadeve, ki so bile najpomembnejše pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja in so zato ključne revizijske zadeve. Te zadeve opišemo v našem revizorjevem poročilu, razen če zakoni ali predpisi omejujejo javno razkritje zadeve ali ko v izredno redkih okoliščinah opredelimo, da naj zadeve ne bi vključili v naše poročilo zaradi negativnih posledic.

Poročilo o drugih pravnih in regulatornih zadevah

Poročilo o zahtevah UREDBE (EU) št. 537/2014 evropskega parlamenta in sveta (UREDBA EU št. 537/2014)

Lastniki so nas na seji skupščine 11. oktobra 2017 imenovali za revizorja računovodskih izkazov družbe za leto, ki se je končalo 31. decembra 2021. Obdobje neprekinjenega izvajanja revizije traja 5 let.

Potrjujemo, da:

- je naše revizijsko mnenje skladno z dodatnim poročilom, ki je bilo predloženo revizijski komisiji družbe dne 5. aprila 2022;

- nismo izvajali nedovoljenih nerezivizijskih storitev, kot so navedene v 5. členu Uredbe EU št. 537/2014. Tudi med izvedbo revizije smo ostali neodvisni od revidirane družbe.
- Za družbo v obdobju, na katero se nanašajo računovodski izkazi, poleg storitev obvezne revizije in tistih, ki so razkrite v letnem poročilu in računovodskih izkazih, nismo opravili nobenih drugih storitev.

Revizorjevo poročilo o skladnosti računovodskih izkazov v elektronski obliki z zahtevami Delegirane uredbe št. 2019/815 o enotni elektronski obliki poročanja

Opravili smo posel dajanja sprejemljivega zagotovila o tem, ali so revidirani računovodski izkazi družbe, za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2021 ("revidirani računovodski izkazi"), pripravljeni upoštevajoč zahteve Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/815 z dne 17. decembra 2018 o

dopolnitvi Direktive 2004/109/ ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za določitev enotne elektronske oblike poročanja, veljavne za leto 2021 (v nadaljnjem besedilu: Delegirana uredba).

Odgovornost posloводства in pristojnih za upravljanje

Posloводство je odgovorno za pripravo in pravilno predstavitev revidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki v skladu z zahtevami Delegirane uredbe, pa tudi za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo revidiranih računovodskih izkazov v

elektronski obliki na način, da ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake. Pristojni za upravljanje so pristojni za nadzor nad pripravo revidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki v skladu z zahtevami Delegirane uredbe.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je, da opravimo posel dajanja sprejemljivega zagotovila ter izrazimo sklep o tem, ali so revidirani računovodski izkazi pripravljeni skladno z zahtevami Delegirane uredbe. Naš posel dajanja sprejemljivega zagotovila smo opravili v skladu z Mednarodnim standardom dajanja zagotovil 3000 - Posli dajanja zagotovil razen revizij ali preiskav računovodskih informacij iz preteklosti (MSZ 3000), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde revidiranja in dajanja zagotovil. Ta standard zahteva, da posel načrtujemo in izvajamo tako, da pridobimo sprejemljivo zagotovilo za podajo sklepa. Delovali smo v skladu z zahtevami glede neodvisnosti ter etičnimi zahtevami Uredbe EU

št. 537/2014 in Mednarodnega kodeksa etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake. Kodeks je zasnovan na temeljnih načelih integritete, objektivnosti, strokovne usposobljenosti in dolžne skrbnosti, zaupnosti in strokovnega vedenja. Naše podjetje deluje v skladu z Mednarodnimi standardi obvladovanja kakovosti (MSOK 1) in skladno z njimi vzdržuje celovit sistem obvladovanja kakovosti, vključno z dokumentiranimi politikami in postopki glede skladnosti z etičnimi zahtevami, poklicnimi standardi ter veljavnimi pravnimi in regulativnimi zahtevami.

Povzetek opravljenega dela

V okviru obsega opravljenega dela smo izvedli postopke revizijske narave, in sicer:

- prepoznali in ocenili smo tveganje pomembne neskladnosti revidiranih računovodskih izkazov z zahtevami Delegirane uredbe zaradi napake ali prevare;
- pridobili smo razumevanje notranjega kontroliranja, ki je pomembno za posel dajanja sprejemljivega zagotovila, da bi oblikovali postopke, ki so ustrezni v danih okoliščinah, vendar pa ne za izražanje

mnenja o učinkovitosti notranjega kontroliranja;

- ocenili smo, ali prejeti revidirani računovodski izkazi izpolnjujejo zahteve Delegirane uredbe, veljavne na dan poročanja;
- pridobili smo sprejemljivo zagotovilo, da so revidirani računovodski izkazi izdajatelja prikazani v pravilni elektronski obliki XHTML;

Verjamemo, da so pridobljeni dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naš sklep.

Sklep

Na podlagi opravljenih postopkov in pridobljenih dokazov so po našem mnenju revidirani računovodski izkazi družbe za

poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2021, v vseh pomembnih pogledih pripravljene v skladu z zahtevami Delegirane uredbe.

V imenu revizijske družbe

KPMG SLOVENIJA,
podjetje za revidiranje, d.o.o.

Matej Vrčkovnik, FCCA
pooblaščen revizor

Ljubljana, 5. april 2022

Danilo Bukovec
pooblaščen revizor
strokovni direktor

KPMG Slovenija, d.o.o.
1

